

RAPPORT

Nydanske LGBT-personers levevilkår

Nydanske LGBT-personers levevilkår

Udarbejdet af Als Research
for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Forfattet af: Bjarke Følner, Mikkel Dehlholm og Jasmin Maria Christiansen.

Als Research ApS
Ny Vestergade 1, 2.
1471 København K.
www.alsresearch.dk

ISBN: 978-87-93373-00-6

Forsidebillede: Sabaah

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	4
Kapitel 1 - Introduktion	5
1.1 Undersøgelsens baggrund	5
1.2 Undersøgelsens formål	6
1.3 Ekspertfølgegruppe.....	7
1.4 Begrebsdefinitioner og begrebsforklaringer	7
1.5 Datagrundlag	8
1.6 Rekruttering af surveyrespondenter og interviewpersoner	10
1.7 Repræsentativitet og metodiske overvejelser	12
1.8 Rapportens opbygning.....	15
Kapitel 2 - Konklusioner	16
Kapitel 3 - Holdninger til LGBT blandt nydanskere	22
3.1 Nydanskernes kendskab til LGBT-personer	23
3.2 Nydanskernes holdninger til homo- og biseksualitet.....	24
3.3 Nydanskernes holdninger til transkønnethed.....	30
3.4 Hvilke faktorer har betydning for nydanskernes holdninger til LGBT?	32
3.5 Delkonklusion	38
Kapitel 4 - Familiebaggrunde, erkendelsesprocesser og identitet	41
4.1 Familiebaggrunde	41
4.2 Religionens betydning.....	42
4.3 Betydning af hensynet til familiens ære	46
4.4 Internettets betydning for erkendelsesprocessen.....	49
4.5 Seksuel orientering og kønsidentitet	51
4.6 Delkonklusion	58

Kapitel 5 - Grader af åbenhed blandt nydanske LGBT-personer	60
5.1 Grad af åbenhed over for forældre	61
5.2 Grad af åbenhed over for søskende	63
5.3 Grad af åbenhed over for andre familiemedlemmer	64
5.4 Grad af åbenhed over for venner	65
5.5 Grad af åbenhed over for kollegaer og studiekammerater	66
5.6 Grad af åbenhed på internettet	67
5.7 Når ingen andre ved det	68
5.8 Delkonklusion	68
Kapitel 6 - Forventede og faktiske reaktioner fra familie og omverden	70
6.1 Forventede grader af accept i tilfælde af åbenhed	70
6.2 Faktiske grader af accept i forbindelse med åbenhed	71
6.3 Oplevelser af accept og positive reaktioner	72
6.4 Negative reaktioner: Trusler om vold og udøvelse af vold	74
6.5 Andre negative reaktioner fra familien	80
6.6 Oplevelser med "helbredelsesforsøg" fra familiens side	86
6.7 Oplevelser af diskrimination fra omverdenens side	88
6.8 Delkonklusion	92
Kapitel 7 - Udlevelsstrategier, sex og samliv	95
7.1 Oplevelse af frihedsgrad	95
7.2 Brug af LGBT-miljøet	96
7.3 Brug af foreningen Sabaah	98
7.4 Sex, samliv og boligforhold	100
7.5 Copingstrategier i forhold til ægteskab	103
7.6 Delkonklusion	106

Kapitel 8 - Fysisk og psykisk sundhed blandt nydanske LGBT	108
8.1. Selvoplevet fysisk helbred	108
8.2 Forbrug af alkohol.....	109
8.3 Forbrug af hash og euforiserende stoffer	110
8.4 Psykisk sundhed	112
8.5 Selvmordstanker og selvmordsforsøg.....	114
8.6 Delkonklusion	116
Kapitel 9 - Nytilkomne LGBT-flygtninge i Danmark	119
9.1 Mødet med det danske samfund og asylsystem	119
9.2 Bearbejdelse af traumatiserende oplevelser	122
9.3 Delkonklusion	123
Litteraturliste	125
Bilag 1 - Begrebsforklaringer	
Bilag 2 - Interviewundersøgelse	
Bilag 3 - LGBT-survey	
Bilag 4 - Holdningssurvey	

FORORD

Denne rapport fremlægger resultaterne af Als Researchs undersøgelse af *nydanske LGBT-personers levevilkår*. Undersøgelsen er udført for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling i perioden december 2014 – september 2015.¹

Undersøgelsen er baseret på tre empiriske datasæt: En kvantitativ spørgeskemaundersøgelse blandt LGBT-personer, en interviewundersøgelse blandt nydanske LGBT-personer og en survey om holdninger til LGBT foretaget blandt nydanskere med ikke-vestlig baggrund. Herudover er der foretaget enkelte interview med ressourcepersoner og pårørende.

Als Research vil gerne sige tak til de mere end 3.300 respondenter, som har besvaret LGBT spørgeskemaet, og til de 50 nydanske LGBT-personer, som har sagt ja til at blive interviewet anonymt. I lyset af undersøgelsens følsomme emne er vi meget taknemmelige for den grad af tillid og åbenhed, som I har udvist – også når spørgsmålene er gået meget tæt på og har berørt både nære relationer og svære temaer.

Ligeledes vil vi gerne sige tak til de mange forskellige "gatekeepere", som har hjulpet os med at etablere tillid og skabe kontakt til informanter, og til de mange organisationer og samarbejdspartnere, som har hjulpet os med at udbrede kendskabet til undersøgelsen. En særlig tak til Sabaah, LGBT Danmark, Out&About, boyfriend.dk, girlfriend.dk og Homotropolis, samt til Morten Bek Ditlevsen og Joel Simkhai fra Grindr.

Endelig en stor tak til ekspertfølgegruppens medlemmer bestående af Søren Laursen (LGBT Danmark), Fahad Saeed (Sabaah), Eduardo Grutzky (ALMAeuropa), Mads Ted Drud-Jensen (Center for Udsatte Flygtninge) og Tina Thranesen (Vidensbanken om kønsidentitet). Jeres store viden og indsigt på området har bidraget til at højne kvaliteten af undersøgelsen.

Undersøgelsen er udført af chefkonsulent Bjarke Følner, konsulent Mikkel Dehlholm og juniorkonsulent Jasmin Maria Christiansen. Ekstern konsulent Fahad Saeed har bidraget med løbende feedback på analyseresultater og med rekruttering og netværksdannelse i forbindelse med interviewundersøgelsen. Stud.soc. Louise Jørring har bistået undersøgelsen i relation til dataindsamling og efterbehandling af datamateriale.

Undersøgelsen behandler et følsomt emne og forsøger at give nuancerede svar på en lang række spørgsmål, som hidtil har været underbelyste. Det er vores håb, at rapportens konklusioner viderefremmes med de nødvendige nuancer og med respekt for feltets kompleksitet.

Ansvar for resultater og konklusioner påhviler alene Als Research.

Bjarke Følner
Chefkonsulent, Als Research

¹ Undersøgelsen blev igangsat af det daværende Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold i 2014. Siden den 28. juni 2015 er ligestillingsområdet en del af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

KAPITEL 1

INTRODUKTION

1.1 Undersøgelsens baggrund

Eksisterende undersøgelser viser, at LGBT-personer² i Danmark på en række områder har vanskeligere levevilkår end befolkningen som helhed.³ Ligeledes viser eksisterende forskning, at en væsentlig andel af unge med ikke-vestlig minoritetsbaggrund – og især unge kvinder – oplever, at være udsat for kønsrolleforventninger og former for social kontrol, som i udpræget grad begrænser deres seksuelle frihed, kønsfrihed og sociale liv.⁴

Imidlertid er både den danske og den internationale forskning i netop *minoritetsetniske* LGBT-personers levevilkår begrænset, og forskningsfeltet er stadig under udvikling. I Danmark er der gennemført enkelte mindre studier baseret på kvalitative interview, men hidtil har der manglet en større og mere dybdegående undersøgelse af feltet.⁵

I de kvalitative undersøgelser, der er gennemført i både Danmark, Norge og Sverige fremhæves flere problemer, som *i særlig grad* synes at gøre sig gældende for minoritetsetniske LGBT-personer: Mange af de interviewede frygter meget negative reaktioner fra deres familie, og angsten for at blive udstødt fra familien besværliggør en positiv identifikation som LGBT og kan føre til psykisk mistrivsel og social isolation. Undersøgelser tyder således på, at homoseksuelle med etnisk minoritetsbaggrund i højere grad er plaget af psykisk mistrivsel og selvmordstanker sammenlignet med den øvrige befolkning. Blandt de konkret oplevede negative reaktioner har nogle primært oplevet verbal fordømmelse, mens andre er blevet udsat for systematisk fysisk vold fra deres families side.⁶

En nyere svensk undersøgelse viser, at denne vold ofte er kollektivt sanktioneret og æresrelateret, og at ofrene for volden ofte mangler relevant professionel hjælp. Samtidig ses det, at særligt unge LGBT-personer fra familier med stærke æresnormer har en tendens til at overtage deres families syn på dem som værende "ækle" og "unormale". Endelig har en stor del af de interviewede i den svenske undersøgelse oplevet, at deres familie har forsøgt at omvende dem til heteroseksualitet gennem forskellige "helbredelsesmetoder".⁷

² Forkortelsen *LGBT* benyttes i denne rapport som en samlet betegnelse for homoseksuelle, biseksuelle og transpersoner (Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender). Se bilag 1 for nærmere begrebsforklaringer.

³ Gransell & Hansen (2009); Katz et. al. (2011); Kjølner & Rasmussen (2002) samt Graugaard et. al. (2015).

⁴ Als Research (2011, 2014a); Maggaard (2009).

⁵ Se fx Osander (2005); Fenger-Grøndahl & Larsen (2007); Gezen (2014); Al-Ghazali (2014) og Østergård (2015). Det samme billede gør sig i store træk gældende både i vores nabolande og internationalt set.

⁶ Blandt de norske og svenske undersøgelser kan nævnes: Elgvin, Bue & Grønningsæter (2014); Darj & Nathorst-Böös (2011); Narvesen (2010); Knutagård & Nidsjö (2004); Moseng (2003); Rørlie (2003); Haansbæk (2002) og Hegna et.al. (1999).

⁷ Darj & Nathorst-Böös (2011)

Imidlertid har ingen af de eksisterende undersøgelser haft forudsætninger for at kunne vurdere disse problemers *omfang* eller *udbredelse* blandt minoritetsetniske LGBT-personer. Dermed har det ikke tidligere været muligt at fastslå med sikkerhed, om nydanske LGBT-personer generelt har vanskeligere levevilkår end andre LGBT-personer i Danmark eller *i hvor høj grad* dette er tilfældet. Endelig har der hidtil manglet mere detaljeret viden om *holdninger* til homoseksualitet blandt nydanskere generelt.⁸

På denne baggrund besluttede Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold i 2014, at gennemføre denne undersøgelse. Samlet set udgør undersøgelsen den hidtil største af sin art i Danmark – og det er samtidig den hidtil eneste undersøgelse på området, som er baseret på både kvalitative og kvantitative datasæt. Hermed belyses ikke blot karakteren, men også omfanget af de problemer, der præger livet for nydanske LGBT-personer i Danmark. Ligeledes er undersøgelsen den første af sin art, som giver mere detaljeret viden om holdninger til LGBT blandt nydanskere generelt.

1.2 Undersøgelsens formål

Undersøgelsen er udført på opdrag fra det daværende Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. Det overordnede formål med undersøgelsen er:

”At skabe større viden om LGBT-personers levevilkår i etniske minoritetsmiljøer i Danmark og at afdække de problemstillinger, der præger livet for nydanske LGBT-personer, samt omfanget af de eventuelle problemer.”

Som det fremgår af opdraget har undersøgelsen haft som sit overordnede fokus at afdække problemstillinger og udfordringer i relation til de nydanske LGBT-personers levevilkår.

Mere specifikt har undersøgelsen haft til opgave, at afdække generelle levevilkår og copingstrategier for LGBT-personer med etnisk minoritetsbaggrund på baggrund af antagelsen om, at tilhørsforhold til både en seksuel minoritetsgruppe og en etnisk minoritetsgruppe gensidigt kan forstærke problemer, der knytter sig til at tilhøre en af de to minoritetsgrupper i sig selv.

Herudover skal undersøgelsen afdække sammenhænge mellem religion, ære, social kontrol og LGBT. Således skal det undersøges, hvad religion eller en høj grad af social kontrol i familien og miljøet betyder for nydanske LGBT-personer, samt hvordan de unge oplever mulighederne for at leve med deres seksualitet og kønsidentitet. Herunder skal undersøgelsen blandt andet belyse familiens og det minoritetsetniske nærmiljøes reaktioner på de nydanske LGBT-personers seksualitet og kønsidentitet.

Endelig har undersøgelsen haft til opgave at afdække holdninger til LGBT blandt nydanskere generelt og udbredelsen af eventuelle fordomme.

⁸ Feltet berøres dog i hhv. Tænk tanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark (2007) og CEPOS (2009). Begge undersøgelser rummer dog kun ét spørgsmål om emnet. I denne rapport bruges begrebet *nydanske*, som en betegnelse for danskere med ikke-vestlig minoritetsbaggrund. Se bilag 1.

1.3 Ekspertfølgegruppe

Undersøgelsen af nydanske LGBT-personers levevilkår er gennemført med inddragelse af en ekspertfølgegruppe. Ekspertfølgegruppen har løbende bidraget med feedback, input og konstruktiv kritik i forhold til rekruttering, metodisk tilgang, udformning af interviewguides og spørgeskemaer samt relevante analytiske perspektiver m.v.

Ekspertfølgegruppens medlemmer er:

- Søren Laursen (forperson, LGBT Danmark)
- Fahad Saeed (kommunikationsansvarlig, Sabaah)
- Eduardo Grutzky (forfatter, HBT & Heder, ALMAeuropa)
- Mads Ted Drud-Jensen (konsulent, Center for Udsatte Flygtninge)
- Tina Thranesen (webmaster og redaktør, Vidensbanken om kønsidentitet)

Ekspertfølgegruppens medlemmer har bidraget med værdifulde indsigter og med konstruktiv kritik, som har højnet kvaliteten af rapporten. Som beskrevet i introduktionen påhviler ansvaret for resultater og konklusioner alene Als Research.

1.4 Begrebsdefinitioner og begrebsforklaringer

Rapporten anvender en lang række forskellige fagtermer og forkortelser, som fx "nydansker", "LGBT" og "MSM". Da begreberne kan forstås og defineres på flere forskellige måder, er det væsentligt at fremlægge, hvorledes de anvendes og forstås i den herværende rapport. Ligeledes anvendes en række begreber, som ikke alle læsere kan formodes at kende den nærmere betydning af på forhånd, som fx "cis-kønnet".

Definitionerne og forståelsen af de enkelte begreber er derfor beskrevet i *Bilag 1*.

Betegnelsen **LGBT** benyttes i denne rapport som en samlet betegnelse for homoseksuelle, biseksuelle og transpersoner (Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender). Samtidig anvendes betegnelsen i den bredest mulige forstand – dvs. om enhver person, der i forhold til seksuel orientering ikke er (udelukkende) heteroseksuel *eller* i forhold til køn og kønsidentitet ikke er cis-kønnet.

Begrebet **nydansk** benyttes i denne rapport som en samlet betegnelse for danskere med ikke-vestlig minoritetsbaggrund. Betegnelsen *ikke-vestlig minoritetsbaggrund* følger Danmarks Statistiks definition af indvandrere og efterkommere med oprindelse i ikke-vestlige lande (se Bilag 1).

1.5 Datagrundlag

Undersøgelsen bygger på både kvalitative og kvantitative data.

Den *kvalitative* del af datagrundlaget udgøres af en interviewundersøgelse, der omfatter i alt 58 interview. Der er gennemført 50 dybdegående interview med nydanske LGBT-personer, samt 8 supplerende interview med ressourcepersoner, eksperter og pårørende.

Det *kvantitative* datagrundlag udgøres af to forskellige surveys, som udfylder hver deres delformål og har haft hver deres målgruppe. Den ene af de to surveys belyser de selvoplevede levevilkår blandt nydanske LGBT-personer og giver mulighed for at sammenligne disse med de selvoplevede levevilkår blandt øvrige LGBT-personer i Danmark. Surveyen er gennemført som en websurvey blandt LGBT-personer i Danmark, herunder både minoritetsetniske LGBT-personer og andre LGBT-personer. Denne survey benævnes fremadrettet *LGBT-surveyen*.

Den anden survey belyser *holdninger til LGBT* blandt nydanskere generelt. Surveyen er gennemført blandt et repræsentativt udsnit af den nydanske befolkning i Danmark og den benævnes fremadrettet *holdningssurveyen*.

Datagrundlaget gør det samlet set muligt både at belyse de nydanske LGBT-personers levevilkår i dybdegående og kvalitativ forstand og at drage generelle konklusioner på baggrund af undersøgelsens kvantitative data. Nedenfor beskrives de kvalitative og kvantitative datasæt nærmere.

Interview med 50 nydanske LGBT-personer

Undersøgelsens primære kvalitative datagrundlag udgøres af *50 interview med nydanske LGBT-personer*. Interviewene er gennemført anonymt og med udgangspunkt i en semi-struktureret interviewguide. Så vidt muligt er interviewene blevet gennemført ansigt-til-ansigt (40 interview) og ellers som telefoninterview (10 interview). Længden af de enkelte interview varierer, men den gennemsnitlige interviewlængde er omkring 1 time.

Både når det gælder oprindelsesland, køn, kønsidentitet og seksuel orientering er der samlet set opnået en fin spredning blandt de interviewede informanter. Der er imidlertid en mindre overvægt af yngre informanter og af informanter, der er født som mænd. Rekrutteringen af interviewpersoner er beskrevet nærmere i afsnit 1.6. Yderligere baggrundsoplysninger om de 50 interviewpersoner og interviewguidens temaer fremgår af Bilag 2.

Supplerende interview med ressourcepersoner, eksperter og pårørende

Foruden de 50 interview med informanter fra undersøgelsens kernemålgruppe er der foretaget 8 supplerende interview med ressourcepersoner, eksperter og pårørende. Med *ressourcepersoner* forstås personer, der i kraft af deres lønnede eller frivillige arbejde er i kontakt med nydanske LGBT-personer.

Der er gennemført i alt 6 interview med ressourcepersoner fra hhv. *Sabaah*, *Etnisk Ung* og *LGBT Danmark*.⁹ Følgende er interviewet:

- Jens Alling Skønager (ansvarlig for Sabaahs netværkstilbud *Shisha*)
- Amma Asare-Nyako (rådgiver på Sabaahs anonyme telefonrådgivning)
- Sara Ezban (sekretær hos Sabaah)
- Evamaya (Konfliktmægler, Etnisk Ung)
- Sarah (Socialrådgiver, Etnisk Ung)
- Vivi Jelstrup (telefonrådgiver og tidl. forperson, LGBT Danmark)

Som supplement hertil er der gennemført et enkelt ekspertinterview med sociolog Asifa Siraj fra London South Bank University,¹⁰ og et enkelt anonymt interview med en pårørende (søster) til en nydansk LGBT-person.

LGBT-survey: Komparativ survey blandt nydanske LGBT-personer og øvrige LGBT-personer

Undersøgelsens vigtigste kvantitative datagrundlag til belysning af nydanske LGBT-personers levevilkår udgøres af en stor online spørgeskemaundersøgelse blandt LGBT-personer, som blev gennemført i perioden januar-marts 2015. Surveyen indeholdt i alt 43 spørgsmål, som blev stillet til alle respondenter og 25 betingede spørgsmål, som blev stillet afhængigt af respondenternes svar på andre spørgsmål. Surveyens besvarelsestid var ca. 10-15 minutter.

LGBT-surveyen blev besvaret af i alt 3.319 respondenter, hvoraf 137 er nydanske LGBT-personer (LGBT-personer med to forældre med ikke-vestlig minoritetsbaggrund). 71% af respondenterne svarede på alle spørgsmål i spørgeskemaet svarende til i alt 2.356 fuldkomne besvarelser (heraf 94 fra nydanske LGBT-personer).

Da LGBT-surveyen er besvaret af både nydanske LGBT-personer og en kontrolgruppe af øvrige LGBT-personer i Danmark giver resultaterne mulighed for at sammenligne levevilkårene mellem de to grupper på en række forskellige parametre. På flere forskellige områder giver surveyen dermed svar på, om nydanske LGBT-personer har vanskeligere levevilkår end andre LGBT-personer i Danmark, og *i hvor høj grad* dette kan siges at være tilfældet. Ligeledes belyser LGBT-surveyens resultater for første gang *omfanget* af en række af de problemstillinger, der præger livet for nydanske LGBT-personer i Danmark.

Selvom antallet af respondenter betyder, at der er tale om en solid stikprøve blandt LGBT befolkningen i Danmark, så er det samtidig vigtigt at være opmærksom på, at LGBT-surveyen er gennemført som en online-survey, der primært er distribueret til målgruppen gennem LGBT-relaterede websites og kontakttjenester (både på web og i app'en Grindr). LGBT-surveyen er således fortrinsvis besvaret af LGBT-personer, der aktivt benytter hjemmesider og/eller digitale tjenester med relation til LGBT-miljøet. Samtidig er antallet af nydanske

⁹ *Sabaah* er en forening for minoritetsetniske LGBT-personer i Danmark. *Etnisk Ung* er et rådgivningstilbud om æresrelaterede konflikter, der henvender sig til unge og forældre med anden etnisk baggrund samt til fagfolk. *LGBT Danmark* er landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner i Danmark.

¹⁰ Siraj har specialiseret sig i studiet af homoseksuelle med muslimsk baggrund i Storbritannien. Se litteraturlisten: Siraj (2006, 2009, 2012a, 2012b, 2014).

respondenter begrænset. Resultaterne af LGBT surveyen må derfor læses i dette lys. I afsnit 1.6 og afsnit 1.7 er både rekrutteringen af respondenter og LGBT-surveyens metodiske grundlag beskrevet nærmere. Begge dele har betydning for vurderingen af stikprøvens repræsentativitet. LGBT-surveyens spørgsmål samt baggrundsoplysninger om surveyens respondentgrupper fremgår af Bilag 3.

Holdningssurvey: Holdninger til LGBT blandt nydanskere

Undersøgelsens *holdningssurvey* er gennemført som en telefonrundspørge foretaget med udgangspunkt i en repræsentativ stikprøve blandt danskere med ikke-vestlig minoritetsbaggrund (både 1. og 2. generation). Holdningssurveyen indeholdt 20 spørgsmål om holdninger til LGBT og blev besvaret af i alt 1.002 nydanske respondenter.

Holdningssurveyens resultater giver først og fremmest indblik i, hvordan nydanskere generelt ser på homo- og bisexualitet samt transkønnethed. Samtidig er resultaterne med til at belyse udbredelsen og karakteren af de holdninger, som nydanske LGBT-personer møder i deres familier og minoritetsetniske omgangskreds. På denne måde udgør holdningssurveyen også et bidrag til belysningen af de nydanske LGBT-personers levevilkår.

Holdningssurveyens spørgsmål er udarbejdet af Als Research, som ligeledes har stået for databehandlingen og analysen af surveyens resultater. Selve telefonrundspørgen er udført af analyseinstituttet Voxmeter i maj 2015.

Den repræsentative stikprøve er baseret på et dataudtræk fra CPR-registeret, foretaget af Forskerservice under Statens Serum Institut. Med udgangspunkt i et udtræk på i alt 30.000 danskere med ikke-vestlig minoritetsbaggrund stod Voxmeter for at berige datasættet med telefonnumre, hvorefter selve rundspørgen blev igangsat. Telefonrundspørgen blev afsluttet, da der var indhentet 1.002 besvarelser. I alt blev der opnået kontakt til 2.079 nydanskere, som blev spurgt om de ønskede at deltage i holdningssurveyen. Lidt under halvdelen af de nydanskere, der blev opnået kontakt til (48%), har således besvaret holdningssurveyen.

Holdningssurveyens spørgsmål og resultaterne af de gennemførte regressionsanalyser er samlet i Bilag 4.

1.6 Rekruttering af surveyrespondenter og interviewpersoner

Rekruttering af respondenter til LGBT-survey

LGBT-surveyen er gennemført som en websurvey. Rekrutteringsstrategien har derfor været lagt an på at benytte de største og mest relevante digitale platforme, som benyttes af LGBT-personer i Danmark. Nærmere bestemt har dette omfattet:

- *1 måneds betalt bannerannoncering på web-portalerne boyfriend.dk, girlfriend.dk og homotropolis.dk, samt 1 måneds gratis annoncering i kontaktapp'en Grindr.*
- *Nyhedsomtale m.m. hos Out&About.*

- *Distribution via egne samt relevante samarbejdspartners og LGBT-foreningers hjemmesider, facebooksider og elektroniske nyhedsbreve m.m.* En lang række LGBT-foreninger og netværk tog positivt imod opfordringen om at dele opslaget på deres hjemmeside eller facebookprofil, hvilket bidrog til en stor viral spredning – særligt på facebook. I alt har mere end 25 forskellige foreninger og facebookgrupper delt opslaget. Herunder LGBT-Danmark, Sabaah, Copenhagen Pride og Århus Pride m.fl. Også Als Research og Ministeriet har bidraget til denne spredning via opslag på egne hjemmesider, facebooksider og nyhedsbreve.

For at sikre det størst mulige antal respondenter blev der udloddet et rejsegavekort på 3.000 kr. til én heldig vinder, som blev udtrukket efter at surveyen var gennemført.

Figur 1.6.1 Illustration af nogle af de bannere, der blev vist på homotropolis.dk, boyfriend.dk og girlfriend.dk. Bannernes tekster skiftede automatisk. Ved klik på banneret blev respondenterne ført direkte til LGBT-surveyen.

Alle respondenter kunne besvare LGBT-surveyen anonymt. Der er ikke indhentet nogen former for oplysninger om respondenterne gennem brug af cookies eller lignende. Kun de respondenter, som selv har ønsket at deltage i konkurrencen om et rejsegavekort, har frivilligt kunne udfylde deres e-mailadresse til sidst i spørgeskemaet. Ligeledes blev nydanske LGBT-respondenter afslutningsvis opfordret til at oplyse en e-mailadresse eller et telefonnummer med henblik på at deltage i et anonymt interview.

Rekruttering af nydanske LGBT-personer til interview

Rekrutteringen af de nydanske LGBT-personer til interview er sket gennem en kombination af flere forskellige kanaler.

Den første rekrutteringskanal har været *rekruttering gennem LGBT-surveyen*. Som beskrevet ovenfor er surveyens nydanske LGBT-respondenter blevet opfordret til at oplyse deres kontaktoplysninger med henblik på at deltage i et anonymt interview. Ad denne vej er 19 af de i alt 50 interviewpersoner rekrutteret.

De øvrige 31 nydanske LGBT-personer er rekrutteret gennem *brug af gatekeepers*. Som antropologen Birgitte Romme Larsen har formuleret det, kan en gatekeeper beskrives som en person, der har tillid til undersøger og til undersøgelsesprojektet, og som i kraft af sin arbejdsfunktion eller sociale netværk har kendskab til informanter, som for deres del har tillid til den givne gatekeeper og dennes intentioner. En gatekeeper fungerer dermed som et "tillidsskabende mellemlid".¹¹ I den herværende undersøgelse har eksternt konsulent Fahad Saeed fra foreningen *Sabaah* fungeret som den vigtigste af de benyttede gatekeepere. 17 informanter er således rekrutteret gennem *Sabaah* og relaterede personlige netværk. De resterende 14 informanter er rekrutteret gennem andre interviewpersoner og gennem gatekeepere med relation til andre relevante netværk og institutioner, herunder *LGBT – Asylum*, *RED – Safehouse* og *Dialogkorps om æresrelaterede konflikter*.

I forbindelse med rekrutteringsprocessen er der anvendt et *mætningsskema*, som har haft til formål at sikre den bredest mulige sammensætning af de interviewede nydanske LGBT-personer. I takt med gennemførelsen af interviewene er oplysninger om de interviewedes "profiler" løbende skrevet ind i skemaet. Den efterfølgende rekrutteringsproces er herefter blevet lagt an på især at rekruttere interviewpersoner med andre profiler i forhold til at sikre den størst mulige spredning i forhold til seksuel orientering, kønsidentitet, alder, oprindelsesland, migrationsgeneration, social baggrund (skønnet) og grad af religiøsitet i familien (skønnet).

Både når det gælder oprindelsesland, kønsidentitet og seksuel orientering er det samlet set lykkedes at opnå en fin spredning blandt de interviewede informanter. Der er imidlertid en overvægt af yngre informanter og af informanter, der er født som mænd. Mere detaljerede baggrundsoplysninger om de 50 nydanske interviewpersoner fremgår af Bilag 2.

1.7 Repræsentativitet og metodiske overvejelser

*Det er svært at forestille sig en befolkningsgruppe, som er mindre interesseret i at træde frem end homoseksuelle indvandrere.*¹²

Minoritetsetniske LGBT-personer udgør en meget svært tilgængelig målgruppe. Som beskrevet i kapitel 5 skjuler en stor del af målgruppen deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, og de færreste er interesserede i at udsætte sig selv for risiko for at blive "outet" (afsløret) over for deres familie, omgangskreds eller arbejdsplads.

I de ovenstående afsnit er det angivet, hvordan undersøgelsen har forsøgt at løse rekrutteringsudfordringen gennem en kombination af digitalt baserede rekrutteringsredskaber og "tillidsskabende mellemlid" i form af *gatekeepere*. På denne baggrund er det

¹¹ Larsen (2013).

¹² Haansbæk (2002).

lykkedes at skabe det hidtil største og mest repræsentative datagrundlag til belysning af minoritetsetniske LGBT-personers levevilkår i Danmark. De anvendte rekrutteringsmetoder og målgruppens karakter giver dog alligevel anledning til en række metodiske overvejelser omkring undersøgelsens begrænsninger og graden af repræsentativitet. Nedenfor er disse overvejelser ekspliciteret.

Respondenttilgængelighed

Den første metodiske overvejelse handler om *respondenttilgængelighed*. Hermed menes spørgsmålet om, hvorvidt det er lykkedes at komme i kontakt med, og at synliggøre undersøgelsen over for alle dele af den relevante målgruppe. Som beskrevet udgør nydanske LGBT-personer en svært tilgængelig målgruppe, og der findes ingen rekrutteringskanaler, som med sikkerhed kan siges at nå ud til alle dele af målgruppen. LGBT-surveyen er især blevet eksponeret over for målgruppen via de største LGBT-rettede websider og facebooksider, samt den mest benyttede kontakt-app blandt bøsser i Danmark (Grindr).

LGBT-surveyen er dermed primært nået ud til den del af de nydanske LGBT-personer, som aktivt benytter eller besøger eksisterende LGBT-platforme på internettet. Det må således antages, at en række grupper ikke – eller kun i mindre grad er blevet eksponeret for det digitale spørgeskema. Det gælder fx personer som er meget usikre på deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, personer som ikke har fortalt andre om deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, personer som ikke er i kontakt med LGBT-miljøet, grupper af MSM og KSK som ikke nødvendigvis betragter sig selv som relevante for en LGBT-undersøgelse samt andre LGBT-personer, der ikke benytter de nævnte digitale platforme.

Et andet væsentligt forhold er, at antallet af digitale kontakt- og datingstjenester, som henvender sig til mandlige homo- og biseksuelle overstiger antallet af lignende tjenester henvendt til kvindelige homoseksuelle. Kontakt-app'en *Grindr* henvender sig fx alene til mandlige homo- og biseksuelle, hvilket formentlig har været medvirkende til, at der er en klar overvægt af mandlige respondenter i LGBT-surveyen. Det har således vist sig sværere at nå ud til lesbiske, kvindelige biseksuelle og transkønnede nydanskere. Antallet af nydanske LGBT-respondenter, som falder inden for disse underkategorier er for små til, at der kan fremsættes konklusioner, som alene vedrører levevilkårene blandt fx nydanske transkønnede eller nydanske lesbiske. Surveyen giver imidlertid mulighed for at sammenligne svarene fra *den samlede gruppe af nydanske LGBT-personer* med svarene fra de øvrige LGBT-personer i surveyen (kontrolgruppen).

Også når det gælder interviewundersøgelsen spiller spørgsmålet om tilgængelighed en væsentlig rolle. Sabaah udgør Danmarks eneste forening for nydanske LGBT-personer og foreningen har derfor været en af de mest benyttede rekrutteringskanaler i interview-undersøgelsen. Imidlertid er langt hovedparten af Sabaahs brugere homoseksuelle mænd, og der er en overvægt af brugere med mellemøstlig og pakistansk baggrund, mens fx transkønnede og lesbiske samt nydanskere med anden ikke-vestlig oprindelse kun i mindre grad er repræsenteret. Også for de øvrige anvendte rekrutteringskanaler – herunder rekruttering af interview-informanter gennem LGBT-surveyen – gælder det, at de mest bliver brugt af nydanske LGBT-personer, som enten er aktive i LGBT-miljøet eller er "ude af skabet" over for venner og bekendte. De anvendte gatekeepere har således typisk haft kendskab til relevante informanter i kraft af disse forhold.

Selvselektion

Den næste metodiske overvejelse drejer sig om *selvselektion*. Med dette menes, at der kan være en risiko for, at relevante respondenter ikke har ønsket eller ikke har kunnet deltage i undersøgelsen, selvom de er blevet gjort opmærksomme på muligheden. Dette er vigtigt at have for øje, da et sådant bortfald kan have betydning for undersøgelsens resultater. Det kan ikke vides med sikkerhed, hvilke selvselektionsmekanismer, der har fundet sted i forbindelse med denne undersøgelse. Imidlertid kan en række væsentlige indtryk med mulig betydning for selvselektionen fremhæves:

- Til trods for en stor indsats for at rekruttere flere pårørende til interviewundersøgelsen, så lykkedes det kun at finde én pårørende (en søster), som ønskede at medvirke i et interview. Dette til trods for at en stor del af de (åbne) nydanske LGBT-personer indvilligede i at spørge én eller flere af deres familiemedlemmer om de ville deltage i et interview.
- Tidligere studier har dokumenteret, at en større andel af unge nydanske kvinder oplever at blive udsat for stærk social kontrol set i forhold til unge nydanske mænd.¹³ Samtidig fremhæver en række af undersøgelsens informanter, at dette forhold kan have haft betydning for nydanske LGBT-kvindes muligheder eller lyst til at deltage i undersøgelsen. Den stærkere sociale kontrol med unge kvinder kan således have medført en større angst blandt kvindelige nydanske LGBT-personer for at en eventuel deltagelse i en "LGBT-undersøgelse" skulle blive afsløret over for familien.
- Eksponeringsteksterne og spørgsmålene i LGBT-surveyen er skrevet på dansk. Nydanske LGBT-personer med begrænsede dansk kundskaber har derfor ikke haft mulighed for eller kan have fravalgt deltagelse på grund af sproglige barrierer.

Sikring af anonymitet og etiske overvejelser

Hensynet til sikringen af informanternes anonymitet har vejet tungt af flere årsager. For det første påhviler der undersøger et etisk ansvar for at tage hånd om informanternes sikkerhed. Blandt de nydanske LGBT-personer er der således en væsentlig andel, som frygter at det kan have meget negative – og i nogle tilfælde voldelige – konsekvenser, hvis de bliver afsløret som LGBT-personer over for deres familie og/eller minoritetsetniske omgangskreds.

For det andet har anonymiteten fungeret som et "skjold", der har hjulpet undersøger med at skabe en tryk ramme, hvor informanterne har kunnet svare ærligt på de stillede spørgsmål uden at frygte negative konsekvenser heraf. Det gælder ikke kun i forhold til familie og omgangskreds, men også i relation til spørgsmål omkring oplevelser i LGBT-miljøet, sex og samliv osv. Endelig har den garanterede anonymitet været en meget væsentlig forudsætning for overhovedet at kunne rekruttere respondenter og informanter til undersøgelsen.

For at beskytte informanternes anonymitet optræder alle interviewpersoner under pseudonymer (fiktive navne) i denne rapport. Ligeledes er informanternes alder ændret med 1-2 år i kildehenvisningerne for at sløre deres identitet yderligere. Derudover er konkrete

¹³ Als Research (2011). Se også Als Research (2014a) og Elle & Larsen (2011).

stedangivelser, fx henvisninger til bynavne eller konkrete boligområder, i nogle tilfælde udeladt fra citater. Det samme gælder en række andre konkrete oplysninger, som kunne lede til identifikation af den enkelte informant.

Foruden overvejelser omkring sikring af anonymitet er der også en række andre overvejelser af forskningsetisk karakter, som er relateret til denne undersøgelses emne. Emnet er værdipolitisk sensitivt, og det er derfor væsentligt at gøre opmærksom på, at der kan være risiko for misbrug eller stærkt farvede fremlæggelser af undersøgelsens resultater og konklusioner. Undersøgelsens resultater baserer sig på grundige analyser af datagrundlaget, og analyserne tager først og fremmest udgangspunkt i respondenternes egne besvarelser i de gennemførte surveys og i informanternes egne udsagn og forklaringsmodeller i de gennemførte interview. Som forfattere har vi bestræbt os på at tegne et samlet og generelt billede uden dermed at overse den kompleksitet og de nuancer, som også afspejles i datamaterialet. Det er vores håb, at videreformidlingen af rapportens konklusioner så vidt muligt vil søge at gøre det samme.

1.8 Rapportens opbygning

Rapportens kapitel 2 rummer undersøgelsens overordnede konklusioner.

Kapitel 3 præsenterer resultaterne af surveyen om *holdninger til LGBT* blandt nydanskere med ikke-vestlig minoritetsbaggrund.

Kapitel 4 belyser nydanske LGBT-personers erkendelsesprocesser og identitetsdannelse som LGBT-personer, herunder betydningen af deres opvækst og familiebaggrunde i relation hertil.

Kapitel 5 omhandler nydanske LGBT-personers grader af åbenhed i forhold til familie og omgangskreds.

Kapitel 6 ser nærmere på de forventede og faktiske reaktioner fra familie og omverden – herunder oplevelser med diskrimination i bredere forstand.

Kapitel 7 fokuserer på, hvad det vil sige at udleve sin seksuelle orientering eller kønsidentitet som nydansk LGBT-person – herunder i relation til udlevelsstrategier, sex og samliv.

Kapitel 8 belyser den fysiske og psykiske sundhed blandt nydanske LGBT-personer.

Kapitel 9 behandler forholdene for nytillkomne LGBT-flygtninge i Danmark.

KAPITEL 2

KONKLUSIONER

Undersøgelsen af nydanske LGBT-personers levevilkår viser samlet set, at nydanske LGBT-personer på en række områder har væsentligt dårligere levevilkår end andre LGBT-personer i Danmark:

- De nydanske LGBT-personer skjuler i væsentligt højere grad deres seksuelle orientering og kønsidentitet. Flertallet holder det eksempelvis skjult over for deres forældre og over for andre familiemedlemmer end deres forældre og søskende.
- Et betydeligt mindretal af de nydanske LGBT-personer har været udsat for vold (13%), voldstrusler (18%) og/eller andre negative reaktioner fra deres families side. Herunder fx overvågning (16%), social udstødelse fra familien (20%) og pres for at blive gift mod deres vilje (15%). Til sammenligning har 1% af de øvrige danske LGBT-personer oplevet vold eller voldstrusler fra familien.
- Nydanske LGBT-personer oplever en signifikant højere grad af diskrimination, og deres psykiske trivsel er gennemsnitligt set markant dårligere end blandt andre LGBT-personer i Danmark. Hver tredje nydanske LGBT-person (33%) har overvejet at begå selvmord inden for det seneste år, mens det samme gælder for 19% af de øvrige LGBT-personer.

Undersøgelsens holdningsurvey blandt nydanskere viser blandt andet, at:

- Flertallet af nydanskere har tolerante holdninger til LGBT, men et betydeligt mindretal opfatter fx homoseksualitet som en religiøs synd (39%) og/eller som en sygdom (22%). Sådanne negative holdninger kan være med til at forklare de svære levevilkår og den dårlige psykiske trivsel, som ses blandt et betydeligt mindretal af de nydanske LGBT-personer.

Alt i alt viser undersøgelsen, at nydanske LGBT-personer udgør en særlig udsat "minoritet i minoriteten". Gruppen er indbyrdes sammensat og det hører samtidig med til det samlede billede, at der også er mange nydanske LGBT-personer, som oplever gode levevilkår:

- Flertallet af de nydanske LGBT-personer er fx "stolte af" eller "har det godt med" deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. Og blandt de nydanske LGBT-personer, som har fortalt det til deres forældre, har 44% oplevet en "overvejende" eller "fuld" grad af accept fra deres far, mens 30% har oplevet en "overvejende" eller "fuld" grad af accept fra deres mor.
- Endelig kan det fremhæves, at størstedelen af både de nydanske og de øvrige LGBT-personer "generelt" eller "det meste af tiden" føler sig frie til at udleve deres seksualitet/kønsidentitet.

I det følgende opsummeres undersøgelsens resultater i flere detaljer.

Holdninger til LGBT blandt nydanskere

Holdningsundersøgelsen viser overordnet, at flertallet af nydanskere har positive/tolerante holdninger til LGBT. Et flertal på 73% af nydanskerne mener fx, at samfundet bør acceptere homoseksualitet og kun de færreste nydanskere vil være utrygge ved at have en homoseksuel som nabo.

Et betydeligt mindretal blandt nydanskerne har dog negative holdninger til LGBT. Eksempelvis støtter 24% et forbud mod sex mellem to personer af samme køn; 43% opfatter homoseksualitet som unaturligt; 39% mener, at homoseksualitet er en religiøs synd; 22% opfatter homoseksualitet som en sygdom, mens 29% er modstandere af at tillade kønsskifteoperationer.¹⁴

Samlet set er der ikke statistisk signifikant forskel mellem holdningerne hos indvandrere og efterkommere (1. og 2.generation). For hovedparten af de undersøgte holdningers vedkommende ses der heller ikke en stærk sammenhæng mellem nydanskernes beskæftigelses- og uddannelsesstatus og deres holdninger til LGBT. I stedet viser analysen, at særligt en høj grad af religiøsitet øger sandsynligheden for at mene noget negativt om LGBT – og denne sammenhæng ses på tværs af alle surveyens holdningsspørgsmål.

Endelig viser undersøgelsen, at det personlige kendskab til LGBT-personer er langt mindre udbredt blandt nydanskere end blandt andre danskere. De nydanskere som har LGBT-venner har signifikant større sandsynlighed for at have tolerante holdninger til LGBT, men det samme gør sig ikke gældende for de nydanskere, som har LGBT-personer i deres familie.

Nydanske LGBT-personer: Familiebaggrund, erkendelsesproces og identitet

De nydanske LGBT-personer som har deltaget i undersøgelsen kommer fra mange forskellige oprindelseslande og fra mange forskellige familiebaggrunde. På trods af diversiteten kan det dog fremhæves, at både religion og ære gennemsnitligt tillægges væsentlig større betydning i nydanske LGBT-personers familier end i andre LGBT-personers familier.

40% af de nydanske LGBT-personer svarer eksempelvis, at religion betyder "meget" eller "virkelig meget" for deres families syn på deres seksuelle orientering/kønsidentitet, mens 48% tilsvarende angiver, at ære betyder "meget" eller "virkelig meget". Til sammenligning gælder dette henholdsvis 3% og 4% af de øvrige LGBT-personer i Danmark.

En stor del af de nydanske informanter oplever, at de kulturelle og religiøse normer omkring seksualitet og køn, som de er vokset op med, har været med til at øge negative følelser i form af skyld og ensomhed samt følelser af at være anderledes, forkert eller "syg". 16% af de nydanske LGBT-personer er "kede af" deres seksuelle orientering/kønsidentitet, mens 10% "skammer sig". Til sammenligning gælder dette hhv. 5% og 3% af de øvrige LGBT-personer.

De fleste nydanske homo- og biseksuelle har haft meget svært ved at erkende deres seksualitet, og erkendelsesprocessen har typisk varet mange år. Dette betyder dog ikke, at de først sent er blevet klar over, at de er tiltrukket af personer af det samme køn. Flertallet af både de nydanske og de øvrige homo- og biseksuelle har oplevet seksuel tiltrækning til personer af samme køn før de er fyldt 14 år.

¹⁴ De opsummerede procenter angiver andelen, som har erklæret sig "helt eller delvist enige" i de nævnte udsagn.

Grader af åbenhed blandt nydanske LGBT-personer

Sammenlignet med andre LGBT-personer er nydanske LGBT-personer i væsentligt mindre grad åbne omkring deres seksuelle orientering/kønsidentitet.

44% af de nydanske LGBT-personer har fortalt det til deres mor, mens 31% har fortalt det til deres far. Til sammenligning gælder dette henholdsvis 79% og 68% blandt de øvrige LGBT-personer. Ligeledes har flertallet af de nydanske LGBT-personer valgt at holde det hemmeligt over for andre familiemedlemmer end deres forældre og søskende. Endelig er andelen af nydanske LGBT-personer, der ikke har fortalt det til nogen som helst, dobbelt så høj (11%) som blandt de øvrige LGBT-personer (5%).

Til gengæld har langt de fleste nydanske LGBT-personer valgt at betro sig til én eller flere venner. I interviewundersøgelsen fremhæver informanterne, at det er meget lettere at betro sig til venner end til forældre og familiemedlemmer. Først og fremmest frygter de "lukkede" nydanske LGBT-personer at skade deres forældres omdømme i det minoritetsetniske miljø og at gøre deres forældre kede af det, hvis de springer ud. Derudover frygter de i nogle tilfælde at blive udsat for voldsomme negative reaktioner fra familiens side, hvis de fortæller det.

I interviewundersøgelsen fremgår det, at det mestendels er nydanske LGBT-personer fra overvejende sekulære og "vestligt" orienterede familier, som har fortalt deres forældre om deres seksuelle orientering/kønsidentitet, mens informanter fra mere religiøst praktiserende familier og/eller fra familier med stærke æresnormer, typisk vælger at holde det skjult.

Reaktioner fra familie

Hovedparten af de nydanske LGBT-personer, som lever "i skabet" forventer en manglende eller lav grad af accept fra deres far (62%) og mor (51%). Blandt de nydanske LGBT-personer som er "sprunget ud" har 47% oplevet en manglende eller lav grad af accept fra deres mor, mens 33% har oplevet det samme fra deres far. En større andel af de nydanske mødre har dermed i de faktiske tilfælde reageret negativt sammenlignet med de nydanske fædre.

Et mindretal af de nydanske LGBT-personer har været udsat for meget negative reaktioner fra deres families side: 13% af de nydanske LGBT-personer har været udsat for fysisk vold, mens 18% har været udsat for voldstrusler. Til sammenligning har 1% af de øvrige LGBT-personer oplevet vold eller voldstrusler fra familien.

Den vold som rammer de nydanske LGBT-personer kan først og fremmest karakteriseres som *æresrelateret vold*. Både voldstruslerne og voldsudøvelsen sker med aktiv inddragelse eller støtte fra flere forskellige familiemedlemmer, og enkelte informanter har været udsat for trusler om æresdrab, mens andre frygter det. Samtidig viser analyserne, at de voldsramte og voldstruede nydanske LGBT-personer gennemsnitligt set kommer fra familier, hvor ære og religion tillægges større betydning end i de andre nydanske LGBT-personers familier.

Et mindretal af de nydanske LGBT-personer har endvidere oplevet andre former for negative reaktioner fra deres familie, herunder: Nedgørende kommentarer (30%), fordømmelse (24%), social udstødelse fra familien (20%), overvågning (16%), pres for at blive gift mod deres vilje (15%), husarrest (9%) og trusler om genopdragelsesrejse (8%). Den stærke sociale kontrol rammer både mandlige og kvindelige nydanske LGBT-personer.

Oplevelser med diskrimination

LGBT-surveyen viser, at en signifikant større andel af de nydanske LGBT-personer har oplevet diskrimination inden for det seneste år, når der sammenlignes med andre LGBT-personer i Danmark. 37% af de nydanske LGBT-personer har oplevet diskrimination på grund af deres seksuelle orientering; 9% har oplevet diskrimination på grund af deres kønsidentitet, mens 8% har oplevet diskrimination af "andre grunde", herunder "religion", "hudfarve" og "etnicitet". De nydanske LGBT-personer udgør dermed i flere forskellige henseender en særlig udsat minoritet.

Både de nydanske og de øvrige LGBT-personer har først og fremmest oplevet diskrimination i det offentlige rum, i nattelivet, i forbindelse med familiesammenkomster og på deres uddannelsessteder. Blandt de respondenter, som har oplevet diskrimination, angiver 27% af de nydanske LGBT-personer, at de har oplevet diskrimination i deres boligkvarter, mens det gælder for 9% blandt de øvrige LGBT-personer. De nydanske informanter som fortæller, at de bor i særligt udsatte boligområder med en høj andel af indvandrere, fremhæver eksempler på udbredt diskrimination af homoseksuelle i deres boligkvarter.

Udlevelsstrategier, sex og samliv

Hovedparten af både de nydanske og de øvrige LGBT-personer oplever, at de "generelt" eller "det meste af tiden" føler sig frie til at udleve deres seksuelle orientering/kønsidentitet. Imidlertid svarer 18% af de nydanske LGBT-personer entydigt "nej" til spørgsmålet om, hvorvidt de føler sig frie, sammenlignet med 6% blandt de øvrige LGBT-personer.

De nydanske LGBT-respondenter lever et relativt aktivt liv i LGBT-miljøet – også i seksuel forstand. Når det gælder muligheden for at komme i anonym kontakt med andre LGBT-personer, benytter en stor del af informanterne sig af kontakttjenester på internettet og af kontakt-apps. Internettet har samtidig udfyldt en væsentlig rolle i relation til mange af de nydanske LGBT-personers erkendelsesprocesser og identitetsdannelse.

Når det gælder samlivs- og boligforhold viser undersøgelsen blandt andet, at nydanske LGBT-personer i mindre grad end andre LGBT-personer lever i ægteskaber eller registrerede partnerskaber, mens en større andel bor hos deres forældre eller sammen med venner/roomies.

33% af de nydanske LGBT-personer har enten giftet sig eller overvejet at gifte sig med en person af det modsatte køn "for at undgå spørgsmål eller pres fra familie og venner". Til sammenligning gælder dette for 9% blandt de øvrige LGBT-personer. For begge grupper vedkommende gælder det, at 20% har følt sig presset til seksuelt samvær med en heteroseksuel partner eller ægtefælle.

Fysisk sundhed og forbrug af alkohol, hash og stoffer

Nydanske LGBT-personer er sammenlignet med andre LGBT-personer i Danmark mindre positive i deres vurdering af deres fysiske helbred. Men forskellene mellem de to grupper i relation til deres selvoplevede helbredstilstand er små, og de er ikke statistisk signifikante.

Nydanske LGBT-personer drikker mindre hyppigt alkohol end andre LGBT-personer, men et mindretal har – i lighed med andre LGBT-personer – tendens til "binge drinking".

Næsten halvdelen af de nydanske LGBT-personer (46%) har røget hash inden for det seneste år, mens det til sammenligning gælder 23% af de øvrige LGBT-personer. 6% af de nydanske LGBT-responderer ryger hash ugentligt, mens 1% ryger det hver dag eller næsten hver dag. De nydanske LGBT-personers forbrug af hash ligger væsentligt over landsgennemsnittet.

Samtidig angiver 5% af de nydanske LGBT-personer, at de har benyttet "andre euforiserende stoffer" inden for den seneste måned, mens yderligere 14% har gjort det inden for det seneste år. Til sammenligning har 3% af de øvrige LGBT-personer benyttet andre euforiserende stoffer inden for den seneste måned og ligeledes 3% inden for det seneste år.

Psykisk sundhed

De nydanske LGBT-personers selvoplevede psykiske trivsel er undersøgt med udgangspunkt i 5 forskellige udsagn. Resultaterne viser, at de nydanske LGBT-personer er kendetegnet ved at have dårligere psykisk trivsel på alle 5 udsagn i forhold til gruppen af øvrige LGBT-personer.

Udbredelsen af selvmordstanker og selvmordsforsøg blandt nydanske LGBT-personer er samtidig meget høj. Andelen af nydanske LGBT-personer, som har overvejet selvmord inden for det seneste år ligger på 33%, sammenlignet med 19% blandt de øvrige LGBT-personer. Fra eksisterende undersøgelser vides det, at selvmordstanker er mere end dobbelt så udbredte blandt LGBT-personer (16-20%), som blandt den øvrige danske befolkning (7-8%).¹⁵ Denne undersøgelses tal indikerer således, at selvmordstanker er cirka 4 gange så udbredte blandt nydanske LGBT-personer, som blandt den heteroseksuelle majoritetsbefolkning.

På spørgsmålet "Har du nogensinde forsøgt at tage dit eget liv" svarer 19% af de nydanske LGBT-personer "ja", mens det gælder for 15% blandt de øvrige LGBT-personer. Samtidig ønsker 5% af de nydanske LGBT-personer ikke at svare på spørgsmålet, mens det samme gælder for 2% blandt de øvrige LGBT-personer.

I de gennemførte interview fremgår det, at den psykiske mistrivsel blandt de nydanske LGBT-personer i flere tilfælde hænger sammen med, at de har meget svært ved at forene deres kulturelle og religiøse baggrund med deres identitet som LGBT-personer. Undersøgelsen viser samtidig, at de nydanske LGBT-personer, som har haft selvmordstanker inden for det seneste år, kommer fra familier, hvor både ære og religion gennemsnitligt set tillægges større betydning end i andre nydanske LGBT-personers familier.

I lyset af de nydanske LGBT-personers dårligere psykiske trivsel er det bemærkelsesværdigt, at de ikke i højere grad end andre LGBT-personer søger relevant behandlingshjælp hos psykolog eller psykiater. Mens 45% af de nydanske LGBT-personer angiver, at de har været i behandlings- eller terapiforløb hos en psykolog eller psykiater, så gælder dette for 55% blandt de øvrige LGBT-personer.

¹⁵ Graugaard, Christian et.al (2015)

Nytilkomne LGBT-flygtninge i Danmark

Som et led i undersøgelsen er der gennemført fem interview med relativt nytilkomne LGBT-flygtninge. Deres historier og livssituation i Danmark adskiller sig på flere punkter fra undersøgelsens øvrige informanter. De nytilkomne flygtninge fortæller først og fremmest om deres glæde og taknemmelighed over at være kommet i sikkerhed for den forfølgelse, som de har oplevet i deres oprindelsesland. Samtidig oplever de dog også, at der er store sproglige og kulturelle forskelle mellem deres oprindelsesland og Danmark, som har været en udfordring i forhold til at "falde til" i Danmark, og i forhold til at finde beskæftigelse.

Endelig fremhæver informanterne, at de i flere tilfælde har oplevet problemer på deres vej gennem det danske asylsystem og i deres kontakt med de danske myndigheder. Flere giver således udtryk for kritik af den behandling, som de selv og andre LGBT-flygtninge har fået i "systemet".

LGBT-flygtningene fremhæver især, at deres ophold på asylcentre i Danmark har været en meget svær tid. I flere tilfælde har de på centrene oplevet stærke former for homofobi og chikane fra andre asylsøgere side – og i et enkelt tilfælde ligefrem voldtægt. Flere af de interviewede beskriver det sådan, at de aldrig kunne føle sig i sikkerhed på asylcentret.

Flere af LGBT-flygtningene bærer stadig rundt på fysiske skader fra den forfølgelse, som de har oplevet i oprindelseslandet. Men de fremhæver især de psykiske eftervirkninger. Samtidig fortæller de, at de først efter et godt stykke tid i Danmark er begyndt at få overskud til at begynde at bearbejde deres oplevelser.

KAPITEL 3

HOLDNINGER TIL LGBT BLANDT NYDANSKERE

LGBT-personers levevilkår og psykiske sundhedstilstand påvirkes af omverdenens holdninger. Negative holdninger, fordomme og homofobi kan således føre til social stigmatisering og diskrimination samt have negative effekter på LGBT-personers psykiske sundhedstilstand. Dette gælder ikke mindst i de tilfælde, hvor stigmatiseringen og diskriminationen udøves af LGBT-personens egen familie eller nære omgangskreds.¹⁶

For at afdække omfanget og karakteren af de problemer, som præger livet for nydanske LGBT-personer, er det derfor vigtigt at kaste lys over de holdninger til LGBT, som findes i de etniske minoritetsmiljøer i Danmark. For at imødekomme dette har Als Research gennemført en holdningssurvey blandt 1.002 nydanskere,¹⁷ som for første gang gør det muligt at kortlægge den nydanske befolkningsgruppes holdninger til LGBT. I dette kapitel gennemgås hovedresultaterne af holdningssurveyen.

Indledningsvis redegøres der for nydanskernes grad af personlige kendskab til LGBT-personer, hvorefter der ses nærmere på en række af de mere specifikke holdninger og den overordnede grad af tolerance i relation til henholdsvis homoseksualitet og transkønnethed.

Svarfordelingerne på de enkelte spørgsmål er i forbindelse med analysen blevet holdt op imod en række forskellige baggrundsfaktorer, herunder respondenternes beskæftigelsesstatus, deres personlige kendskab til LGBT-personer, deres grad af religiøsitet, samt hvorvidt de er 1. eller 2. generations indvandrere. Afslutningsvis analyseres disse baggrundsfaktoreres betydning for holdningerne.

I det omfang det har været muligt, er resultaterne af holdningssurveyen blandt nydanskere sat ind i en bredere komparativ kontekst. Dette er fx gjort ved at sammenligne holdningerne blandt nydanskere med eksisterende viden om holdningerne i den bredere danske befolkning; holdningerne i nydanskernes oprindelseslande; og holdningerne blandt ikke-vestlige minoritetsgrupper i andre europæiske lande.

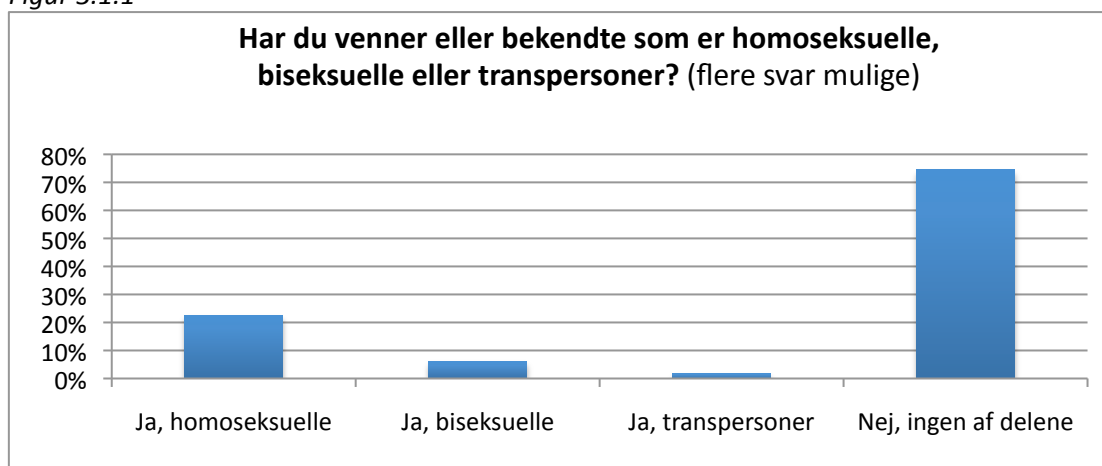
¹⁶ Ryan et. al. (2009)

¹⁷ Surveyen er gennemført for Als Research af Voxmeter i maj 2015. Surveyen blev gennemført som en telefonrundspørge, hvor respondenterne blev udvalgt med udgangspunkt i et CPR-udtræk blandt indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig minoritetsbaggrund. Se afsnit 1.5.4.

3.1 Nydanskernes kendskab til LGBT-personer

I holdningsurveyen er nydanskernes kendskab til LGBT-personer undersøgt med udgangspunkt i spørgsmålet "Har du venner eller bekendte som er homoseksuelle, biseksuelle eller transpersoner?". Som figur 3.1.1. viser, svarer 74% af nydanskerne, at de *ikke* har venner eller bekendte, der er LGBT-personer:

Figur 3.1.1

Sammenligner man nydanskernes svar på dette spørgsmål med den danske befolkning som helhed, tegner der sig en tydelig forskel. En undersøgelse fra 2012 viser således, at det i den samlede danske befolkning er et *mindretal* på 35%, som ikke har LGBT venner eller bekendte.¹⁸ Personligt kendskab til LGBT-personer er dermed langt mindre udbredt blandt nydanskere end blandt øvrige danskere.

Spørgsmålet om, *hvorfor* dette er tilfældet, kan ikke besvares entydigt, men flere faktorer kan tænkes at have betydning: For det første skjuler en relativt stor andel af de nydanske LGBT-personer deres seksuelle orientering/kønsidentitet overfor familie og omgangskreds.¹⁹ En del nydanskere kan derfor tænkes at have LGBT-venner eller bekendte uden at vide det.

For det andet er det sandsynligt, at en væsentlig andel af nydanskerne ikke ønsker at have venner eller bekendte, som er LGBT-personer. En undersøgelse gennemført i flere andre europæiske lande har således vist, at der blandt muslimske indvandrere og efterkommere fra Tyrkiet og Marokko er mange som "ikke ønsker at have homoseksuelle venner". Det gælder flertallet af denne gruppe i Østrig (71%), Tyskland (61%), Belgien (61%) og Frankrig (57%) – og et stort mindretal i Holland (47%) og Sverige (43%).²⁰

¹⁸ Europakommissionen (2012), tabel 93. Tallet 35% henviser til andelen af danske respondenter, som har angivet, at de ikke har venner eller bekendte, der er "bøsser, lesbiske eller biseksuelle".

¹⁹ Se kapitel 5.

²⁰ Koopmans (2015). Til sammenligning gælder dette for mellem 6% og 15% i undersøgelsens kontrolgruppe af kristne respondenter fra majoritetsbefolkningen i de samme lande. Undersøgelsen omfattede ikke Danmark.

Når der ses nærmere på det mindretal af nydanskerne (i alt 26%) som angiver, at de *har* LGBT venner eller bekendte, så svarer knap 2 ud af 5, at disse venner eller bekendte har "indvandrerbaggrund". Set i forhold til den samlede gruppe af nydanskere svarer det til, at omkring 11% af alle nydanskere har venner eller bekendte som er nydanske LGBT-personer.

I surveyen er alle respondenter desuden blevet spurgt, om der er nogen LGBT-personer i deres egen familie. Her svarer 95% af nydanskerne nej, mens 5% svarer ja.

Som det fremgår i de nedenstående analyser (afsnit 3.4), så viser datamaterialet en statistisk signifikant sammenhæng mellem at have venner og bekendte som er LGBT-personer og at have positive holdninger til LGBT. Til gengæld er der ikke statistisk signifikant sammenhæng mellem at have en LGBT-person i familien og at have positive holdninger til LGBT.²¹

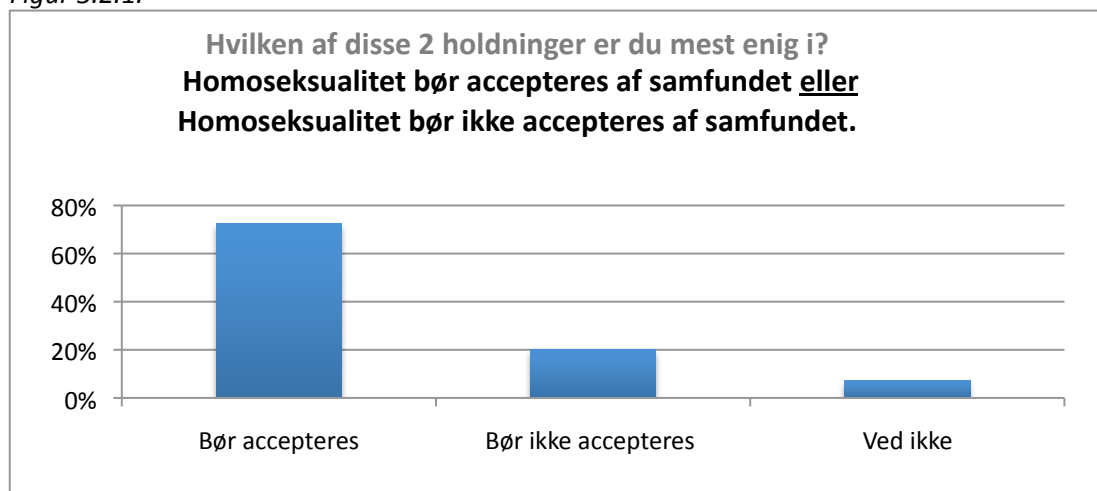
3.2 Nydanskernes holdninger til homo- og biseksualitet

Nydanskernes holdninger til homo- og biseksualitet er i holdningssurveyen blevet undersøgt med udgangspunkt i 10 forskellige spørgsmål og udsagn. I det følgende gennemgås de enkelte svarfordelinger nærmere.

Nydanskernes holdninger til samfundets accept af homoseksualitet

Et af hovedspørgsmålene i holdningssurveyen handler om nydanskernes holdning til, hvorvidt samfundet bør acceptere homoseksualitet eller ej. Som figur 3.2.1 viser, så mener et flertal på 73% af nydanskerne, at homoseksualitet bør accepteres. Omvendt mener hver femte nydansker (20%), at det *ikke* bør accepteres, mens 7% svarer "Ved ikke":

Figur 3.2.1.

Selvom et mindretal på 20% af nydanskerne er imod samfundets accept af homoseksualitet, så må det overordnet fremhæves, at nydanskernes holdning ligger tættere på holdningen blandt befolkningerne i europæiske lande end blandt befolkningerne i deres

²¹ Se afsnit 3.4.

oprindelseslande. Dette forhold viser sig ved at sammenligne svarfordelingen med resultaterne fra Pew Researchs globale survey af holdninger til homoseksualitet.

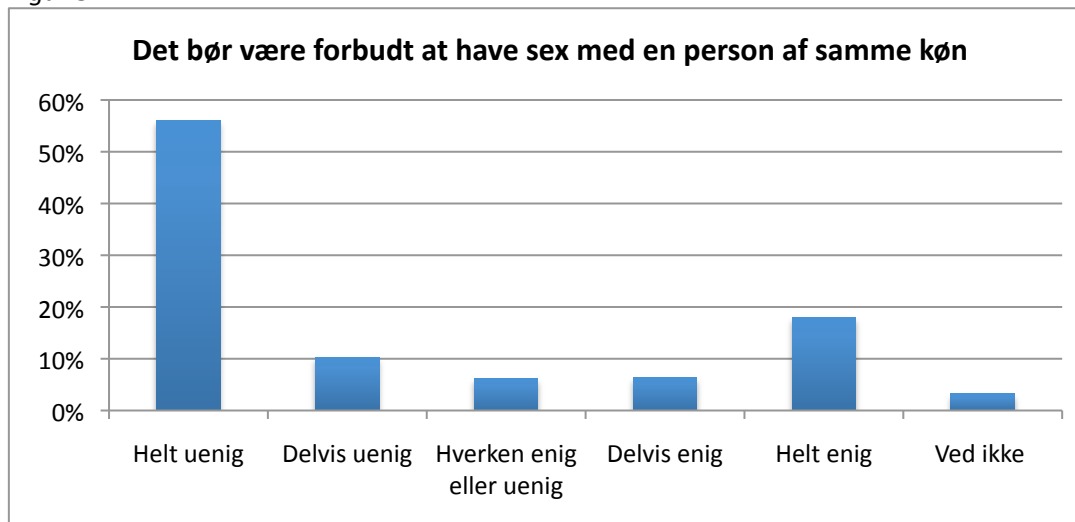
Pew Researchs undersøgelse viser, at homoseksualitet er bredt accepteret blandt befolkningerne i Nordamerika og EU. Omvendt forholder det sig blandt befolkningerne i overvejende muslimske lande og i Afrika, samt i visse dele af Asien og Rusland. Andelen af befolkningen, der accepterer homoseksualitet, er således meget lav i lande som Tyrkiet (9%), Ægypten (3%) og de palæstinensiske selvstyreområder (4%), mens den omvendt er høj i lande som Tyskland (87%), Canada (80%) og Frankrig (77%).²²

Selvom størstedelen af nydanskerne har oprindelse i mellemøstlige og nordafrikanske lande, så ligger nydanskernes grad af accept (73%) altså langt tættere på befolkningerne i EU og Nordamerika end på befolkningerne i oprindelseslandene.

Nydanskeres holdning til sex mellem to personer af samme køn

På udsagnet "Det bør være forbudt at have sex med en person af ens eget køn" ser nydanskernes svarfordeling ud som vist i figur 3.2.2:

Figur 3.2.2.

Mens flertallet af nydanskere er modstandere af et forbud mod sex mellem to personer af samme køn, så udgør tilhængerne af et forbud et betydeligt mindretal på hele 24% (18% er helt enige, mens 6% er delvist enige).

Når dette sammenlignes med eksisterende viden om holdningen til et forbud i den øvrige danske befolkning, kan det konstateres, at en langt større andel af nydanskerne synes at

²² Pew Research Centre (2013). Undersøgelsen er baseret på den samme udsagnsformulering, som vi har anvendt i den herværende holdningssurvey: "Hvilken af disse 2 holdninger er du mest enig i? Samfundet bør acceptere homoseksualitet *eller* samfundet bør ikke acceptere homoseksualitet".

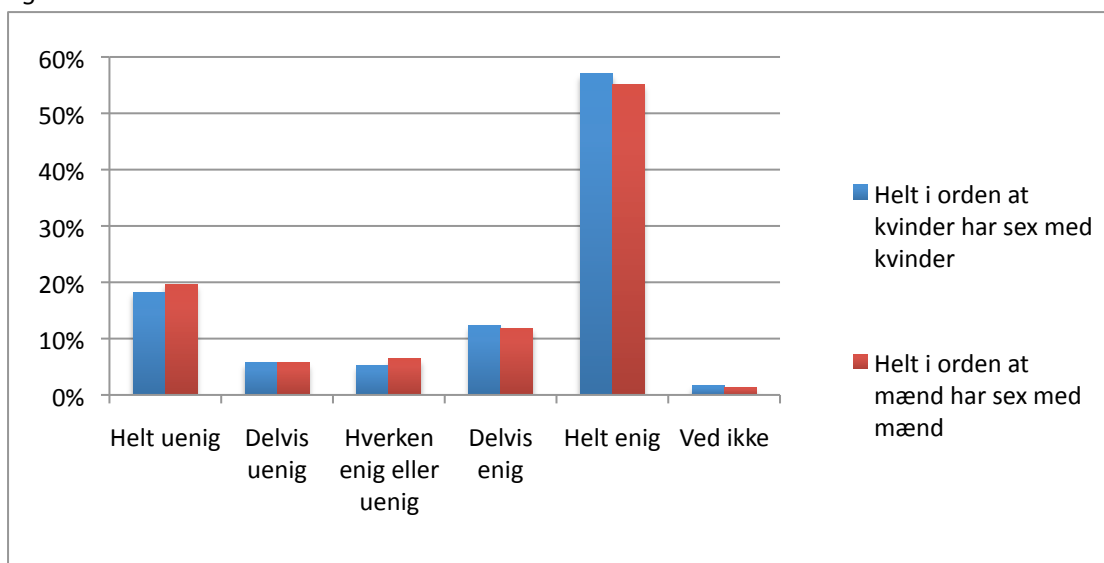
være tilhængere af et forbud. I 2007 viste en undersøgelse således, at blot 3% i den samlede danske befolkning deler denne holdning.²³

Svarfordelingen i denne undersøgelse tegner overordnet det samme billede af nydanskernes holdning til spørgsmålet som den ovenfor nævnte undersøgelse fra 2007.²⁴ Samtidig viser surveyen – også i lighed med undersøgelsen fra 2007 – at støtten til et forbud er markant større blandt nydanskere fra Somalia (48%) og Libanon (46%) end blandt nydanskere fra Tyrkiet (30%), eks-Jugoslavien (23%) og Iran (23%).

Nydanskeres holdning til lesbiske og bøsser

Når der ses nærmere på nydanskernes holdning til sex mellem henholdsvis kvindelige og mandlige homoseksuelle er der som vist i figur 3.2.3 ikke stor forskel. I figuren sammenlignes svarfordelingerne på de følgende to udsagn: "Det er helt i orden, at to kvinder har sex med hinanden, hvis de har lyst til det" og "Det er helt i orden, at to mænd har sex med hinanden, hvis de har lyst til det":

Figur 3.2.3.

For begge udsagns vedkommende gælder det, at flertallet af nydanskerne er helt eller delvist enige i, at det er "helt i orden", mens et mindretal på 24-25% er enten helt eller delvist uenige.

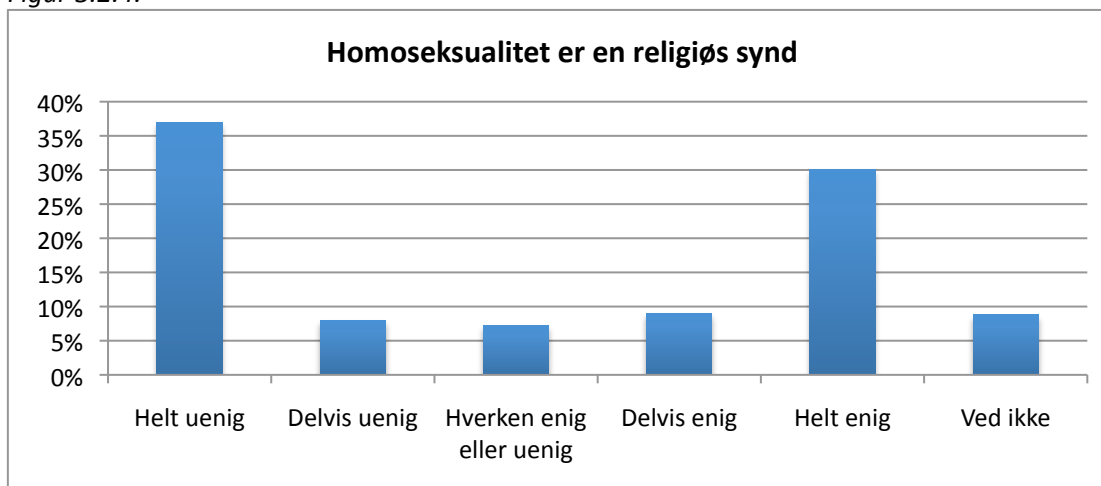
²³ CEPOS (2009). Undersøgelsen blev gennemført af Danmarks Statistik i 2007.

²⁴ Ibid. Når der i denne undersøgelses survey ses specifikt på de nydanskere, som kommer fra de samme 8 oprindelseslande, som var med i undersøgelsen fra 2007, så viser denne survey, at 30% af disse nydanskere helt eller delvist støtter et forbud. I undersøgelsen fra 2007 var dette tal 28%. Undersøgelsen fra 2007 omfattede nydanskere fra Somalia, Marokko, Libanon (og palæstinensiske områder), Pakistan, Irak, Iran, Tyrkiet og eks-Jugoslavien.

Opfattelser af homoseksualitet som en religiøs synd, som unaturligt og som en sygdom

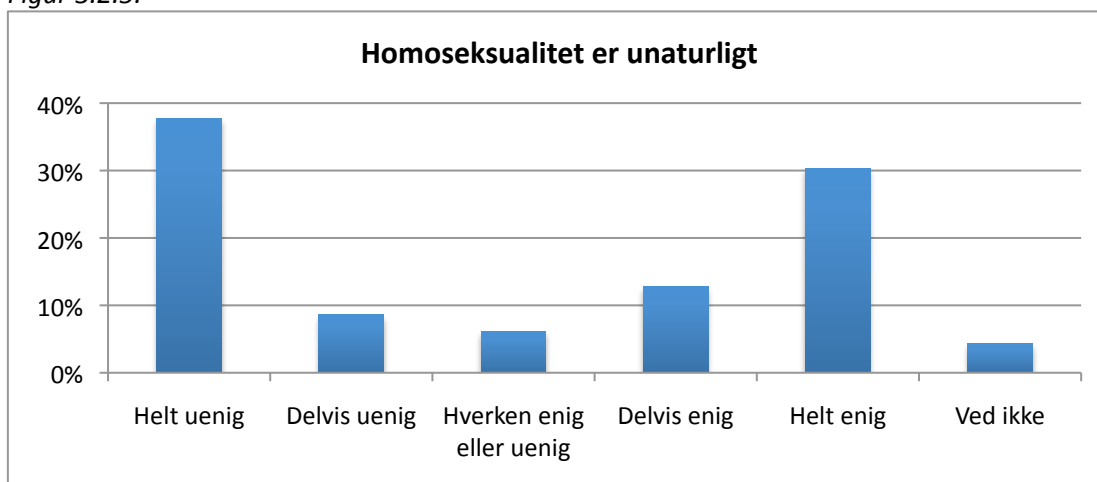
I surveyen er der også spurgt til en række mere specifikke negative opfattelser af homoseksualitet, herunder om homoseksualitet anses som en religiøs synd, som unaturligt og som en sygdom. Nedenfor gennemgås nydanskernes svarfordeling på alle tre udsagn:

Figur 3.2.4.

Samlet set er 39% af nydanskerne helt eller delvist enige i at homoseksualitet er en religiøs synd. Som beskrevet nedenfor har både respondenternes grad af religiøsitet og deres religiøse baggrund betydning for deres holdning til dette spørgsmål. Overordnet set er de mest religiøse nydanskere mere tilbøjelige til at mene, at homoseksualitet kan betragtes som en religiøs synd. Samtidig viser analyserne, at også nydanskere med muslimsk baggrund – uanset deres grad af religiøsitet – er signifikant mere tilbøjelige til at betragte homoseksualitet som en religiøs synd.

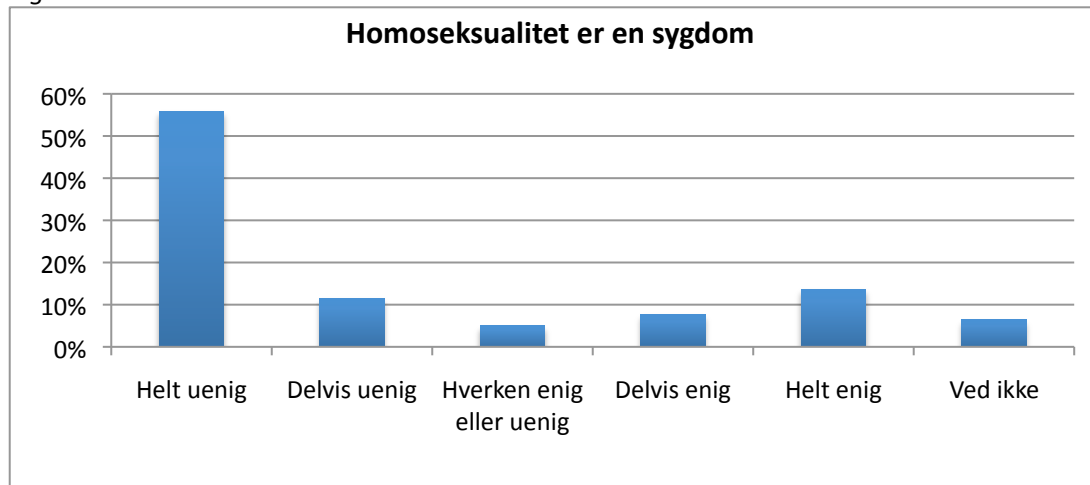
Figur 3.2.5.

Som vist i figur 3.2.5. mener en stor andel af nydanskerne, at homoseksualitet er unaturligt. I alt 43% erklærer sig således helt eller delvist enige i udsagnet.

Når det gælder udsagnet "homoseksualitet er en sygdom", så svarer i alt 22% af nydanskerne, at de er enten helt eller delvist enige i udsagnet, som vist i figur 3.2.6.:

Figur 3.2.6.

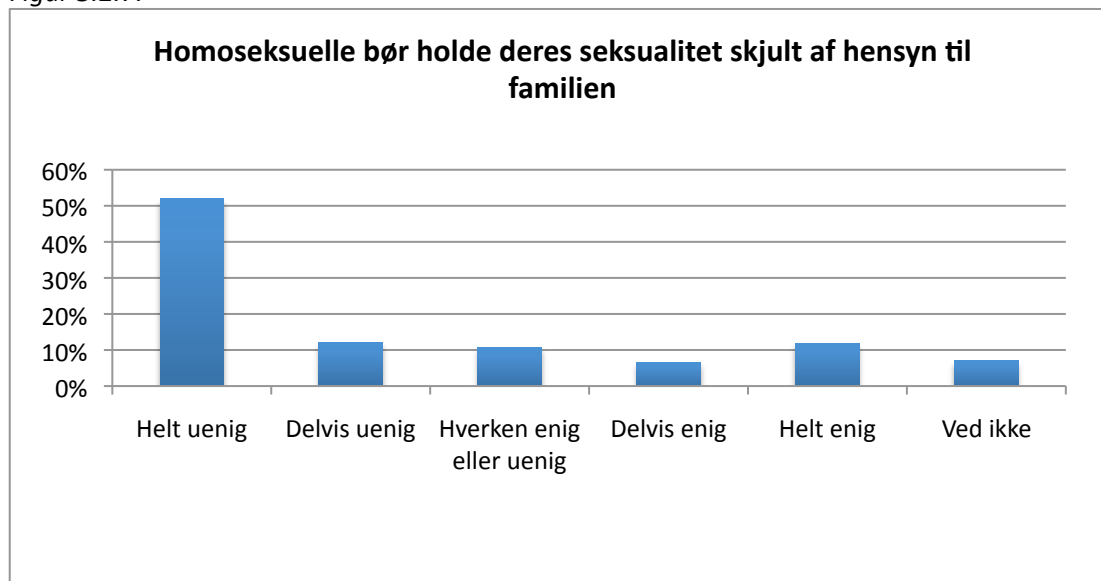

Der findes ikke data, som muliggør en direkte sammenligning mellem nydanskernes svar på disse specifikke udsagn og den øvrige danske befolkning. En nærmere analyse af nydanskernes svar gives i afsnit 3.4.

Nydanskernes holdning til håndtering af homoseksualitet i relation til familie og venner

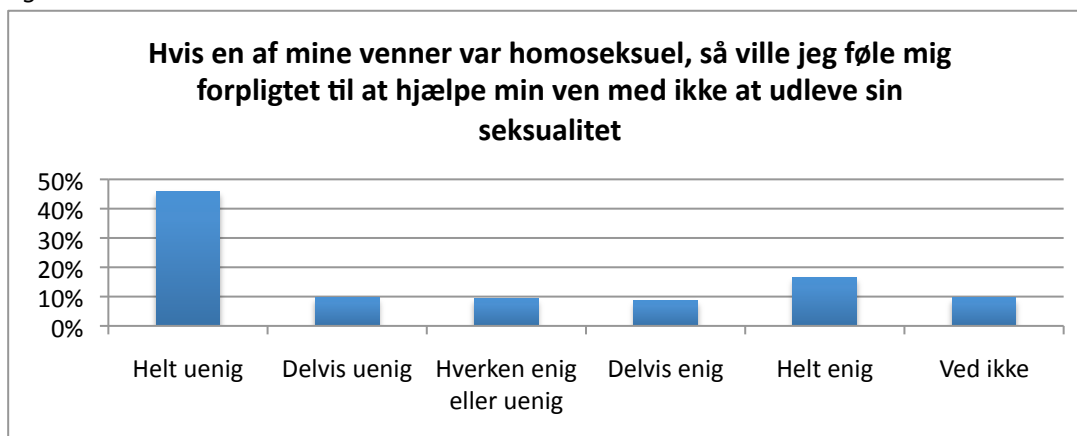
Holdningssurveyen indeholder to udsagn, som specifikt adresserer nydanskernes holdning til, hvordan homoseksualitet bør håndteres i forhold til familie og venner. Som vist i figur 3.2.7. er et mindretal på 19% af nydanskerne helt eller delvist enige i udsagnet "Homoseksuelle bør holde deres seksualitet skjult af hensyn til familien":

Figur 3.2.7.

Et lidt større mindretal ville føle sig mere eller mindre forpligtede til at "hjælpe" en ven med ikke at udleve sin homoseksualitet:

Figur 3.2.8.

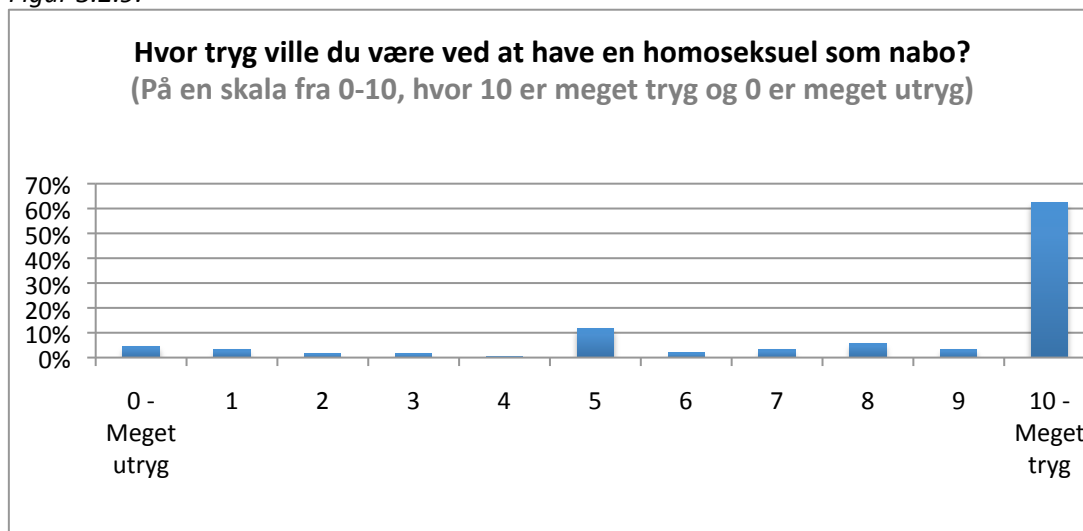

Som figur 3.2.8 viser, er 25% af nydanskerne helt eller delvist enige i udsagnet "Hvis en af mine venner var homoseksuel, så ville jeg føle mig forpligtet til at hjælpe min ven med ikke at udleve sin seksualitet".

Nydanskeres holdning til at have en homoseksuel som nabo

Et stort flertal af nydanskerne vil være trygge ved at have en homoseksuel som nabo. 62% af nydanskerne svarer, at de vil være "meget trygge" (10), mens 5% svarer "Meget utrygge" (0):

Figur 3.2.9.

Spørgsmålet "Hvor tryg ville du være ved at have en homoseksuel som nabo?" er identisk med det spørgsmål, der blev stillet til befolkningerne i alle 27 EU lande i en Eurobarometer

undersøgelse fra 2008. Her var den gennemsnitlige score for den danske befolkning 9,3 og den samlede gennemsnitsscore for befolkningerne i EU 7,9.²⁵

Til sammenligning er den gennemsnitlige score for de nydanske respondenter i denne undersøgelse 8,0. De nydanske respondenter ligger således på niveau med gennemsnittet for befolkningerne i EU (i 2008), og de er ikke langt fra den øvrige danske befolkning, når det gælder tryghed ved at have en homoseksuel som nabo. Selvom et relativt stort mindretal blandt nydanskerne mener, at homoseksualitet er unaturligt (43%), at homoseksualitet er en religiøs synd (39%), og at sex mellem to personer af samme køn bør forbydes (24%), så vil kun de færreste nydanskere altså være utrygge ved at have en homoseksuel som nabo.

3.3 Nydanskernes holdninger til transkønnethed

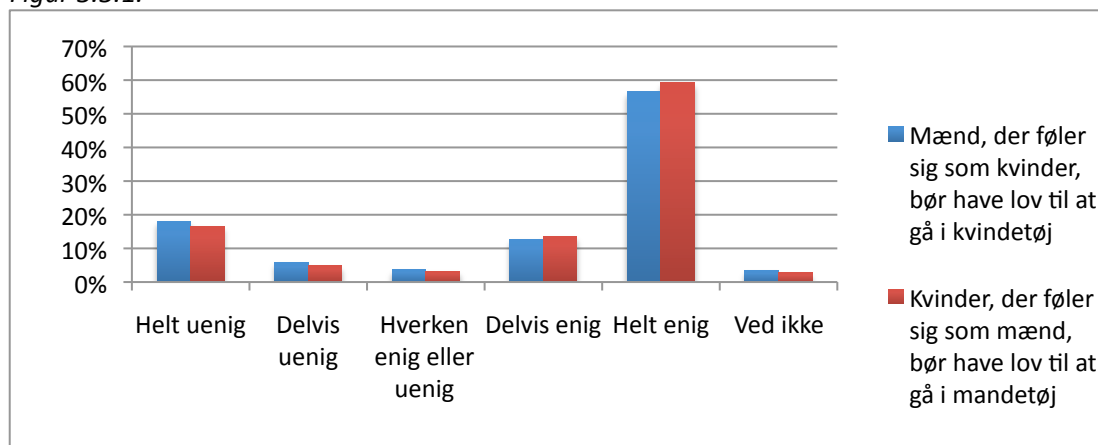
Holdningssurveyen rummer 3 udsagn, som belyser nydanskernes holdninger til transkønnethed og transpersoner. Da de færreste nydanskere (og andre danskere) har personligt kendskab til transpersoner, og da de færreste kan forventes at kende til betydningen af begreber som fx "transkønnet", "transvestit" og "transperson" er det ikke nemt at afdække nydanskernes holdninger på dette område.²⁶

De 3 udsagn, som er udvalgt til at belyse området, fokuserer derfor dels på nydanskernes holdninger til *synlige* udtryk for transkønnethed gennem påklædning (transvestisme) og til den konkrete handling, som er forbundet med at gennemgå en kønsskifteoperation.

Nydanskernes holdning til transvestisme

Figur 3.3.1. viser nydanskernes svar på de følgende to udsagn vedrørende transvestisme: "Hvis en mand føler sig som en kvinde, bør han have lov til at gå i kvindetøj" og "Hvis en kvinde føler sig som en mand, bør hun have lov til at gå i mandetøj".

Figur 3.3.1.

²⁵ Europakommissionen (2008), s. 57, samt QA63

²⁶ Ifølge Europakommissionens undersøgelse fra 2012 har blot 7% af danskerne venner eller bekendte som er transpersoner. Og som den herværende survey viser, er dette blot tilfældet for 2% af nydanskerne (se figur 3.1.1).

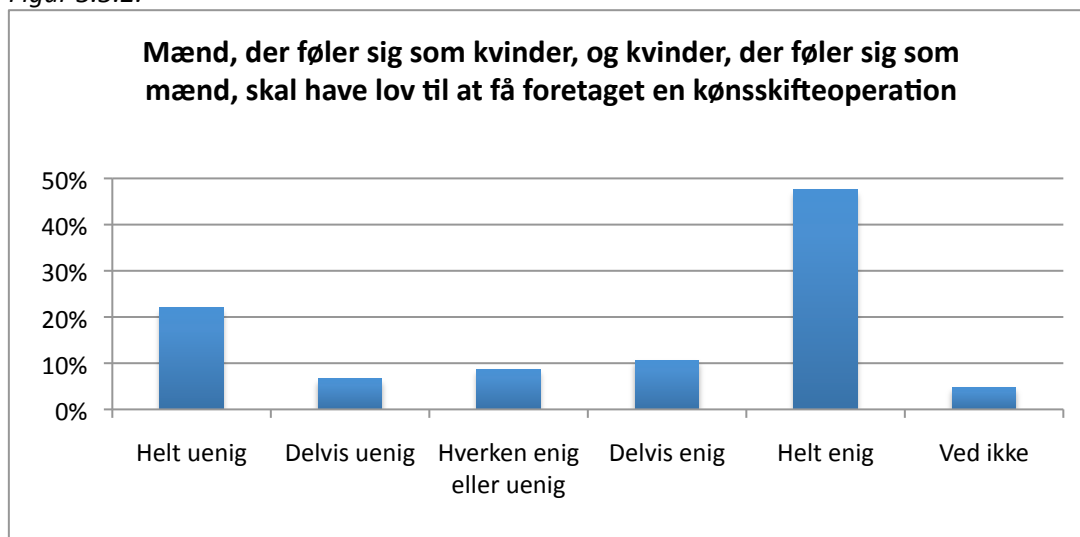
Som det fremgår, er et flertal af nydanskere helt eller delvist enige i, at mænd skal have lov til at gå i "kvindetøj" – og at kvinder skal have lov til at gå i "mandetøj". Ligeledes viser svarfordelingen, at der ikke er stor forskel på holdningen til kvinders og mænds muligheder for dette.

24% er helt eller delvist uenige i, at mænd skal have lov til at gå i kvindetøj, mens 22% er helt eller delvist uenige i, at kvinder skal have lov til at gå i mandetøj.

Nydanskeres holdning til kønsskifteoperationer

Et lille flertal af nydanskerne er helt eller delvist enige i, at det skal være muligt at få en kønsskifteoperation, mens et mindretal på i alt 29% er helt eller delvist uenige:

Figur 3.3.2.

Der findes ikke eksisterende undersøgelser, som giver grundlag for at sammenligne nydanskernes holdninger til kønsskifteoperationer og transvestisme med holdningerne i den bredere danske befolkning. Det vides derfor ikke, om nydanskernes holdninger til transpersoner er anderledes end holdningerne i den øvrige danske befolkning.²⁷

Til gengæld er det muligt at foretage en analyse af de baggrundsfaktorer, som har betydning for nydanskernes svar – herunder på de spørgsmål som omhandler transkønnethed og transpersoner.

I det følgende afsnit redegøres der nærmere for de baggrundsfaktorer, som i særlig grad kan siges at have betydning for nydanskernes holdninger til LGBT.

²⁷ Også når det gælder transpersoners levevilkår i Danmark mere generelt, må det konstateres, at der savnes mere forskning på området.

3.4 Hvilke faktorer har betydning for nydanskernes holdninger til LGBT?

I holdningssurveyen har de nydanske respondenter angivet følgende baggrundsoplysninger:

- deres grad af religiøsitet (målt på 3 spørgsmål, se nedenfor)
- deres religiøse baggrund (muslimsk, katolsk, ikke-religiøs osv.)
- hvorvidt de har venner eller bekendte som er LGBT-personer
- hvorvidt der er LGBT-personer i deres egen familie
- hvorvidt de er i arbejde, under uddannelse eller ingen af delene
- hvorvidt de er 1. eller 2. generationsindvandrere

For at afdække sammenhængen mellem nydanskernes holdninger og de ovenstående baggrundsfaktorer er der gennemført regressionsanalyser og statistiske tests, hvor alle seks baggrundsfaktorer indgår. Bilag 4 rummer en samlet oversigt over de variable, som viste sig at være signifikante i forhold til de enkelte holdningsspørgsmål.²⁸

Betydning af religiøsitet og religiøs baggrund

Analyserne viser først og fremmest en stærk, konsistent og statistisk signifikant sammenhæng mellem nydanskernes grad af religiøsitet og deres holdninger til LGBT.

En høj grad af religiøsitet øger således markant sandsynligheden for at mene noget negativt om LGBT-personer. Sammenhængen er statistisk signifikant for alle holdningsspørgsmålene i surveyen ved et signifikansniveau på 99% (p-værdi: 0,000).

Nydanskernes grad af religiøsitet er blevet målt på en skala fra 0-3 baseret på, om de har svaret ja eller nej til de følgende tre spørgsmål: *"Det er nødvendigt at tro på Gud for at være moralsk"*; *"Religion er meget vigtigt i mit liv"* og *"Jeg beder mindst én gang om dagen"*.²⁹

De respondenter, der har svaret nej til alle tre spørgsmål har fået scoren 0, og betegnes i denne rapport "de mindst religiøse nydanskere". Omvendt har de respondenter, der har svaret ja til alle tre spørgsmål, fået scoren 3, og de benævnes "de mest religiøse nydanskere".

Når svarene fra de mest religiøse nydanskere sammenlignes med de øvrige nydanskere viser tallene tydeligt, at de negative holdninger til LGBT er klart mest udbredt blandt de mest religiøse nydanskere. Denne gruppe udgør 27% af alle de nydanske respondenter.

²⁸ En oversigt over regressionsanalyserne af de 12 holdningsspørgsmål findes i Bilag 4. Kontrolvariablene er undersøgt samlet for alle 12 holdningsspørgsmål. Analyseudvalget er holdt konsistent i den enkelte analyse.

²⁹ Religiøsitetsskalaen er identisk med den skala som anvendes i Pew Researchs globale studie af holdninger til LGBT i 39 forskellige lande fra 2013. Hermed kan der sammenlignes med resultaterne fra Pew Research studiet.

Figur 3.4.1. opsummerer³⁰ nydanskernes holdninger fordelt på deres grad af religiøsitet:

Figur 3.4.1: Nydanskernes holdninger til LGBT fordelt på grad af religiøsitet				
Holdningsudsagn	Andel nydanskere som er <u>enige</u> fordelt på deres grad af religiøsitet (0-3)			
	0	1	2	3
Samfundet bør ikke acceptere homoseksualitet	6%	11%	25%	41%
Støtter et forbud mod sex mellem to personer af samme køn	9%	13%	32%	47%
Er imod, at kvinder har sex med kvinder	7%	10%	29%	51%
Er imod, at mænd har sex med mænd	7%	14%	31%	52%
Er enig i, at homoseksualitet er en religiøs synd	14%	33%	53%	63%
Er enig i, at homoseksualitet er unaturligt	24%	28%	54%	67%
Er enig i, at homoseksualitet er en sygdom	10%	13%	29%	36%
Er enig i, at homoseksuelle bør skjule deres seksualitet af hensyn til familien	9%	10%	25%	31%
Vil føle sig forpligtet til at hjælpe en ven med ikke at udleve sin homoseksualitet	13%	23%	27%	45%
Vil være utryk ved at have en homoseksuel som nabo (niveau 0-4)	6%	8%	14%	22%
Er imod, at mænd skal have lov til at gå i kvindetøj, hvis de har lyst til det	9%	21%	27%	43%
Er imod, at kvinder skal have lov til at gå i mandetøj, hvis de har lyst til det	8%	16%	25%	41%
Er imod mænd og kvinders mulighed for at få foretaget kønsskifteoperationer	10%	20%	36%	52%

Når der ses på betydningen af respondenternes *religiøse baggrund* så viser analyserne, at en større andel af nydanskere med muslimsk baggrund har negative holdninger til LGBT-personer sammenlignet med de øvrige nydanskere. Samtidig er nydanskere med muslimsk baggrund overrepræsenterede blandt nydanskere med en høj grad af religiøsitet. 38% af de muslimske respondenter tilhører således gruppen af de mest religiøse nydanskere (religionsgrad = 3), mens det blot gælder for 13% af de øvrige nydanske respondenter.

³⁰ Svarkategorierne "helt enig" og "delvist enig" er slået sammen til "enig i" eller "støtter" i de opsummerende holdningsbeskrivelser. Ligeledes er udsagnene "helt uenig" og "delvist uenig" slået sammen til "imod".

Regressionsanalyserne viser imidlertid, at graden af religiøsitet har større betydning for variationen i holdningerne, end hvorvidt respondenterne har muslimsk baggrund eller ej. Den muslimske baggrund viser sig ganske vist at være statistisk signifikant i alle holdnings-spørgsmålene – men kun så længe svarene analyseres *alene* i forhold til denne baggrundsfaktor. Når også graden af religiøsitet tilføjes analysen ophører muslimsk baggrund for de fleste spørgsmåls vedkommende med at være statistisk signifikant. Det skal dog samtidig nævnes, at der ses en høj grad af korrelation mellem de to variable, hvilket betyder at det kan være svært at adskille deres betydning.³¹

Undtagelserne er udsagnene ”Homoseksualitet er en religiøs synd” og ”Homoseksuelle bør holde deres seksualitet skjult af hensyn til familien”. Her gælder det, at *både* grad af religiøsitet og muslimsk baggrund er statistisk signifikante ved et signifikansniveau på 99% – også når de øvrige baggrundsfaktorer inddrages i analysen. I forhold til disse udsagn har det at være muslim altså en selvstændig forklaringskraft. Mens et flertal på 61% af de ikke-muslimske nydanskere erklærer sig helt eller delvist uenige i udsagnet ”homoseksualitet er en religiøs synd”, så gælder dette blot hver tredje nydanske muslim (32%).

Den stærke sammenhæng mellem nydanskernes grad af religiøsitet og deres holdninger til LGBT-personer bekræfter en global tendens. Med udgangspunkt i den samme religiøsitetsskala viser Pew Researchs globale studie fra 2013, at der overordnet set er en stærk sammenhæng mellem en befolkningens grad af religiøsitet og dens holdninger til homoseksualitet. Samme mønster tegner sig internt i lande, hvor forskellige dele af befolkningen har meget forskellige grader af religiøsitet. Eksempelvis mener 61% af de sekulære jøder i Israel, at samfundet bør acceptere homoseksualitet, mens det samme gælder for blot 26% af de mere religiøse jøder og for blot 2% af de israelske muslimer.³²

Den stærke sammenhæng mellem religiøsitet og holdninger til homoseksualitet bekræftes endvidere af en større europæisk undersøgelse, som også peger på et betydeligt overlap mellem grad af religiøsitet og muslimsk baggrund. Sammenlignet med kristne i Tyskland, Frankrig, Holland, Belgien, Østrig og Sverige er en langt større andel af muslimer således både mere religiøse og mere fjendtligt indstillede over for ”outgroups”, herunder homoseksuelle.³³

At det er en udbredt holdning blandt muslimer i vesteuropæiske lande, at ”homoseksuelle handlinger” er moralsk forkerte, bekræftes af en undersøgelse gennemført af Gallup og Coexist Foundation i 2009. Samtidig viser undersøgelsen, at der er stor forskel på holdningens udbredelse blandt muslimer i forskellige europæiske lande. I Storbritannien svarede 0% af de adspurgte muslimer, at homoseksuelle handlinger i deres øjne er moralsk acceptable, mens det samme gjaldt for 19% af de adspurgte muslimer i Frankrig og 35% af de adspurgte muslimer i Tyskland.³⁴

³¹ Se bilag 4: En spearman-test af korrelationen mellem de to variable viser en koefficient på 0,43.

³² Pew Research (2013).

³³ Koopmans (2015). Undersøgelsen er baseret på CATI-interviews med 9.000 respondenter. De muslimske respondenter i undersøgelsen er 1. og 2.generationsindvandrere med oprindelse i Tyrkiet og Marokko.

³⁴ Gallup & Coexist Foundation (2009). Resultatet for Storbritannien var baseret på telefoninterview med 504 muslimer over 18 år. Ingen af disse svarede, at homoseksualitet er moralsk acceptabelt.

I denne undersøgelse er de muslimske nydanskere ikke stillet nøjagtigt samme spørgsmål, som i Gallup undersøgelsen. Imidlertid kan det til sammenligning fremhæves, at 30% af de nydanske muslimer i denne undersøgelse er enige i, at det er "helt i orden, at to kvinder har sex med hinanden, hvis de har lyst til det", mens 31% er enige i det tilsvarende udsagn angående to mænd. Andelen af nydanske muslimer som mener, at homoseksuelle handlinger er "moralsk acceptable" må herudfra antages at ligge tættere på niveauet blandt muslimer i Tyskland end blandt muslimer i Frankrig og Storbritannien (i 2009).

Samlet set viser analyserne, at negative holdninger til LGBT – også i Danmark – er særligt udbredt blandt de mest religiøse indvandrere og efterkommere. Samtidig er nydanskere med muslimsk baggrund overrepræsenteret i denne gruppe.

Betydning af personligt kendskab til LGBT-personer

Foruden betydningen af religiøsitet viser regressionsanalyserne også en stærk sammenhæng mellem det at have venner eller bekendte som er LGBT-personer og at have positive holdninger til LGBT. Denne sammenhæng viser sig – med en enkelt undtagelse – at være statistisk signifikant i forhold til *alle* holdningsspørgsmålene ved et signifikansniveau på 99%.

Undtagelsen udgøres af udsagnet "Homoseksualitet er en religiøs synd", hvor det ikke har betydning for svarfordelingen, om respondenterne har LGBT-venner eller bekendte. Selv blandt de muslimer, som ikke er særligt religiøse og som har homoseksuelle venner og bekendte, er der altså en betydelig andel, der opfatter homoseksualitet som en religiøs synd. Dette kunne indikere, at der blandt muslimer i Danmark findes en dominerende fortolkning af, hvordan islam ser på homoseksualitet, som går på tværs af de enkelte muslimers grad af religiøsitet, personlige kendskab til LGBT-personer og holdninger til LGBT i øvrigt. Ifølge denne fortolkning anses homoseksualitet for at være en religiøs synd i islam.

Selvom der for de øvrige spørgsmåls vedkommende ses en stærk sammenhæng mellem det at have tolerante holdninger og at have venner eller bekendte som er LGBT, så er *årsagssammenhængen* usikker. Som beskrevet i afsnit 3.1. ses der nemlig ikke en tilsvarende signifikant sammenhæng mellem at have en LGBT-person i sin egen familie og at have positive holdninger til LGBT.

Hvis personligt kendskab i sig selv skulle være væsentligt medvirkende til at skabe mere tolerante holdninger, så kunne det formodes, at også nydanskere med LGBT-personer i familien ville have signifikant mere positive holdninger – men dette er altså ikke tilfældet. Analysen indikerer dermed snarere den omvendte årsagssammenhæng: At det er de tolerante holdninger, som øger sandsynligheden for at have LGBT-venner og bekendte.

Der kan således være tale om, at nydanskere *aktivt vælger eller fravælger* at have LGBT-venner – alt efter om deres holdninger til LGBT er positive eller negative. En sådan fortolkning understøttes af Koopmans' undersøgelse fra 2015 som viser, at en stor andel af muslimer med tyrkisk og marokkansk baggrund i Europa "ikke ønsker at have homoseksuelle venner".³⁵

³⁵ Koopmans (2015) – se også afsnit 3.1.

Ligeledes kan fortolkningen bidrage til at forklare, hvorfor der ikke ses en sammenhæng mellem at have LGBT-personer i egen familie og at have tolerante holdninger til LGBT: Man kan selv vælge sine venner, men man kan ikke selv vælge sine familiemedlemmer.

Endelig kan det tænkes, at hensynet til familiens ære spiller ind i denne sammenhæng. Som beskrevet i afsnit 4.3 oplever 48% af de nydanske LGBT-personer, at hensynet til familiens ære betyder "meget" eller "virkelig meget" for deres families syn på deres seksuelle orientering/kønsidentitet. Flere af de nydanske LGBT-personer, som er "sprunget ud" har oplevet stærkt negative reaktioner fra familiemedlemmers side, fordi de har "kastet skam over familien" ved at være åbne. Dette indikerer, at nogle nydanskere har særligt svært ved at acceptere LGBT-personer, når de er en del af deres *egen* familie.

Er der forskel på holdningerne blandt indvandrere og efterkommere?

Når der ses nærmere på henholdsvis 1. og 2. generations nydanskere, så viser analyserne, at de to generationers holdninger til LGBT på de fleste spørgsmål ligger meget tæt på hinanden. Når der tages højde for alle baggrundsvariablene i analysen er forskellen mellem holdningerne i de to generationer således ikke statistisk signifikante. Figur 3.4.2. viser udbredelsen af negative holdninger i de to generationer opsummeret³⁶:

Figur 3.4.2 Negative holdninger blandt 1.g og 2.g	INDVANDRERE	EFTERKOMMERE
Samfundet bør ikke acceptere homoseksualitet	20% enige	21% enige
Sex ml. to personer af samme køn bør forbydes	24% enige	27% enige
Helt i orden, at kvinder har sex med kvinder	24% uenige	23% uenige
Helt i orden, at mænd har sex med mænd	25% uenige	25% uenige
Homoseksualitet er en religiøs synd	37% enige	51% enige
Homoseksualitet er unaturligt	42% enige	46% enige
Homoseksualitet er en sygdom	22% enige	16% enige
Homoseksuelle bør skjule deres seksualitet	19% enige	16% enige
Forpligtelse til at hjælpe ven med ikke at udleve...	26% enige	24% enige
Mænd skal have lov til at gå i kvindetøj	24% uenige	23% uenige
Kvinder skal have lov til at gå i mandetøj	21% uenige	23% uenige
Kønsskifteoperationer skal være mulige	27% uenige	36% uenige

Som det ses af figur 3.4.2. ligger holdningerne i de to generationer overordnet på niveau, mens der dog på enkelte udsagn ses en mindre holdningsforskel på mere end nogle få procentpoint. En lidt større andel af efterkommerne er således modstandere af kønsskifteoperationer. Omvendt er en større andel af indvandrerne tilbøjelige til at mene at

³⁶ Svarkategorierne "helt enig" og "delvist enig" er slået sammen til "enige" i de opsummerende holdningsbeskrivelser. Ligeledes er udsagnene "helt uenig" og "delvist uenig" slået sammen til "uenige".

”homoseksualitet er en sygdom”. Kun når det gælder udsagnet ”homoseksualitet er en religiøs synd” ses der en signifikant forskel, idet 51% af efterkommerne er helt eller delvist enige i dette, sammenlignet med 37% af indvandrerne. Imidlertid ophører denne forskel med at være statistisk signifikant, når de øvrige baggrundsfaktorer tilføjes analysen.

Når det gælder grad af religiøsitet ligger de to generationer også relativt tæt på hinanden. På surveyens religiøsitetsskala fra 0-3 ligger indvandrerne gennemsnitligt på 1,45, mens efterkommerne er en anelse mere religiøse og lander på 1,55 i gennemsnit. Surveyens resultater ligger dermed i forlængelse af den mere overordnede tendens, som er beskrevet i den hidtil største undersøgelse af nydanskernes værdier og normer fra 2007. Denne undersøgelse viste, at *”forskellen mellem indvandrer- og efterkommergruppernes værdier på mange områder ikke er stor”* og *”resultaterne afliver dermed forestillingen om, at mange af integrationsproblemerne vil løse sig selv med næste generation”*.³⁷

Specifikt i forhold til homoseksualitet viste undersøgelsen fra 2007, at indvandrere og efterkommere fra Tyrkiet og Pakistan er langt mindre positivt indstillede over for homoseksualitet end den øvrige danske befolkning, men også at efterkommerne fra de to lande er mindre negativt indstillede end 1. generationsindvandrerne. Også i denne undersøgelse ses der generationsvariationer fra oprindelsesland til oprindelsesland. Blandt nogle grupper af nydanskere sker der således en bevægelse i mere tolerant retning fra 1. til 2. generation, mens der for andre grupper sker en bevægelse i den modsatte retning. Billedet er derfor komplekst og sammensat, men samlet set er andelen af nydanskere som har negative holdninger til LGBT relativt stabil på tværs af de to generationer.

Betydning af beskæftigelse og uddannelse

I surveyen har de nydanske respondenter angivet deres beskæftigelsesstatus ud fra, om de er i arbejde, under uddannelse eller ingen af delene. For de fleste af holdningsspørgsmålenes vedkommende viser analysen, at respondenternes beskæftigelsesstatus ikke har statistisk signifikant betydning for svarfordelingen. Dog gælder det, at de nydanskere, som hverken er i arbejde eller uddannelse, har signifikant større sandsynlighed for at erklære sig enige i, at homoseksualitet er en sygdom og at homoseksuelle bør skjule deres seksualitet for familie. Samtidig har de nydanskere som er under uddannelse større sandsynlighed for at være enige i, at ”det er helt i orden at kvinder har sex med kvinder” og ”at mænd har sex med mænd”.

I forhold til de øvrige spørgsmål i surveyen har nydanskernes beskæftigelses- og uddannelsesstatus imidlertid ikke signifikant betydning.³⁸ På det overordnede spørgsmål omkring samfundets accept af homoseksualitet svarer 77% af de nydanskere, som er under uddannelse, at homoseksualitet bør accepteres af samfundet. Til sammenligning gælder dette for 73% af de nydanskere som er i arbejde og for 63% af de nydanskere som hverken er i uddannelse eller i arbejde. Selvom der altså kan spores forskelle i svarfordelingen fordelt på nydanskernes beskæftigelsesstatus, så er forskellene i de fleste tilfælde ikke statistisk signifikante. Samlet set er der således ikke en stærk eller gennemgående sammenhæng mellem nydanskernes beskæftigelsesstatus og deres holdninger til LGBT.

³⁷ Tænk tanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark (2007)

³⁸ Se bilag 4.

3.5 Delkonklusion: Holdninger til LGBT blandt nydanskere

Holdningsundersøgelsens resultater viser overordnet, at:

- Flertallet af nydanskere har positive/tolerante holdninger til LGBT og nydanskernes holdninger ligger gennemsnitligt tættere på holdningerne blandt majoritetsbefolkningen i Danmark (og i andre europæiske lande) end blandt befolkningerne i nydanskernes oprindelseslande. Et flertal på 73% af nydanskerne mener eksempelvis, at samfundet bør acceptere homoseksualitet og kun de færreste nydanskere vil være utrygge ved at have en homoseksuel som nabo.
- Et betydeligt mindretal blandt nydanskerne har dog stærkt negative holdninger over for LGBT-personer. For eksempel støtter 24% af nydanskerne helt eller delvist et forbud mod sex mellem to personer af samme køn. Kun 3% af den øvrige danske befolkning deler denne holdning.³⁹
- 43% af nydanskerne opfatter homoseksualitet som unaturligt; 39% mener, at homoseksualitet er en religiøs synd, mens 22% opfatter homoseksualitet som en sygdom. Desuden mener 19%, at homoseksuelle bør holde deres seksualitet skjult for familien, mens 25% angiver, at de vil føle sig forpligtede til at "hjælpe" en homoseksuel ven med ikke at udleve sin seksualitet.⁴⁰
- Nydanskernes holdninger til transkønnet er målt på baggrund af deres holdninger til transvestisme og kønsskifteoperationer. Her viser undersøgelsen, at et flertal af nydanskere er helt eller delvist enige i, at mænd skal have lov til at gå i "kvindetøj" – og at kvinder skal have lov til at gå i "mandetøj". Et mindretal på 24% er modstandere af, at mænd skal have lov til at gå i kvindetøj, mens 22% er modstandere af, at kvinder skal have lov til at gå i mandetøj. Endelig er et mindretal på 29% modstandere af at tillade kønsskifteoperationer.⁴¹
- Det personlige kendskab til LGBT-personer er langt mindre udbredt blandt nydanskere end blandt den øvrige danske befolkning. Et flertal på 74% af nydanskerne angiver, at de hverken har venner eller bekendte som er LGBT-personer. Til sammenligning gælder dette 35% af den samlede danske befolkning.⁴² Analyserne giver dog ikke grundlag for at konkludere, at personligt kendskab til LGBT-personer i sig selv bidrager væsentligt til mere positive holdninger. Årsags-sammenhængen er snarere, at nydanskernes holdninger til LGBT har betydning for, om de vælger eller fravælger at have venner og bekendte, som er LGBT-personer.
- Nydanskernes grad af religiøsitet er den baggrundsfaktor, som har størst betydning for deres holdninger til LGBT. En høj grad af religiøsitet øger signifikant sandsynlig-

³⁹ Den samlede danske befolknings holdning til dette spørgsmål fremgår af CEPOS (2009).

⁴⁰ De opsummerede procenter angiver andelen, som har erklæret sig "helt eller delvist enige" i de nævnte udsagn.

⁴¹ Ibid.

⁴² Ifølge den seneste Eurobarometerundersøgelse. Europakommissionen (2012).

heden for at mene noget negativt, og blandt de mest religiøse nydanskere⁴³ er negative holdninger til LGBT således udbredte. Fx mener 67% af de mest religiøse nydanskere, at homoseksualitet er unaturligt; 47% støtter et forbud mod sex mellem to personer af samme køn og 36% er enige i, at homoseksualitet er en sygdom.⁴⁴

- Når det gælder betydningen af religiøs baggrund så viser det sig, at nydanskere med muslimsk baggrund har signifikant højere sandsynlighed for at mene noget negativt om LGBT end nydanskere med ikke-muslimsk baggrund. Dette forhold gælder dog kun så længe, der ikke er taget højde for respondenternes grad af religiøsitet. Når denne baggrundsfaktor tilføjes analysen er muslimsk baggrund som oftest ikke længere statistisk signifikant. Der ses imidlertid en betydelig samvariation mellem de to variable, hvorfor det kan være svært at adskille deres betydning (se bilag 4).
- Svarfordelingerne på udsagnene ”homoseksualitet er en religiøs synd” og ”hvis en af mine venner var homoseksuel, så ville jeg føle mig forpligtet til at hjælpe min ven med ikke at udleve sin seksualitet” udgør en undtagelse fra det generelle billede. Her har både muslimsk baggrund og en høj grad af religiøsitet signifikant betydning. Selv de muslimer, som ikke er særligt religiøse og som har LGBT-venner, er således mere tilbøjelige end andre nydanskere til at betragte homoseksualitet som en religiøs synd og til at mene, at LGBT-personer bør skjule deres seksualitet.
- Overordnet set kan der ikke spores en statistisk signifikant forskel mellem holdningerne hos henholdsvis indvandrere og efterkommere. Kun når det gælder udsagnet ”homoseksualitet er en religiøs synd” ses der en statistisk signifikant forskel, idet en væsentlig højere andel af efterkommerne er enige i dette. Imidlertid ophører også denne forskel med at være statistisk signifikant, når andre baggrundsfaktorer tilføjes analysen. På trods af variationer fra oprindelsesland til oprindelsesland, må det således konkluderes, at andelen af nydanskere som har negative holdninger til LGBT er relativt stabil på tværs af de to generationer.
- Samlet set er der hverken en stærk eller entydig sammenhæng mellem nydanskernes beskæftigelses- og uddannelsesstatus og deres holdninger til LGBT. Dog gælder det, at de respondenter, som hverken er i arbejde eller uddannelse, har signifikant større sandsynlighed for at erklære sig enige i, at homoseksualitet er en sygdom og at homoseksuelle bør skjule deres seksualitet for familie. Samtidig har de nydanskere som er under uddannelse signifikant større sandsynlighed for at være enige, i at ”det er helt i orden at kvinder har sex med kvinder” og ”at mænd har sex med mænd”. I forhold til de øvrige spørgsmål i surveyen har nydanskernes beskæftigelses- og uddannelsesstatus imidlertid ikke signifikant betydning.

Resultaterne af holdningsundersøgelsen bidrager først og fremmest til en dybere forståelse af det billede af de nydanske LGBT-personers levevilkår, der tegnes i de følgende kapitler. Heri fremgår det fx, at den psykiske trivsel er dårligere blandt de nydanske LGBT-personer,

⁴³ Se begrebsdefinitionen af ”de mest religiøse nydanskere” i afsnit 3.4.

⁴⁴ De opsummerede procenter angiver andelen, som har erklæret sig ”helt eller delvist enige” i de nævnte udsagn.

som kommer fra religiøst praktiserende muslimske familier. Denne gruppes mistrivsel kan i høj grad formodes at hænge sammen med udbredelsen af negative holdninger til LGBT netop blandt de mest religiøse nydanskere – som overvejende har muslimsk baggrund.

De nydanske LGBT-personer, som kommer fra religiøst praktiserende muslimske familier, har eksempelvis haft særligt svært ved at forene deres religiøse baggrund med deres seksuelle orientering (kapitel 4); de har i højere grad end andre LGBT-personer oplevet negative reaktioner fra deres familie og omgangskreds (kapitel 6); og de er overrepræsenteret blandt de nydanske LGBT-personer, som har overvejet at begå selvmord inden for det seneste år (kapitel 8).

Holdningsundersøgelsens resultater giver derfor anledning til at reflektere over sammenhængen mellem holdninger, handlinger og psykisk mistrivsel. Som beskrevet i indledningen til dette kapitel kan fordomme og negative holdninger føre til social stigmatisering og have negative effekter på LGBT-personers psykiske sundhedstilstand – ikke mindst i de tilfælde, hvor stigmatiseringen udøves af LGBT-personens egen familie. Dette forhold er blandt andet dokumenteret i et amerikansk studie fra 2009, som viser at yngre homoseksuelle og biseksuelle, der i høj grad oplever at blive afvist af deres familie, har mere end 8 gange større risiko for at forsøge selvmord og knap 6 gange større risiko for at udvikle depression.⁴⁵

Denne undersøgelses resultater peger i samme retning – og forholdet understreger, at negative holdninger til LGBT blandt nydanskere kan være stærkt medvirkende til at skabe dårlige levevilkår og psykisk mistrivsel blandt nydanske LGBT-personer.

I forhold til spørgsmålet om, hvad der kan gøres for at nedbringe omfanget af negative holdninger til LGBT, giver analyserne ikke nogle nemme svar.

For det første kan det ikke uden videre antages, at omfanget af negative holdninger vil falde "automatisk" fra generation til generation. Udbredelsen af negative holdninger er således ikke mindre blandt efterkommere end blandt indvandrere. Samtidig har nydanskernes beskæftigelsesstatus heller ikke signifikant betydning for hovedparten af nydanskernes holdninger til LGBT. Det kan derfor heller ikke uden videre antages, at en succesfuld beskæftigelsesindsats rettet mod at få flere nydanskere i arbejde eller i uddannelse vil give markante positive effekter i forhold til at skabe mere tolerante holdninger over for LGBT.

I stedet peger resultaterne på, at større tolerance over for LGBT-personer vil kræve en gradvis holdningsændring blandt de mest religiøse nydanskere – herunder i særlig grad blandt religiøse muslimer.

⁴⁵ Ryan et. al. (2009). Sammenlignet med yngre homoseksuelle og biseksuelle, der ikke oplever at blive afvist af deres familie.

KAPITEL 4

FAMILIEBAGGRUNDE, ERKENDELSESPROCESSER OG IDENTITET

Det er et velkendt og veldokumenteret fænomen, at det for LGBT-personer kan være en lang og svær proces at erkende deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. Erkendelsesprocessen kan tage mange år og det er almindeligt forekommende, at LGBT-personer undervejs oplever skyldfølelse, dårlig samvittighed og ensomhed.

Samtidig peger eksisterende undersøgelser på, at denne proces kan være særligt svær for minoritetsetniske LGBT-personer på grund af de kulturelle og religiøse normer omkring seksualitet og kønsroller, som findes i deres familier og minoritetsetniske netværk.⁴⁶

Dette kapitel belyser, hvordan nydanske LGBT-personers familiemæssige, religiøse og kulturelle baggrund har påvirket den erkendelsesproces, som de har været igennem.

Herudover gennemgås internettets betydning for erkendelsesprocessen og afslutningsvis beskrives det, hvordan de nydanske LGBT-personer identificerer sig selv i relation til deres seksuelle orientering og kønsidentitet.

Kapitlet er dels baseret på data fra de 50 kvalitative interview, der er gennemført med nydanske LGBT-personer, og dels på kvantitative data fra den LGBT-survey, der er gennemført blandt mere end 3.300 LGBT-personer i Danmark. Surveyens resultater giver således mulighed for at sammenligne de nydanske LGBT-personers svar med kontrolgruppen af øvrige LGBT-personer i Danmark.⁴⁷

4.1 Familiebaggrunde

De nydanske LGBT-personer som har deltaget i undersøgelsen kommer fra en lang række forskellige oprindelseslande. Hovedparten kommer fra mellemøstlige og nordafrikanske lande, men også informanter med oprindelse i sydamerikanske, afrikanske og asiatiske lande er repræsenteret i datamaterialet.

De mange forskellige kulturbaggrunde skaber en stor diversitet, som kun øges når der ses nærmere på en række yderligere faktorer. Nogle informanter kommer fx fra stærkt religiøse familier, mens andre kommer fra mindre religiøse familier. Nogle er født og opvokset i Danmark, mens andre er kommet hertil som børn eller unge. Nogle fortæller, at de er vokset op i velfungerende hjem med kærlige relationer til de øvrige familiemedlemmer, mens andre

⁴⁶ Se fx Als Research (2014), Yip (2004a, 2004b, 2010), Siraj (2006, 2011, 2012a, 2014), Narvesen (2010), Darj & Nathorst-Böös (2011).

⁴⁷ Se afsnit 1.5 og Bilag 3 for yderligere information om LGBT-surveyens metode og datagrundlag. De øvrige LGBT-personer omfatter alle de LGBT-respondenter, som *ikke* har to forældre med ikke-vestlig minoritetsbaggrund. Dvs. både etnisk danske LGBT-personer og LGBT-personer med vestlig minoritetsbaggrund (jf. Danmarks Statistiks definition).

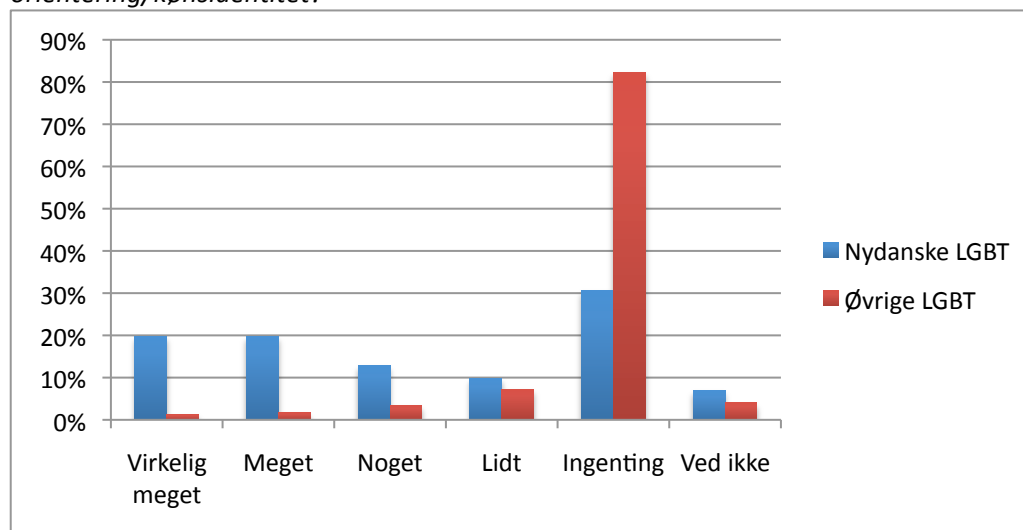
er vokset op i stærkt dysfunktionelle hjem, hvor vold og sociale problemer har været en integreret del af opvæksten. Nogle er vokset op med stærkt traditionelle og patriarkalske værdier, mens andre er vokset op i mere liberale og moderne orienterede familier. Nogle har et meget stort familienetværk i Danmark, mens andre har meget få eller slet ingen familiemedlemmer her i landet.

På trods af denne store diversitet kan der fremhæves en række overordnede faktorer, der i væsentlig højere grad kendetegner de familiebaggrunde og kønsrolleforventninger, som nydanske LGBT-personer er vokset op med – set i forhold til andre LGBT-personer i Danmark.

4.2 Religionens betydning

Først og fremmest fremhæver en stor andel af de nydanske LGBT-respondenter, at religion har betydning for, hvordan deres familie ser på deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, som vist i figur 4.2.1:

Figur 4.2.1. Hvor meget betyder religion for, hvad din familie synes om din seksuelle orientering/kønsidentitet?

P-værdi: 0,000

Mens kun et mindretal af de nydanske LGBT-personer (31%) angiver, at religion "ingenting" betyder for deres families syn på LGBT, så gælder dette for et klart flertal på 82% af de øvrige danske LGBT-respondenter.

Samtidig viser figuren, at i alt 40% af de nydanske LGBT-personer oplever at komme fra familier, hvor religion betyder "meget" eller "virkelig meget", mens i alt 23% angiver, at religion betyder "noget" eller "lidt". De tilsvarende andele i kontrolgruppen af øvrige danske LGBT-personer er i alt 3% og 10%.

Som beskrevet i kapitel 3 er negative holdninger til LGBT særligt udbredt blandt de mest religiøse nydanskere. Figur 4.2.1. indikerer dermed også, at en større andel af de nydanske LGBT-personer oplever at vokse op i familier, som har negative holdninger til LGBT.

I de gennemførte interview fremhæver flere af de nydanske LGBT-personer netop religionens betydning for deres familiemedlemmers kønsrolleopfattelser og for den tabuisering og manglende forståelse af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, som de har oplevet i deres barndom og ungdom. Typisk fortæller de, at de er vokset op i familier, hvor heteroseksualitet betragtes som den eneste naturlige og religiøst accepterede form for seksuelle orientering. Homoseksualitet og andre afvigelser fra normen ansues derfor som værende forkerte, unaturlige og i modstrid med religionen.

En væsentlig andel af de nydanske LGBT-personer er således vokset op i et religiøst miljø, som bærer præg af en stærk *heteronormativitet*.⁴⁸ Najat forklarer fx hendes families syn på homoseksualitet således:

For det første ser de (homoseksualitet) som 100% miljø. Det er ikke arv. Vi er muslimer, og Gud er ufejlbarlig, og Gud har skabt manden og kvinden, Adam og Eva, og det er sådan vi naturligt kan få børn og få ført slægten videre. Så homoseksualitet udfordrer jo også deres gudsforståelse. Det må være noget man har valgt, og hvis det er noget ens barn har valgt, så har man jo fejlet som forældre. Altså det kan jo ikke være Gud, der har fejlet.⁴⁹

Særligt det mindretal af informanterne, som har gået på muslimske friskoler, fremhæver at deres opvækst og socialisering har båret præg af en sådan form for religiøst baseret normativitet både i skolen og i hjemmet. Dawood fortæller fx:

*Jeg gik på en muslimsk privatskole, og der var der så meget islam, så jeg vidste ikke, hvad homoseksuel betød, og jeg vidste ikke hvad lesbisk betød. Så jeg betragtede det bare som at okay, der er kun én vej: Dreng er til piger, og piger er til drenge... Så det havde selvfølgelig en stor del at gøre med den undervisning vi fik. Der var også andre ting, hvor jeg læste på nettet, at det er forbudt ifølge islam og så videre. Så det var også en af de ting, hvor jeg tænkte: 'Nej, jeg **kan** jo ikke være det. Jeg er muslim, jeg kan jo ikke være det'.⁵⁰*

Blandt de nydanske LGBT-personer, som er vokset op i religiøst praktiserende familier, fremhæver flere samtidig, at de fra en meget tidlig alder har vidst, at det er forkert og syndigt at være homoseksuel i forhold til religionen. Et eksempel er Hulusi:

Jeg har altid vidst, at det var meget forkert og tabubelagt i vores kultur og i vores tro. Så jeg begyndte, især der fra 6. til 9.klasse, omkring hver dag efter skole, gik jeg til moskeen, og du ved. Jeg prøvede at lære om religion, og hvad man gør. Og jeg prøvede at praktisere det bedst muligt, fordi jeg tænkte, at så kunne jeg få det ud af hovedet agtigt.⁵¹

⁴⁸ Se begrebsdefinition af "heteronormativitet" i Bilag 1.

⁴⁹ Interview med Najat, 27 år

⁵⁰ Interview med Dawood, 21 år

⁵¹ Interview med Hulusi, 20 år.

Mens nogle, ligesom *Hulusi*, i en periode har forsøgt at "helbrede" sig selv ved at fordybe sig mere i religionen eller ved at bede mere til Gud, så har andre omvendt taget afstand til religionen eller forsøgt at fortolke religionen på en måde, som gør det muligt for dem både at være muslim og homoseksuel.

For langt hovedparten af de mere religiøse nydanske LGBT-personer har det dog været en meget stor udfordring at skulle forene en identitet som både muslim og homoseksuel. En af dem er *Iqbal*:

Det var i hvert fald hårdt for mig! Det var i hvert fald svært, at skulle erkende for mig selv, at jeg er homoseksuel. Slaget var nok, at jeg netop vidste så meget om islam, at det var så hårdt for mig. Jeg følte, at jeg stak min religion i ryggen, eller at jeg vendte ryggen mod min religion, og jeg mistede mig selv i den periode. Jeg vidste, at jeg ikke kunne være begge dele, og jeg måtte erkende, at enten giver jeg slip på det ene, eller også giver jeg slip på det andet. Men altså: Det er jo to ting, der er en del af mig.⁵²

De nydanske LGBT-personer har reageret forskelligt, når det gælder håndteringen af deres religiøse baggrund, men samtidig kan det konstateres, at langt hovedparten er endt med at være mindre religiøst praktiserende end deres forældre.

Figur 4.2.2 sammenligner de nydanske LGBT-personers svar på spørgsmålene: "I hvor høj grad praktiserer dine forældre deres religion" og "I hvor høj grad er du selv religiøst praktiserende?":

Figur 4.2.2: Grad af religiøs praksis	Nydanske forældre til LGBT	Nydanske LGBT
Meget høj grad	9%	0%
Høj grad	27%	6%
Nogen grad	26%	18%
Mindre grad	22%	24%
Overhovedet ikke	16%	52%

P-værdi: 0,000

Som beskrevet i kapitel 3 er det ikke en generel tendens blandt nydanskere, at graden af religiøsitet falder fra generation til generation. Det er derfor interessant, at de nydanske LGBT-personer er markant mindre religiøst praktiserende end deres forældre, hvilket formentlig er forbundet med de nydanske LGBT-personers problemer med at forene religiøs praksis med deres seksuelle orientering/kønsidentitet.

En sådan antagelse bekræftes i flere af de gennemførte interview. Hovedparten af de interviewede er således enige om, at homoseksuelitet er forbudt inden for islam. Og flere af de nydanske LGBT-personer fremhæver direkte, at de ikke ser sig i stand til at forene en identitet som praktiserende muslim og LGBT-person. Her tre eksempler:

⁵² Interview med *Iqbal*, 28 år.

FATIMA

Jeg har gået i koranskolen siden jeg var helt lille og jeg ved godt, at man får nogle prøver i livet, men det her det var for meget. Altså det var så langt ude! Jeg var sådan mere vred på Gud. Altså nu står jeg her, hver dag og læser din bog, som du har bedt mennesket om at gøre, og så giver du mig til gengæld de her følelser, som jeg skal deale med. Og hvis det her det skulle være min prøve, så var det en langt ude prøve... Da jeg fik de her følelser, der tænkte jeg også bare, at det her, det kan ikke passe!⁵³

NOR

Ja, nu er jeg også homoseksuel, så jeg kan jo ikke sige, at jeg er muslim. Men jeg kan heller ikke sige, at jeg ikke er.

Interviewer: Men kan man ikke være homoseksuel og muslim?

Nej, det kan man jo ikke.⁵⁴

NADIR

Jeg blev nødt til at komme ud af religionen. For jeg har bedt så meget til Gud, og jeg har været nede på knæ så mange gange, grædt, alt muligt, bare for at få det til at blive ændret, men der skete bare ikke noget. Så jeg blev rigtig skuffet over islam, så derfor trak jeg mig ud af det... Jeg er bare mega skuffet over Gud.⁵⁵

For en stor del af de nydanske LGBT-personer gælder det, at deres families religiøse baggrund har været med til at øge den splittelse, skyldfølelse, dårlige samvittighed og ensomhed, som de har oplevet i forbindelse med at skulle erkende deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. En høj grad af religiøsitet – og de normer omkring køn og seksualitet, som i mange tilfælde er relateret hertil – har således væsentlig betydning for, at nydanske LGBT-personer på flere områder oplever at have væsentligt dårligere levevilkår end andre LGBT-personer i Danmark (se også kapitel 6-8).

Med til dette billede hører dog også, at der er en del af de nydanske LGBT-informanter, som er vokset op i familier, hvor religion eller traditionelle religiøse kønsopfattelser *ikke* tillægges den store betydning. Som vist i figur 4.2.1. (s. 42) svarer 31% af de nydanske LGBT-personer at religion "ingenting" betyder for deres families syn på deres seksuelle orientering/kønsidentitet. Og denne gruppe nydanske LGBT-personer har typisk ikke oplevet, at deres religiøse baggrund har udgjort et problem i forhold til deres erkendelsesproces.

Det er således en høj grad af religiøsitet i familien og ikke familiens religiøse baggrund som sådan, der kan være med til at besværliggøre erkendelsesprocessen væsentligt.

⁵³ Interview med Fatima, 28 år

⁵⁴ Interview med Nor, 25 år

⁵⁵ Interview med Nadir, 24 år.

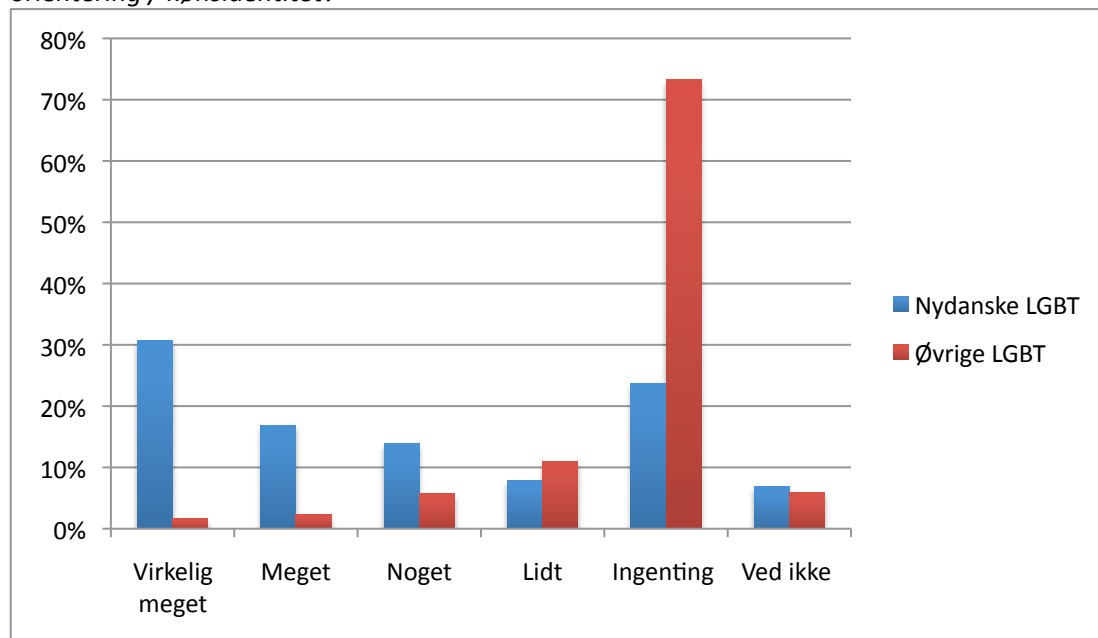
4.3 Betydningen af hensynet til familiens ære

Foruden religiøsitetens betydning fremhæver en meget stor del af de interviewede også betydningen af hensynet til familiens "ære", "navn", "ry" eller "omdømme". Hensynet til familiens ære drejer sig om familiens forventninger til, at dens medlemmer lever op til de normer for ærefuld opførsel, som findes i familien og i familiens omgangskreds.

En stor del af de nydanske LGBT-informanter fremhæver, at netop homoseksualitet bliver betragtet som ekstremt skamfuldt – og dermed som noget, der i meget høj grad kan medvirke til at ødelægge familiens ære, ry eller omdømme. Dermed oplever en stor del af de nydanske LGBT-personer også, at hensynet til familiens ære udgør en meget væsentlig barriere i forhold til at erkende og udleve sin seksuelle orientering/kønsidentitet.

At hensynet til familiens ære tillægges markant større betydning blandt de nydanske LGBT-personer bekræftes i LGBT-surveyen. Som illustreret i figur 4.3.1. mener i alt 48% af de nydanske LGBT-personer, at familiens ære betyder "virkelig meget" eller "meget", mens dette gælder for 4% af de øvrige LGBT-personer. Tilsvarende mener kun et mindretal af de nydanske LGBT-personer (24%), at familiens ære "ingenting" betyder, mens det samme gælder for et flertal på 73% af de øvrige LGBT-personer. Forskellen mellem de to gruppers svar på spørgsmålet er statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99% (p-værdi: 0,000):

Figur 4.3.1: Hvor meget betyder din families ære for, hvad din familie synes om din seksuelle orientering / kønsidentitet?

P-værdi: 0,000

Flere af de interviewede informanter nævner specifikt betydningen af familiens ære når de bliver spurgt om, hvad der er den største forskel på at vokse op som nydansk LGBT-person i forhold til at vokse op som etnisk dansk LGBT-person. Yusuf siger fx:

Der er selvfølgelig nogle i danske hjem, der tænker på ære og familienavn og så videre, men det har en større betydning hos indvandrere. For eksempel så er det sønnerne, den ældste søn, der bærer familiens navn og familiens ære og ry, ry, ry! Det er virkelig også et af de vigtige punkter. Så på den måde er det en udfordring at være en LGBT i forhold til en dansker. Der er de her problematikker, der vægter rigtig meget, så uanset hvad du gør, så skal du hele tiden tænke på familiens ære. Du skal hele tiden have i baghovedet, hvad du gør. Fordi om ikke så længe, så vil de finde ud af det, fordi de har en masse mennesker rundt omkring. Jeg tænker, at det er dét, der gør det meget sværere for os.⁵⁶

Et andet eksempel er Iqbal, der forklarer hvordan æresbegreberne og det stærke familiemæssige bånd indgår som en central del af socialiseringsprocessen i opvæksten:

Man får det at vide fra barnsben. Det familiemæssige bånd bliver indoktrineret som det vigtigste. Du kan ikke bare give slip på din familie. Familien betyder alt. Ære, ry, skam. Det er basis. Fundamentet for dit navn.⁵⁷

I mange tilfælde fremhæver informanterne både betydningen af religionen og betydningen af familiens ære, men der er også informanter, som fremhæver at æren er en vigtigere faktor end religionen. Det gælder fx Yafiah og Rahad:

YAFIAH

Det er ikke engang religionen. Det er mere tradition. Det er mere rygtet. Det er mere æren. Fordi man skal jo helst snakke så pænt om os som muligt. Der er jo ikke nogen, der skal komme og sige noget negativt.⁵⁸

RAHAD

Ære og religion, det er to forskellige ting. Fordi min familie går slet ikke op i religion, men de går op i ære og skam. De går op i hvordan deres familie er, altså hvordan det ser ud udefra, hvordan folk snakker om os som familie. De vil selvfølgelig ikke have at folk snakker grimt om deres børn, eller grimt om selve familien som helhed. Så det går de selvfølgelig meget op i, og der tror jeg, de er meget traditionsbundne. At de går op i ære og skam og ry, og hvordan andre folk ser én.⁵⁹

Som beskrevet i en lang række andre studier henviser begrebet "familiens ære" til et traditionelt og dominerende sæt af værdier og normer, som er særligt udbredt blandt ikke-vestlige minoriteter fra Mellemøsten, Nordafrika og det sydvestlige Asien.⁶⁰ Hovedparten af de nydanske LGBT-respondenter har deres oprindelse i disse områder.

Æren er et kollektivt anliggende for familien, og den handler om at opretholde familiens omdømme og sociale anseelse udadtil i relation til familiens minoritetsetniske netværk.

⁵⁶ Interview med Yusuf, 29 år

⁵⁷ Interview med Iqbal, 28 år.

⁵⁸ Interview med Yafiah, 32 år.

⁵⁹ Interview med Rahad, 22 år.

⁶⁰ Se fx Bredal (2011); Als Research (2011, 2014a); Wikan (2008); Siraj (2006).

Familiens omdømme afhænger derfor af, om familiens medlemmer kan siges at leve op til de normer og værdier for en "god familie", som er udbredte i disse miljøer.

Ifølge den eksisterende forskning omfatter det kulturelle kodeks for "en god familie" ofte et stærkt fokus på kollektivism og på slægtskab, en traditionel patriarkalsk familiestruktur og et traditionelt syn på kønsroller og seksualitet. Den norske sociolog Anja Bredal har samlet set beskrevet dette, som "*en social logik med tydelige og stærke magthierarkier, men også med emotionelt tætte fællesskaber. Det handler om mænds kønsmagt, ældres generationsmagt og kollektivets magt over enkeltpersoner*".⁶¹

Homoseksualitet, biseksualitet og transkønnethed (LGBT) kan i forhold til dette traditionelle og heteronormative værdisæt betragtes som skamfuldt og forkert i forhold til familiens begreber om god og ærefuld opførsel.

Først og fremmest udgør LGBT en trussel mod familiens plads i kollektivet. Det er således ikke i familiens fælles interesse, at et familiemedlem skiller sig ud som individuelt "anderledes" eller "forkert" i forhold til det minoritetsetniske fælleskab.

Samtidig står LGBT i skarp kontrast til de traditionelle kønsroller, som familiens medlemmer i nogle tilfælde forventes at leve op til, og det udgør dermed også en trussel mod forventningen om et traditionelt heteroseksuelt familie- og kønsrollemønster.

Endelig udgør homo- og biseksualitet en stærkt tabuiseret form for seksualitet, som ikke kan finde sted inden for det heteroseksuelle ægteskab, og dermed ikke bliver anset for at være acceptabel. LGBT udgør dermed også en trussel mod den sociale orden, som er forbundet med traditionelle normer omkring ægteskab, seksualitet og videreførelse af slægten.

Flertallet af de interviewede nydanske LGBT-personer er vokset op i familier, som i større eller mindre grad bærer præg af de ovennævnte normer og traditioner. Flere af dem har gennem opvæksten følt sig meget splittede mellem deres stærke emotionelle tilknytning til familien og dens værdier, og deres egen erkendelsesproces og selvopfattelse som LGBT-personer. Det kollektive familiemønster – og de æresbegreber, der typisk er knyttet hertil – har således været med til at besværliggøre deres erkendelses- og identitetsproces betydeligt.

Samtidig fremhæver flere informanter, at familiens æresbegreber har givet dem stærke skyldfølelser, har fået dem til at undertrykke deres seksualitet og/eller har fået dem til at føle sig "unormale" og "forkerte" undervejs i processen. Nedenfor gives nogle eksempler fra de gennemførte interview:

IBRAHIM

*Jeg har ikke tænkt mig, at sige jeg er homoseksuel... For jeg kender ikke reaktionen som sådan, men jeg bliver bare smidt ud fra familien. Og jeg vil ikke miste mine forældre eller mine brødre eller min fætter eller et eller andet, fordi jeg er homoseksuel. Så jeg har bare gemt det væk.*⁶²

⁶¹ Bredal (2011). Oversat fra norsk.

⁶² Interview med Ibrahim, 35 år.

ARIF

Det, der sådan holder mig tilbage, det er det der med: 'Okay du er en mand. Hvad fanden? Du kan jo ikke være sammen med andre mænd!'. Du ved, det er jo bare ikke kulturen. Der er jo ikke noget at snakke om.⁶³

SALIM

Altså jeg kan huske, at jeg bare tænkte: 'Fuck, hvad er det for noget? Hvad fanden er det for noget? Det kan ikke passe'. Jeg synes det var så unormalt, at jeg kunne have de her tanker. Så ja, jeg var ked af det. Jeg var nok mest af alt in denial, ikke også? Fordi jeg tænkte, det er for underligt... Især med det her med seksualitet og med at, man skal stifte familie og sådan noget. Jamen, det håber mine forældre, men jeg har jo mange gange sagt til dem, at I kommer ikke til at finde en til mig. Og jeg finder selv én, når jeg har lyst. Og jeg bliver gift, når jeg er klar. Jeg har virkelig sagt mange gange til dem, at jeg skal ikke bare giftes, når jeg er færdiguddannet.

Som beskrevet i citatet fra *Salim*, kan det i særlig grad være en udfordring for nydanske LGBT-personer at tackle familiens forventninger til, at de skal indgå i et heteroseksuelt ægteskab.⁶⁴ Men også på en række andre områder kan de nydanske LGBT-personers ønsker eller opførsel komme i konflikt med familiens ønsker og æresbegreber.

En stor del af informanterne fremhæver således netop familiens æresbegreber, når de skal forklare, hvorfor de frygter eller allerede har oplevet negative konsekvenser ved at "springe ud".⁶⁵ Ligeledes er det kendetegnende, at det særligt er de informanter, som har en stor familie i Danmark, der typisk har oplevet det som en særlig stor udfordring at skulle erkende, at de er LGBT-personer.

Ligesom det er forskelligt i hvilken udstrækning religiøsitet præger de nydanske LGBT-personers familier, så hører det også med til det samlede billede, at et betydeligt mindretal af de nydanske LGBT-personer er vokset op i familier, hvor de kollektive familiemønstre og de ovennævnte æresbegreber *ikke* tillægges betydning. Som vist i figur 4.3.1. (s. 46) angiver samlet set hver tredje nydanske LGBT-person (32%), at familiens ære kun betyder "lidt" eller "ingenting" for forældrenes syn på deres seksuelle orientering/kønsidentitet.

4.4 Internettets betydning for erkendelsesprocessen

Flere af de interviewede nydanske LGBT-personer fortæller, at internettet har været den platform, hvor de første gang har stiftet bekendtskab med mere faktuel viden om at være LGBT-person, og hvor de for første gang er kommet i kontakt med andre LGBT-personer. Deres brug af internettet har dermed i høj grad bidraget til deres identitetsdannelse som LGBT-personer.

⁶³ Interview med Arif, 25 år.

⁶⁴ De nydanske LGBT-personers copingstrategier i relation hertil er beskrevet nærmere i kapitel 7.

⁶⁵ Se kapitel 6. Begrebet "æresrelaterede konflikter" er defineret i Bilag 1.

På denne måde har internettet haft afgørende betydning i forhold til at hjælpe erkendelsesprocessen på vej og i forhold til at nedbryde negative følelser af at være forkert, anderledes og alene. En stor del af de nydanske LGBT-personer har oplevet, at de via informationssider og kontakttjenester på nettet har fået øjnene op for, at der findes mange andre, der er "anderledes" på samme måde som dem selv, og at der findes mange andre forklaringer og syn på, hvad det vil sige at være homoseksuel eller transkønnet, end de holdninger og idéer, som de er blevet præsenteret for gennem deres opvækst. Her nogle eksempler:

ZUBAIR

Jeg var meget sådan alene. Og så troede jeg så, at det var kun mig, der var i Danmark, og at der ikke findes nogen homoseksuelle i Danmark. Så blev jeg 18 år, og så kiggede jeg på nettet, og kiggede efter nogen hjemmesider. Og så fandt jeg så boyfriend, hvor der var nogen, der skrev hele historien om deres liv og så tænkte jeg: 'Hvad fanden er det for noget?'. Jeg blev lidt nysgerrig efter, hvad det var, og gik ind på det og oprettede en profil, og så var der lige pludselig mega mange i Danmark!⁶⁶

AHMED

Jeg gik i syvende klasse. Det var på en lejrtur. Hvor nogle af mine kammerater snakkede om pornofilm og så videre. Og så kom vi ind på homoporno, altså bøsseporno. Og så var jeg sådan lidt: 'Hvad fanden er det?'. Og det lyder meget interessant. Og så vækkede det nogle tanker, og da jeg så kom hjem, så søgte jeg lige på homo (på internettet). Fordi jeg kendte ikke til det. Og så var det først, da jeg læste om at være homo, så var det ligesom sådan en opskrift for, at det er jeg! Og det kan jeg godt se, og det giver bare mening.⁶⁷

DAWOOD

Jeg opdagede det bare ved, at jeg var på sådan en hjemmeside, hvor man kunne chatte med folk verden rundt. Og så skrev jeg med en fyr, hvor han var også homoseksuel. Så sagde han: 'Hvorfor prøver du ikke en hjemmeside, der hedder boyfriend.dk?'. Og jeg var sådan: 'Hvad er det? Det er jo til fyre, der kan lide fyre, og sådan. Er jeg nu virkelig det?' Og så tænkte jeg: 'Hvorfor ikke bare tjekke det ud?'. Og så lavede jeg en profil derinde og begyndte at skrive med folk. Og der fandt jeg så ud af, at okay: Jeg er virkelig til fyre.⁶⁸

ANITA

Altså da jeg var 12-13 år, der synes jeg, at det var helt frygteligt – der troede jeg, at jeg var handicappet, og åh nej! Jeg havde et crush på en super god veninde og det var helt frygteligt, og jeg kunne slet ikke være i det. Men så var internettet en stor hjælp også. Jeg fik læst en masse om det, og jeg fandt ud af, at der var flere, og jeg var ikke den eneste og sådan noget.⁶⁹

⁶⁶ Interview med Zubair, 26 år

⁶⁷ Interview med Ahmed, 24 år

⁶⁸ Interview med Dawood, 21 år

⁶⁹ Interview med Anita, 22 år

Som illustreret i de ovenstående interview, er et af hovedindtrykkene fra interviewundersøgelsen, at internettet spiller en afgørende rolle for erkendelsesprocessen og identitetsdannelsen hos mange nydanske LGBT-personer. Samme konklusion genfindes i en nyligt udgivet specialeafhandling om minoritetsetniske homoseksuelle i Danmark,⁷⁰ og den britiske forsker Asifa Siraj understreger, at det samme billede viser sig i hendes studier af muslimske homoseksuelle i Storbritannien, for hvem internettet ligeledes har været et "helt afgørende redskab".⁷¹

Oplevelsen af at blive "konfronteret" med sin seksuelle orientering og kønsidentitet gennem internettet fremhæves samtidig af nogle informanter som en oplevelse, der er både dejlig og friggørende, men også kan være angstprovokerende. Nogle informanter nævner således, at det har taget dem tid at overvinde deres skyldfølelse ved at benytte LGBT-rettede internettjenester. Og en stor del nævner samtidig frygten for, at deres færden på internettet skal blive opdaget af familiemedlemmer eller af andre personer i deres minoritetsetniske netværk, som de ikke ønsker at være åbne over for.

4.5 Seksuel orientering og kønsidentitet

Seksuel orientering

Flertallet af de interviewede nydanske homo- og biseksuelle fremhæver, at de har haft meget svært ved at nå frem til en erkendelse af deres seksuelle orientering, og at det har taget dem lang tid at nå frem til at forstå sig selv som "homoseksuelle" eller "biseksuelle".

Samtidig er disse begreber for flere af de nydanske informanters familier i høj grad relateret til en dansk eller vestlig forståelse (og accept) af sex mellem to personer af samme køn. Flere af de nydanske LGBT-personer har derfor oplevet, at det kan være svært at benytte disse begreber, uden derved at tage afstand fra sin egen kulturelle og religiøse baggrund, og den forståelse af seksualitet, som ofte er forbundet hermed. Et eksempel er *Sahar*:

Jeg gik meget alene med det, og jeg benægtede det jo også for mig selv i mega lang tid, og jeg så det jo ikke som nogen mulighed. Og selvom jeg havde følelser for en pige, tænkte jeg bare, det er tidsfordriv, og det går over. Og at sige jeg var lesbisk, det kunne jeg bare ikke sige. Det var bare... Jeg kunne ikke sige ordet lesbisk overhovedet. Det var virkelig, virkelig svært for mig. Det er ikke særlig lang tid siden, hvor jeg sådan begyndte at sige til mig selv: 'Jeg er lesbisk'. Det kunne jeg ikke før.⁷²

Der kan på denne måde være langt fra at føle sig tiltrukket af personer af det samme køn, og endda fra at have sex med personer af samme køn, og så til aktivt at definere eller forstå sig selv som fx "homoseksuel" eller "biseksuel". Hovedparten af de interviewede fremhæver således, at de har kendt deres seksuelle orientering fra en tidlig alder, men de har ofte ikke været i stand til at sætte en betegnelse på den før langt senere. *Parshad* fortæller fx:

⁷⁰ Østergård (2015). Specialeafhandlingen analyserer internettets betydning for minoritetsetniske homoseksuelles håndtering af deres seksualitet, og konkluderer blandt andet, at: "I udviklingen af en homoseksuel selvidentitet spiller internettet en omfattende rolle for specialelets informanter".

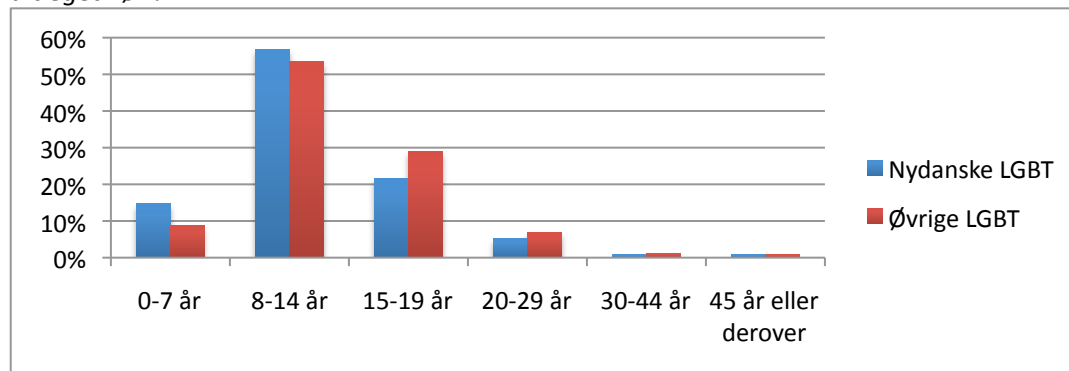
⁷¹ Interview med Asifa Siraj, 24.marts 2015.

⁷² Interview med Sahar, 19 år.

Jeg vidste ikke engang, at jeg var homoseksuel (da jeg var 20 år). Jeg vidste godt, at jeg var tiltrukket af mænd, men jeg vidste ikke, at der var et navn på det. Jeg vidste ikke, at jeg tilhørte en gruppe, der var bøsser eller lesbiske. Jeg troede bare, at jeg var syg og anderledes.⁷³

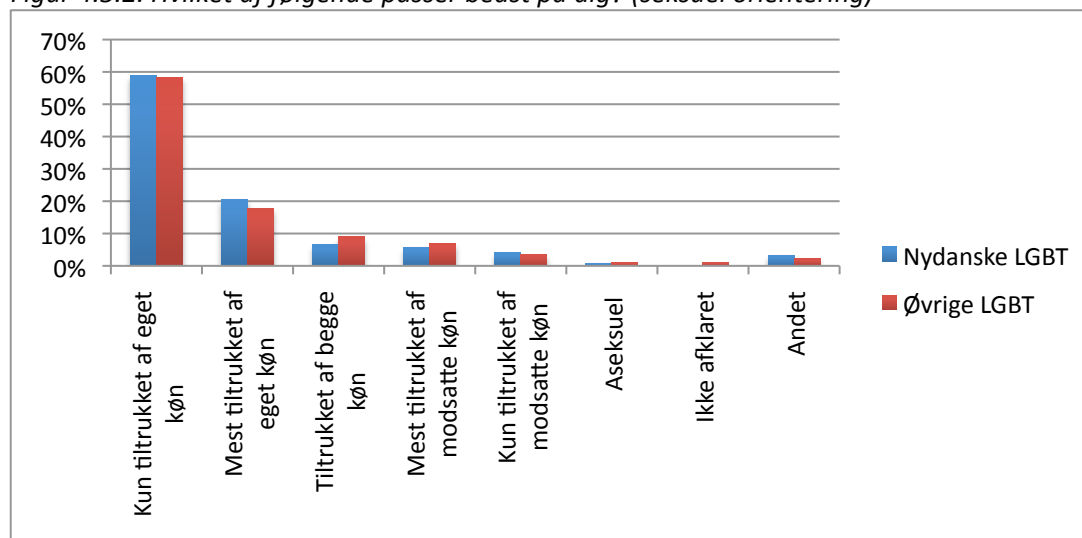
Selvom en stor del af de nydanske interviewpersoner fortæller, at de har været mange år om at nå frem til at identificere sig selv som "homoseksuelle" eller "biseksuelle", så er dette altså ikke ensbetydende med, at de først sent er blevet klar over at de er seksuelt tiltrukket af personer af det samme køn. LGBT-surveyens resultater viser således, at hovedparten af de nydanske homo- og biseksuelle har været bevidste om deres seksuelle tiltrækning til personer af deres eget køn inden de er fyldt 14 år:

Figur 4.5.1: Hvor gammel var du første gang, du følte dig seksuelt tiltrukket af en person af dit eget køn?

Når det gælder spørgsmålet om, *hvordan* de nydanske LGBT-personer identificerer sig selv i forhold til deres seksuelle orientering, viser surveyen følgende svarfordelinger:

Figur 4.5.2: Hvilket af følgende passer bedst på dig? (seksuel orientering)

⁷³ Interview med Parshad, 50 år.

Som beskrevet i metodeafsnittet må det forventes, at kun LGBT-personer, der opfatter sig selv som sådan, har valgt at besvare LGBT-surveyen. Der kan være andre grupper af nydanskere, som udlever homo- eller biseksualitet uden selv at opfatte det sådan.

I interviewene nævner nogle informanter fx, at der efter deres opfattelse findes en betydelig gruppe af nydanske mænd, der har sex med mænd (MSM), men ikke opfatter sig selv som homoseksuelle. *Zubair* fortæller eksempelvis, at han har en ven, der klæder sig som kvinde og har sex med mange nydanske MSM, der opfatter sig selv som "straight":

Altså selvfølgelig: Hvis du er den der giver, altså knepper fyren, så er du jo den aktive. Så er man jo sådan lidt mere mand. Jeg har en af mine venner, som klæder sig ud. Til hverdag er han en helt almindelig fyr, men når han skal mødes med fyre, så har han paryk på, patter og alle mulige ting. Og dem han mødes med, de er kun straight. Altså kun til kvinder. Men de kommer bare sammen med ham, fordi de tænder på at være sammen med en trans. Det er en slags undskyldning. Det er noget psykisk oppe i hovedet på dem: 'Jeg er stadig mand – altså det kan godt være, at det er en fyr – men han har paryk på og patter'. Så er det mere acceptabelt... Og alle dem der gør det, der er rigtig mange. Jeg kan sige dig, de fleste i kvarteret har været hjemme hos min ven, og jeg har set dem. Jeg har selv sådan læst alle de beskeder han får, og jeg har boet hos ham, og jeg har set den ene efter den anden. En fra min familie har selv været der. Så det er bare sådan, mærkeligt!⁷⁴

Når mændene i *Zubairs* eksempel kan opfatte sig selv som "straight", selvom de har sex med en anden mand, så kan det hænge sammen med en traditionel opfattelse af forholdet mellem seksualitet og køn, hvor manden bliver set som den, der i seksuel forstand er aktiv og "giver", mens kvinden er den, der i seksuel forstand er passiv og "tager imod". Ud fra denne logik er det kun den mand, som bliver penetreret, der opfører sig "forkert" i forhold til sit køn og sin heteroseksualitet, fordi han dermed agerer som en kvinde.⁷⁵ En sådan opfattelse af seksualitet er ifølge en anden informant, *Karim*, ganske udbredt i visse indvandrer kredse:

Du sidder til et arabisk selskab, hvor der er masser af mænd. Og der er nogen mænd, der sagtens kan sidde over for deres heteroseksuelle venner og sige: 'Jeg har kneppet den her fyr'. Altså så er man en mand. Men du ville aldrig finde en fyr i samme samling, som ville sige: 'Ej, jeg har taget imod fra en anden fyr'. Det ville man ikke!⁷⁶

Blandt de interviewede, som nævner at de kender til denne opfattelse, er der dog delte meninger om, hvor udbredt den er, og i hvilken grad den bliver praktiseret i Danmark. Flere er enige om, at opfattelsen mest af alt fungerer som en undskyldning blandt nydanske mænd, som har svært ved at erkende, at de (også) er til fyre.

Men som *Zubairs* og *Karims* eksempler viser, så kan der være mange forskellige opfattelser af seksualitet og køn blandt nydanskere, som ikke nødvendigvis passer til den gængse "vestlige"

⁷⁴ Interview med *Zubair*, 26 år.

⁷⁵ Denne traditionelle opfattelse kendes bl.a. fra Pakistan. Se *Jaspal & Siraj* (2011) samt *Murray & Roscoe* (1997).

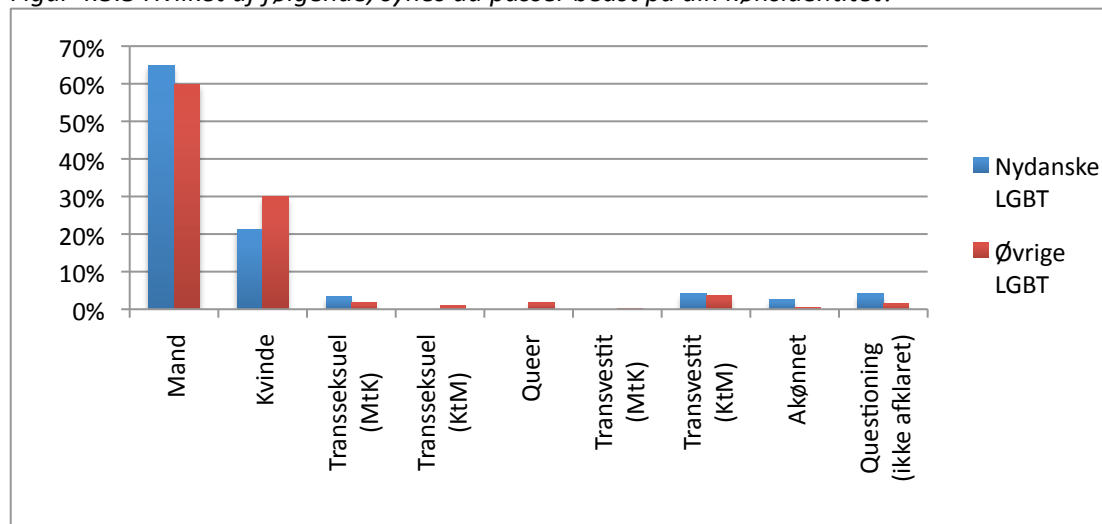
⁷⁶ Interview med *Karim*, 38 år.

forståelse af, hvad det vil sige at være homoseksuel eller at være en LGBT-person. Flere af de interviewede nævner således, at der både kulturelt, erkendelsesmæssigt og sprogligt er stor forskel på, hvordan homoseksualitet forstås og conceptualiseres i deres oprindelsesland og i Danmark. Dette har naturligvis implikationer i forhold til, hvordan nydanske LGBT-personer opfatter sig selv, hvilken erkendelsesproces de gennemgår, og dermed også om de overhovedet vælger at identificere eller forstå sig selv som fx "homoseksuelle" eller ej.

Kønsidentitet

For langt hovedparten af respondenterne i LGBT-surveyen gælder det, at de er cis-kønnede, mens kun ganske få nydanske respondenter angiver, at de transkønnede.⁷⁷ Den samlede procentvise fordeling fremgår af figur 4.5.3:

Figur 4.5.3 Hvilket af følgende, synes du passer bedst på din kønsidentitet?

Som figuren illustrerer, er LGBT-surveyen besvaret af en langt større andel af nydanske mænd (65%) end nydanske kvinder (21%).⁷⁸ Den resterende gruppe af transkønnede udgør samlet set 13% af de nydanske LGBT-respondenter, og gruppen er numerisk set for lille til, at der kan foretages kvantitative analyser alene med udgangspunkt i de transkønnede nydanskere.

Nedenfor gennemgås i stedet en række hovedindtryk fra de gennemførte interview, som belyser de transkønnede nydanskere erkendelsesprocesser og identitetsdannelse.

Et af de første hovedindtryk er, at flere af de transkønnede nydanskere har haft meget svært ved at finde frem til en begrebsmæssig forståelse af sig selv. I de tilfælde, hvor den transkønnede er vokset op i en religiøst praktiserende familie, eller hvor hensynet til familiens ære har vægtet tungt i familien, har disse faktorer udgjort væsentlige barrierer for erkendelsesprocessen og samtidig bidraget negativt til den psykiske trivsel undervejs.

⁷⁷ Begreberne cis-kønnet og transkønnet er defineret i Bilag 1.

⁷⁸ En væsentlig forklaring på den ulige kønsfordeling kan være, at en stor del af respondenterne er rekrutteret via LGBT-tjenester på nettet, som hovedsageligt benyttes af mandlige LGBT-personer. Se metodeafsnit 1.5 og 1.6.

Flere af de transkønnede har desuden gennemgået forskellige faser, hvor de har troet, at deres "anderledeshed" alene var et spørgsmål om seksuel orientering. De følgende citater fra interviewene med *Misha* og *Nadir* illustrerer dette:

MISHA

Da jeg begyndte at komme i puberteten, var jeg sådan: 'Åh nej hvad sker der med min krop? Og hvad er de her former, og hvad sker der? Og puha! Og så har jeg bare sådan, gennem årene, sagt: 'La, la, la, la, det er ingenting. Jeg skal bare vænne mig til min krop. Der er rigtig mange, der ikke kan lide deres krop'. Og så tror jeg bare, at jeg har haft sådan mindre eller større kriser, fra jeg var omkring 16 år og så fremad.

Altså der findes de her mere maskuline lesbiske. Og da jeg så dem, så tænkte jeg: 'Nå, men jeg må på en eller anden måde høre til her. Jeg kan også godt lide kvinder'. Ja, så holdt jeg ligesom fast i den identitet i mange år... Men jeg fandt så ud af, at jeg er transkønnet for omkring halvandet år siden. Altså, hvor det gik op for mig, at okay, jeg har egentlig brug for en transition. Jeg har brug for at gøre noget ved min krop og sådan. Så sidenhen, er jeg blevet mere komfortabel i mit køn, og hvem jeg er.

Mit tildelte køn er kvinde. Men jeg opfatter mig selv som non-binær, som ikke noget. Jeg ved det ikke. Jeg opfatter ikke mig selv som kønnet. Men samtidig vil jeg ikke sige at jeg er akønnet. Jeg ved det ikke... Jeg står på en eller anden måde udenfor...⁷⁹

NADIR

Fra jeg var helt lille kan jeg huske, at jeg tog min mors tørklæder på og hendes sko på og hendes make-up på. Så i 3.- 4.klasse var jeg jo altid sammen med pigerne. Og jeg sagde åbent, at jeg ville ønske, jeg var en pige. Men det holdt jeg op med, da jeg blev ældre. For så synes jeg ikke, at det var særlig fedt at skille sig ud på den måde. Men så troede jeg, at jeg var homoseksuel, og så snakkede jeg med mange homoseksuelle og spurgte: 'Jamen, har du ikke også lyst til at være en pige?'. Og så var de sådan: 'Nej, nej'. Og hvordan kan det hænge sammen? Jeg vidste godt, at der var noget der hed transkønnet, men jeg troede bare, at det var synonym med homoseksualitet... Men jeg hader alt, hvad der har med sex at gøre. Jeg tænder overhovedet ikke på anal. Det er det ulækreste, som jeg overhovedet kan komme i tanke om... Og nu skal jeg fortælle dig, hvorfor jeg synes, det er så mega ulækkert. Det er jo fordi, jeg er transkønnet og egentligt så burde jeg jo ligge og dyrke sex, som en kvinde gør. Og når så det er bagfra, så er det ikke almindelig heterosex, som jeg drømmer om. Så det er derfor, at jeg hader at være sammen med mænd.

Men selv med en kønsskifteoperation tror jeg aldrig, jeg vil kunne føle mig som en 100% kvinde. Fordi jeg ved, at jeg biologisk og genetisk er en mand. Så ville jeg bare blive mere vanskabt. En vanskabning! Altså mest i mine egne øjne, fordi jeg ville kigge mig selv i spejlet og tænke: 'Nej, du er bare sådan en, halv, halv. Altså du er ikke noget. Du er hverken det ene eller det andet. Du er bare midt imellem. Og det synes jeg bare ikke er godt.'⁸⁰

⁷⁹ Interview med Misha, 23 år

⁸⁰ Interview med Nadir, 24 år

Som det fremgår af citaterne med *Misha* og *Nadir* er det ligeledes kendetegnende for de interviewede transpersoner, at de stadig er i gang med at finde ud af, hvordan de skal opfatte sig selv og med at beslutte sig endeligt for, om de ønsker at modtage behandling med kønshormoner og/eller gennemføre en kønsskifteoperation.

Eftersom antallet af transkønnede respondenter i LGBT-surveyen er lavt, kan det ikke med sikkerhed siges, om de nydanske transpersoner generelt har sværere levevilkår end andre transpersoner i Danmark. Flere af de nydanske transpersoner henviser dog til betydningen af deres religiøse baggrund eller de æreskulturelle normer, som de er vokset op med, når de skal forklare, hvorfor de har haft det særligt svært gennem deres opvækst og ungdom. Et eksempel på dette er *Hassan*:

Der var mange ret lange perioder, hvor jeg ikke turde være mig selv. Da jeg var 16, havde jeg rigtig mange ting, jeg godt ville gøre, og rigtig mange ting, jeg godt ville sige, og en bestemt måde jeg gerne ville se ud. Men altså, der er vores kultur bare sådan meget: Du gør det der! Der er kun den vej. Det er den egyptiske kultur. Så er man nødt til kun at gå den vej. Og når man er 16 år gammel, så er det lidt voldsomt... Så det eskalerede bare helt sindssygt og du ved, meget sådan emo, og sådan nede og deprimeret, spiseforstyrret og ja. Det var lidt voldsomt... Det er rent kulturelt. For du kan jo ikke sige til folk: 'Det her er Hassan. Det er min datter nu'. Nej. Det går aldrig! Det handler kun om, hvad alle andre tænker. Det er kun det. Hvis det bare var mig og min far på en øde ø, og vi skulle bo der for evigt, så ville han være pisseligeglad. Og det handler også om, at jeg er hans eneste søn. Hvis jeg ikke får nogen børn, så dør vores familienavn. Så det betyder også noget for min far.⁸¹

Blandt de nydanske transpersoner, som har deltaget i interview, er det kun *Misha*, der har været i gang med en proces omkring tilladelse til kønsskifte ved Rigshospitalets Sexologiske Klinik. *Misha* forholder sig meget kritisk til forløbet, som efter hans opfattelse bærer præg af en forsimplet og sygeliggørende forståelse af, hvad det vil sige at være transkønnet, samt en uheldig sammenblanding af transkønnedes kønsidentitet og seksuelle orientering:

Ja, man skal i gang med sådan en lang psykiatrisk udredning. Og så skal man have en diagnose og så videre. Og det var helt forfærdeligt. Og jeg skulle skjule, hvem jeg var. Og de har en meget kønsbinær opfattelse af, hvad det vil sige at være transkønnet. Det skulle være meget sådan: 'Ja, jeg lever som en mand'. Så hvis jeg skulle igennem det der system – så var jeg nødt til at omtale mig selv som en meget kønsbinær mand. Og jeg blev spurgt spørgsmål som: 'Har du flest pigevenner eller drengvenner? Hvornår begyndte du at onanere? Er der nogen i din familie, der er homoseksuelle?'. Det er meget seksualitetsladede spørgsmål. Og køn og seksualitet har jo intet med hinanden at gøre!⁸²

⁸¹ Interview med Hassan, 19 år

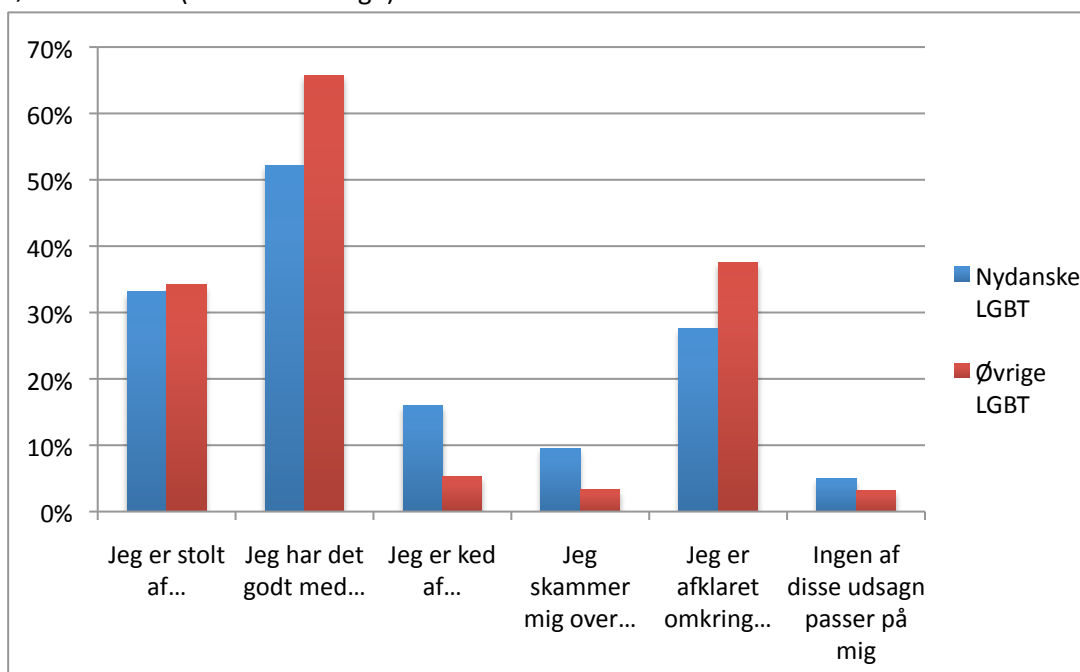
⁸² Interview med Misha, 23 år. Misha er født som kvinde, men ønsker at blive omtalt med det personlige pronomen *han*.

Nydanske LGBT-personers syn på deres seksuelle orientering og kønsidentitet

Som beskrevet i de foregående afsnit oplever nydanske LGBT-personer en lang række udfordringer i relation til den erkendelsesproces og identitetsdannelse, der har ført frem til deres selvidentifikation som henholdsvis homoseksuelle, biseksuelle eller transkønnede.

Med henblik på at undersøge, hvordan nydanske LGBT-personer overordnet set forholder sig til deres seksuelle orientering/kønsidentitet, er der i surveyen spurgt ind til dette:

Figur 4.5.4. Hvilket af følgende passer på din egen opfattelse af din seksuelle orientering / kønsidentitet? (flere svar mulige)

Som vist i figur 4.5.4. forholder hovedparten af både de nydanske og de øvrige LGBT-personer sig overordnet positivt til deres seksuelle orientering eller kønsidentitet.

Imidlertid svarer 16% af de nydanske LGBT-personer, at de "er kede af" deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, mens 10% "skammer sig over" den. Til sammenligning gælder dette for henholdsvis 5% og 3% af de øvrige LGBT-personer. Samtidig svarer 2 ud af 3 af de øvrige LGBT-personer (66%), at de "har det godt med deres seksuelle orientering eller kønsidentitet", mens dette blot gælder for halvdelen af de nydanske LGBT-personer (52%). I forhold til alle tre udsagn er forskellen mellem de to gruppers svar statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99%.

Med udgangspunkt i svarfordelingerne i figur 4.5.4. kan det derfor konstateres, at nydanske LGBT-personer samlet set forholder sig signifikant mindre positivt til deres seksuelle orientering og kønsidentitet end andre LGBT-personer i Danmark.

4.6 Delkonklusion: Familiebaggrund, erkendelsesproces og identitet

De nydanske LGBT-personer som har deltaget i undersøgelsen kommer fra en lang række forskellige oprindelseslande og fra mange forskellige familiebaggrunde. På trods af denne diversitet kan der fremhæves en række faktorer, som i væsentlig højere grad kendetegner de familiebaggrunde og kønsrolleforventninger, som nydanske LGBT-personer typisk er vokset op med – set i forhold til andre LGBT-personer i Danmark. Det gælder særligt betydningen af religiøsitet og betydningen af hensynet til familiens ære.

Først og fremmest kommer en langt større andel af de nydanske LGBT-personer fra religiøst praktiserende familier. 40% af de nydanske LGBT-personer svarer i surveyen, at religion betyder "meget" eller "virkelig meget" for deres families syn på deres seksuelle orientering/kønsidentitet. Til sammenligning gælder dette for 3% blandt de øvrige LGBT-personer. Et tilsvarende billede tegner sig for spørgsmålet om betydningen af familiens ære. Her mener 48% af de nydanske LGBT-personer, at æren betyder "meget" eller "virkelig meget" for deres families syn på deres seksuelle orientering/kønsidentitet, mens det til sammenligning gælder for 4% af de øvrige LGBT-responderter.

I de gennemførte interview fremhæver flere af de nydanske LGBT-personer også netop religionens og ærens betydning for deres forældres og families kønsrolleopfattelser og for den tabuisering og manglende forståelse af deres seksuelle orientering/kønsidentitet, som de har oplevet i deres barndom og ungdom. Typisk fortæller de, at de er vokset op i familier, hvor heteroseksualitet opfattes som den eneste naturlige og religiøst accepterede form for seksualitet.

Hensynet til familiens religiøsitet og ære udgør samtidig et væsentligt problem i forhold til at erkende og udleve sin seksuelle orientering eller kønsidentitet som nydansk LGBT-person. En stor del af de nydanske LGBT-personer oplever således, at de kulturelle og religiøse normer omkring seksualitet og køn som har præget deres opvækst, har været med til at øge negative følelser i form af skyld, ensomhed og dårlig samvittighed samt følelser af at være anderledes, forkert eller syg.

Familiens ære er et kollektivt anliggende, som afhænger af, om familien kan siges at leve op til de værdier og normer for en "god familie", som er udbredt i familiens minoritetsetniske netværk. Hovedparten af de interviewede nydanske LGBT-personer er vokset op i miljøer, som bærer præg af traditionelle og stærkt heteronormative værdier. Herudfra betragtes homoseksualitet, biseksualitet og transkønnethed typisk som skamfuldt og forkert i forhold til "god" eller "ærefuld" opførsel. De informanter som nævner, at de har en stor familie i Danmark, eller at det minoritetsetniske netværk betyder meget for deres familie, har oplevet det som en særlig stor udfordring at skulle erkende deres seksuelle orientering/kønsidentitet.

Med til dette overordnede billede hører dog, at der blandt de nydanske LGBT-responderter også er betydelige mindretal, som er vokset op i *ikke-religiøse* familier og/eller i familier, hvor de kollektive familiemønstre og æresbegreber *ikke* tillægges betydning. Hver tredje nydanske LGBT-person angiver fx, at familiens ære kun betyder "lidt" eller "ingenting" for deres families syn på deres seksuelle orientering eller kønsidentitet.

For de fleste nydanske LGBT-personer har det været en meget svær proces at nå frem til en erkendelse af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, og det har ofte taget lang tid at forstå og/eller at identificere sig selv som fx homoseksuel eller biseksuel. Samtidig oplever flere af de nydanske LGBT-personer, at begreber som "homoseksuel" og "biseksuel" relaterer sig til en vestlig forståelse (og accept) af sex mellem to personer af samme køn, som ikke findes i deres egen familie.

Flere af de nydanske LGBT-personer fortæller, at internettet har været den platform, hvor de første gang er kommet i kontakt med andre LGBT-personer og har stiftet bekendtskab med mere faktisk baseret viden om at være LGBT-person. Internettet har således spillet en afgørende rolle for erkendelsesprocessen og identitetsprocessen hos mange af de nydanske informanter i undersøgelsen.

Selvom de fleste nydanske homo- og biseksuelle har været mange år om at nå frem til at identificere sig selv som homoseksuelle eller biseksuelle, så er dette *ikke* ensbetydende med, at de først sent er blevet klar over, at de er tiltrukket af personer af det samme køn. Flertallet af både de nydanske og de øvrige homo- og biseksuelle har oplevet seksuel tiltrækning til det samme køn inden de er fyldt 14 år, og der er ikke væsentlig forskel på de to gruppers svarfordelinger på dette område.

Ligeledes er der heller ikke stor forskel på, hvordan de nydanske og de øvrige LGBT-respondenter identificerer sig selv i forhold til seksuel orientering og kønsidentitet. Flertallet er homoseksuelle og cis-kønnede.

Når der ses specifikt på gruppen af nydanske transpersoner er antallet af respondenter for lavt til, at der kan konkluderes noget generelt. Indtrykket fra de gennemførte interview er, at de transkønnede nydanskere har det meget svært. I lighed med de øvrige nydanske LGBT-personer fremhæver de transkønnede særligt deres forældres religiøse baggrund og/eller æreskulturelle normer, når de skal forklare, hvorfor de har haft det særligt svært gennem deres opvækst og ungdom. Flere af de nydanske transkønnede er stadig i gang med at finde ud af, hvordan de skal opfatte sig selv, og om de ønsker at modtage behandling med kønshormoner og/eller gennemføre en kønsskifteoperation.

Nydanske LGBT-personer forholder sig signifikant mindre positivt til deres seksuelle orientering og kønsidentitet end andre LGBT-personer i Danmark. I begge grupper forholder hovedparten af respondenterne sig overordnet positivt, men blandt de nydanske LGBT-personer angiver 16%, at de er "kede af" deres seksuelle orientering/ kønsidentitet, mens 10% "skammer sig" over den. Til sammenligning gælder dette for henholdsvis 5% og 3% af de øvrige LGBT-personer.

KAPITEL 5

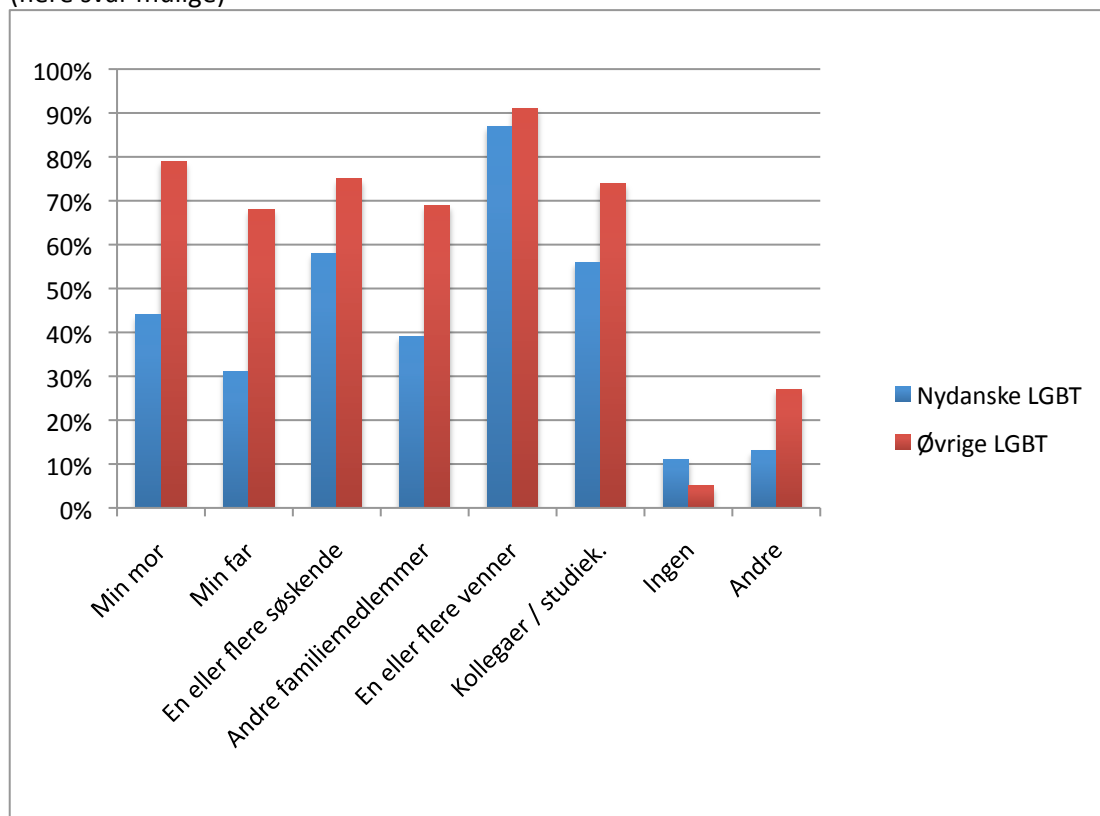
GRADER AF ÅBENHED BLANDT NYDANSKE LGBT-PERSONER

Dette kapitel omhandler nydanske LGBT-personers grader af åbenhed i forhold til familie og omgangskreds. Kapitlet indledes med et oversigtsafsnit, der introducerer til den overordnede grad af åbenhed blandt nydanske LGBT-personer i forhold til andre LGBT-personer.

Herefter følger en række afsnit der gennemgår de nydanske LGBT-personers grader af åbenhed over for henholdsvis forældre, søskende, andre familiemedlemmer, venner og kolleger samt studiekammerater og andre i omgangskredsen. I hvert afsnit ses der nærmere på de årsager, som nydanske LGBT-personer kan have i forhold til at vælge at leve åbent eller skjult med deres seksualitet eller kønsidentitet over for de nævnte grupper.

De nydanske LGBT-personers grad af åbenhed er i LGBT-surveyen undersøgt med udgangspunkt i det overordnede spørgsmål om, *hvem* de har fortalt om deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. I figur 5.1.1 sammenlignes de nydanske LGBT-personers svar på dette spørgsmål med de øvrige LGBT-personers svar:

Figur 5.0.1: Hvem har du fortalt om din seksuelle orientering/kønsidentitet? (flere svar mulige)

P-værdi: 0,000

Som figur 5.0.1. illustrerer, er nydanske LGBT-personer i langt mindre grad åbne over for deres forældre, søskende, andre familiemedlemmer, kollegaer/studiekammerater og "andre". Kun når det gælder åbenhed over for "en eller flere venner" ligger de nydanske og de øvrige LGBT-personer omtrentligt på niveau. Andelen af LGBT-personer, som ikke har fortalt det til nogen som helst, er dobbelt så stor blandt de nydanske LGBT-personer (11%) som blandt de øvrige LGBT-personer (5%).

Forskellene mellem de to gruppers grader af åbenhed er statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99%. Den første konklusion, når det gælder nydanske LGBT-personers grader af åbenhed er således, at de i langt højere grad skjuler deres seksuelle orientering og kønsidentitet over for deres familie, og at kun et mindretal har fortalt det til deres forældre. Nedenfor gennemgås de nydanske LGBT-personers grader af åbenhed over for de forskellige familiemedlemmer og over for den øvrige omgangskreds nærmere.

5.1 Grad af åbenhed over for forældre

Forskellen mellem de to gruppers grad af åbenhed over for deres forældre er markant. Mens et mindretal af de nydanske LGBT-personer har fortalt det til deres mor (44%) så gælder dette for et klart flertal blandt de øvrige LGBT-personer (79%).

For begge gruppers vedkommende gør det sig gældende, at færre har fortalt det til deres far. Men også her er forskellen mellem de to grupper markant, idet færre end hver tredje nydanske LGBT-person har fortalt det til sin far (31%), mens det gælder for mere end 2 ud af 3 blandt de øvrige LGBT-personer (68%).

I interviewundersøgelsen fremhæver de nydanske LGBT-informanter flere forskellige grunde til, at de holder deres seksuelle orientering eller kønsidentitet skjult over for deres forældre. Særligt nævner informanterne frygten for, at det vil skade forældrenes omdømme i deres minoritetsetniske miljø og vil gøre deres forældre meget kede af det eller skuffede, hvis de fortæller det.

Derudover nævner flere af de interviewede hensynet til at beskytte sig selv over for familiens mulige reaktioner. Nogle frygter, at åbenhed vil føre til et øget pres for at indgå et heteroseksuelt ægteskab, mens andre frygter øget social kontrol eller social udstødelse fra familien. Samtidig frygter enkelte informanter trusler om vold eller decideret udøvelse af vold, og i nogle få tilfælde frygter de endda æresdrab (se kapitel 6).

Samlet set kan disse årsager særligt siges at hænge sammen med hensynet til familiens ære. De nydanske LGBT-personer ønsker ikke at kaste skam over deres forældre i forhold til det minoritetsetniske miljø. Og i nogle tilfælde frygter de desuden, at åbenhed vil kunne føre til æresrelaterede konflikter i familien med ubehagelige konsekvenser for dem selv.

De nedenstående citater fra *Chaturi, Salim* og *Mohammed* illustrerer dette:

CHATURI

Interviewer: Hvem hemmeligholder du din seksuelle orientering for?

Altså min familie.. og så andre der sådan er tamilere. Altså familie betyder meget for mig. Det ville egentlig gøre, at jeg sådan vil holde igen med at komme ud i ret lang tid. Altså jeg føler, at det handler om, hvad andre tænker. Hvad de andre – dem fra Sri Lanka – tænker.⁸³

SALIM

Jeg føler, at det der med at springe ud, det kan jeg simpelthen ikke. Det ligger så fjernt for mig, og når folk siger: 'Det skal du da bare gøre, og det tog min mor da meget pænt'. Så ender det altid ud med, at jeg siger: 'Så længe du ikke har en brun hud, så kan du ikke forholde dig til det'.... Fordi for det første så ved jeg, at de ville begge to gå fuldstændig i spåner. Så ville de begrunde det meget med tro. Og så er det også rigtig meget forbundet med hele familiens ry og ære og alt det her med, at altså jeg bringer skam over min familie, fordi hvordan ville folk ikke tænke omkring os? Og hvad ville folk ikke tænke om min mor?'⁸⁴

MOHAMMED

Min mor går helt vildt meget op i, hvad andre folk synes om hende, og hendes status og sådan noget der. Og det æder hende bare sådan herre meget indeni åbenbart, og ødelægger hende herre meget. Hun er blevet så angst overfor, hvad andre skal gå rundt og synes og tænke... Så jeg havde ikke sådan regnet med, at jeg skulle springe ud som homo.⁸⁵

I en del tilfælde har de interviewede en fornemmelse af, at deres forældre reelt kender til deres seksuelle orientering/kønsidentitet, men at de bevidst vælger ikke at spørge ind til emnet og heller ikke ønsker at få det fortalt. Denne strategi kan hænge sammen med at forældrene ønsker at beskytte både sig selv og deres barn mod enhver form for synliggørelse af "problemet", da det kan medføre rygter, som vil være til skade for hele familien.

Derfor kan der i nogle familier opstå en "conspiracy of silence" eller "don't ask, don't tell"-mekanisme, hvor familiemedlemmerne indbyrdes er enige om ikke at italesætte "elefanten i rummet", selvom de godt ved, at den er der.

Det er ofte først når forældrene har fået det direkte at vide, at de ikke længere kan lade som om, "problemet" ikke eksisterer, og derfor kan føle sig tvunget til at handle for at opretholde familiens ære. En af de informanter som har oplevet dette, da han valgte at være åben over for sine forældre, er *Hulusi*. Hans fars reaktion på åbenheden illustrerer mekanismen:

Min far sagde til mig: 'Hvorfor fortalte du os det? Behøvede du at fortælle os det?'⁸⁶

⁸³ Interview med Chaturi, 16 år.

⁸⁴ Interview med Salim, 25 år.

⁸⁵ Interview med Mohammed, 19 år.

⁸⁶ Interview med Hulusi, 20 år.

5.2 Grad af åbenhed over for søskende

Også når det gælder graden af åbenhed over for ”en eller flere søskende” er der væsentlig forskel på svarfordelingen blandt de nydanske og de øvrige LGBT-respondenter. Forskellen mellem de grupper er dog ikke så udtalt, som det er tilfældet i relation til graden af åbenhed over for forældre. Mens 58% af de nydanske LGBT-personer har betroet sig til ”en eller flere søskende”, så gælder det samme for 74% af de øvrige LGBT-personer.

Nydanske LGBT-personer er således i højere grad åbne over for deres søskende end over for deres forældre, men de er stadig mindre åbne over for deres søskende end andre LGBT-personer i Danmark er.

Også i de gennemførte interview fremgår det tydeligt, at flere har valgt at betro sig til søskende frem for til deres forældre eller andre familiemedlemmer. Typisk har informanterne udvalgt én af deres søskende, og det er typisk en søster frem for en bror.

Flere af de interviewede fremhæver, at de har søskende, som de er meget tæt på, og som i høj grad ligner dem selv. Derfor forventer de også, at denne eller disse søskende vil kunne forstå deres situation bedre end deres forældre.

I flere tilfælde er de nydanske LGBT-personer selv blevet spurgt af en af deres søskende. Et eksempel på en af de informanter, der har oplevet dette er *Yafiah*. Hun fortæller:

Jeg har fortalt det til min søster. Min søster spurgte mig og så måtte jeg tage chancen. Så måtte det bære eller briste. Men min søster tog det pænt, det gjorde hun, så det var dejligt. Men ellers er der faktisk ikke andre i familien, der ved det. For de kommer bare fra en verden, som er snæversynet, og de har bare normerne og principperne og traditionelle ting og religionen og sådan. Og det er jo svært at få ældre mennesker til at give slip på det, og få dem til at lidt sætte sig ind i din situation. Fordi det er bare sådan, de er opvokset. Og det er den verden, de er vant til. Så jeg havde behov for det, men ikke nu når jeg har min søster. Altså det var mere hårdt, da min søster ikke vidste det, vil jeg sige. Men nu hvor min søster ved det, så føler jeg, at jeg har hende med. Så føler jeg, at der er en del af familien, og ikke kun mine venner, der ved det. Og det synes jeg har hjulpet rigtig meget. Bare at der er én, der ved det.⁸⁷

Som beskrevet i kapitel 6 er det forskelligt, hvordan de nydanske LGBT-personers søskende reagerer på åbenhed. I de tilfælde, hvor de nydanske LGBT-personer oplever, at deres søskende har reageret med accept og fortrolighed, så kan det have stor positiv betydning for den nydanske LGBT-persons selvoplevede trivsel, som *Yafiahs* citat illustrerer.

⁸⁷ Interview med *Yafiah*, 32 år.

5.3 Grad af åbenhed over for andre familiemedlemmer

Som vist i figur 5.1.1 er der meget stor forskel på de nydanske LGBT-personers og de øvrige LGBT-personers grad af åbenhed over for andre familiemedlemmer. Mens et flertal på 69% af de øvrige LGBT-personer har fortalt det til andre familiemedlemmer, så gælder det for 2 ud af 5 nydanske LGBT-personer (39%).

I de gennemførte interview fremhæver informanterne frem for alt hensynet til at beskytte deres forældres og familiens ære/omdømme, når de bliver bedt om at forklare, hvorfor de ikke har fortalt det til andre familiemedlemmer. Ved at fortælle det til andre i familien kan der være risiko for, at der opstår negative rygter eller pres mod forældrene fra andre familiemedlemmers side.

Flere informanter nævner, at dette ikke så meget handler om de enkelte familiemedlemmers holdninger til LGBT, men snarere om deres frygt for, hvad andre i familien vil kunne finde på at sige, hvis det kommer ud.

På denne måde kan blot nogle enkelte familiemedlemmer med meget stærke æresbegreber og negative holdninger til LGBT være med til at holde større dele af familierne "i skak". Et eksempel er *Yafiah*, som har fortalt det til sin søster, men ikke har fortalt det til andre familiemedlemmer. Dette skyldes ikke mindst en frygt for hendes onkels reaktion, hvis "nyheden" skulle komme frem i bredere dele af familien:

Men min onkel, der tør jeg ikke at sige noget. Der tør jeg slet ikke! Fordi han er den, der er meget sådan kontrollerende og altså og ære og rygter, og det går jo ikke, at der lige pludselig går rygter om hans familie, om homoseksuelle og uha, én kvinde i familien, der er til damer og sådan nogle ting, ikke? Så det er det rygte, der vil skabes.⁸⁸

Et andet eksempel er *Lanya*, som fremhæver at netop hensynet til det miljø, som forældrene og familien er rundet af, kan være den primære årsag til ikke at åbne sig over for forældrene eller andre dele af familien:

Jeg kender mange, der ikke springer ud på grund af kulturen og på grund af det miljø, de ligesom er omringet af, og som deres forældre er omringet af, og som deres familie er omringet af. De er bange for, hvordan de ville reagere og hvad der ville ske, og så videre. Så det er et problem.⁸⁹

⁸⁸ Interview med Yafiah, 32 år.

⁸⁹ Interview med Lanya, 29 år.

5.4 Grad af åbenhed over for venner

Når det gælder graden af åbenhed over for "en eller flere af venner" så ligger de nydanske LGBT-personer (87%) næsten på niveau med de øvrige LGBT-personer (91%). Langt de fleste – i begge grupper – har altså valgt at betro sig til en eller flere af deres venner, og denne form for åbenhed er dermed den hyppigst forekommende form for åbenhed.

Tallene siger imidlertid ikke noget om, *hvor mange* venner de enkelte LGBT-personer har betroet sig til. Indtrykket fra de gennemførte interview er, at det for flere af de nydanske LGBT-personers vedkommende typisk drejer sig om nogle ganske få og særligt udvalgte venner. Nogle informanter fremhæver endvidere, at de særligt har betroet sig til deres 'danske' venner frem for deres 'indvandrer venner'. Informanterne er frem for alt enige om, at det er langt lettere at betro sig til sine venner, end det er at betro sig til sine familiemedlemmer. Flere fremhæver, at de vil have lettere ved at tackle eventuelle negative reaktioner fra venner end fra deres familie, og samtidig forventer de mere positive reaktioner fra deres venner end fra deres familie.

De nedenstående citater fra *Ghaziyah*, *Chaturi* og *Fahmi* illustrerer nogle af årsagerne til, at de nydanske LGBT-personer i langt højere grad er åbne over for deres venner end over for deres familie:

GHAZIYAH

Folk man stoler på, kan man godt fortælle det, men ikke familie! Det er sådan en skam-agtig ting. Hvad fanden er det man kalder sådan noget? Men altså bare skam over familien. Altså de vil blive skuffet over en, fordi det er jo imod...altså...

Interviewer: Ville familiemedlemmerne være bange for, hvad andre siger om dem?

Ja lige præcis. 100%.⁹⁰

CHATURI

Jeg er mere tryk ved at sige det til danske venner, end hvad jeg ville være, til at sige det nogen, der er sådan tamilsk.⁹¹

FAHMI

Jeg vil nok ikke have noget problem med at sige det til mine venner, på et eller andet tidspunkt. Men jeg tror aldrig, at jeg vil sige det til mine forældre og min familie... Jeg kunne være virkelig bange, fordi jeg elsker virkelig min familie. Jeg vil virkelig ikke have, at jeg får skåret hånden af, og så bare skal klare mig selv. Fordi jeg holder bare så meget af dem. Jeg føler, at det på en måde er mit ansvar ikke at sige det, fordi hvorfor skulle jeg gøre dem kede af det? Men jeg ville ikke have noget imod at sige det til mine venner, fordi det er sådan lidt mere, så må de kunne lide mig for den jeg er, på en eller anden måde.⁹²

⁹⁰ Interview med Ghaziyah, 23 år.

⁹¹ Interview med Chaturi, 16 år.

⁹² Interview med Fahmi, 26 år

5.5 Grad af åbenhed over for kollegaer og studiekammerater

Lidt over halvdelen af de nydanske LGBT-personer (56%) angiver i surveyen, at de har fortalt kollegaer eller studiekammerater om deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. Til sammenligning gælder dette for 74% af de øvrige LGBT-personer. Igen siger tallene ikke noget om *hvor mange* kollegaer eller studiekammerater de enkelte LGBT-personer har fortalt det til. Knap halvdelen af de nydanske LGBT-personer har valgt ikke at fortælle det til andre på deres arbejdsplads eller på deres studie/skole.

De følgende citater fra *Ahmed* og *Sandra* illustrerer typiske udsagn fra henholdsvis de informanter, som har valgt at fortælle det (*Ahmed*), og de informanter, som har valgt ikke at fortælle det (*Sandra*):

AHMED

Okay, der var Sofie. Jeg kan tydeligt huske det. Det var i gymnasiet, hvor vi sidder til engelsk undervisning. Og det brændte bare i mig, at jeg skulle bare fortælle det til hende... Og vi sad sådan, og så siger jeg til hende, jeg skal lige sige dig noget, og så går vi ud, og så var det bare... jeg kunne ikke sige det! Men så skrev jeg det på telefonen og viste det til hende. Og så var hun sådan: 'Wow! Fedt du siger det'. Og så var jeg sådan: 'Ja!'. Men det var bare sådan mellem os to. Og så bagefter så byggede jeg det op med andre, fordi det var en dejlig følelse og især en lettelse, fordi nu gik jeg ikke rundt med den her mørke løgn alene.⁹³

SANDRA

Jeg er slet ikke sprunget ud på min arbejdsplads. Altså jeg vil sige, også i mit virtuelle liv på facebook, som jo også fylder en del, der er jeg ikke sprunget ud. Heller ikke for min mor eller min arbejdsplads. Men jeg tænker, at på et eller andet tidspunkt kommer jeg sikkert til at sige det til en eller anden, og så går der måske stille og roligt rygter. I virkeligheden så er det meget privat, men jeg tænker over, at jeg ikke taler om min weekend - eller at jeg lyver, når de spørger: 'Hvor har du været i weekenden og hvad har du lavet?' Så finder jeg på et eller andet, fordi der har jeg jo været sammen med kæresten hele weekenden, eller vi har været på homobar og sådan noget, ikke? Der er jo en del af mit liv, hvor jeg bliver nødt til sådan at lyve lidt eller tilbageholde lidt.⁹⁴

Mens *Ahmed* fremhæver, at det har været en stor lettelse at få det sagt til en studiekammerat, så oplever *Sandra*, at hun har svært ved hele tiden at skulle lyve eller tilbageholde informationer over for sine kollegaer. Begge udsagn illustrerer dermed et gennemgående indtryk fra interviewene: De fleste nydanske LGBT-personer bryder sig ikke om at skjule deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, selvom de i mange tilfælde føler sig nødsaget til det. De fleste oplever det endvidere som en stor lettelse at kunne betro sig til venner, kollegaer eller studiekammerater, da det opleves som mindre svært, end at betro sig til forældre eller til andre familiemedlemmer.

⁹³ Interview med Ahmed, 24 år.

⁹⁴ Interview med Sandra, 35 år.

5.6 Grad af åbenhed på internettet

Som beskrevet i det foregående kapitel har en stor del af de interviewede nydanske LGBT-personer haft glæde af at bruge internettet i forbindelse med deres erkendelses- og identitetsproces. På internettet er det muligt at tilgå ny viden, at surfe anonymt og at påtage sig en anderledes og hemmelig identitet, som blandt andet gør det muligt at udforske sin seksualitet og kønsidentitet gennem chatrum, kontakttjenester mv.

Samtidig udgør brugen af internettet en potentiel fare for at blive "outet" (afsløret). Flere af de interviewede nydanske LGBT-personer er således blevet "outet" ved, at et familiemedlem eller en ven har opdaget, at de har besøgt LGBT-sites, selvom de har forsøgt at skjule det.

Som Østergård fremhæver i sin analyse af nydanske homoseksuelles brug af internettet, så stiller brugen af nettet nye krav til håndteringen af spørgsmålet om åbenhed, fordi det kan være svært at gennemskue, hvem der er "tilskuere" til den enkeltes ageren på nettet. Dette gælder ikke mindst i relation til brugen af sociale medier, som fx facebook, hvor publikum kan vise sig at være langt større end den enkelte har forventet eller overvejet på forhånd: "Hvad der kan opleves som back stage kan hurtigt vise sig at have været front stage".⁹⁵

Selvom enkelte informanter er blevet opdaget gennem en "uforsigtig" brug af nettet, så er det generelle indtryk imidlertid, at informanterne er meget bevidste om deres måde at bruge internettjenesterne på – herunder ikke mindst facebook. De nydanske LGBT-personers grad af åbenhed på internettet er altså generelt lav. Og hvis åbenhed kommer til udtryk sker det oftest i lukkede chatrum og i sikre zoner på LGBT-kontakttjenester, hvor "publikummet" udgøres af andre LGBT-personer. I denne undersøgelse er der således kun én informant, *Mohammed*, der fortæller, at han åbent har valgt at springe ud "for alle" på facebook:

Så skrev jeg nogle ting på facebook, hvor jeg sprang ud for alle. Og det var måske en meget drastisk beslutning, eller meget sådan, en stor beslutning. Men jeg tænkte: 'Okay, hvis jeg nu springer ud, så er der ligesom én, der står frem'... Men min mor, hun bliver ved med at sige til mig, at én af mine tanter har snakket med hende om, at jeg har lagt noget ud på facebook, som jeg ikke skulle. Måske har jeg festet med nogle af bøsseerne, og så kysser man lige én af dem, og så prøver hun at få mig til ligesom at fjerne det fra facebook. Og jeg har lagt nogle billeder af mig selv, hvor jeg er sådan halvnøgen, eller hvad man siger. Fordi de ved jo, at jeg er bøsse, ikke? Men min mor har sagt til mig: 'Fjern det lige' og så videre og så videre. Så hun kan føle sig godt tilpas med at være sammen med mine tanter'.⁹⁶

Reaktionen fra *Mohammeds* mor kan være med til at forklare, hvorfor de færreste nydanske LGBT-personer vælger at være helt åbne omkring deres seksuelle orientering eller kønsidentitet på internettet. De er klar over, at publikummet på facebook potentielt set omfatter *alle* deres familiemedlemmer – herunder også familiemedlemmer og venner i oprindelseslandet – som kun de færreste ønsker at være åbne over for.

⁹⁵ Østergård (2015), s. 62.

⁹⁶ Interview med Mohammed, 19 år.

5.7 Når ingen andre ved det

Hver tiende nydanske LGBT-person (11%) angiver i surveyen, at de ikke har fortalt nogen andre om deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. Til sammenligning gælder dette hver tyvende (5%) af de øvrige LGBT-personer.

I betragtning af de særlige vanskeligheder omkring erkendelsesproces og identitet, som en stor del af de nydanske LGBT-personer har oplevet i deres opvækst, og i betragtning af de voldsomme konsekvenser, som nogle af dem frygter i forbindelse med at "springe ud" (se kapitel 6) – er det ikke overraskende, at en større andel af de nydanske LGBT-personer lever helt og aldeles "i skabet".

Samtidig er det svært at vide, om denne undersøgelses data giver et retvisende billede af denne gruppes størrelse. Det kan tænkes, at der findes yderligere grupper af nydanske LGBT-personer, som lever "helt i skabet" og som kun i meget begrænset grad benytter sig af de mest udbredte dating- og nyhedstjenester for LGBT-personer på nettet.⁹⁷ I så fald vil de ikke have haft adgang til at besvare surveyen.

Heller ikke interviewundersøgelsen giver yderligere viden om den gruppe af LGBT-personer, der lever "helt i skabet". De informanter, som har deltaget i interview har alle som minimum fortalt det til en eller flere af deres venner.

Mange af de øvrige LGBT-personer beskriver den ensomhed, som de har oplevet inden de fortalte det til nogen, som en stor psykisk byrde. Den dårlige psykiske trivsel blandt nydanske LGBT-personer (se kapitel 8) kan derfor være særligt udbredt blandt den del af gruppen, som ikke har fortalt det til nogen.

5.8 Delkonklusion: Grader af åbenhed blandt nydanske LGBT-personer

Sammenlignet med andre LGBT-personer er nydanske LGBT-personer i væsentligt mindre grad åbne omkring deres seksuelle orientering/kønsidentitet.

Mens et klart flertal af de øvrige LGBT-personer er "sprunget ud" over for deres forældre, så skjuler flertallet af de nydanske LGBT-personer deres seksuelle orientering eller kønsidentitet over for deres forældre: 44% af de nydanske LGBT-personer har fortalt det til deres mor og 31% har fortalt det til deres far. Til sammenligning gælder dette for henholdsvis 79% og 68% blandt de øvrige LGBT-personer.

Ligeledes har flertallet af de nydanske LGBT-personer valgt at holde det hemmeligt over for andre familiemedlemmer end deres forældre og søskende. 39% af de nydanske LGBT-personer har fortalt det til andre familiemedlemmer, mens det gælder 79% i kontrolgruppen af øvrige LGBT-personer.

⁹⁷ Flere informanter nævner fx at der formentlig findes en del nydanske lesbiske, som lever i heteroseksuelle ægteskaber, og som ikke har mulighed for at udleve deres seksualitet.

Også når det gælder søskende og kollegaer/studiekammerater er de nydanske LGBT-personer mindre åbne. Mens 58% af de nydanske respondenter har fortalt det til "en eller søskende" så gælder det samme for 78% af de øvrige LGBT-personer.

Når det gælder graden af åbenhed over for "en eller flere venner" ligger de nydanske LGBT-personer (87%) imidlertid næsten på niveau med øvrige LGBT-personer (91%). Langt de fleste har således valgt at betro sig til én eller flere venner, og denne form for åbenhed er dermed den mest hyppigt forekommende. Tallene siger imidlertid ikke noget om, *hvor mange* venner, de enkelte LGBT-personer har betroet sig til.

Andelen af nydanske LGBT-respondenter, som ikke har fortalt det til nogen som helst, er dobbelt så høj blandt de nydanske LGBT-personer (11%) som blandt de øvrige LGBT-personer (5%).

De nydanske LGBT-personer, som har deltaget i interviewundersøgelsen, fremhæver flere forskellige årsager til, at de har valgt enten at leve åbent eller at skjule deres seksuelle orientering/kønsidentitet over for de nævnte grupper.

Når det gælder den højere grad åbenhed over for venner, så fremhæver informanterne først og fremmest, at det er meget lettere at betro sig til udvalgte venner, end at betro sig til familiemedlemmer. Det skyldes blandt andet, at eventuelle negative reaktioner fra venner vil være lettere at tackle, og at de nydanske LGBT-personer ofte forventer en langt mere positiv reaktion fra venner end fra deres familie. De interviewede nydanske LGBT-personer har typisk valgt at betro sig til nogle ganske få og udvalgte venner, og nogle informanter fremhæver, at de især har betroet sig til deres "danske" frem for deres "indvandrer venner".

Når det gælder forældrene og de øvrige familiemedlemmer, så fremhæver de "lukkede" informanter først og fremmest, at de frygter at skade deres forældres omdømme i det minoritetsetniske miljø og at gøre deres forældre kede af det eller skuffede, hvis de springer ud. Derudover nævner flere af de interviewede, at de frygter at blive udsat for voldsomme reaktioner fra familiens side, hvis de fortæller det (se kapitel 6).

I nogle tilfælde har de interviewede en fornemmelse af, at deres forældre reelt godt ved, at de er LGBT, men at forældrene bevidst undlader at spørge ind til det og heller ikke ønsker at få det fortalt. Denne "don't ask, don't tell"-strategi beskytter familien mod en synliggørelse af "problemet", og dermed de rygter og reaktioner, det kunne medføre, hvis hemmeligheden slipper ud.

Flertallet af de nydanske LGBT-personer har dog valgt at betro sig til én eller flere af deres søskende. I nogle tilfælde har deres søskende valgt at bryde fortroligheden og fortælle det til andre familiemedlemmer, mens de i andre tilfælde har valgt at støtte den nydanske LGBT-person. I de sidstnævnte tilfælde har accepten og fortroligheden fra søskendes side haft stor positiv betydning for de nydanske LGBT-personers selvoplevede trivsel.

KAPITEL 6

FORVENTEDE OG FAKTISKE REAKTIONER FRA FAMILIE OG OMVERDEN

Dette kapitel omhandler de reaktioner fra familie og omverden, som nydanske LGBT-personer forventer at opleve og rent faktisk har oplevet i relation til at leve åbent eller blive "outet" over for familie og omgangskreds. Samtidig ser kapitlet nærmere på den bredere omverdens reaktioner over for nydanske LGBT-personer – herunder specifikt i forhold til oplevelser med diskrimination.

6.1 Forventede grader af accept i tilfælde af åbenhed

I LGBT-surveyen er alle de respondenter som har svaret, at de skjuler deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, blevet bedt om at svare på, hvordan de *tror*, at henholdsvis deres forældre, deres søskende og deres kollegaer/studiekammerater ville reagere, hvis de fortalte dem om det. Respondenterne har kunnet angive deres svar ud fra følgende svarmuligheder: "Ville acceptere det fuldt ud", "Ville acceptere det i overvejende grad", "Ville acceptere det i nogen grad", "Ville acceptere det i mindre grad" og "Ville ikke acceptere det".

Figur 6.1.1. sammenligner andelen af henholdsvis nydanske LGBT-personer og øvrige LGBT-personer, som forventer en *manglende eller lav grad af accept* fra deres forældre, søskende og kollegaer/studiekammerater.

FIGUR 6.1.1. Andel, der <u>forventer en lav eller manglende accept</u> fra deres...	NYDANSKE LGBT	ØVRIGE LGBT
Mor	52%	18%
Far	61%	21%
Søskende (en eller flere)	21%	11%
Kollegaer / studiekammerater	11%	11%

Blandt de LGBT-personer, som skjuler deres seksuelle orientering/kønsidentitet, er der som vist i figur 6.1.1. en væsentlig større andel af de nydanske LGBT-personer, der forventer en manglende eller lav grad af accept fra deres familie.⁹⁸ Samtidig viser figuren, at mens flertallet af de nydanske LGBT-personer forventer en negativ reaktion fra deres far (61%) og

⁹⁸ Forskellen mellem de to gruppers svar er statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99% i forhold til både "mor", "far" og "søskende".

fra deres mor (52%), så er forventningerne til søskendes reaktioner mindre negativ. Her forventer hver femte af de nydanske LGBT-personer en negativ reaktion.

Mens de nydanske LGBT-personer og de øvrige LGBT-personer har meget forskellige forventninger til deres familiemedlemmernes grad af accept, så ligger de to grupper til gengæld på niveau, når det gælder forventede reaktioner fra kollegaer og studiekammerater. Her forventer omkring hver tiende LGBT-person – i begge grupper – en negativ reaktion.

6.2 Faktisk oplevede grader af accept i forbindelse med åbenhed

De LGBT-personer som har angivet, at de er sprunget ud i forhold til deres forældre, søskende og kollegaer, er i LGBT-surveyen blevet bedt om at angive, i hvor høj grad de har følt sig accepteret.

Figur 6.2.1. viser andelen af henholdsvis nydanske og øvrige LGBT-personer, som har oplevet en manglende eller lav grad af accept fra deres forældre, søskende og kollegaer/studiekammerater i forbindelse med, at de er "sprunget ud".

FIGUR 6.2.1. Andel, der har oplevet en lav eller manglende accept, fra deres...	NYDANSKE LGBT	ØVRIGE LGBT
Mor	47%	11%
Far	33%	12%
Søskende (en eller flere)	21%	3%
Kollegaer / studiekammerater	2%	1%

Mens de øvrige LGBT-personer ikke har oplevet en væsentlig forskel på deres forældres grad af accept, så viser figur 6.2.1, at de nydanske mødre har reageret mindre positivt end de nydanske fædre. Knap halvdelen af de nydanske LGBT-personer (47%) har således oplevet en manglende eller lav grad af accept fra deres mor, mens hver tredje (33%) har oplevet det samme fra deres far.

Dette står i kontrast til de *forventede* reaktionsmønstre hos forældrene blandt de nydanske LGBT-personer, som stadig "lever i skabet". Her forventer flere en negativ reaktion fra deres far (62%) end fra deres mor (51%) – som vist i figur 6.1.1.

Der kan være flere forklaringer på dette modsætningsforhold. I de gennemførte interview fremhæver flere informanter, at det især har været deres mor, som har været ansvarlig for børneopdragelsen og dermed for videregivelsen af familiens kulturelle og religiøse normer. Når en søn eller datter vælger at springe ud som homoseksuel kan det derfor blive set som et resultat af en mislykket opdragelse, som særligt er morens ansvar. I forhold til risikoen for negative rygter om familien i det minoritetsetniske netværk kan særligt mødrene altså have noget at tabe ved, at deres barn "springer ud" som LGBT-person.

6.3 Oplevelser af accept og positive reaktioner

Blandt de nydanske LGBT-personer, som er sprunget ud over for deres forældre, angiver 44% at de har oplevet enten fuld eller overvejende grad af accept fra deres far, mens 30% har oplevet fuld eller overvejende grad accept fra deres mor.

I de gennemførte interview tegner der sig et tydeligt mønster i forhold til, hvilke nydanske LGBT-personer, der har valgt at fortælle det til deres forældre, og hvilke nydanske LGBT-personer, der ikke har gjort det.

De nydanske LGBT-personer, som fortæller at de kommer fra stærkt religiøse familier, fra "store familier" og/eller fra familier med stærke æresnormer, har i altovervejende grad valgt at holde deres seksuelle orientering/kønsidentitet skjult over for deres forældre.

Omvendt er det særligt informanter fra mere sekulære og/eller "vestligt" orienterede familier, som har valgt at åbne sig over for deres forældre. Og det er således også særligt de sidstnævnte, som har oplevet en fuld eller overvejende grad af accept fra deres forældre.

Blandt eksemplerne på interviewpersoner, der har oplevet en fuld eller overvejende grad af accept fra deres forældre er *Ahmed*, som kommer fra en familie, hvor "traditionerne er gået hen og blevet noget sekundært"; *Rami*, hvis forældre har "fravalgt islam i en tidlig alder"; og *Enis*, hvis forældre har "mange danske venner og ikke er mere religiøse (muslimer) end den gennemsnitlige dansker er kristen". I de nedenstående citater fortæller *Rami*, *Ahmed* og *Enis* om deres forældres reaktioner og den overvejende grad af accept, de har oplevet:

RAMI

Min mor hun tog det sådan, at altså: 'Lige meget hvad du er, så elsker jeg dig!'. Men jeg tror også, at hun var meget skeptisk omkring det... Så fortalte jeg det til min søster et par dage efter. Og hun grinte lige til at starte med, og sagde: 'Jeg er rigtig stolt af dig, fordi det er meget modigt af dig at kunne sige det'. Men min far, da han finder ud af det, så bliver han rigtig ked af det. Han blev så melankolsk, og det var sådan midt på dagen, men lige pludselig tager han en flaske vin til sig selv. Jeg har aldrig nogen sinde set ham drikke vin på sådan et tidspunkt. Så jeg kunne se, at han var meget ked af det... Men så tog vi ud at rejse, og det blev meget bedre undervejs på den tur, fordi min søster bondedede med min far og så prøvede at skabe optur. Og så har jeg fundet ud af, at min far, han ønskede sig bare det scenarie, at jeg havde en kone på et eller andet tidspunkt og havde børn, og så kunne de gå ud i skoven og sådan. Så det var det eneste. Og så lige pludselig spørger han ind til mig og 'hvordan går det?' osv. Og så på vej hjem, så krammer han mig. Og så er det hele faktisk godt lige efter det. Efter en uge... Og før i tiden kunne han, lige som mange andre mænd, lave lidt grin med homoer. Altså sådan en typisk samfundsholdning eller sådan til homoer, men det gør han slet ikke nu.⁹⁹

⁹⁹ Interview med Rami, 18 år.

AHMED

Min far sagde jeg det til for et par år siden. Jeg havde inviteret ham til en reception, og vi var så derhenne, og jeg var sådan: 'Far jeg skal fortælle dig noget'. Og han tog det meget cool. Han vidste godt, at der var et eller andet galt, ikke? Han tænkte nok, at jeg manglede nogle penge eller et eller andet... Men jeg tager ham så ud på en sidegade og der siger jeg det så til ham. Og min argumentation er klar og jeg kører bare derudaf. Og han er sådan lidt, ikke chokeret, men han skal lige tygge på det. Og jeg står bare: 'Sig et eller andet!'. Og han siger: 'Hvad fanden skal jeg sige? Hvis det er det du er, så er det det'. Og jeg var sådan lidt: 'Far, accepterer du mig?'. Så siger han: 'Hvordan fanden kan jeg ikke acceptere dig? Du er min søn'. Og så begynder jeg bare, altså jeg græd ikke eller lignende, men indeni der var det bare: Wow!¹⁰⁰

ENIS

Jeg tror, det var lidt svært for mine forældre at sluge det. Altså ikke, at der har været sådan modstand eller noget med at skære hånden af, men jeg kan huske, at min mor syntes, det var sådan lidt svært. Selvom hun inderst inde vidste det, så var hun sådan lidt: 'Hold da op'. Det var en eller anden selvbevidst benægtelse hun havde, så den skulle hun selvfølgelig lige sluge, og der gik nogle dage, hvor hun ikke sov så godt og sådan. Det tror jeg måske er meget naturligt... Min far har bare været sådan: 'Jamen, det er fint'. Eller jeg ved ikke, hvor fint det i virkeligheden er, men altså. Jeg tror ærligt talt, hånden på hjertet, at han ikke synes, at det er fedt stadig. Men det er noget, hvad skal man sige, han lever med. Altså sådan er jeg.¹⁰¹

Som citaterne viser, har det også i de fleste "positive tilfælde" været en svær proces for forældrene, at skulle acceptere at deres barn er homoseksuel. Imidlertid er forældrene på trods af dette endt med at acceptere det.

Samtidig er det et tydeligt kendetegn ved de fleste "positive tilfælde", at forældrenes indledende skepsis og bekymringer ikke primært drejer sig om andre familiemedlemmers holdninger, hensynet til religionen eller hensynet til familiens ære. I stedet har det typisk været svært for forældrene at erkende, at deres barn ikke vil få børn på "normal" heteroseksuel vis, ligesom de har været bekymrede for, hvordan deres barn vil klare sig med en "afvigende" seksualitet i det bredere samfund.

Som det vil fremgå i de efterfølgende afsnit omkring de *negative* reaktioner er dette ikke de mest karakteristiske træk ved forældrenes og familiens bekymringer i de negative tilfælde. Her er det i højere grad hensynet til familiekollektivet, de kulturelle og religiøse normer, samt familiens ære og omdømme, der er omdrejningspunktet for bekymringerne og for de negative reaktioner.

¹⁰⁰ Interview med Ahmed, 24 år.

¹⁰¹ Interview med Enis, 24 år.

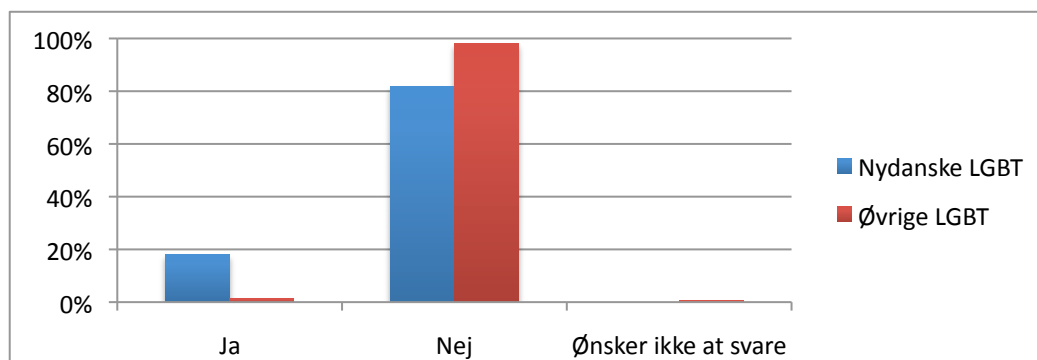
6.4 Negative reaktioner: Trusler om vold og udøvelse af vold

I LGBT-surveyen er der stillet en række forskellige spørgsmål, der belyser udbredelsen og karakteren af de *negative reaktioner*, som nydanske LGBT-personer forventer og faktisk har oplevet fra deres families side. I det følgende gennemgås resultaterne af surveyen sammen med udvalgte dele af interviewundersøgelsen.

Trusler om vold

Som vist i figur 6.4.1. har 18% af de nydanske LGBT-personer oplevet, at familiemedlemmer har udsat dem for trusler om vold på grund af deres seksuelle orientering/kønsidentitet. Til sammenligning gælder dette for 1% af de øvrige LGBT-personer. Forskellen mellem de nydanske LGBT-personers og de øvrige LGBT-personers svar på dette spørgsmål er markant og statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99%:

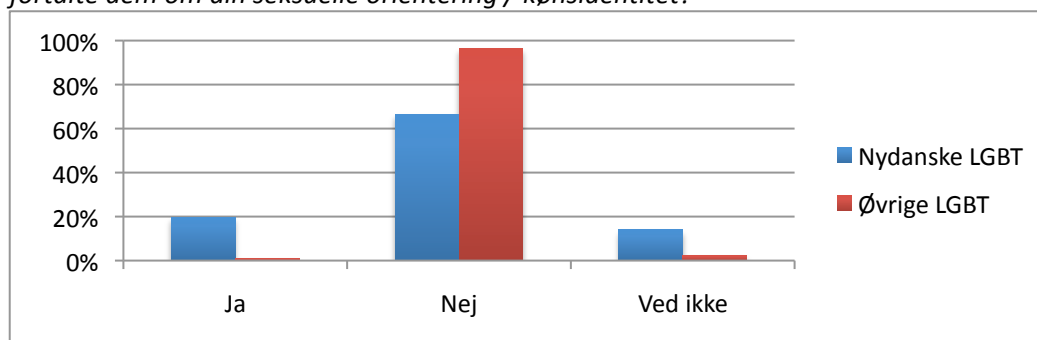
Figur 6.4.1. Har nogen i din familie **true** dig med fysisk vold på grund af din seksuelle orientering/kønsidentitet?

P-værdi: 0,000

De respondenter, som har svaret "nej" til spørgsmålet i figur 6.4.1. er blevet spurgt om de *tror*, at nogen i deres familie kunne finde på at true dem med vold, hvis de får kendskab til deres seksuelle orientering/kønsidentitet. Også på dette spørgsmål ses der en markant og statistisk signifikant forskel mellem de to respondentgruppers svar:

Figur 6.4.2 Tror du, at nogen i din familie kunne finde på at **true** dig med fysisk vold, hvis du fortalte dem om din seksuelle orientering / kønsidentitet?

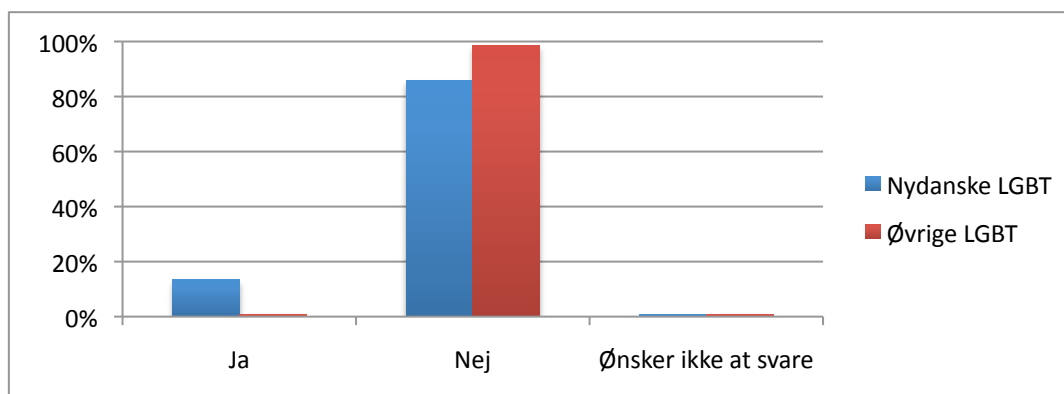
P-værdi: 0,000

Blandt de respondenter, som ikke har oplevet at blive udsat for trusler om vold fra deres familie, frygter 20% af de nydanske LGBT-personer at blive det og yderligere 14% er usikre på, om de kunne risikere at blive det. Til sammenligning frygter 1% af de øvrige LGBT-personer at blive udsat for trusler om vold, mens 2% er usikre.

Udøvelse af vold

Også når det gælder faktiske oplevelser af at blive udsat for fysisk vold er de nydanske respondenter kraftigt overrepræsenteret:

Figur 6.4.3. Har nogen i din familie **udøvet** fysisk vold mod dig på grund af din seksuelle orientering/kønsidentitet?

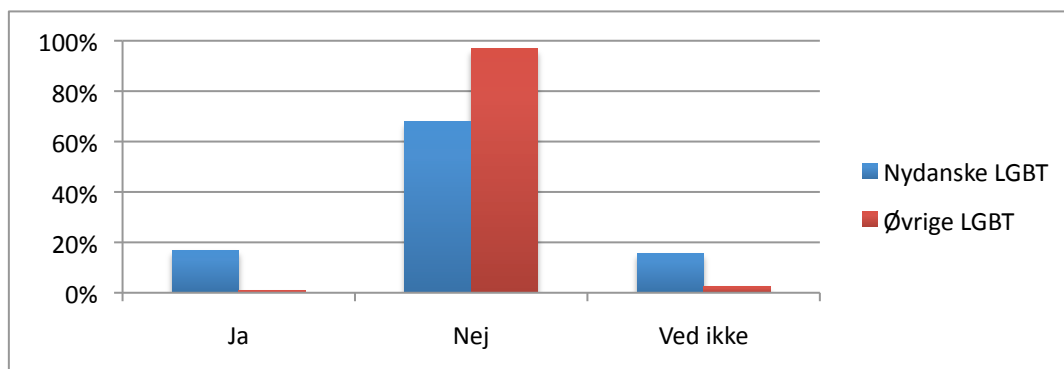

P-værdi: 0,000

Som vist i figur 6.4.3. angiver 13% af de nydanske respondenter, at et eller flere familiemedlemmer har udøvet fysisk vold imod dem på grund af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. Til sammenligning gælder dette for 1% af de øvrige LGBT-personer.

De respondenter som har svaret "nej" til dette spørgsmål er efterfølgende blevet spurgt om de *tror*, at nogen i deres familie kunne finde på at udøve vold mod dem. Billedet er her det samme, som viser sig i relation til frygten for voldstrusler:

Figur 6.4.4. Tror du, at nogen i din familie kunne finde på at **udøve** fysisk vold mod dig, hvis du fortalte dem om din seksuelle orientering eller kønsidentitet?

P-værdi: 0,000

17% af de nydanske LGBT-personer, som ikke har været udsat for fysisk vold fra familien, frygter at blive det. Ydermere er 16% af de nydanske respondenter usikre på, om nogen i familien kunne finde på at udøve vold mod dem. Til sammenligning frygter 1% af de øvrige LGBT-personer at blive udsat for vold, mens 2% er usikre.

Når svarfordelingen for alle 4 spørgsmål ses i relation til den samlede gruppe af nydanske LGBT-respondenter kan det konkluderes, at:

- hver tredje nydanske LGBT-person (34%) enten har oplevet – eller frygter at opleve – trusler om vold fra familien på grund af deres seksuelle orientering/kønsidentitet.
- 28% af de nydanske LGBT-personer enten har oplevet – eller frygter at opleve – udøvelse af vold fra familien på grund af deres seksuelle orientering/kønsidentitet.

Resultaterne skal samtidig ses i lyset af, at nydanske LGBT-personer i væsentlig mindre grad er åbne over for deres forældre og andre familiemedlemmer (se kapitel 5).

Hvem udøver volden – og hvorfor?

De respondenter som angiver, at de har været udsat for voldstrusler eller voldsudøvelse er også blevet spurgt til *hvem*, der er kommet med trusler og *hvem*, der har udøvet volden. Overordnet kan det konstateres, at det primært er fædre, brødre og andre mandlige familiemedlemmer, der står bag truslerne og udøvelsen af den fysiske vold, men også mødre og søstre har i nogle tilfælde været involveret i både truslerne og voldsudøvelsen.

I de gennemførte interview fremgår det tydeligt, at truslerne og voldsudøvelsen typisk forklares med hensynet til familiens ære. Samtidig fortæller flere af informanterne, at både voldstruslerne og voldsudøvelsen sker med aktiv inddragelse eller støtte fra flere forskellige familiemedlemmer. Dette indikerer tydeligt, at den type vold som de nydanske LGBT-personer typisk udsættes for er *æresrelateret vold*.

Æresrelateret vold adskiller sig fra andre typer af vold ved at være kollektivt organiseret og helt eller delvist accepteret af andre familiemedlemmer. Formålet med volden eller truslerne er at genoprette familiens ære, og volden skal derfor være synlig – også over for andre familiemedlemmer end kun selve voldsmanden og voldsfret. Nedenfor følger en række eksempler fra de gennemførte interview, som viser at interviewpersonerne selv italesætter familiens ære – og i flere tilfælde frygt for æresdrab – i relation til både de faktisk oplevede og de frygtede oplevelser med vold og voldstrusler:

USMAN

Jamen altså... Bedste scenario ville de jo tæske mig. Og i worst case scenario, så er det jo sådan meget værre. Fordi i min familie – som også ret mange andre minoritetsetniske familier – er ære en meget, meget stor ting. Og det er faktisk min hypotese, at det er derfor, at det ikke er socialt accepteret at være homoseksuel. Fordi det påvirker ens ære... Jeg er meget sikker på, at de kunne finde på at true mig med at slå mig ihjel, det ville ikke overraske mig. Men at de skulle gøre det. Det ved jeg nu ikke helt, om de kunne. Men ja, de ville true mig.¹⁰²

¹⁰² Interview med Usman, 22 år.

JUNAH

Interviewer: Hvad tænker du, at din familie vil gøre, hvis du fortæller dem om det?

Jamen, jamen, hvis vi skal være ærlige, så frygter jeg da, at de vil slå mig ihjel eller et eller andet. Det gør jeg. Det lyder voldsomt, men det er min største frygt. Det er ret vildt. Jeg ved jo ikke, hvorvidt de nogensinde, altså kunne finde på at begå æresdrab og sådan noget, men på den anden side, så ja, der er nogen der gør det.

Interviewer: Men hvorfor? Er det fordi æresbegreber betyder meget i familien?

Det gør de, det gør de! Og det har jeg bare fået bekræftet sådan senere hen...

Interviewer: Men kunne de finde på at være voldelige over for dig?

Ja, ja, ja, det kunne de. Det kunne de i hvert fald godt! Altså grunden til, at jeg kan være så sikker, det er, at jeg har en søster, som havde en kæreste. Og det var en arabisk fyr og muslim. Så religiøst set burde der slet ikke være noget galt for, at hun kunne giftes med ham. Og han ville jo også gerne giftes med hende, da de blev opdaget. Men hun fik jo tæsk og blev tvangsgiftet væk og sådan, ikke?

Interviewer: Hvem gav hende tæsk?

Det har min far gjort, men min mor har jo stået ved sidelinjen og skældt ud.¹⁰³

SAHAR

Det var dér mistanken virkelig ramte min familie. Og så overlod min familie mig faktisk til min bror. Og der var jeg hjemme hos min søster. Og så siger hun: 'Du skal gå ned nu, og jeg skal sige fra ham, at hvis du prøver at stikke af, så vil det kun ende galt for dig selv'. Og jeg tænker: 'Okay, så de har alle sammen ligesom...'

Interviewer: Rottet sig sammen?

Ja. Og så gik jeg ned. Og der er bare helt stille i bilen. Min søster har så heldigvis også hentet min anden bror. For hun ved godt, at han måske er voldelig, men han vil ikke tillade, at der sker noget helt ekstremt. Så han kommer med, og jeg sidder bare og tænker: 'Hvad skal der ske, hvad skal der ske?'. Vi kommer ud til en øde plads og det er om aftenen, og det er ved at blive mørkt. Og så råber min bror så: 'Stig ud af bilen' og 'Har min søster været med en pige?' og 'Hvad har I lavet?'. Jeg går selvfølgelig i selvforsvar. Og så begynder han at gå tæt på, og han tager fat, og jeg ved ikke, hvad der sker, da han tager fat der. Jeg ved ikke, hvad der skal ske, men jeg mister ikke min selvspekt, og jeg siger: 'Jeg er ikke bange for dig'. Og så bliver han rigtig gal og siger: 'Du skal bare dø nu!' og han begynder sådan at trække mig afsted, og min anden bror går så ind og siger: 'Hvad sker der for dig, slap nu af'. Så dæmper stemningen sig og han siger: 'Hvis din bror ikke havde været her, så var du død nu!' Og han sværgede på alle sine børn: 'Du var ikke kommet med hjem igen!'¹⁰⁴

¹⁰³ Interview med Junah, 31 år.

¹⁰⁴ Interview med Sahar, 22 år.

LABIB

På et tidspunkt, så ventede min bror på mig. Så altså nogle gange kunne han vente på, at jeg kom hjem, for bare sådan at true mig og være voldsom med ja, knytnæve, og holde mig fast og sige nogle ting... Min far han truer mig meget, og jeg kan mærke, at han er lige ved at springe op nogle gange. Og det kan bare være på grund af, at jeg har for stramme bukser på.

Interviewer: Hvad truer han så med?

At slå mig ihjel.

Interviewer: At slå dig ihjel? Truer din mor dig også med noget?

At slå mig ihjel. Hun truer med, at hun vil få min far til at slå mig ihjel.¹⁰⁵

DAWOOD

Min bror opdagede, at jeg var inde på boyfriend... Han blev rigtig chokeret: 'Hvad er det, er du homoseksuel? Du ved det er forkert i islam, og det er bare ikke tilladt' og så videre... Så fortalte han det til mine forældre... Det var der, min far begyndte at slå, og der tænkte jeg bare: 'Det er mine forældre. De har ikke lov til at slå mig på nogen måde! Islam giver heller ikke lov til at slå børn på den måde...'

Interviewer: Men hvad er det, der gør, at de reagerede sådan, tror du?

Altså det, at de reagerer, det er selvfølgelig ærens skyld. Det er for æren. Vores ære. Og vi skal være et eksempel for alle pakistanske forældre og deres børn, vores familie. Så alle tænker, at vi skal være sådan et godt eksempel for alle pakistanere, om det er i Danmark eller i Pakistan.¹⁰⁶

Som de ovenstående citater illustrerer, så udgør hensynet til familiens ære en væsentlig årsag til både den frygtede og den faktisk forekommende vold. Flere interviewpersoner har som *Labib* og *Sahar* oplevet, at familien har truet dem med æresdrab, mens andre som *Usman* og *Junah* frygter, at det samme vil ske for dem, hvis de vælger at "springe ud".

Det samme mønster tegner sig i en nyere svensk undersøgelse, som er baseret på interview med unge "nysvenske" LGBT-personer. Heri konkluderes det blandt andet:

De unge LGBT-personer, som vi har interviewet, har i mange tilfælde været udsat for systematisk vold fra flere af deres familiemedlemmers side. Enten har flere i familien eller slægten udøvet volden, eller også er en enkelt persons vold blevet accepteret eller opmuntret af andre familiemedlemmer... Den æresrelaterede vold er kollektiv, og den sker på imperativ fra familiemedlemmer og slægtninge. Flere af de unge, vi har interviewet, giver udtryk for at de tror, at deres forældre vil kunne finde på at slå dem ihjel, og det er ud fra denne trussel og denne forudsætning, at de planlægger deres liv fremadrettet.¹⁰⁷

¹⁰⁵ Interview med Labib, 17 år

¹⁰⁶ Interview med Dawood, 21 år.

¹⁰⁷ Darj & Nathorst-Böös (2011), s. 177. Citatet er oversat fra svensk til dansk.

Den æresrelaterede vold, som et mindretal af de minoritetsetniske LGBT-personer oplever i Danmark, kan dermed sammenlignes med den tilsvarende æresrelaterede vold som nogle minoritetsetniske LGBT-personer oplever i Sverige.

Ligeledes kan voldens karakter sammenlignes med den type vold, som begås mod minoritetsetniske kvinder. Den hidtil største undersøgelse af vold mod etniske minoritetskvinder i Danmark viser således, at disse kvinder typisk bliver udsat for æresrelateret vold: Familien og "baglandet" har en afgørende betydning for at volden kan finde sted, og der er typisk flere familiemedlemmer, som er involveret i voldsudøvelsen eller i legitimeringen heraf. En væsentlig årsag til volden er, at familien ønsker at beskytte familiens ære, som i høj grad beror på "*familiens kvinder og deres adfærd, især hvordan de forvalter deres kroppe og seksualitet*".¹⁰⁸

Betydning af ære og religion i relation til vold og voldstrusler mod nydanske LGBT-personer

I LGBT-surveyen ses der en betydelig samvariation mellem de respondenter, der svarer at ære har stor betydning for deres families syn på deres seksuelle orientering/kønsidentitet, og de respondenter som svarer at religion har stor betydning. Dette gør det svært at foretage en meningsfuld regressionsanalyse, da de to variable ikke lader sig klart adskille.¹⁰⁹ I stedet er der foretaget en analyse, som sammenligner den gennemsnitlige betydning af ære og religion i familierne til henholdsvis de voldsramte/voldstruede nydanske LGBT-personer og de "ikke-voldsramte"/"ikke-voldstruede" nydanske LGBT-personer.

I LGBT-surveyen er respondenterne blevet bedt om at angive betydningen af henholdsvis ære og religion for deres families opfattelse af deres seksualitet/kønsidentitet. Betydningen af ære og religion er angivet på en skala fra 1-5, hvor 1 er "ingenting"; 2 er "lidt"; 3 er "noget"; 4 er "meget" og 5 er "virkelig meget". Herefter er gennemsnittet for henholdsvis de voldsramte og de voldstruede nydanske LGBT-personer sammenlignet med gennemsnittet for de øvrige nydanske LGBT-personer.

Analysen viser, at den gennemsnitlige betydning af ære og religion hos de nydanske LGBT-personer, som har modtaget voldstrusler fra deres familie, er på 4,2 for ære og 3,8 for religion, mens det for de øvrige nydanske LGBT-personer er henholdsvis 3,0 og 2,7. Samme billede viser sig for de voldsramte nydanske LGBT-personer. Her ligger den gennemsnitlige betydning af ære på 4,1 og den gennemsnitlige betydning af religion på 3,8. For de ikke-voldsramte LGBT-personer lander gennemsnittet på 3,1 for ære og 2,7 for religion.¹¹⁰

Opsummeret viser analysen således, at de voldsramte og voldstruede nydanske LGBT-personer kommer fra familier, hvor både ære og religiøsitet gennemsnitligt tillægges større betydning end i familierne til de øvrige nydanske LGBT-personer.

¹⁰⁸ Danneskiold-Samsøe et. al (2011), s. 388 og forord s. 9. Hvert år udsættes 28.000 kvinder for vold i Danmark og gennem flere år har kvinder med etnisk minoritetsbaggrund udgjort omkring halvdelen af de kvinder, der søger hjælp på krisecentrene. De minoritetsetniske kvinder er således kraftigt overrepræsenteret.

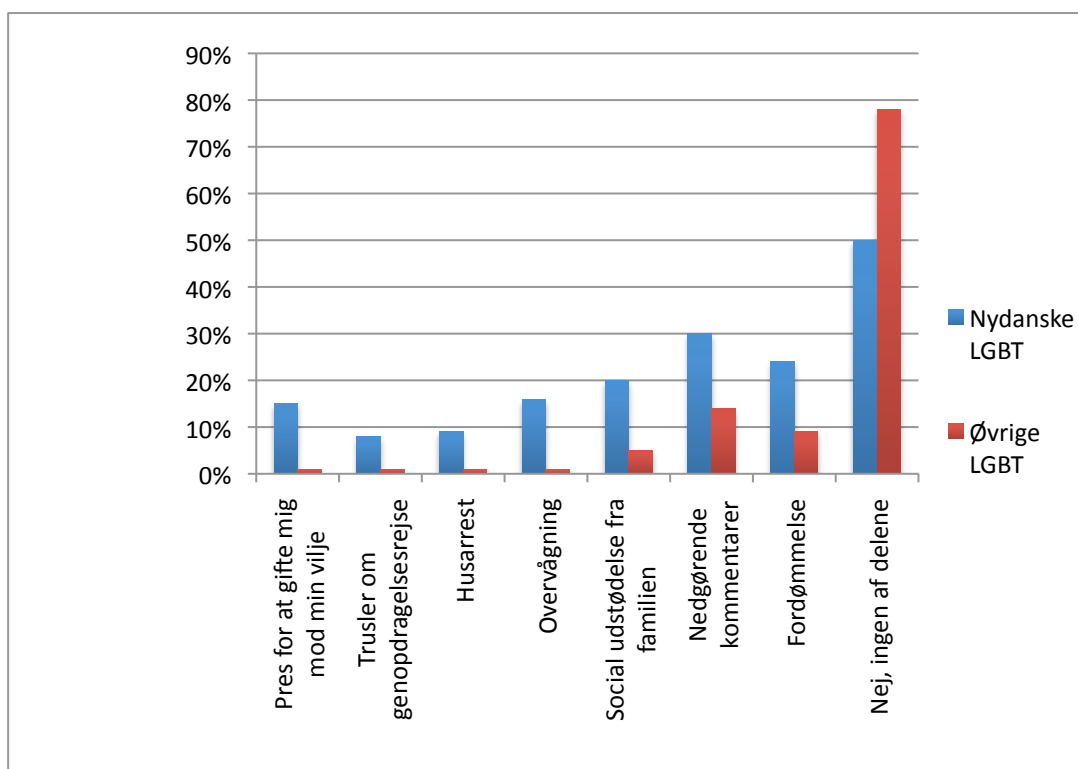
¹⁰⁹ En Spearman-test af korrelationen mellem variablerne for betydningen af ære og betydningen af religion giver en korrelationskoefficient på 0,42 hvilket er relativt højt. Se bilag 3.

¹¹⁰ Se Bilag 3, figur B.3.7 og B.3.8.

6.5 Andre negative reaktioner fra familien

Foruden oplevelser af vold og trusler om vold er der i LGBT-surveyen også spurgt ind til en række andre negative reaktioner. Figur 6.5.1. viser andelen af nydanske og øvrige LGBT-personer, som har oplevet andre negative reaktioner i form af bl.a. overvågning, pres for at blive gift mod sin vilje og social udstødelse fra familien.

Figur 6.5.1. Har du oplevet andre negative reaktioner fra din familie på grund af din seksuelle orientering/kønsidentitet? (flere svar mulige)

P-værdi (for alle udsagn): 0,000

Mens halvdelen af de nydanske LGBT-personer angiver, at de har været udsat for en eller flere af de nævnte reaktioner, så gælder det samme for 22% af de øvrige LGBT-personer. For hvert af de enkelte udsagn er forskellen mellem de to respondentgrupper statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99%.

Blandt de nydanske LGBT-personer har 30% oplevet nedgørende kommentarer; 24% har oplevet fordømmelse; 20% har oplevet social udstødelse fra familien; 16% har oplevet overvågning; 15% har oplevet pres for at blive gift mod deres vilje; 9% har oplevet husarrest og 8% har oplevet trusler om genopdragelsesrejse. Nedenfor er de nydanske LGBT-personers oplevelser med de enkelte reaktionsmønstre beskrevet nærmere med udgangspunkt i de gennemførte interview.

Pres for at blive gift mod egen vilje

Som vist i figur 6.5.1. angiver 15% af de nydanske LGBT-personer, at deres familie har presset dem til at gifte sig mod deres vilje på grund af deres seksuelle orientering/kønsidentitet.

Blandt informanterne i interviewundersøgelsen har flertallet oplevet et større eller mindre pres for at blive (heteroseksuelt) gift fra familiens side, men også her er det kun et mindretal, som har oplevet, at familien har forsøgt at tvinge det igennem imod deres vilje. De fleste informanter nævner således, at der er tale om et pres og en løbende forhandling, men ikke om decideret tvang. To eksempler på dette er *Yusuf* og *Iqbal*, der beskriver presset og forhandlingerne på følgende måde:

YUSUF

I forhold til min seksualitet så ignorerer de det med vilje. De har prøvet at forlove mig væk flere gange. Ikke noget tvang, men: 'Vi har fundet en, så bare sig til, så arrangerer vi det hele, og vi køber diverse ting, bryllup og whatever'. Jeg har afvist 5 piger, og det er også ubehageligt for mig, både at blive stillet op på den måde og overfor pigerne, som ikke har snakket med mig. Men mine forældre er sådan: 'Hey, vi kender en', og så prøver de at få mig ind i den her bølge med at være hetero.¹¹¹

IQBAL

Min mor er stadig i benægtelsesfasen. Jeg fortalte hende igen: 'Jeg kommer ikke til at have en kone'. Og vi har haft mange, mange, mange, mange skænderier om det, og hun har været rigtig sur over, at jeg har haft så mange pigevenner. Hun mener, at det er grunden til, at jeg er det: 'Du skulle have haft nogle drengevenner i stedet for'. Og hun sidder og taler åbent om, at 'Jamen, jeg skal holde bryllup for Iqbal'... Altså hun er sådan: 'Ja, ja, men du skal giftes'... Hun kom med det der forslag: 'Du kunne jo bare blive gift og få et par børn og så gå fra hende'. Sådan lidt et kompromis, ikke? ... Men jeg går ikke på kompromis. Det vil jeg simpelthen ikke gøre mod en pige.¹¹²

Som eksemplerne illustrerer, kan presset hænge sammen med forældrenes ønske om at opretholde en heteroseksuel facade over for den øvrige del af familien og omgangskredsen. Samtidig kan forældrene i nogle tilfælde også betragte det heteroseksuelle ægteskab som en form for "helbredelsesmetode".

Kun nogle få informanter i interviewundersøgelsen har oplevet at blive tvangsgiftet. En af dem er *Nevin*. Hun er dog ikke helt sikker på at tvangsægteskabet skyldtes hendes seksuelle orientering, men hun formoder, at det er tilfældet, fordi hendes søskende selv fik lov til at vælge deres partnere og blev gift i en langt senere alder. *Nevin* fortæller:

Det var én min far kendte. Det gik rimelig hurtigt. Inden for fem dage så var jeg gift med en fremmed mand. Jeg var kun 17 år, så jeg vidste ikke, hvad der foregik. Det gik så stærkt. Og så fandt jeg ud af, at han boede i Danmark og jeg skulle op til ham... Min mands far kom og snakkede med min far først. Og så har de aftalt, at vi skulle giftes. Og så fik jeg det at vide. Og jeg sagde selvfølgelig nej! Det var jeg ikke klar til, og jeg var slet ikke klar, fordi jeg vidste godt, at jeg var lesbisk på det tidspunkt – så

¹¹¹ Interview med Yusuf, 29 år.

¹¹² Interview med Iqbal, 26 år.

jeg ville ikke giftes med en mand. Så fik jeg en ordentlig omgang tæsk af min far, og så blev jeg låst inde indtil bryllupsfesten...

Interviewer: Hvorfor tror du, det var så vigtigt for din far, at du skulle giftes tidligt?

Jeg har en teori. Jeg har aldrig konfronteret mine forældre med det, men jeg tror, at de kunne fornemme, at der var et eller andet galt med mig. Noget anderledes.

Interviewer: Så det var derfor, de pressede ægteskabet igennem så hurtigt?

Jamen det tror jeg, fordi jeg har fire søskende, og de har alle sammen fået kærester og er blevet gift med den person de elskede og har været forlovede og kærester med i mange år. Så den eneste, der blev tvunget i ægteskab, det var mig.¹¹³

Også andre informanter end *Nevin* har oplevet, at de er blevet udsat for negative reaktioner fordi familien har kunnet fornemme, at der er "et eller andet galt" med dem. Således viser det sig i LGBT-surveyen, at en del af de respondenter, som har oplevet, at deres familie har udsat dem for voldstrusler på grund af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, samtidig angiver, at de endnu ikke er sprunget ud over for familien. I nogle tilfælde kan alene familiens mistanke således tilsyneladende føre til stærke negative reaktioner.

Genopdragelsesrejser

I LGBT-surveyen angiver 8% af de nydanske LGBT-personer, at deres familie har udsat dem for trusler om genopdragelsesrejser på grund af deres seksuelle orientering/kønsidentitet.

En af de informanter, som har oplevet både trusler om genopdragelsesrejser og faktiske genopdragelsesrejser, er *Dawood*. Efter at han er blevet "outet" som homoseksuel af sin familie, er *Dawood* i flere omgange flygtet fra sin familie på grund af den vold og de trusler, han har været udsat for. Familien har i flere omgange forsøgt at genoprette familiens ære, ved at sende ham til Pakistan. Første gang med henblik på at "genopdrage" ham og anden gang med henblik på at efterlade ham i Pakistan permanent:

Jeg stak af. Og da jeg så kom hjem, så blev jeg så sendt til Pakistan i fem måneder på genopdragelsesrejse... Efter jeg kom hjem igen, begyndte de at snakke om, at jeg er homoseksuel, og om hvor forkert det er, og hvor klamt det er... Så blev jeg sendt til Pakistan igen, og denne gang narrede de mig: 'Din kusine skal giftes, hun vil gerne se dig'. Og jeg var så dum, at bare tro på dem... Min far havde købt billetter, men han gav mig først billetterne i lufthavnen, og der havde jeg ikke så meget tid, der var meget stress. Det var først, da jeg var kommet til Pakistan, at min bedstefar så dem, og sagde: 'Hvorfor er der ikke nogen rejse tilbage?'. Og jeg vidste ikke, at min far var ude på at hjernevaske mine bedsteforældre: 'Han er homoseksuel, og han er dit og dat, og han gør dit og dat'... Så gik jeg til min bedstemors søster, der sad og græd. Så sagde jeg: 'Hvorfor græder du?'... Så sagde hun: 'Han vil ikke tage dig tilbage igen'. Og så gik jeg amok. Jeg vidste ikke, hvad skulle jeg gøre.¹¹⁴

¹¹³ Interview med *Nevin*, 45 år.

¹¹⁴ Interview med *Dawood*, 21 år.

I dag er *Dawood* kommet tilbage til Danmark, men familien har slået hånden af ham. Ifølge *Dawood* har forældrene sagt: "*Du har gjort os så til grin nu, at vi gider ikke have kontakt til dig længere*".¹¹⁵

Lanya – der i lighed med *Dawood* er blevet "outet" af sin familie – har på baggrund af sin frygt for konsekvenserne valgt at flygte fra sin familie. Årsagen til hendes flugt handler blandt andet om frygten for at blive sendt på genopdragelsesrejse:

Min storesøster opdagede det. Og der fortalte hun mig så, at hun havde set de her sms'er, og at hun havde fortalt de andre om det, og at de var på vej. Så jeg tog en beslutning – her og nu agtig – om at stikke af.

Interviewer: Hvad var du bange for, at der ville ske? Hvad var det, du flygtede fra?

*Jamen, hvad var jeg ikke bange for? Spørgsmålet var nemlig mere det. Jeg vil sige, at i sådan en situation, så kan man ikke forestille sig, hvad der kan ske eller hvad der ikke kan ske. Så jeg tænkte det værste. Jeg tænkte, jeg bliver formentlig sent hjem til Bahrain, hvor jeg muligvis vil blive giftet væk... Worst case scenario er, at jeg bliver banket til... altså sønder og sammen.*¹¹⁶

Frygten for at blive sendt på genopdragelsesrejse er også tilstede blandt enkelte af de interviewede informanter, som endnu lever skjult med deres seksuelle orientering. LGBT-surveyen giver dog ikke mulighed for at sætte procenter på andelen af "lukkede" nydanske LGBT-personer, der frygter denne konsekvens af åbenhed.

Social udstødelse fra familien

20% af de nydanske LGBT-personer angiver i surveyen, at de har oplevet social udstødelse fra familien (se figur 6.5.1, s. 80). En af de interviewpersoner, som har oplevet en høj grad af social udstødelse fra familien er *Mohammed*:

*Da jeg sprang ud for min mor, der gik der omkring to år inden vi begyndte at snakke med hinanden igen... Og der er faktisk nogle familiemedlemmer, som stadig slet ikke snakker til mig. Kigger væk for at undgå. Og det er faktisk lidt skræmmende, fordi det sådan er den yngre generation, der har sværere ved det, end de ældre. Og det er helt skræmmende, især når man tænker på, at de skulle være bedre vidende. Det er vildt skræmmende! Jeg får sådan helt gåsehud af det. Og de gør helt vildt meget ud af det, laver en kæmpe scene ud af det. De prøver at få de andre fætre til ligesom at samles, og så snakke dårligt om mig. Og i starten da de fik det at vide, der snakkede jeg med min fætter, som jeg er gode venner med stadigvæk, han er min bedste ven. Men så sagde de til ham: 'Åh, hvad er det med Mohammed? Han er bøsse, lad os gå over og tæske ham' og så videre. De er også voldelige, ikke? De er helt vildt ekstreme.*¹¹⁷

¹¹⁵ Ibid.

¹¹⁶ Interview med *Lanya*, 29 år.

¹¹⁷ Interview med *Mohammed*, 19 år.

Netop oplevelsen af at blive "lagt på is" af sine forældre gennem en længere periode er et reaktionsmønster, som hyppigt nævnes i de gennemførte interview. Dog har kun de færreste oplevet fuldstændig at blive udstødt af familien.

I stedet har de nydanske LGBT-personer typisk oplevet, at deres seksuelle orientering eller kønsidentitet er et emne som forældrene og i nogle tilfælde også andre dele af familien har valgt at forbigå i fuldkommen tavshed. Og særligt i de tilfælde, hvor den nydanske LGBT-person har valgt "ikke at spille med" ved at bryde tavsheden og tabuiseringen, har det ofte medført en kortere eller længerevarende social udstødelse fra familien.

Husarrest, overvågning og social kontrol

I en række af de tilfælde, hvor der er opstået en mere åben konflikt mellem de nydanske LGBT-personer og deres familier, har familierne reageret ved mere aktivt at forsøge at tvinge den nydanske LGBT-person til at efterleve familiens ønsker og æresbegreber. Foruden vold og trusler om vold er dette i flere tilfælde sket gennem en stærkt intensiveret social kontrol og overvågning.

I surveyen svarer 16% af de nydanske LGBT-personer, at de har været udsat for "overvågning", mens 9% svarer, at de har været udsat for "husarrest". Også blandt de interviewede er der en væsentlig andel, som fortæller om oplevelser med stærk social kontrol i form af overvågning og/eller "husarrest". Informanternes egne beskrivelser heraf illustreres af de nedenstående citater fra *Sahar*, *Yusuf* og *Dawood*:

SAHAR

*Så skulle jeg faktisk sidde og bede om tilgivelse af min Gud, og jeg skulle skrive. Jeg fik et A4 papir og altså min telefon blev selvfølgelig taget og alt det der. Og så blev jeg stillet i min søsters lejlighed... Ja, stuearrest kan man vel godt sige, men jeg havde ingen ting! Jeg havde ingen smøger, jeg havde ingen telefon, jeg havde bare et hjem, et A4-papir og en blyant, så jeg kunne skrive ned om ting, som **jeg** gerne ville ændre ved mig selv. Og jeg havde jo bare lyst til at skrive en liste om, hvad **de** skulle ændre, men okay, hvis du vil have dit liv og din telefon tilbage, så må du bare begynde at skrive ned, hvad du vil ændre. Og det kom virkelig ikke fra mit hjerte! Jeg følte mig virkelig hjernevasket. Og jeg skulle skrive, at jeg ville gøre sådan og sådan, og at jeg gerne ville vinde deres tillid. Og jeg havde bare lyst til at spytte på det og krølle det sammen!*¹¹⁸

YUSUF

Mens jeg boede hos mine forældre, så nægtede de mig adgang til at se alle fyre, om de var mine venner eller ej. Jeg måtte simpelthen ikke, og de holdt øje med mig, og de sendte sådan folk efter mig. Ja, altså jeg kan huske det var mine fars venner, og så var der også min brors venner og sådan. Jeg følte, der var rigtig mange øjne efter mig uanset hvad jeg lavede, så jeg havde bare skole, arbejde, hjem, mit rum... Jeg kunne ikke snakke i telefon uden at de skulle høre det, men så prøvede jeg alle mulige rum

¹¹⁸ Interview med Sahar, 22 år.

eller uden for. På internettet skulle jeg slette alt hver gang. Jeg kunne ikke have nogen billeder eller noget. Jeg havde nogle kasser og æsker låst, og dem havde de også prøvet at åbne. Så jeg følte mig som om, jeg var en pige... Altså de skulle se, hvor jeg gik henne, hvis jeg ikke kom til tiden eller noget. Så det var meget kontrollerende i en vis periode, indtil jeg fik en lejlighed. Og det sagde jeg ikke til dem, men jeg sagde ja og arrangerede de penge, der skulle betales til indskud og så videre. Og ja, jeg er aldrig vendt tilbage... Og det er på grund af alle de der pressede ting. For det kørte mig virkelig ned. Det kunne jeg ikke klare længere.¹¹⁹

DAWOOD

Jeg havde jo ingen frihed. Jeg måtte ikke gøre noget. Jeg måtte ikke snakke med nogen. Men så da jeg kom på et andet gymnasium, kiggede jeg på de andre drenge og tænkte: 'Hvad er forskellen på dem og mig?'. Fint nok, jeg er homoseksuel, men et eller andet sted, så er drenge drenge. Så hvorfor har de frihed? Kan jeg ikke få frihed? Det var noget andet, hvis jeg var en pige, så kunne jeg godt forstå det. Fint nok, det er jo kulturen. Det er jo pakistansk kultur, at piger ikke må få så meget frihed. De må ikke gå ud og snakke med alle andre. Men hvorfor mig? For jeg er jo en dreng. Det forstod jeg ikke, og det gav de mig ikke lov til.¹²⁰

De tre citater illustrerer en række gennemgående kendetegn ved den stærke social kontrol og overvågning, som nogle nydanske LGBT-personer oplever. Først og fremmest kan den stærke sociale kontrol sammenlignes med de former for social kontrol, som også mange heteroseksuelle nydanske kvinder oplever.¹²¹

Som både *Yusufs* og *Dawoods* eksempel viser, er flere af de mandlige nydanske LGBT-personer desuden enten overraskede eller forargede over, at familien udsætter dem for den samme form for sociale kontrol som piger. I mange nydanske familier anses sex før ægteskabet som principielt forkert for både mænd og kvinder, men i praksis forventes særligt unge kvinder at være jomfruer inden de skal giftes, mens der sjældent stilles det samme udtalte krav til unge mænd. Dette er en af forklaringerne på, at unge mænd typisk ikke risikerer at blive udsat for de samme sanktioner i forbindelse med et brud på denne norm som unge kvinder.¹²²

Men når det gælder homoseksualitet, så er der tale om et seksuelt normbrud, der betragtes som meget skamfuldt og forkert – også når det begås af mænd. Overvågningen og den stærke sociale kontrol rammer derfor både mandlige og kvindelige nydanske LGBT-personer, og der ses dermed ikke den samme tydelige kønsforskel i den sociale kontrol, som når det drejer sig om heteroseksuelle nydanske mænd og kvinder.

¹¹⁹ Interview med Yusuf, 29 år.

¹²⁰ Interview med Dawood, 21 år.

¹²¹ Als Research (2011).

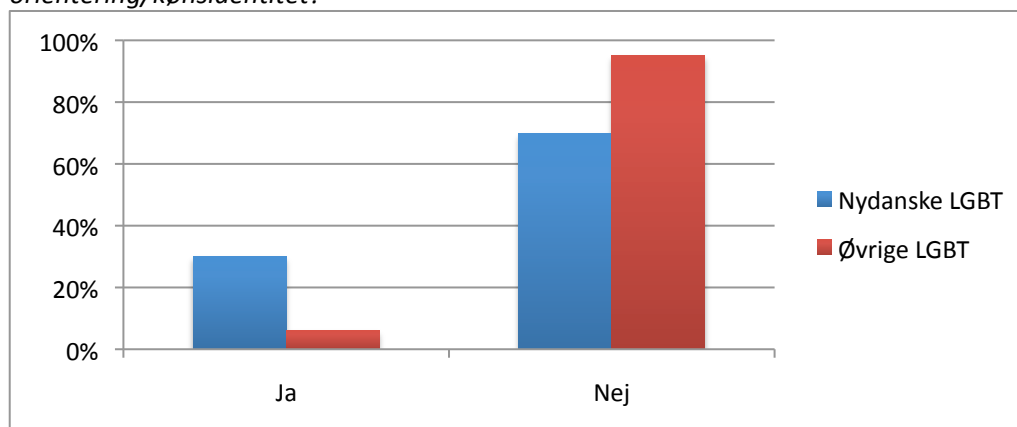
¹²² Als Research (2014a).

6.6 Oplevelser med "helbredelsesforsøg" fra familiens side

Alle de ovennævnte negative reaktioner kan ses som "helbredelses-" eller "løsningsforsøg" fra et mindretal af de nydanske LGBT-personers familiers side. I nogle af disse familier har de negative reaktioner til formål at få den nydanske LGBT-person til at "omvende" sig til at leve et heteroseksuelt liv, mens reaktionerne i andre familier har til formål at få den nydanske LGBT-person til ikke at udleve sin seksualitet eller til i det mindste at skjule den over for resten af familien og omverdenen.

Som vist i figur 6.6.1. angiver et flertal på 70% af de nydanske LGBT-personer, at de ikke har oplevet at blive udsat for helbredelsesforsøg. Mindretallet på 30% af de nydanske LGBT-personer, som angiver at deres familie har forsøgt at "helbrede" dem, er imidlertid væsentligt større end blandt de øvrige LGBT-personer (6%):

Figur 6.6.1. Har din familie nogensinde forsøgt at "helbrede" dig for din seksuelle orientering/kønsidentitet?

P-værdi: 0,000

Når det gælder *karakteren* af de helbredelsesforsøg som et mindretal af de nydanske LGBT-personer har været udsat for, så angiver nogle respondenter, at deres familie har forsøgt at helbrede dem gennem religiøse ritualer eller ved at bruge religiøse vejledere. I andre tilfælde har de oplevet, at deres familie har betragtet deres seksuelle orientering som en fysisk sygdom og derfor har taget dem til lægen, eller som en psykisk sygdom, og derfor har taget dem med til psykolog eller psykiater. De nedenstående citater fra *Ahmed, Mohammed, Labib og Dawood* illustrerer oplevelser med "helbredelsesforsøg":

AHMED

Min mor ringede og sagde, at hun ville finde en imam. Altså så desperat har hun været, ikke også? Men det har bare været på grund af rygten. Og hun sagde også til mig over telefonen: 'Prøv at tænke, hvis din far sidder til en forsamling, og han så vil sige noget, og folk så tysser ham, fordi de siger, at hans søn er homoseksuel? Prøv at tænke, hvis det sker'.¹²³

¹²³ Interview med Ahmed, 24 år.

MOHAMMED

Min mor har bedt rigtig mange gange, rigtig meget, for at jeg kunne blive helbredt.¹²⁴

LABIB

De prøvede at tage mig til doktor og altså, de prøvede som om det var en sygdom. Og så sagde de sådan, at hvis jeg ikke vendte det om, så ville de slå mig ihjel.¹²⁵

DAWOOD

Min bror var sådan: 'Du ved, at hvis man prøver, kan man komme ud af al ting. Du ved, det er haram, og du ved, det er imod islam. Hvis du prøver, kan du blive normal igen... Det er noget, du selv har valgt, det er en sygdom' og så videre. Så sagde jeg: 'Nå okay, så find en modgift til mig, hvis du virkelig mener, at det er en sygdom'.

Nogle af de interviewede nydanske LGBT-personer har valgt at flygte fra deres familier, og flere af informanterne i denne gruppe nævner, at det var frygten for at blive udsat for voldsomme eller grænseoverskridende "helbredelsesforsøg", der fik dem til at flygte.

Et eksempel er *Najat*, der fortæller om de former for "helbredelsesforsøg", som hun forventer, at familien vil udsætte hende for, hvis hun vender tilbage:

Min familie har så fundet ud af det, efter at jeg er flygtet. Og det var meget bedre for mig, også i forhold til min sikkerhed, at de først fandt ud af det dér!

Interviewer: Hvad tror du, at der ville ske, hvis du kom tilbage til familien?

De ville spærre mig inde. Og så ville de, jamen de ville udelukke mig fra alle former for omverden. De ville tage mine nøgler, mit pas, pung, mobil. De ville spærre mig inde og prøve at banke noget fornuft ind i mig som minimum. De ville tvinge mig til at tale med en muslimsk præst hver eneste dag, altså de ville lave sådan en djævleudryddelse på mig. Så det ville være en kombination af religion og vold. Og så ville de håbe på det bedste. Det ville de gøre indtil jeg knækker sammen og er villig til at flytte til Libanon eller et eller andet. Og så vil de prøve at afsætte mig derovre. Prøve at finde en mand til mig eller et eller andet.¹²⁶

Hvorvidt *Najat* reelt vil blive udsat for alle de ovennævnte "helbredelsesforsøg", hvis hendes familie får fat i hende, er naturligvis ikke til at vide. Men datamaterialet i den herværende undersøgelse rummer konkrete eksempler på alle de former for "helbredelsesforsøg" som *Najat* nævner: Overvågning, social kontrol og husarrest; vold og voldstrusler; helbredelsesforsøg gennem brug af religiøse vejledere eller ritualer; social udstødelse og genopdragelsesrejser samt tvangsægteskaber.

¹²⁴ Interview med Mohammed, 19 år.

¹²⁵ Interview med Labib, 17 år.

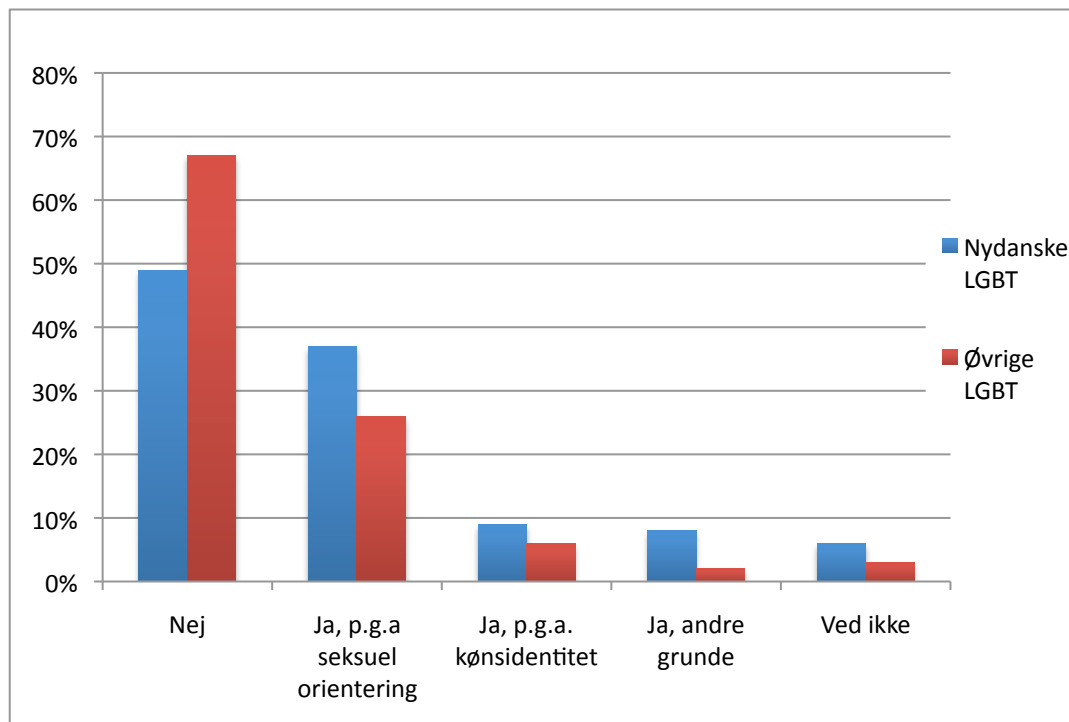
¹²⁶ Interview med Najat, 27 år.

6.7 Oplevelser med diskrimination fra omverdenens side

Nydanske LGBT-personer tilhører i mere end én forstand en minoritet. I forhold til det bredere danske samfund udgør gruppen både en minoritet i forhold til etnisk baggrund og i forhold til seksuel orientering/kønsidentitet. Og set i relation til de minoritetsetniske miljøer udgør gruppens medlemmer samtidig en særligt udsat "minoritet i minoriteten".

Med henblik på at undersøge i hvilken grad nydanske LGBT-personer oplever diskrimination – og om de oplever en højere grad af diskrimination end andre LGBT-personer i Danmark – er respondenterne i LGBT-surveyen blevet bedt om at angive, hvorvidt de har oplevet diskrimination inden for det seneste år:

Figur 6.7.1. Har du inden for de seneste 12 måneder følt dig diskrimineret af omverdenen på grund af din seksuelle orientering/kønsidentitet eller andre grunde? (flere svar mulige)

Som vist i figur 6.7.1. har en større andel af de nydanske LGBT-personer oplevet diskrimination inden for det seneste år. Mens 2 ud af 3 øvrige LGBT-personer svarer "Nej, jeg har ikke følt mig diskrimineret", så gælder dette blot halvdelen af de nydanske LGBT-personer (49%). Forskellen er statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99%.

37% af de nydanske LGBT-personer svarer, at de har oplevet diskrimination på grund af deres seksuelle orientering, mens 9% har oplevet at blive diskrimineret på grund af deres kønsidentitet. Endelig svarer 8%, at de har oplevet diskrimination af andre grunde.

De respondenter som har svaret "Ja, andre grunde" er blevet bedt om at uddybe disse årsager, og her angiver flere af de nydanske LGBT-responderer "religion", "hudfarve" og "etnicitet".

Samlet set kan det altså konkluderes, at nydanske LGBT-personer i signifikant højere grad end andre LGBT-personer oplever at blive diskrimineret på baggrund af deres seksuelle orientering, deres kønsidentitet og deres minoritetsetniske baggrund.¹²⁷ De nydanske LGBT-personer udgør dermed i alle tre henseender en særlig udsat minoritet.

De LGBT-personer, som angiver at de har følt sig diskrimineret, er efterfølgende blevet spurgt, hvilke steder de har oplevet diskriminationen. Svarfordelingen er angivet i figur 6.7.2.:

FIGUR 6.7.2. På hvilke af følgende steder har du følt dig diskrimineret inden for de seneste 12 måneder? (flere svar mulige)*	NYDANSKE LGBT	ØVRIGE LGBT
På gaden / offentlige steder	58%	47%
I nattelivet / på diskoteker	48%	36%
Ved familiesammenkomster	33%	23%
På mit uddannelsessted	29%	19%
I mit boligkvarter	27%	9%
I den offentlige transport	15%	16%
I butikker	13%	10%
På min arbejdsplads	13%	21%
Hos lægen / på hospitalet	13%	10%
Af politiet / ved domstolen	10%	3%
På offentlige kontorer	6%	5%
På restauranter	2%	5%

* Kun besvaret af de respondenter, som har angivet, at de har følt sig diskrimineret.

Som vist i figuren angiver både de nydanske og de øvrige LGBT-personer, at diskriminationen først og fremmest finder sted i det offentlige rum, i nattelivet, ved familiesammenkomster og på deres uddannelsessteder. Samtidig angiver hele 27% af de nydanske LGBT-personer, der har oplevet diskrimination, at de er blevet diskrimineret i deres boligkvarter, mens det til sammenligning gælder for 9% af de øvrige LGBT-personer.

¹²⁷ Forskellene er statistisk signifikante ved et signifikansniveau på 99% når det gælder svarkategorierne "ja, på grund af seksuel orientering" og "ja, andre grunde", og ved et signifikansniveau på 95% når det gælder svarkategorien "ja, på grund af kønsidentitet".

Hovedparten af informanterne i interviewundersøgelsen giver udtryk for, at de ikke har oplevet alvorlige former for diskrimination eller kun har oplevet dette i ganske få tilfælde. Men flere af de lesbiske informanter fremhæver, at de i gentagne tilfælde har oplevet at blive udsat for ”dumme” eller nedladende kommentarer og i nogle tilfælde for sexchikane – særligt i forbindelse med ture i byen og særligt fra yngre mænds side. *Amanda* fortæller fx:

Så holdt vi hinanden i hånden, mens vi kørte med metroen, og så var der pludselig en gruppe fyre, der omringede os og begyndte at røre ved min kæreste. Og jeg blev virkelig vred og fortalte dem, at hvis de ville opføre sig som børnehavebørn, så skulle de måske skride ad helvede til. Så begyndte de at tale tysk til mig og lod som om de ikke forstod, hvad jeg sagde, selvom jeg havde hørt dem tale dansk først. Og alle i toget gloede bare på os og ingen sagde noget. Der har været nogle episoder som den, så nu er vi holdt op med at holde i hånd.¹²⁸

Når det gælder de mere alvorlige former for diskrimination fremhæver informanterne, at de i særlig grad har oplevet diskrimination fra andre nydanskere og/eller fra deres eget minoritetsetniske miljø. Nedenfor gives to eksempler:

MOHAMMED

Mine venner som er fra det område, hvor jeg kommer fra, der i 'the ghetto', de har forfulgt mig og truet mig og sådan noget. Så stopper en af dem i bil og siger: 'Hey, jeg vil gerne snakke med dig' og 'Hvad så, din fucking bøsse? Kom lige herover!'. Og du ved, jeg skal bare ikke derover! Så jeg endte med at ringe til politiet og sige 'Hallo, ja, jeg bliver forfulgt og ja, de er ret truende'... Så går man og er angst for, hvordan folk har det med, at jeg er homo. Når jeg er i ghettoområdet, der er det meget stressende. I starten, der havde jeg ikke noget problem med det, men efter at jeg var tæt på at blive overfaldet og er blevet forfulgt to gange... Det var fucking uhyggeligt!¹²⁹

DAWOOD

Jeg er ikke længere sådan bange, som jeg var en gang, hvor jeg blev mobbet i skolen. Det var nogle indvandrerdrengene, som begyndte at mobbe mig: 'Ad, du er homoseksuel' og så videre. Ja altså, de fleste var indvandrere, men der var også danskere. Det var også sådan, de mobbede mig virkelig, jeg kunne ikke gøre noget og der var heller ikke noget lærerne kunne gøre. De råbte bare 'homo' og så videre efter mig, og så blev jeg nødt til at skifte skole, for jeg kunne ikke klare det. Der var så mange indvandrere, og jeg tænkte bare: 'Tænk, hvis der er flere, der får det at vide' og så videre. Så det var bedre egentlig bare at flytte derfra, inden det blev værre for mig. Altså bare det der, at man ikke kan føle sig tryk på skolen. Og så er der det, hvis de kommer for at gøre noget. Det havde de måske gjort.¹³⁰

¹²⁸ Interview med Amanda, 31 år. Oversat fra engelsk til dansk.

¹²⁹ Interview med Mohammed, 19 år.

¹³⁰ Interview med Dawood, 21 år.

Som det fremgår af citaterne har oplevelsen af at blive diskrimineret – eller frygten for at blive det – medført en række ændringer eller forholdsregler i flere af informanternes liv. De færreste tør at vise deres seksuelle orientering eller kønsidentitet frem i det offentlige rum – og forsigtigheden gælder i særdeleshed de områder og boligkvarterer, hvor der bor mange andre indvandrere. Dette forhold fremhæves blandt andet af *Parshad* og *Rahad*:

PARSHAD

Interviewer: Har du haft oplevelser af diskrimination?

Ja, det har jeg. Men sjovt nok ikke fra danskere, men fra andengenerationsindvandrere, som er født og opvokset i Danmark. Der føler jeg også stærkt, at vi er gået meget tilbage. Jeg vil ikke kunne føle, at jeg kan holde min partner i hånden, når jeg går ud på gaden nu. Jeg husker, at jeg gik hånd i hånd med min kæreste i gamle dage, og det tænkte vi ikke så meget over.¹³¹

RAHAD

Jeg har købt lejlighed på Nørrebro, og det er jo ikke lige det sikreste sted at gå hånd i hånd med en fyr. Det er også en udfordring at bo derude nu. Midt i hele hurlumhejet, hvor der er så mange udlændinge, der er så fordomsfulde omkring det her emne.¹³²

Særligt de informanter som bor i særligt udsatte boligområder med en høj andel af indvandrere beretter om udbredt diskrimination af homoseksuelle i deres boligkvarter. En af disse informanter er *Ghaziyah*, som fortæller, at flere homoseksuelle har været udsat for deciderede hate crimes:

Jeg bor et sted, hvor der er mange andre indvandrere. I en ghetto, faktisk.

Interviewer: Kender du homoseksuelle i området, som er åbne?

Ja, der er et par stykker, men det er faktisk mere drenge.

Interviewer: Okay. Har de så klaret sig okay, eller hvordan?

Ja, udover at de har fået tæsk derude, så....

Interviewer: Har de fået tæsk, siger du?

Ja, når folk ser dem, så får de sgu tæsk.¹³³

¹³¹ Interview med Parshad, 50 år.

¹³² Interview med Rahad, 22 år.

¹³³ Interview med Ghaziyah, 23 år.

6.8 Delkonklusion: Reaktioner fra familie og omverden

Forventede og faktiske grader af accept

Mere end halvdelen af de nydanske LGBT-personer, som "lever i skabet", forventer en manglende eller lav grad af accept fra deres far (62%) og mor (51%), hvis de fortæller dem om deres seksuelle orientering/kønsidentitet.

Blandt de nydanske LGBT-personer, som *har* fortalt deres forældre om deres seksuelle orientering/kønsidentitet har knap halvdelen (47%) oplevet en lav eller manglende accept fra deres mor, mens hver tredje (33%) har oplevet en lav eller manglende accept fra deres far. Omvendt har tilsvarende andele oplevet en "fuld" eller "overvejende grad" af accept fra deres far (44%) og fra deres mor (30%). Alt i alt kan det således konkluderes, at cirka halvdelen af de "åbne" nydanske LGBT-personer har oplevet en overvejende positiv reaktion fra deres forældre, mens den anden halvdel har oplevet en overvejende negativ reaktion.

Det er samtidig bemærkelsesværdigt, at de nydanske mødre overvejende reagerer mindre accepterende end de nydanske fædre. De nydanske LGBT-personer, der lever "i skabet", forventer typisk det modsatte.

Som oftest er det særligt informanter fra overvejende sekulære og "vestligt" orienterede familier, som har valgt at fortælle det, mens informanter fra mere religiøst praktiserende familier og/eller familier med stærke æresnormer, typisk vælger at holde det skjult.

Udbredelse af voldstrusler og voldsudøvelse fra familiernes side

Et mindretal på 13% af de nydanske LGBT-personer svarer, at deres familie har udsat dem for fysisk vold på grund af deres seksuelle orientering/kønsidentitet. Samtidig svarer 18% af de nydanske LGBT-personer, at de er blevet udsat for trusler om vold. Til sammenligning har 1% af de øvrige LGBT-personer oplevet vold eller voldstrusler fra familien. Voldsproblematikken er dermed et fænomen, som næsten udelukkende berører de nydanske LGBT-personer.

Samtidig frygter yderligere andele af de nydanske LGBT-personer, at de kan risikere at blive udsat for vold eller voldstrusler, hvis deres seksuelle orientering/kønsidentitet kommer frem: 17% af de øvrige nydanske LGBT-personer frygter fysisk vold og yderligere 16% er usikre, mens 20% frygter trusler om vold og yderligere 14% er usikre. Til sammenligning gælder dette blot 1-2% blandt de øvrige LGBT-personer.

Den type vold, som de nydanske LGBT-personer udsættes for, er typisk *æresrelateret vold*. Både voldstruslerne og voldsudøvelsen sker med aktiv inddragelse eller støtte fra flere forskellige familiemedlemmer. Volden udøves primært af fædre, brødre og andre mandlige familiemedlemmer, men også mødre og søstre er i nogle tilfælde involveret.

I de gennemførte interview fremgår det klart, at hensynet til familiens ære spiller en væsentlig rolle for volden og voldstruslerne. Enkelte informanter har været udsat for trusler om æresdrab, mens andre frygter det. De voldsramte og voldsruede nydanske LGBT-personer kommer gennemsnitligt set fra familier, hvor ære og religiøsitet tillægges større betydning end i familierne til de øvrige nydanske LGBT-personer.

Udbredelse af andre negative reaktionsmønstre fra familiernes side

Foruden vold og voldstrusler er der i LGBT-surveyen også spurgt ind til omfanget af en række andre negative reaktioner fra familiens side. Og også på dette område har mindretal blandt de nydanske LGBT-personer oplevet negative reaktioner i form af nedgørende kommentarer (30%), fordømmelse (24%), social udstødelse fra familien (20%), overvågning (16%), pres for at blive gift mod deres vilje (15%), husarrest (9%) og trusler om genopdragelsesrejse (8%).

Til sammenligning er tallene for de øvrige LGBT-personer: Nedgørende kommentarer (14%), Fordømmelse (9%), social udstødelse fra familien (5%), samt overvågning, pres for at blive gift mod sin vilje, trusler om genopdragelsesrejse og husarrest (1%). Forskellen mellem de to gruppers svarfordelinger er statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99% for alle de nævnte reaktionsmønstres vedkommende.

Et gennemgående træk ved den sociale kontrol er, at den både rammer mandlige og kvindelige nydanske LGBT-personer. Mens tidligere undersøgelser viser, at det blandt heteroseksuelle nydanskere særligt er unge kvinder, der bliver udsat for social kontrol, så kan der altså ikke spores den samme tydelige kønsforskel i den sociale kontrol når det gælder nydanske LGBT-personer. Nogle af de mandlige informanter i interviewundersøgelsen er enten overraskede eller forargede over, at familien udsætter dem for den samme form for sociale kontrol, som den der i nogle tilfælde rammer unge minoritetsetniske kvinder.

Udbredelse af "helbredelsesforsøg"

Et mindretal på 30% af de nydanske LGBT-personer svarer i surveyen, at deres familie har forsøgt at "helbrede" dem for deres seksuelle orientering/kønsidentitet, mens det samme gælder for 6% blandt de øvrige LGBT-personer. Når det gælder karakteren af helbredelsesforsøgene, så peger de nydanske informanter særligt på brugen af religiøse ritualer og religiøse vejledere. Desuden har nogle nydanske LGBT-personer oplevet, at deres familie har taget dem til lægen eller til psykolog med henblik på at "helbrede" dem.

Selvom et flertal på 70% af de nydanske LGBT-personer svarer, at de *ikke* har været udsat for helbredelsesforsøg, så må det konkluderes, at nydanske LGBT-personer tilhører en særligt udsat gruppe, som i uforholdsmæssig grad er i risiko for at blive udsat for "helbredelsesforsøg" og andre negative reaktioner fra deres familiers side.

Oplevelser med diskrimination fra omverdenens side

Nydanske LGBT-personer tilhører i mere end én forstand en minoritet. I forhold til det omgivende danske samfund udgør gruppen en minoritet i forhold til både etnisk baggrund og seksuel orientering/kønsidentitet. Samtidig udgør gruppen en særlig udsat "minoritet i minoriteten" inden for de minoritetsetniske miljøer.

LGBT-surveyen viser, at en signifikant større andel af de nydanske LGBT-personer har oplevet diskrimination inden for det seneste år, når der sammenlignes med andre LGBT-personer i Danmark. 37% af de nydanske LGBT-personer har oplevet diskrimination på grund af deres seksuelle orientering mod 26% blandt de øvrige LGBT; 9% af de nydanske har oplevet diskrimination på grund af deres kønsidentitet mod 6% blandt de øvrige LGBT-personer.

Endelig angiver 8% af de nydanske LGBT-personer, at de har oplevet diskrimination af "andre grunde" mod 2% blandt de øvrige LGBT-personer. De nydanske LGBT-personer, som har

oplevet diskrimination af andre grunde fremhæver især "religion", "hudfarve" og "etnicitet". Nydanske LGBT-personer udgør dermed i flere forskellige henseender en særligt udsat minoritet.

Både de nydanske og de øvrige LGBT-personer har først og fremmest oplevet diskrimination i det offentlige rum, i nattelivet, i forbindelse med familiesammenkomster og på deres uddannelsessteder. Blandt de respondenter, som har oplevet diskrimination, angiver 27% af de nydanske LGBT-personer, at de har oplevet diskrimination i deres boligkvarter. Til sammenligning gælder det samme for 9% af de øvrige LGBT-personer.

I interviewundersøgelsen fremhæver et mindretal af de nydanske LGBT-personer, at de har oplevet mere alvorlige former for diskrimination – herunder situationer, som kunne have udviklet sig til egentlige "hate crimes". I disse tilfælde er diskriminationen ofte blevet udøvet af andre nydanskere. De informanter, som fortæller, at de bor i særligt udsatte boligområder med en høj andel af indvandrere, fremhæver eksempler på udbredt diskrimination af homoseksuelle i deres boligkvarter.

KAPITEL 7

UDLEVELSESSTRATEGIER, SEX OG SAMLIV

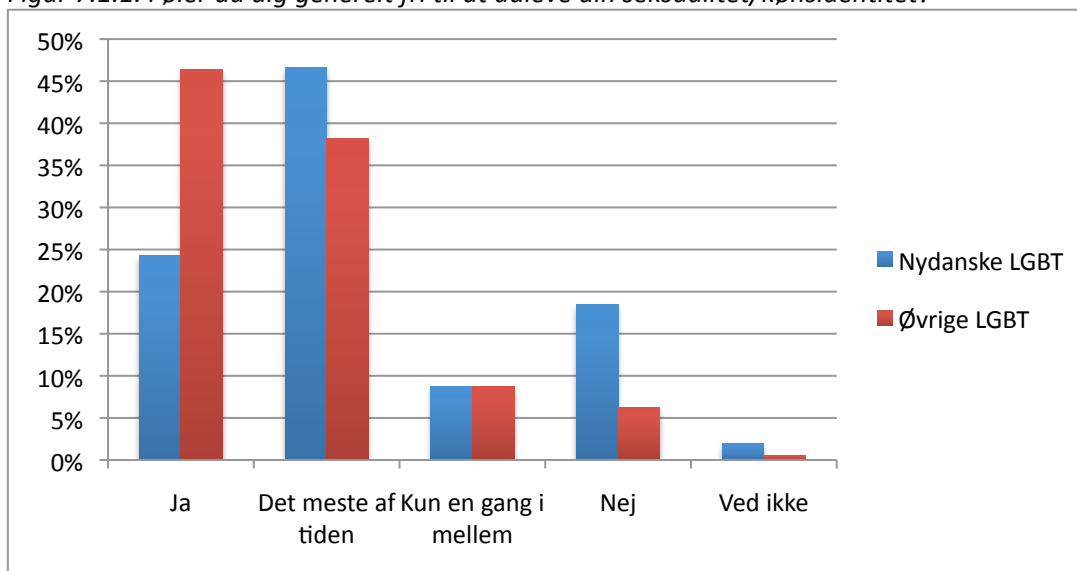
Dette kapitel ser nærmere på de udlevelsstrategier som nydanske LGBT-personer anvender i relation til deres brug af LGBT-miljøet og i relation til deres sex- og samliv.

Kapitlet indledes med en introduktion til den grad af frihed, som henholdsvis nydanske LGBT-personer og andre LGBT-personer i Danmark generelt oplever at have i relation til at udleve deres seksuelle orientering/kønsidentitet. Derefter gennemgås de nydanske LGBT-personers brug af LGBT-miljøet – herunder foreningen Sabaah – hvorefter der afslutningsvis ses nærmere på de nydanske LGBT-personers udlevels- og copingstrategier i relation til sex og samliv.

7.1 Oplevelse af frihedsgrad

Figur 7.1.1. illustrerer den grad af frihed, som nydanske LGBT-personer og andre LGBT-personer i Danmark generelt oplever at have, når det handler om at kunne udleve deres seksualitet eller kønsidentitet:

Figur 7.1.1. Føler du dig generelt fri til at udleve din seksualitet/kønsidentitet?

P-værdi: 0,000

Forskellen mellem de nydanske LGBT-personers og de øvrige LGBT-personers svar er markant, når der ses på andelen af respondenter som svarer entydigt "ja" eller "nej" til at de føler sig frie til at udleve deres seksualitet/kønsidentitet.

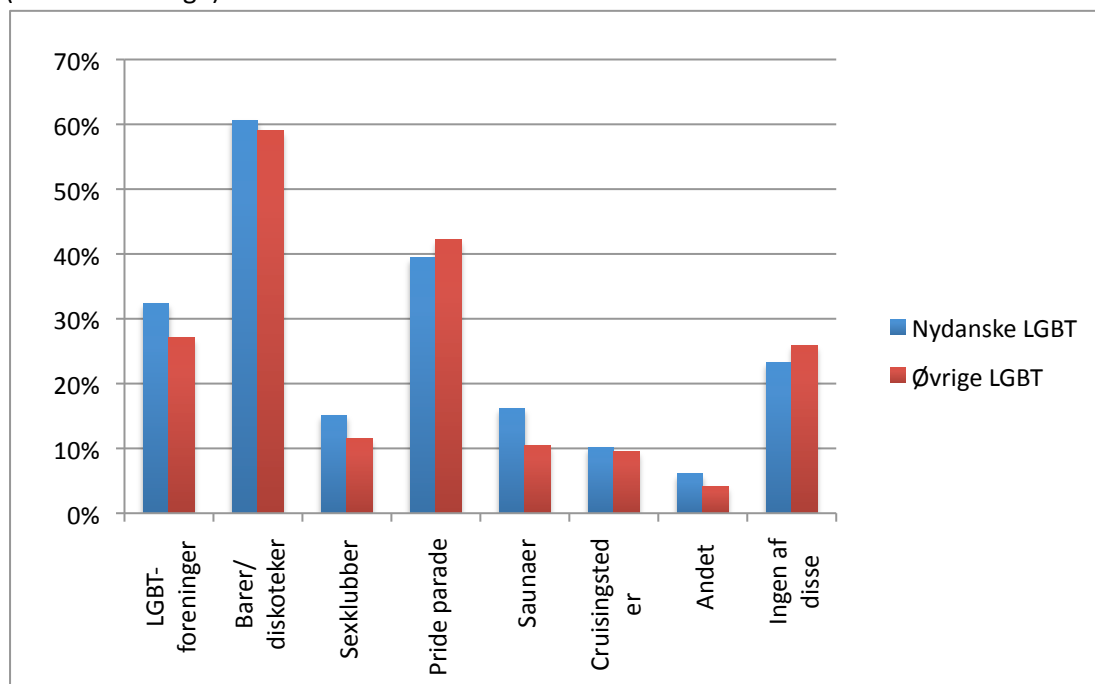
Mens knap hver femte nydanske LGBT-person (18%) svarer entydigt "nej", så gælder det samme for 6% af de øvrige LGBT. Og mens knap halvdelen de øvrige LGBT-personer (46%) svarer entydigt "ja", så gælder det samme for blot hver fjerde nydanske LGBT-person (24%).

Samlet set kan det på denne baggrund konkluderes, at graden af oplevet frihed blandt nydanske LGBT-personer er signifikant lavere end blandt andre LGBT-personer i Danmark.¹³⁴

7.2 Brug af LGBT-miljøet

I LGBT-surveyen er alle respondenter blevet spurgt om, hvilke dele af LGBT-miljøet, de har besøgt inden for det seneste år.

Figur 7.2.1. Hvilke dele af LGBT-miljøet har du besøgt inden for de seneste 12 måneder? (flere svar mulige)

Som vist i figur 7.2.1. er der for de fleste svarmuligheders vedkommende ikke stor forskel på svarene fra hhv. de nydanske og de øvrige LGBT-personer. En større andel af de nydanske respondenter svarer, at de har deltaget i et eller flere arrangementer i en LGBT-forening (32%), ligesom en større andel af de nydanske LGBT-personer angiver, at de har besøgt sexklubber (15%) og saunaer (16%). Disse tal skal ses i lyset af, at de nydanske LGBT-personer, som har besvaret surveyen, lever et relativt aktivt LGBT liv – også i seksuel forstand. Ligeledes viser resultatet, at hver tredje nydanske respondent har kontakt til Sabaah eller til andre LGBT-foreninger.

¹³⁴ Forskellen er statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99% (p-værdi: 0,000)

Fra interviewundersøgelsen er det imidlertid indtrykket, at der findes en stor gruppe nydanske LGBT-personer, som *ikke* er særligt aktive i LGBT-miljøet og som ikke nødvendigvis kender til eller har kontakt til eksempelvis Sabaah. I forbindelse med interviewundersøgelsen lykkedes det at rekruttere enkelte informanter fra denne gruppe, men det er vores tese, at en stor del af denne gruppe går "meget stille med dørene" i forhold til deres seksuelle orientering eller kønsidentitet og i flere tilfælde ikke ønsker – eller har svært ved – at se sig selv som "homoseksuelle", "biseksuelle" osv. Derfor har kun få repræsentanter fra denne gruppe formentlig besvaret spørgeskemaet.

Når det gælder det bredere LGBT-miljø, nævner især de informanter, som er bosat uden for København, at de savner adgang til LGBT-miljøet, mens informanterne i København i højere grad er aktive. En stor del er glade for miljøet, men flere fremhæver samtidig, at miljøet også er hårdt, og at det kan være lidt lukket og svært at finde andre, der ligner en selv. *Najat* fortæller eksempelvis:

Interviewer: Hvilke oplevelser har du haft i LGBT-miljøet?

Nattelivet. Hjemmesider siden jeg var 14-15 år. Men nattelivet da jeg blev lidt ældre.

Interviewer: Hvordan har det været at tage ud på barerne og diskotekerne?

Det har været en glæde. Der var mange, der tog godt imod en. Så det har helt sikkert været en glæde. Også fordi det som lesbisk pige godt kan være ret irriterende, når drenge lægger ret aggressivt an på én i byen. Og det gør homoseksuelle mænd jo ikke på de klubber... Men der var også en del fordomme i miljøet omkring folk med anden etnisk baggrund. Og jeg havde det jo bare sådan, at der var mange af os, der også tog i byen, fordi vi havde brug for en pause fra det. Og så skulle man igen konfronteres med ens kulturelle baggrund, når man nu havde det sådan. Enten var de bange for at tale med én, eller også bombarderede de én med spørgsmål: 'Hvordan reagerede din familie?' og sådan. Og man var jo ikke sprunget ud for sin familie, så man vidste jo ikke, hvad man skulle sige. Derfor er der også mange etniske homoseksuelle, der lyver om deres etniske baggrund når de går i byen. Sådan: 'Jeg er fra Spanien eller Latinamerika' eller et eller andet. Så hvis man er mørk, så siger man 'Jeg er mulat, eller jeg er afroamerikaner'. Ikke sådan noget med at man kommer fra et afrikansk land med muslimsk baggrund.¹³⁵

Hovedparten af de interviewede har som *Najat* overvejende haft glæde af at bruge forskellige dele af LGBT-miljøet og den frihed til at udleve deres seksuelle orientering/kønsidentitet, som de forbinder med miljøet.

Enkelte af informanterne føler sig dog i større eller mindre grad som "fremmede", både i forhold til deres minoritetsetniske miljø og i forhold til LGBT-miljøet. *Mohammed* siger fx:

¹³⁵ Interview med *Najat*, 27 år.

*Jeg føler ikke rigtigt, at jeg klikker godt sammen med nogen fra homomiljøet, eller at jeg ligesom hører til nogen steder. Så jeg føler mig meget fortabt og sådan...*¹³⁶

Som illustreret i figur 7.2.1. (s. 96), har hver tredje nydanske LGBT-person besøgt en eller flere LGBT-foreninger inden for det seneste år. Ligeledes fremgår det af interviewundersøgelsen, at en stor del af informanterne har deltaget i foreningsrelaterede aktiviteter, herunder ikke mindst i *Sabaah*, som er Danmarks eneste forening for LGBT-personer med minoritetsetnisk baggrund. I det følgende afsnit gennemgås de nydanske LGBT-personers oplevelser med og brug af *Sabaah*. Samtidig fokuseres der på informanternes vurderinger af foreningens betydning for deres udlevelselsesstrategier og støttemuligheder.

7.3 Brug af foreningen Sabaah

Sabaah udgør et socialt fællesskab for nydanske LGBT-personer og foreningens faste aktiviteter består af en ugentlig caféaften, samt en telefonrådgivning. Derudover arrangerer foreningen fester, ligesom den arrangerer debatter og konferencer for derigennem at aftabuisere homoseksualitet blandt etniske minoriteter i Danmark samt influere politiske beslutningstagere. Foreningen benytter sig ikke af medlemslister, men har en kontakthflade til mellem 150 og 200 unge nydanske LGBT-personer, hvoraf cirka 10-20 personer plejer at møde op til foreningens ugentlige caféaftener.¹³⁷

Sabaahs medarbejdere, som blandt andet er ansvarlige for afholdelsen af de ugentlige caféaftener og for bemanningen af rådgivningslinjen, fortæller at de nydanske LGBT-personer som benytter sig af foreningens tilbud typisk er unge. De unge henvender sig med problemer, som vedrører erkendelses- og identifikationsprocesserne omkring deres seksualitet eller kønsidentitet samt konflikter eller frygtede konflikter med deres familier. Hovedparten af foreningens brugere lever "i skabet" over for deres familie og minoritetsetniske netværk, og det er forskelligt, om de forestiller sig, at de på et tidspunkt vil "springe ud", eller om de forestiller sig, at de vil forblive "i skabet".¹³⁸

Informanternes oplevelser med og holdninger til *Sabaah*

En stor del af informanterne i interviewundersøgelsen har i større eller mindre grad været i kontakt med *Sabaah*, og de fleste af disse informanter fremhæver, at foreningen har været en meget stor hjælp – både når det gælder deres sociale liv og processen med at acceptere sig selv som LGBT-person.

Nogle af informanterne fremhæver særligt det sociale fællesskab i foreningen og vigtigheden af at kunne mødes med andre nydanske LGBT-personer, mens andre lægger vægt på den rådgivning og hjælp, som foreningen har tilbudt dem. Særligt fremhæver flere af de

¹³⁶ Interview med Mohammed, 19 år.

¹³⁷ Foreningen *Sabaah* blev stiftet i april 2006 og siden 2009 har foreningen modtaget økonomisk støtte fra Københavns Kommune. Frem til dannelsen af *Sabaah* gennemførte LGBT Danmark (tidligere Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske) i perioden 2001-2006 en række tiltag og projekter med fokus på homoseksuelle med anden etnisk baggrund. Herunder initiativet "Salon Oriental", som eksisterede i perioden 2003-2005.

¹³⁸ Interview med Sara Ezban, Amma Asare-Nyako og Jens Alling Skønager (23.-24. marts 2015).

interviewede, at deres første møder med andre nydanske LGBT-personer gennem Sabaah har været vigtige for dem. Det sociale samvær med andre personer i "samme situation" har for flere informanter følt som en stor lettelse, og det har været med til at modvirke følelser af ensomhed og angst, samt dæmpet negative tanker og problemer med lavt selvværd. Samtidig udgør det sociale samvær med andre nydanske LGBT-personer et vigtigt "spejl" i forhold til den identitets-dannelsesproces, som flere af de yngre brugere af Sabaah er i gang med. Blandt eksemplerne på de positive vurderinger af Sabaahs betydning er *Labib* og *Nadir*:

LABIB

De har altid været meget hjælpsomme i Sabaah. Det er mega hyggeligt og man har noget tilfælles med folk.¹³⁹

NADIR

Det var sidste år, jeg kom i kontakt med Sabaah. Og det var rigtig, rigtig godt! Jeg har fået det rigtig meget bedre, end jeg havde sidste år. Men du skal tænke på, at jeg først lige er begyndt på den her accepteringsfase agtigt, så det er meget tidligt at sige, hvordan det kommer til at ende. Men jeg er sikker på, at jeg nok skal nå det. Også fordi at jeg nu har sat gang i så mange ting, og er begyndt at komme i Sabaah og at komme til psykolog og sådan noget.¹⁴⁰

Særligt for de unge nydanske LGBT-personer, der som *Nadir* er i gang med en "accepteringsfase", kan Sabaah siges at udfylde en væsentlig og positiv funktion. Sabaahs sociale aktiviteter tilbyder for denne gruppe et sikkert rum, hvor det er muligt at agere og genkende sig selv som LGBT-person uden frygt for at blive afsløret eller at blive betragtet som "forkert". Foreningens aktiviteter kan på denne måde hjælpe unge nydanske LGBT-personer på vej i deres bestræbelser på at finde ud af, hvordan de kan håndtere deres seksuelle orientering/kønsidentitet, og hvordan de kan udleve den.

Ikke alle informanter er dog udelukkende positive over for Sabaah. Flere mener eksempelvis, at Sabaah bør gå efter en tydeligere politisk profilering, og at foreningen i for høj grad fungerer som et "hemmeligt" mødested frem for at være en mere åben, udadvendt og "pride"-orienteret forening. En af disse kritikere er *Nor*:

Altså jeg synes at Sabaah er helt vildt fedt, men jeg er meget politisk aktiv. Jeg synes vi skulle gøre noget ved det. Men de fleste af dem ville bare feste. Det er ligesom, de brugte Sabaah som et sted, hvor de kunne lufte ud og leve det liv de vil. Og så gå hjem bag lukkede døre og lukke det hele ned igen. Og så gå på arbejdspladsen og sige: 'Hej, jeg er hetero', ikke? Altså folk havde den der tilgang: 'Jo, jeg vil gerne være med i Sabaah, men jeg vil ikke sige højt til verden, hvem jeg er'. Og jeg kan godt forstå at nogle folk er sådan tilbageholdende, men et eller andet sted, så kan vi ikke bekæmpe det, hvis vi alle sammen holder kæft!¹⁴¹

¹³⁹ Interview med Labib, 17 år.

¹⁴⁰ Interview med Nadir, 24 år.

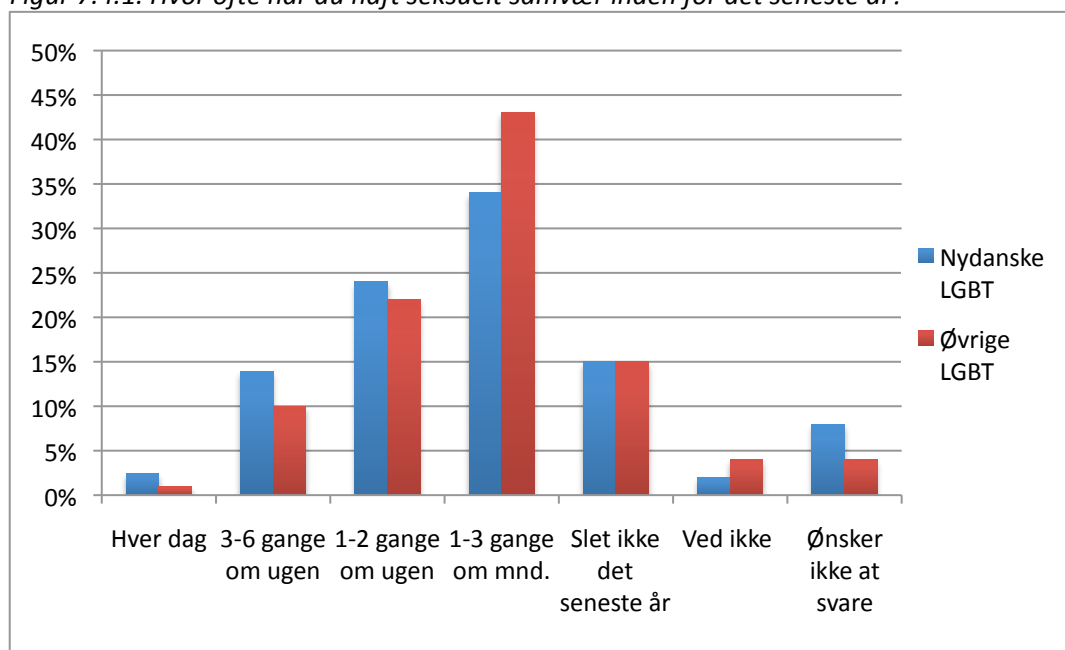
¹⁴¹ Interview med Nor, 25 år.

I telefonrådgivningen bliver Sabaahs rådgivere ofte spurgt til råds om, hvorvidt man "bør" springe ud eller lade være. Her har foreningen valgt at dette som udgangspunkt må være den enkelte nydanske LGBT-personers eget valg, men at foreningen tilbyder rådgivning og support uanset hvilket valg den enkelte træffer.¹⁴²

7.4 Sex, samliv og boligforhold

I LGBT-surveyen er respondenterne blevet spurgt om, hvor ofte de har haft seksuelt samvær inden for det seneste år. Figur 7.4.1. viser, at svarfordelingerne for de nydanske og de øvrige LGBT-personer er sammenlignelige. Dog kan det konstateres, at de nydanske LGBT-personer har en lidt hyppigere frekvens for seksuelt samvær end de øvrige LGBT-personer. Samtidig er andelen af nydanske LGBT-personer, som ikke ønsker at svare på spørgsmålet 8% mod 4% blandt de øvrige LGBT-personer. Dette forhold kan også have betydning for svarfordelingen.

Figur 7.4.1. Hvor ofte har du haft seksuelt samvær inden for det seneste år?

P-værdi: 0,047

I interviewundersøgelsen fremhæver en stor del af informanterne, at kontakttjenester på internettet (som fx Boyfriend.dk) og kontakt-apps (som fx Grindr og Tinder), spiller en meget central rolle i forhold til at komme anonymt i kontakt med andre LGBT-personer med henblik på seksuelt samvær.

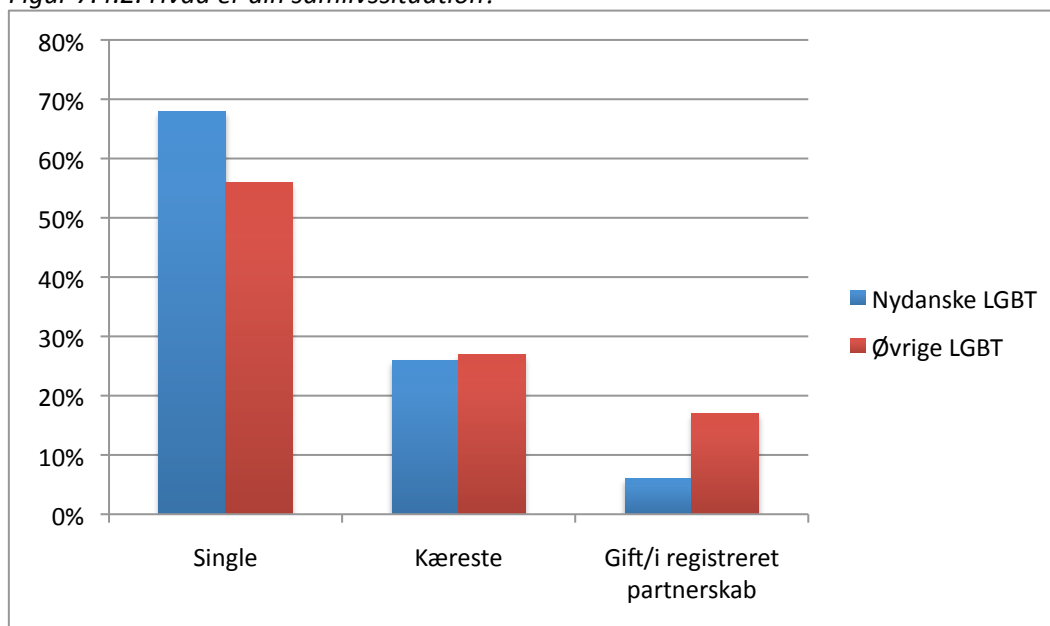
Enkelte nydanske informanter understreger samtidig i interviewene, at deres sexliv i begyndelsen var forbundet med en stor grad af skyldfølelse. Fahmi siger fx:

¹⁴² Interview med Amma Asare-Nyako, telefonrådgiver i Sabaah, 24. marts 2015.

Det var virkelig, virkelig svært i starten. Jeg kan huske, at jeg oprettede en profil på den der hjemmeside, der hedder boyfriend.dk. Og så var der lang tid, hvor jeg bare skrev med folk, og så sagde de: 'Skal vi ikke mødes?'. Og så var jeg sådan: 'Nej, nej, ikke endnu, og nej, det er alt for tidligt'. Så det var faktisk rigtig svært. I starten når jeg var sammen med én, som jeg rigtig godt kunne lide, så plejer man jo at ligge sammen, og så snakker man og det hele. Men det kunne jeg ikke i starten. Der følte jeg bare: 'Hvad sker der?'. Jeg følte mig så dårlig! Altså jeg havde virkelig en dårlig fornemmelse bagefter. Efter det hele var færdigt, så havde jeg det bare så dårligt med mig selv, og så ville jeg bare ligesom ud. Så jeg havde det virkelig svært med det i starten. Også nu, men specielt i starten.¹⁴³

Når de nydanske LGBT-respondenters samlivssituation sammenlignes med de øvrige LGBT-respondenter, så viser surveyen at de nydanske LGBT-respondenter i højere grad er single og i mindre grad er gift eller lever i et registreret parforhold:

Figur 7.4.2. Hvad er din samlivssituation?

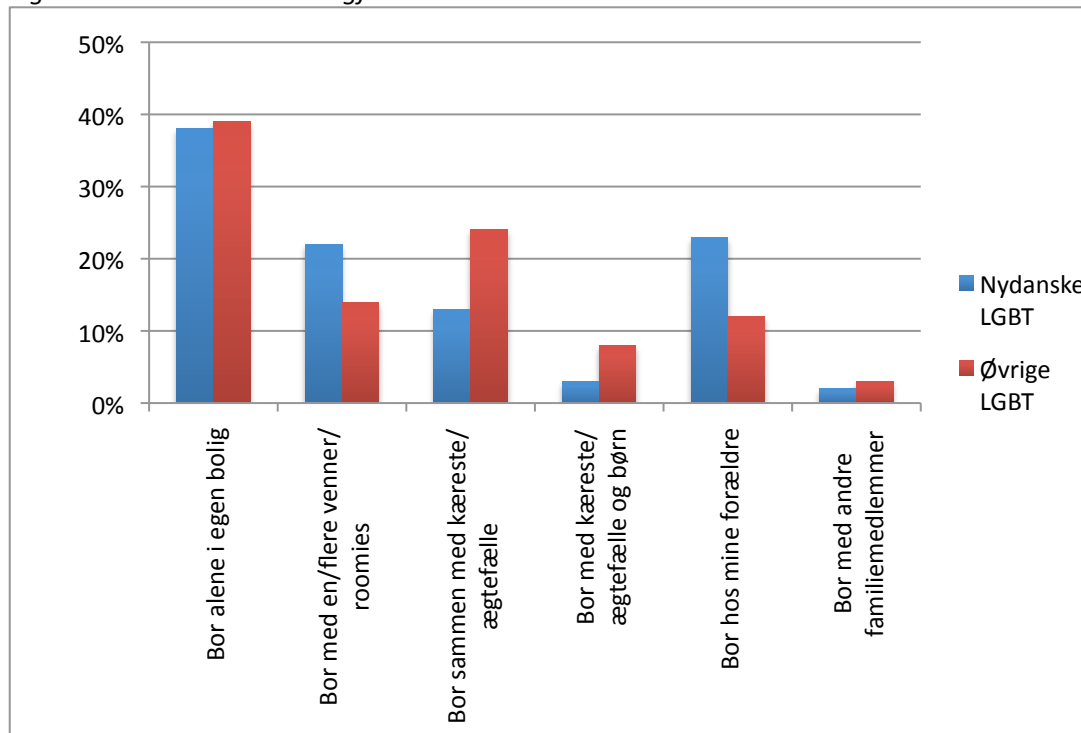
P-værdi: 0,003

Som vist i figur 7.4.2. lever flere af de nydanske LGBT-respondenter som singler. Dette forhold skyldes dog til dels, at gennemsnitsalderen blandt de nydanske LGBT-respondenter er lavere end blandt de øvrige LGBT-personer. Når der kun ses på svarene for de respondenter som er under 40 år, så bliver forskellen mindre og den ophører med at være statistisk signifikant.

¹⁴³ Interview med Fahmi, 26 år.

At færre nydanske LGBT-personer lever i ægteskaber eller registrerede partnerskaber afspejler sig også i svarfordelingerne på spørgsmålet om boligforhold:

Figur 7.4.3 Hvad er dine boligforhold?

Set i forhold til de øvrige LGBT-personer, bor en større andel af de nydanske LGBT-personer hos deres forældre eller sammen med venner/roomies, mens en mindre andel bor med kæreste/ægtefælle eller med kæreste/ægtefælle og børn. Andelen som bor alene i egen bolig er sammenlignelig på tværs af de to grupper.

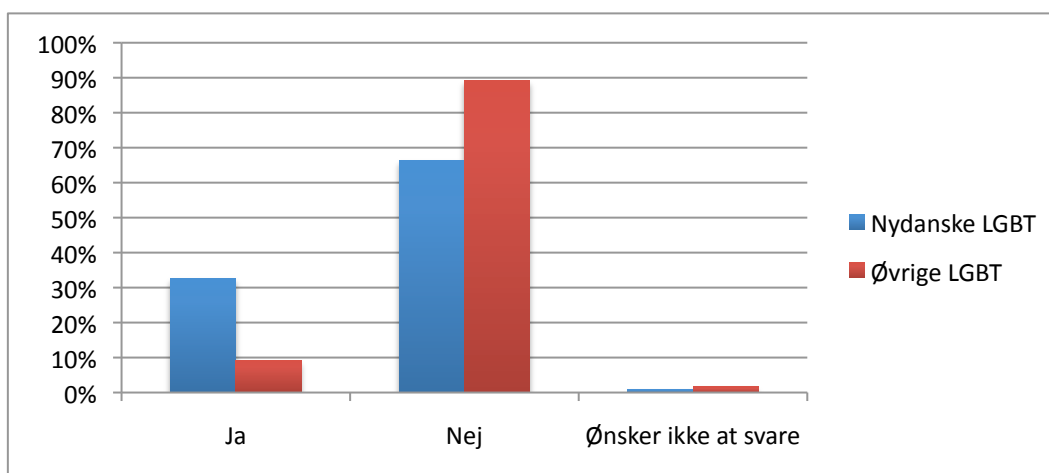
Når alle respondenter over 40 år udelukkes fra analysen, så udjævnes flere af disse forskelle delvist. Imidlertid er der fortsat en større andel af de nydanske LGBT-personer under 40 år, som bor hos deres forældre (24%) og en mindre andel af de nydanske LGBT-personer, som bor med deres kæreste/ægtefælle med eller uden børn (15%). Blandt de øvrige LGBT-personer under 40 år bor 18% hos deres forældre, mens 25% er samlevende med deres kæreste/ægtefælle med eller uden børn.

Der kan være mange forskellige årsager til at de nydanske LGBT-personer i mindre grad bor sammen med en kæreste eller ægtefælle, og højere grad bor hos deres forældre. En af de forklaringer, som går igen i de gennemførte interview er, at det i nogle nydanske familier kan være svært at få lov til at flytte ud inden man bliver gift – særligt for unge kvinder.

7.5 Copingstrategier i forhold til ægteskab

I interviewundersøgelsen understreger en stor del af informanterne det heteroseksuelle ægteskabs betydning i relation til familiens ære og deres forældres forventninger til dem. På spørgsmålet om, hvorvidt de har overvejet at gifte sig med en person af det modsatte køn for at undgå spørgsmål eller pres fra familie og venner, ses der da også en betydelig forskel i svarfordelingen mellem de nydanske LGBT-personer (33%) og kontrolgruppen af øvrige LGBT-personer (9%):

Figur 7.5.1. Har du giftet dig, eller overvejet at gifte dig, med en person af det modsatte køn for at undgå spørgsmål eller pres fra familie og venner?

P-værdi: 0,000

Der kan være flere årsager til, at en langt større andel af de nydanske LGBT-personer har overvejet ægteskab med en person af det modsatte køn. I de gennemførte interview fremhæver informanterne først og fremmest, at det heteroseksuelle ægteskab tillægges meget stor betydning i relation til familiens omdømme og dens ansigt udadtil.

Som beskrevet i kapitel 6 har et mindretal på 15% af de nydanske LGBT-personer oplevet, at deres familie har forsøgt at presse dem til at gifte sig mod deres vilje. En af dem er *Junah*, der blev gift med sin fætter som 17-årig, fordi hendes forældre ønskede det, og fordi hun følte sig presset til at sige ja, selvom hun samtidig var forelsket i en kvinde og mest af alt ønskede sig en uddannelse:

Som 17 årig, så bliver jeg så gift. Og først og fremmest skulle jeg jo nu være kone. Og jeg skulle lave mad til min mand, og jeg skulle passe hjem, og jeg måtte ikke længere gå i skole, og jeg måtte ikke arbejde. Alle sådanne nogle ting. Det var ikke kun kærlighed eller mine seksuelle tendenser eller følelser, som jeg gav slip på. Det var det hele. Alle mine drømme gav jeg slip på. Så det med at være til piger, det var ikke det eneste. Altså jeg gav også slip på drømmen om uddannelse. Det var det, jeg gerne ville, men efter at ægteskabet var indgået, så kunne jeg glemme alt om det, sagde han. Og så er jeg jo opdraget med, at det ikke kan betale sig at skabe store problemer, og at man skal følge de regler og de traditioner, der nu er, for hvordan man skal opføre sig. Kvinden skal helst ikke skabe ballade med sin mand. Men i hele

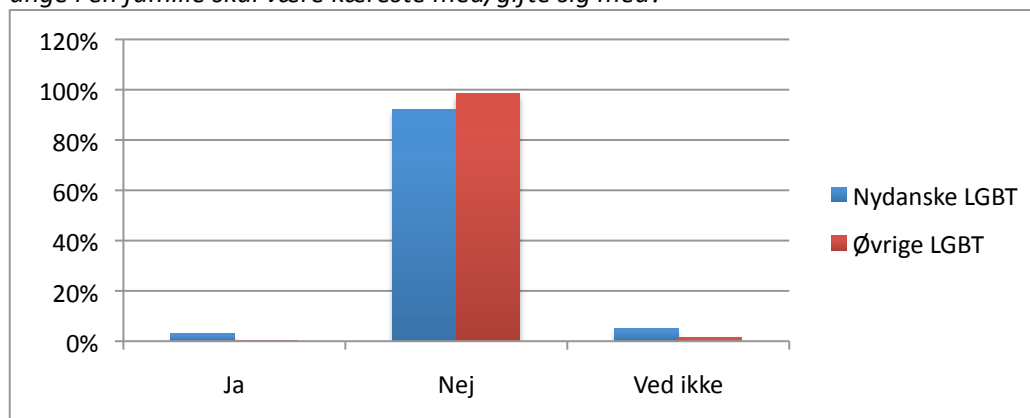
den periode vi var gift, så kunne jeg ikke glemme min veninde. Så selvom jeg er gift, så dukker hun op i mine tanker, og det er faktisk så vildt, at jeg snakker med min mand om det, altså fortæller om mine drømme, men heldigvis kunne jeg jo dække det med, at hun bare var min bedste veninde. Jeg tænkte på hende hele tiden og så hende i mine drømme og sådan noget.¹⁴⁴

Kun et mindretal af de informanter, som har følt sig presset til at gifte sig mod deres vilje, er som Junah rent faktisk endt i et heteroseksuelt ægteskab. Nogle har valgt at melde klart ud over for forældrene, at de ikke ønsker at blive gift, men i de fleste tilfælde har informanterne i stedet valgt en strategi, der går ud på at forsinke eller udskyde problemet så meget som muligt. Nogle har fx fortalt deres forældre, at de endnu ikke er klar, eller at de først skal have sig en uddannelse, mens andre har sagt, at de selv vil finde en egnet partner, eller at de kandidater, som de er blevet præsenteret for, bare ikke har været de helt rigtige.

En stor del af de interviewede informanter lever derfor stadig med en vis form for usikkerhed omkring deres fremtid, når det gælder spørgsmålet om hvordan – eller hvorvidt – de skal undgå at ende i et heteroseksuelt ægteskab.

Som vist i figur 7.5.2. er 92% af de nydanske LGBT-personer uenige i, at forældre skal bestemme, hvem de unge i en familie skal være kæreste med eller gifte sig med:

Figur 7.5.2 Synes du, det er ok, hvis forældre og andre familiemedlemmer bestemmer, hvem unge i en familie skal være kæreste med/gifte sig med?

P-værdi: 0,000

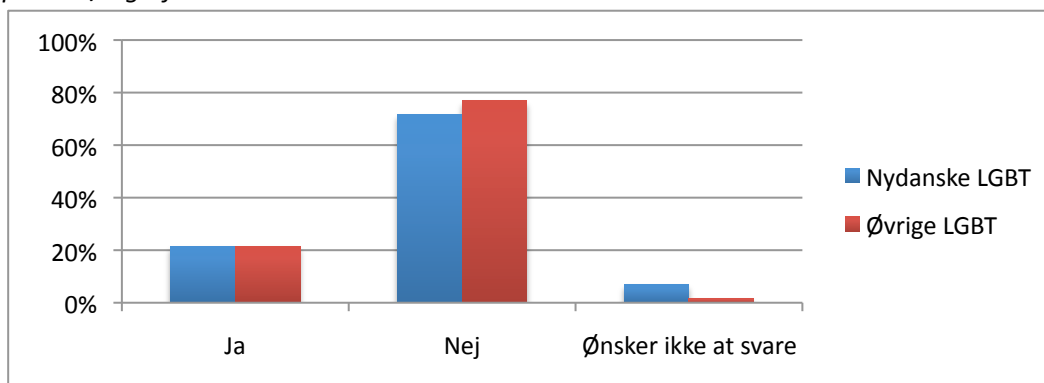
Blot 3% af de nydanske LGBT-personer mener, at det er i orden, hvis familien bestemmer, mens 5% svarer "ved ikke". Da de tilsvarende tal for de øvrige LGBT-personer er henholdsvis 0% og 1% kan svarfordelingerne siges at være forskellige. Men det overordnede billede viser, at et meget klart flertal i begge grupper er modstandere af, at forældre eller andre familiemedlemmer skal bestemme, hvem unge i en familie skal være kæreste/gifte sig med.

I interviewundersøgelsen nævner flere af de mandlige nydanske LGBT-personer samtidig, at de synes det vil være forkert at indgå i et heteroseksuelt ægteskab, da det vil være synd for deres kommende kone, som i så fald vil blive "snydt" til at indgå i et ægteskab med en homoseksuel eller transkønnet mand.

¹⁴⁴ Interview med Junah, 31 år.

Flere af de nydanske LGBT-personer som er endt i et heteroseksuelt ægteskab eller parforhold fortæller i interviewundersøgelsen, at de har følt sig presset til at have sex med deres partner. For at undersøge udbredelsen af denne problemstilling er der i LGBT-surveyen spurgt ind til dette forhold. Som vist i figur 7.5.3. svarer hver femte LGBT-person – både blandt de nydanske og de øvrige LGBT-personer – at de har følt sig presset til seksuelt samvær med en heteroseksuel partner eller ægtefælle:

Figur 7.5.3. Har du nogensinde følt dig presset til seksuelt samvær med en heteroseksuel partner/ægtefælle?

P-værdi: 0,783

Selvom en større andel af de nydanske LGBT-personer angiver, at de ikke ønsker at svare på spørgsmålet (7% mod 2% blandt de øvrige LGBT-personer), så er svarfordelingen hos de to grupper overordnet set sammenlignelig. Umiddelbart forekommer dette overraskende, når resultatet ansues i relation til svarfordelingen i figur 7.5.1. (s. 103). Med udgangspunkt i dette modsætningsforhold kunne det antages, at der ville vise sig en tilsvarende markant forskel mellem de to grupper, når det handler om at have følt sig presset til sex med en partner eller ægtefælle af det modsatte køn. Men dette er altså ikke tilfældet.

Undersøgelsens data giver ikke mulighed for at forklare dette forhold entydigt. Som tidligere beskrevet er LGBT-surveyen primært besvaret af LGBT-personer som er relativt aktive i LGBT-miljøet – og som har opnået tilstrækkelig frihed til at være det. Med udgangspunkt i erfaringerne fra interviewundersøgelsen er det dog indtrykket, at der også findes en betydelig gruppe af nydanske LGBT-personer – herunder ikke mindst kvindelige nydanske LGBT-personer – som ikke er aktive i LGBT-miljøet, og som i højere grad end de øvrige nydanske LGBT-personer har følt sig presset til at indgå i et heteroseksuelt ægteskab. I interviewundersøgelsen lykkedes det med besvær at rekruttere enkelte informanter med denne profil (som fx *Junah*), og for disse informanter gælder det dels, at de typisk har oplevet meget stærke former for social kontrol, og at de har oplevet at føle sig presset til sex med en heteroseksuel ægtefælle. Det er således vores tese, at der ville vise sig en mere forskelligartet svarfordeling i figur 7.5.3, hvis denne gruppe af nydanske LGBT-personer i højere grad var repræsenteret blandt surveyens respondenter.

Uanset om denne formodning er korrekt eller ej, så må det konstateres, at der er tale om en væsentlig og generel problemstilling, når 20% af *alle* LGBT-personer i surveyen svarer, at de har følt sig presset til sex med en ægtefælle eller partner af det modsatte køn.

7.6 Delkonklusion: Udlevelsstrategier, sex og samliv

Sammenlignet med andre LGBT-personer i Danmark føler nydanske LGBT-personer sig væsentligt mindre frie til at udleve deres seksualitet/kønsidentitet. Et mindretal på 18% af de nydanske LGBT-personer svarer entydigt "nej" til spørgsmålet om, hvorvidt de føler sig frie til at udleve deres seksualitet/kønsidentitet, mens det samme gælder for 6% blandt de øvrige LGBT-personer.

De nydanske LGBT-personer, som har besvaret surveyen, lever et relativt aktivt liv i LGBT-miljøet – også i seksuel forstand. Samtidig har en væsentlig andel af de nydanske respondenter haft kontakt til LGBT-foreninger, herunder særligt til Sabaah, som er en forening for LGBT-personer med etnisk minoritetsbaggrund. Når det gælder muligheden for at komme i anonym kontakt med andre LGBT-personer med henblik på seksuelt samvær, så fremhæver en stor del af informanterne, at de i særlig grad benytter sig af kontakttjenester på internettet, som fx *Boyfriend.dk*, og af kontakt-apps, som fx *Grindr* og *Tinder*.

Hovedparten af de nydanske informanter i interviewundersøgelsen har haft positive oplevelser med LGBT-miljøet – og de fremhæver særligt, at foreningen Sabaah har været en stor hjælp i forhold til deres sociale liv, i forhold til at møde andre LGBT-personer og i forhold til processen med at skulle acceptere sig selv som LGBT-person. Det sociale samvær med andre personer i "samme situation" har for flere informanter føltes som en stor lettelse, og samværet har været med til at modvirke følelser af ensomhed og angst.

Ikke alle informanter har dog haft udelukkende positive oplevelser med LGBT-miljøet og/eller med Sabaah. Enkelte informanter nævner fx at de føler sig som "fremmede" både i forhold til deres minoritetsetniske miljø og i forhold til LGBT-miljøet. Samtidig fremgår det af undersøgelsen, at nogle nydanske LGBT-personer i relation til foreningslivet primært ønsker at deltage i diskrete sociale og festlige arrangementer, mens andre ønsker en mere synlig og aktivistisk linje med fokus på kampen for nydanske LGBT-personers rettigheder.

Når det gælder samlivsforhold, så viser undersøgelsen, at nydanske LGBT-personer i mindre grad end andre LGBT-personer lever i ægteskaber eller registrerede partnerskaber og i mindre grad er samboende med en kæreste eller ægtefælle. I stedet bor en større andel af de nydanske LGBT-personer hos deres forældre eller sammen med venner/roomies. Andelen som bor alene i egen bolig er sammenlignelig på tværs af de to grupper.

I interviewundersøgelsen understreger en stor del af informanterne, at deres forældre forventer at de indgår i et heteroseksuelt ægteskab og at et sådant ægteskab ofte tillægges stor betydning i relation til familiens ære og omdømme. I surveyen svarer 33% af de nydanske LGBT-personer, at de enten har giftet sig eller har overvejet at gifte sig med en person af det modsatte køn, for at undgå spørgsmål eller pres fra familie og venner. Til sammenligning gælder dette 9% af de øvrige LGBT-personer.

Samtidig viser surveyen at blot 3% af de nydanske LGBT-personer mener, at det er i orden, hvis deres forældre eller familiemedlemmer bestemmer, hvem de skal være kæreste eller giftes med. De fleste af de nydanske LGBT-personer, som oplever et pres fra familiens side, har valgt en copingstrategi, som går ud på at forsinke eller udskyde problemstillingen så længe som muligt.

Både blandt de nydanske og de øvrige LGBT-personer angiver hver femte (20%), at de har følt sig presset til seksuelt samvær med en heteroseksuel partner eller ægtefælle. Samtidig svarer 7% af de nydanske LGBT-personer, at de ikke ønsker at svare på dette spørgsmål, mens det gælder for 2% blandt de øvrige LGBT-personer.

KAPITEL 8

FYSISK OG PSYKISK SUNDHED BLANDT NYDANSKE LGBT

Dette kapitel fokuserer på den selvoplevede fysiske og psykiske sundhed blandt de nydanske LGBT-personer. Herunder ses der blandt andet nærmere på de nydanske LGBT-personers forbrug af alkohol, hash og andre euforiserende stoffer.

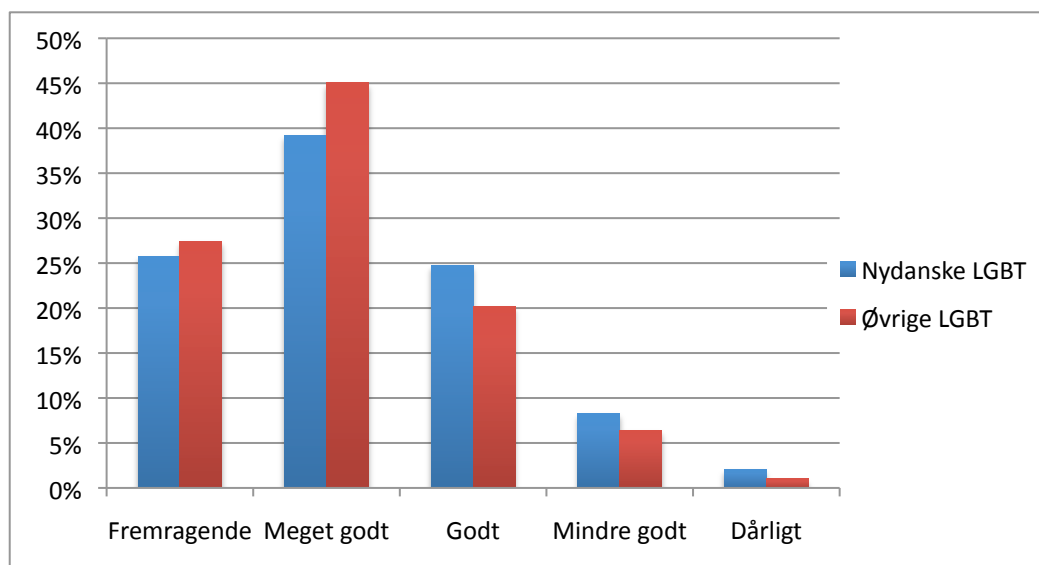
De nydanske LGBT-personers psykiske sundhedstilstand er dels blevet undersøgt ud fra en række spørgsmål om den selvoplevede psykiske sundhed inden for den seneste måned og dels spørgsmål vedrørende omfanget af selvmordstanker og selvmordsforsøg.

Som i de øvrige kapitler er de nydanske LGBT-personers svarfordelinger i surveyen sammenlignet med svarfordelingen blandt kontrolgruppen af øvrige LGBT-personer. Endelig belyses resultaterne kvalitativt gennem relevante citater fra de gennemførte interview.

8.1. Selvoplevet fysisk helbred

De nydanske LGBT-personers selvoplevede helbred er undersøgt med udgangspunkt i det overordnede spørgsmål "Hvordan synes du dit helbred er alt i alt?":

Figur 8.1.1. Hvordan synes du, at dit helbred er alt i alt?

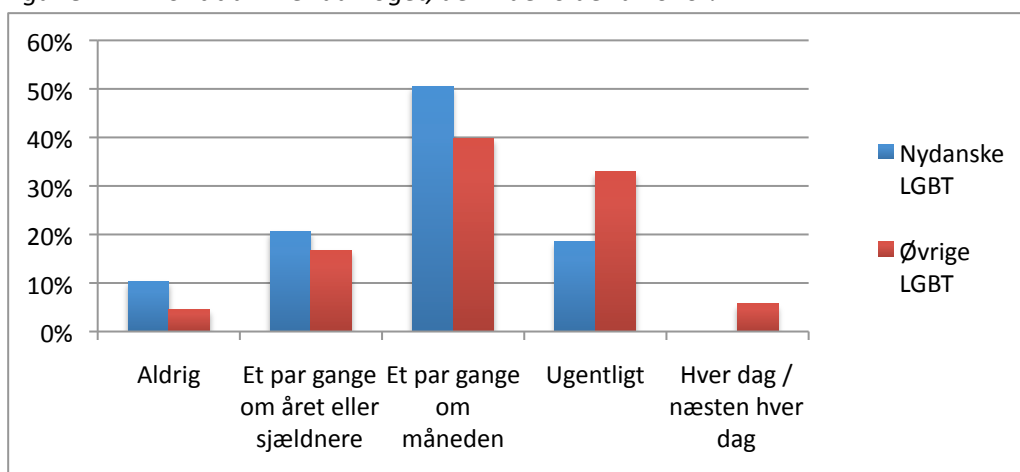
P-værdi: 0,514

Som figuren viser, er de nydanske LGBT-personer lidt mindre positive i deres vurdering af eget helbred, men forskellene er relativt små og ikke statistisk signifikante.

8.2 Forbrug af alkohol

Når det gælder alkohol svarer de nydanske og de øvrige LGBT-personer mere forskelligt:

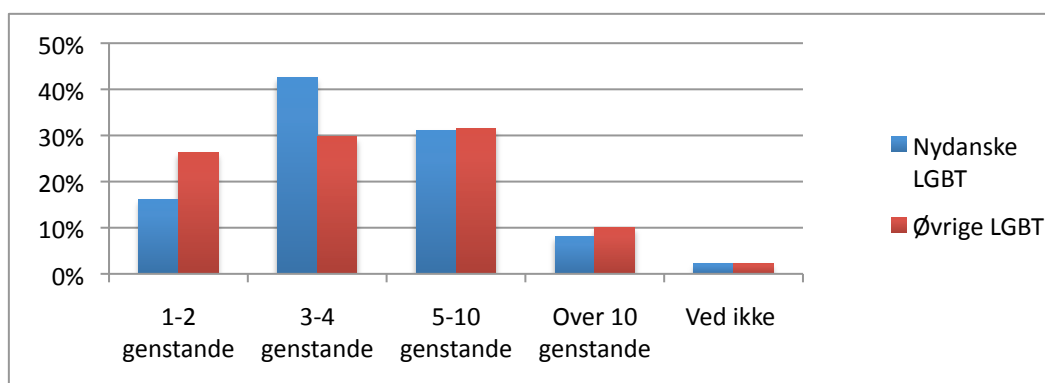
Figur 8.2.1 Hvor tit drikker du noget, der indeholder alkohol?

P-værdi: 0,001

Som figur 8.2.1 viser, drikker nydanske LGBT-personer mindre hyppigt alkohol end andre LGBT-personer, og der er ingen af de nydanske respondenter i surveyen, som svarer at de drikker alkohol hver dag eller næsten hver dag.¹⁴⁵

Figur 8.2.2. Hvor mange genstande drikker du typisk, når du drikker alkohol?

P-værdi: 0,040

I forhold til antallet af genstande gælder der for begge gruppers vedkommende, at hovedparten typisk drikker 1-4 genstande, mens et relativt stort mindretal på omkring 40% af begge grupper typisk drikker 5 eller flere genstande, når de drikker.

¹⁴⁵ Svarforskellen mellem de to grupper er statistisk signifikant. Da gennemsnitsalderen blandt de nydanske LGBT-respondenter er lavere end blandt de øvrige LGBT-respondenter, er der endvidere foretaget en analyse af svarfordelingerne, hvor der er korrigeret for aldersforskelle, idet kun respondenter under 40 år indgår. Også her ses der en statistisk signifikant forskel ved et signifikansniveau på 99% (p-værdi: 0,001).

CASAs undersøgelse fra 2009 har dokumenteret, at LGBT-personer i Danmark har et andet alkoholforbrug end heteroseksuelle. LGBT-personer drikker således oftere mere end 5 genstande ad gangen, når de drikker.¹⁴⁶ Selvom de nydanske LGBT-personer drikker alkohol mindre hyppigt, så har et mindretal af de nydanske LGBT-personer dermed i lighed med de øvrige LGBT-personer større tendens til "binge drinking" end den øvrige befolkning.

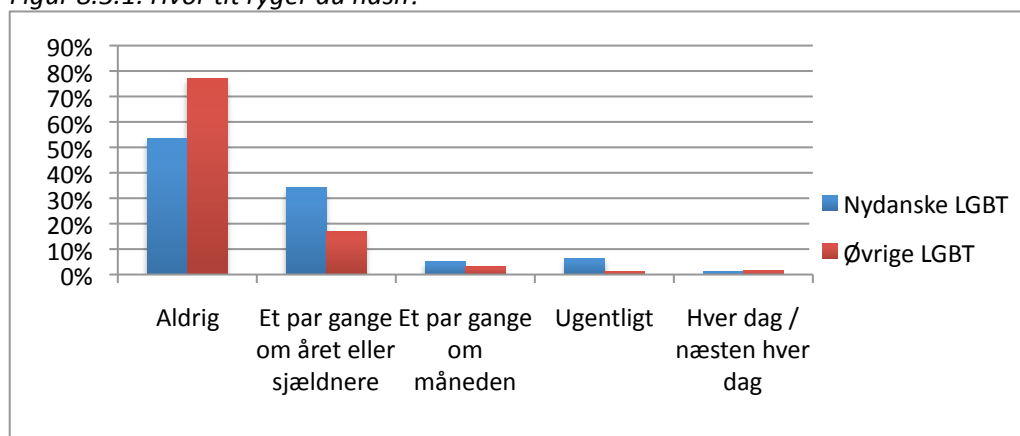
Kun få af de interviewede fortæller, at de har – eller har haft – et problematisk forbrug af alkohol. En af dem er *Tarabi*, som fortæller, at det kan hænge sammen med, at man som LGBT-person kan føle sig meget alene og utryg, samtidig med at man har et stort ønske om at flygte fra virkeligheden og fra problemerne med familien:

Hvis man i en periode er utryg og det eneste sted, hvor man kan være tryk og udleve sit liv er i homo-miljøet, så er det en tough battle. Med mindre man har fundet et fællesskab, der gør at det ikke bare bliver sådan rent misbrug. Det er at leve på sådan et repeat-mode, hvor man lever for weekenden. Hvor man egentlig bare går i byen. Så nattelivet kan være et farligt bekendtskab. Altså, det er som om folk er fokuserede på at glemme. Og der ikke er nogen, der siger stop. Der er ikke nogen, der siger: 'Det skulle du måske ikke'. Alle er på flugt. Altså, de tøvende kommer jo ikke. Men der er en eller anden form for dødsdrift i det på en eller anden måde... Man har afskåret sig fra familien, altså man har problemer med familien og man har afskåret sig fra så meget, at det er for nemt at løbe væk. Der er ikke noget, der holder én tilbage. Det er hemmeligt, at man er der. Normaliteten i sig selv er jo nedbrudt.¹⁴⁷

8.3 Forbrug af hash og euforiserende stoffer

Sammenlignet med andre LGBT-personer ryger en signifikant større andel af de nydanske LGBT-personer hash. Som vist i figur 8.3.1. ryger 6% af de nydanske LGBT-respondenter hash ugentligt, mens 1% ryger det hver dag eller næsten hver dag.

Figur 8.3.1: Hvor tit ryger du hash?

P-værdi: 0,000

¹⁴⁶ Gransell & Hansen (2009).

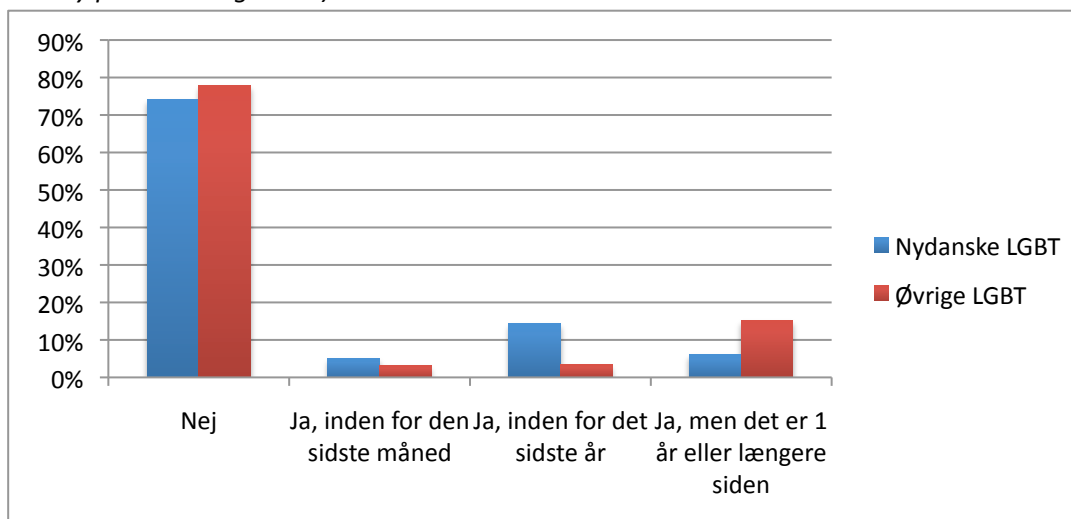
¹⁴⁷ Interview med Tarabi, 31 år.

Når der ses på den samlede andel, som har røget hash inden for det seneste år, så gælder det hele 46% af de nydanske LGBT-personer, mens det til sammenligning gælder 23% af de øvrige LGBT-personer.

Tallet for de øvrige LGBT-personer ligger på linje med tallet fra den bannerundersøgelse, som CASA gennemførte i 2009. Denne undersøgelse viste, at det er mere almindeligt at ryge hash blandt LGBT-personer end blandt heteroseksuelle i Danmark.¹⁴⁸ De nydanske LGBT-personers forbrug af hash må derfor siges at ligge væsentligt over landsgennemsnittet.

I forhold til andre euforiserende stoffer viser surveyen følgende svarfordelinger:

Figur 8.3.2: Har du prøvet andre euforiserende stoffer end hash (fx kokain, amfetamin, ecstasy piller eller lignende)?

P-værdi: 0,000

Som vist i figuren angiver et mindretal på i alt 26% af de nydanske LGBT-responderter, at de på et tidspunkt har prøvet andre euforiserende stoffer end hash, mens det gælder for et mindretal på i alt 22% af de øvrige LGBT-responderter.

Samtidig viser figuren, at en væsentlig større andel af de nydanske LGBT-personer har benyttet disse stoffer inden for det seneste år. 5% af de nydanske LGBT-personer har benyttet sig af andre euforiserende stoffer inden for den seneste måned, mens yderligere 14% har gjort det inden for det seneste år.

Forskellen mellem de nydanske og de øvrige LGBT-personers svar er også på dette spørgsmål statistisk signifikant.¹⁴⁹ Det fremgår ikke af surveyen, *hvilke* euforiserende stoffer de nydanske LGBT-personer har benyttet sig af, men med udgangspunkt i CASAs undersøgelse fra 2009 kan det antages særligt at være kokain, amfetamin og ecstasy.¹⁵⁰

¹⁴⁸ Gransell & Hansen (2009).

¹⁴⁹ Forskellen mellem de nydanske og de øvrige LGBT-personers forbrug af hash og af andre euforiserende stoffer er statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99% - også når der udelukkende ses på svarfordelingen blandt responderter under 40 år.

¹⁵⁰ CASA-undersøgelsen fra 2009 viste, at LGBT-personer i Danmark i højere grad havde brugt kokain, amfetamin og ecstasy end resten af befolkningen inden for det seneste år (Gransell & Hansen (2009)).

8.4 Psykisk sundhed

De nydanske LGBT-personers selvoplevede psykiske trivsel er blevet undersøgt med udgangspunkt i 5 udsagn. For hvert udsagn er den selvoplevede trivsel blandt de nydanske LGBT-personer anskuet i relation til de øvrige LGBT-responderter, som vist i figur 8.4.1:

Figur 8.4.1. Hvordan du har haft det i de sidste 4 uger?		Hele tiden	Det meste af tiden	Noget af tiden	Lidt af tiden	På intet tidspunkt
Jeg har været glad og tilfreds p-værdi: 0,000	Nydanske LGBT	6%	36%	39%	15%	3%
	Øvrige LGBT	10%	57%	23%	10%	1%
Jeg har følt mig rolig og afslappet p-værdi: 0,001	Nydanske LGBT	6%	30%	40%	19%	5%
	Øvrige LGBT	10%	47%	29%	13%	2%
Jeg har følt mig trist p-værdi: 0,000	Nydanske LGBT	3%	23%	34%	31%	9%
	Øvrige LGBT	2%	9%	24%	46%	19%
Jeg har været så langt nede, at intet kunne opmuntre mig p-værdi: 0,000	Nydanske LGBT	3%	10%	14%	31%	41%
	Øvrige LGBT	1%	4%	6%	16%	73%
Jeg har været meget nervøs p-værdi: 0,000	Nydanske LGBT	4%	18%	20%	28%	31%
	Øvrige LGBT	2%	6%	14%	30%	49%

Som det fremgår af figur 8.4.1., er gruppen af nydanske LGBT-personer kendetegnet ved at have *dårligere* psykisk trivsel målt på alle 5 udsagn i forhold til kontrolgruppen. Færre nydanske LGBT-personer har eksempelvis i de seneste 4 uger følt sig glade og tilfredse og færre har følt sig rolige og afslappede.

Flere af de nydanske LGBT-personer har i stedet følt sig triste, følt at de har været så langt nede at intet kunne opmuntre dem og/eller været meget nervøse. For alle 5 udsagn er forskellen mellem de nydanske og de øvrige LGBT-personers svar statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99%.

Samlet set viser svarfordelingerne dermed, at den psykiske trivsel er væsentligt dårligere blandt nydanske LGBT-personer end blandt øvrige LGBT-personer i Danmark.

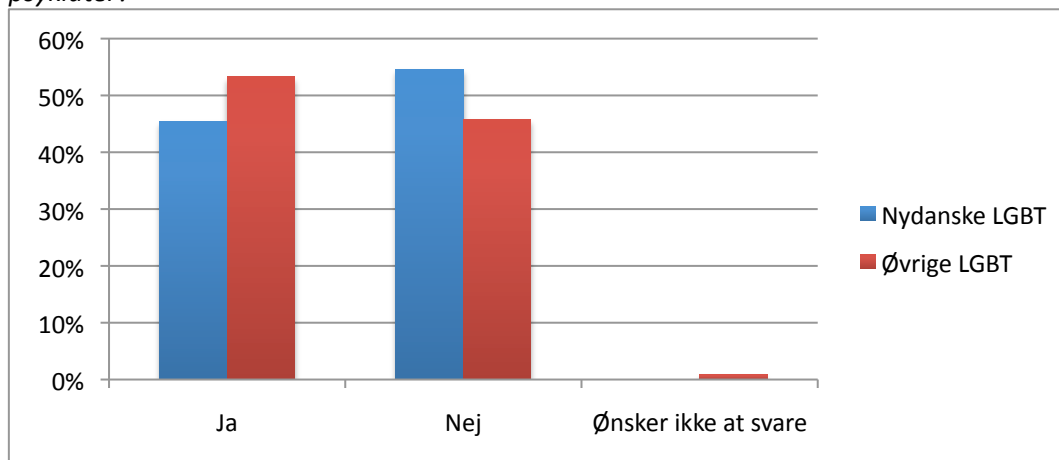
Når det gælder udsagnet *"Jeg har været så langt nede, at intet kunne opmuntre mig"* må forskellen mellem de to grupper siges at være særlig markant – og dermed bekymrende.

Mens et flertal på 3 ud af 4 øvrige LGBT-personer afviser, at have følt sådan i løbet af de sidste 4 uger, så gælder dette blot 41% af de nydanske LGBT-personer. Hovedparten af de nydanske LGBT-personer har således i større eller mindre grad følt dette i de seneste 4 uger.

En anden markant forskel gælder udsagnene *"Jeg har følt mig trist"* og *"Jeg har været meget nervøs"*. Her angiver omkring hver fjerde nydanske LGBT-person, at have følt dette enten "hele tiden" eller "det meste af tiden" i de seneste 4 uger, mens det samme gælder for omkring hver tiende blandt de øvrige LGBT-personer.

Til trods for den dårligere psykiske trivsel blandt de nydanske LGBT-personer, viser LGBT-surveyen samtidig, at kun et mindretal på 45% af de nydanske LGBT-personer har været i et behandlings- eller terapiforløb hos en psykolog eller psykiater. Til sammenligning gælder dette for 55% blandt de øvrige LGBT-respondenter:

Figur 8.4.2. Har du nogensinde været i behandlings- eller terapiforløb hos en psykolog eller psykiater?

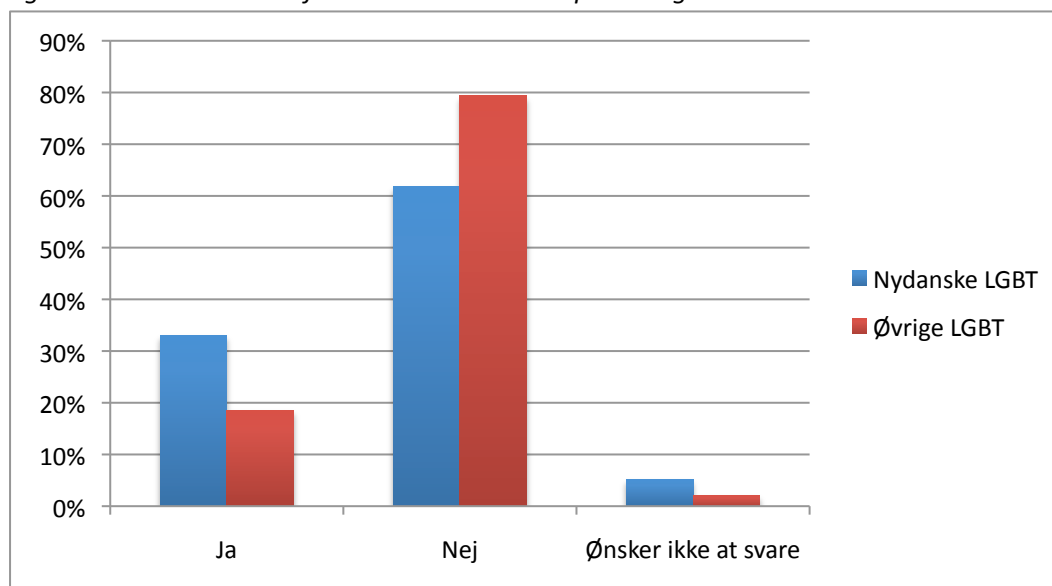
P-værdi: 0,170

Forskellen mellem de to gruppers svar i figur 8.4.2. er ikke statistisk signifikant. Men i lyset af de nydanske LGBT-personers markant dårligere psykiske trivsel er det bemærkelsesværdigt, at de ikke i højere grad end de øvrige LGBT-personer søger relevant hjælp.

8.5 Selvmordstanker og selvmordsforsøg

Som vist i figur 8.5.1. har *hver tredje* nydanske LGBT-person (33%) overvejet at begå selvmord inden for det seneste år. Til sammenligning gælder dette for 19% af de øvrige LGBT-personer. Forskellen er statistisk signifikant ved et signifikansniveau på 99% (p-værdi: 0,000):

Figur 8.5.1: Har du inden for det sidste år tænkt på at begå selvmord?

P-værdi: 0,000

Fra eksisterende undersøgelser vides det, at selvmordstanker er mere end dobbelt så udbredte blandt LGBT-personer som blandt den øvrige danske befolkning.¹⁵¹

Det er derfor bemærkelsesværdigt, at andelen af nydanske LGBT-personer, som overvejer selvmord ligger markant højere end andelen blandt de øvrige LGBT-personer. Surveyen indikerer således, at selvmordstanker er mere end 4 gange så udbredte blandt nydanske LGBT-personer, som blandt den heteroseksuelle danske befolkning.

I LGBT-surveyen er respondenterne blevet bedt om at angive betydningen af henholdsvis ære og religion for deres families opfattelse af deres seksualitet/kønsidentitet. Når svarene analyseres i relation til spørgsmålet om selvmordstanker, viser analysen, at de nydanske LGBT-personer, som har haft selvmordstanker kommer fra familier, hvor både ære og religiøsitet gennemsnitligt tillægges større betydning end i de øvrige nydanske LGBT-personers familier.¹⁵²

¹⁵¹ Graugaard, Christian et.al. (2015). Tallene for selvmordstanker blandt mandlige og kvindelige LGBT-personer generelt er hhv. 16% og 20% sammenlignet med 7% og 8% blandt heteroseksuelle mænd og kvinder i Danmark. Tallene stammer fra de repræsentative SUSY-undersøgelser. I den herværende survey er andelen 18,5% blandt de øvrige LGBT, hvilket ligger på niveau med SUSY-undersøgelsens tal.

¹⁵² Se figur B.3.9 og B.3.10. i Bilag 3.

Tre af de informanter, der fortæller om deres selvmordstanker er *Fatima, Iqbal og Najat*:

FATIMA

Altså jeg var ked af det. Altså mega ked af det, virkelig. Det var ekstremt faktisk, når man tænker over det. Jeg tror virkelig på det tidspunkt, jeg tænkte sådan, at enten vil jeg gerne overhovedet ikke eksistere, eller også skal det accepteres. Altså det var sådan: 'Du skulle alligevel ikke have været her, hvad fanden er det for noget?' Altså jeg havde lyst til ikke at eksistere, men sådan lige frem at fuldføre det?... Så tanken var der mange gange ja, hvor jeg bare tænkte: 'Fuck, hvor er det nederen'... Jeg tror altså, især når man kommer med muslimsk baggrund, så har man følelsen af, at man gider ikke være en del af det, eller at eksistere for den sags skyld.¹⁵³

IQBAL

Interviewer: Har du haft selvmordstanker?

Ja. Altså 2 seriøse. Altså ja, 2 gange... og det har primært været det (min seksuelle orientering), der har givet anledning til de tanker. Jeg væmmes stadig ved mig selv, når jeg tænker på det. Jeg ønsker tit, at jeg havde haft kræft i stedet for. Så skulle jeg dø, i stedet for at jeg skal leve med det her.¹⁵⁴

NAJAT

Jeg var meget alene, og jeg var meget meget ked af det. Jo mere jeg læste om det, jo mere forstod jeg jo alvoren i det, og det harmoniserede jo ikke med den kulturbaggrund jeg havde. Jeg kan huske en periode i mit liv, der græd jeg mig selv i søvn hver dag, og da jeg stadig var religiøs, bad jeg til Gud om at gøre mig heteroseksuel. Men han lyttede sjovt nok ikke.

Interviewer: Var du derude, hvor du tænkte på selvmord, eller var du til psykolog?

Nej, jeg var ikke til psykolog, men jeg tænkte tit på at tage mit eget liv. Fordi jeg tænkte, det er jo en håbløs kamp.

Interviewer: Forsøgte du at gøre det også konkret?

Nej. Jeg var kun der, hvor jeg overvejede metoder og sådan. Men jeg prøvede ikke, nej...

Interviewer: Hvad med selvmordstankerne, er de der stadig?

Ja, de er der stadigvæk nogle gange. Folk tror jo meget sådan: 'Hvor er du sej, og du er kommet væk', men det er jo en kamp hver eneste dag. Man skal jo stadig hver eneste morgen gøre op med sig selv, at det er det rigtige valg, man har taget, og vide at man kan stå inde for det. Det er en kamp hver dag.¹⁵⁵

¹⁵³ Interview med Fatima, 28 år.

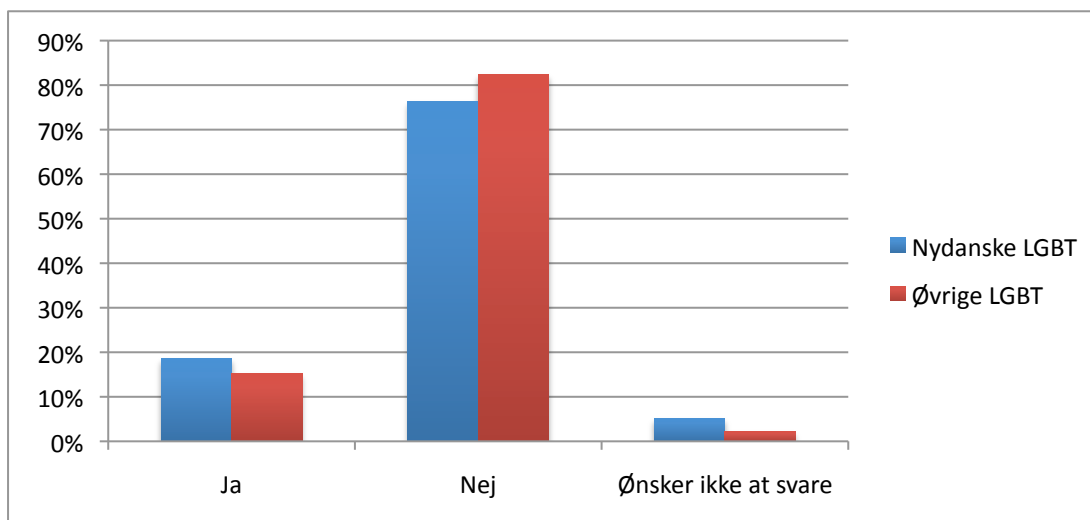
¹⁵⁴ Interview med Iqbal, 26 år.

¹⁵⁵ Interview med Najat, 27 år.

Selvmondsforsøg

Når det gælder spørgsmålet "Har du nogensinde forsøgt at tage dit eget liv?" afviger de nydanske og de øvrige LGBT-personers svarfordelinger mindre fra hinanden.

Figur 8.5.2: Har du nogensinde forsøgt at tage dit eget liv?

P-værdi: 0,313

19% af de nydanske LGBT-personer svarer "ja" mod 15% blandt de øvrige LGBT-personer. Samtidig svarer 5% af de nydanske LGBT-personer, at de ikke ønsker at svare på spørgsmålet, mens det samme gælder for 2% blandt de øvrige LGBT-personer. Forskellen mellem de to gruppers svarfordeling er ikke statistisk signifikant.

Blandt informanterne i interviewundersøgelsen fortæller *Nadir* – som den eneste – at han har været meget tæt på at gennemføre et selvmordsforsøg inden for det seneste år.

8.6 Delkonklusion: Fysisk og psykisk sundhed blandt nydanske LGBT-personer

Nydanske LGBT-personer er sammenlignet med andre LGBT-personer i Danmark mindre positive i deres vurdering af deres fysiske helbred. Men forskellene mellem de to grupper i relation til deres selvoplevede helbredstilstand er små, og de er ikke statistisk signifikante.

Når det gælder forbrug af alkohol, hash og euforiserende stoffer ses der større forskelle mellem de to grupper. Nydanske LGBT-personer drikker mindre hyppigt alkohol end andre LGBT-personer, og 10% af de nydanske LGBT-personer svarer at de aldrig drikker alkohol.

Blandt de respondenter som drikker alkohol, svarer flertallet af både de nydanske og de øvrige LGBT-personer, at de typisk drikker 1-4 genstande. Men et stort mindretal på omkring 40% i begge grupper svarer, at de typisk drikker 5 genstande eller flere, når de drikker. Selvom de nydanske LGBT-personer drikker alkohol mindre hyppigt, så har et mindretal af de nydanske LGBT-personer dermed – i lighed med andre LGBT-personer – tendens til "binge drinking".

Næsten halvdelen af de nydanske LGBT-personer (46%) har røget hash inden for det seneste år, mens det til sammenligning gælder 23% af de øvrige LGBT-personer. En tidligere undersøgelse har vist, at det generelt er mere almindeligt at ryge hash blandt LGBT-personer end blandt heteroseksuelle i Danmark¹⁵⁶, og de nydanske LGBT-personers forbrug af hash må derfor siges at ligge langt over landsgennemsnittet. 6% af de nydanske LGBT-responderer ryger hash ugentligt, mens 1% ryger det hver dag eller næsten hver dag.

26% af de nydanske LGBT-personer har prøvet andre euforiserende stoffer end hash, mens det gælder for 22% i kontrolgruppen af øvrige LGBT-personer. Samtidig angiver en større andel af de nydanske LGBT-personer, at de har benyttet disse stoffer inden for den seneste måned (5%) eller inden for det seneste år (14%). Til sammenligning har 3% af de øvrige LGBT-personer benyttet andre euforiserende stoffer inden for den seneste måned og ligeledes 3% inden for det seneste år.

Psykisk sundhed

De nydanske LGBT-personers selvoplevede psykiske trivsel er blevet undersøgt med udgangspunkt i 5 forskellige udsagn. Resultaterne viser, at de nydanske LGBT-personer er kendetegnet ved konsekvent at have dårligere psykisk trivsel på alle 5 udsagn i forhold til kontrolgruppen af øvrige LGBT-personer.

Færre nydanske LGBT-personer har inden for de seneste 4 uger følt sig glade og tilfredse og færre har følt sig rolige og afslappede. Flere af de nydanske LGBT-personer har i stedet følt sig triste, følt at de har været så langt nede, at intet kunne opmuntre dem og/eller været meget nervøse.

Samlet set viser svarfordelingerne, at den psykiske trivsel er væsentligt dårligere blandt de nydanske LGBT-personer end blandt øvrige LGBT-personer i Danmark. Når det gælder udsagnet *"Jeg har været så langt nede, at intet kunne opmuntre mig"* er forskellen mellem de to gruppers svar særlig markant. Hovedparten af de nydanske LGBT-personer har i større eller mindre grad følt dette inden for de seneste 4 uger.

Udbredelsen af selvmordstanker og selvmordsforsøg blandt nydanske LGBT-personer er meget høj. Andelen af nydanske LGBT-personer, som har overvejet selvmord inden for det seneste år ligger på hele 33%, sammenlignet med 19% blandt de øvrige LGBT-personer. Fra eksisterende undersøgelser vides det, at selvmordstanker er mere end dobbelt så udbredte blandt LGBT-personer (16-20%), som blandt den øvrige danske befolkning (7-8%).¹⁵⁷ Denne undersøgelses tal indikerer således, at selvmordstanker er cirka 4 gange så udbredte blandt nydanske LGBT-personer, som blandt den heteroseksuelle majoritetsbefolkning.

På spørgsmålet *"Har du nogensinde forsøgt at tage dit eget liv"* svarer 19% af de nydanske LGBT-personer "ja", mens det gælder for 15% blandt de øvrige LGBT-personer. Samtidig ønsker 5% af de nydanske LGBT-personer ikke at svare på spørgsmålet, mens det samme gælder for 2% blandt de øvrige LGBT-personer.

¹⁵⁶ Gransell & Hansen (2009)

¹⁵⁷ Graugaard, Christian et.al (2015)

I de gennemførte interview fremgår det, at den psykiske mistrivsel blandt de nydanske LGBT-personer i flere tilfælde hænger sammen med, at de har meget svært ved at forene deres kulturelle og religiøse baggrund med deres identitet som LGBT-personer. De nydanske LGBT-personer, som har haft selvmordstanker inden for det seneste år, kommer fra familier, hvor både ære og religiøsitet gennemsnitligt tillægges større betydning end i de øvrige nydanske LGBT-personers familier.

I lyset af de nydanske LGBT-personers markant dårligere psykiske trivsel er det bemærkelsesværdigt, at de ikke i højere grad end andre LGBT-personer søger relevant behandlingshjælp hos psykolog eller psykiater. Mens 45% af de nydanske LGBT-personer angiver, at de har været i behandlings- eller terapiforløb hos en psykolog eller psykiater, så gælder dette for 55% blandt de øvrige LGBT-personer.

KAPITEL 9

NYTILKOMNE LGBT-FLYGTNINGE I DANMARK

Som et led i undersøgelsen af nydanske LGBT-personers levevilkår er der gennemført fem interview med relativt nytilkomne LGBT flygtninge. De fem flygtninge har fået asyl og opholdstilladelse i Danmark på baggrund af den forfølgelse, som de har været udsat for som LGBT-personer i deres oprindelsesland. Deres historier og livssituation i Danmark adskiller sig på flere punkter fra undersøgelsens øvrige informanter, hvorfor emnet behandles særskilt i dette kapitel.

De fem nytilkomne LGBT-flygtninge er rekrutteret gennem foreningen LGBT Asylum. Da der er tale om et begrænset antal interview, kan kapitlet alene sige noget om de oplevelser, som de konkrete interviewpersoner har haft. Kapitlet kan ikke i sig selv sige noget om udbredelsen af disse oplevelser.

9.1 Mødet med det danske samfund og asylsystem

De nytilkomne flygtninge fremhæver flere forskellige aspekter af deres møde med det danske samfund, som har haft betydning for deres levevilkår i de år, som de har tilbragt i Danmark.

Et af hovedindtrykkene er informanternes oplevelse af, at være kommet i sikkerhed for den forfølgelse, som de har oplevet i deres oprindelseslande. Flere nævner således deres glæde og taknemmelighed ved at være sluppet ud af deres oprindelsesland og at være kommet i sikkerhed i Danmark. Samtidig fremhæver de den stærke kontrast, som de oplever mellem situationen for LGBT-personer i Danmark og i deres oprindelsesland. *Mary* og *Ryan*, der er flygtet fra Uganda, fortæller fx:

MARY

*If my girlfriend and I stand together in Copenhagen, people just smile at you and say: 'Yeah, if that's what you want. Just do your own thing, we don't care'. That's great. That would not happen in Uganda!*¹⁵⁸

RYAN

*I have always been happy, you know, despite all the trouble I get. But it is also very different in Denmark. It's not like Uganda!*¹⁵⁹

Samtidig oplever de nytilkomne LGBT-flygtninge også, at de store sproglige og kulturelle forskelle mellem deres oprindelsesland og Danmark, har været en udfordring i forhold til at "falde til" her i landet, og i forhold til at finde beskæftigelse.

¹⁵⁸ Interview med Mary, 41 år.

¹⁵⁹ Interview med Ryan, 34 år.

Et andet væsentligt indtryk er, at de nydanske LGBT-flygtninge i flere tilfælde har oplevet en række forskellige problemer på deres vej gennem det danske asylsystem og i deres kontakt med de danske myndigheder. I de følgende to afsnit sættes der fokus på nogle af de problemer, som hyppigst fremhæves i interviewene.

Mødet med det danske asylsystem

Mens de nytilkomne LGBT-flygtninge overvejende fremhæver positive aspekter ved den åbenhed over for LGBT, som de oplever i det danske samfund, så er flere samtidig kritiske over for dele af den proces, som de har været igennem for at opnå asyl. *Michael* siger fx:

Denmark is an open society, where you protect homosexuals and different kind of people, but sometimes the whole process or the whole procedure of getting the protection, that you need, is really hard. What you go through to get it is a fight. I have seen a lot of people fail in this whole process, not because their claims were false or anything, but because of the different cultural backgrounds and taboos. Like if someone goes to an interview in the immigration office they are supposed to talk about sexuality very openly, and they expect you to be precise and to be thorough and come up with these vivid expressions about your sexual life. And you know people feel like it is their lives that are on stake. It has come to a point where I have wondered: 'How qualified are these guys, who hold these interviews?'. Because it is an intercultural communication, really, but it is so lacking in many ways. It is the whole system, I don't know if it is just in Denmark, but it is so different.¹⁶⁰

Michaels kritikpunkter går igen i flere af de andre interview i denne undersøgelse, og de er ligeledes opsummeret i en nyligt udgivet rapport fra foreningen *LGBT-Asylum* – en NGO, der arbejder for LGBT-personers rettigheder i det danske asylsystem. I rapporten står der bl.a.:

Det er en generel opfattelse blandt LGBT-asylsøgerne, at sagsbehandlerne, der forestår asylinterviews mangler viden om LGBT, og at de ikke har en kultursensitiv forståelse for LGBT-identiteter- og praksis og de forskellige sociokulturelle omstændigheder knyttet dertil forskellige steder i verden... Ved interview hos Udlændingestyrelsen er det tilsyneladende gængs praksis, at sagsbehandlerne spørger ind til seksuel praksis eller intime detaljer i forbindelse med seksuelle møder. Sådanne spørgsmål opfattes af asylsøgerne som intimiderende og meget vanskelige at svare på. Dels fordi de er intime og kan inkludere elementer af skam og tabu, og dels fordi de kan komme fra en kulturel kontekst, hvor sådanne emner betragtes som meget private, og som noget man ikke taler om.¹⁶¹

Denne undersøgelses datagrundlag giver ikke mulighed for at vurdere, om de nytilkomne LGBT-flygtninges kritiske opfattelser af asylprocessen peger på reelt eksisterende problemer i det danske asylsystem eller ej. Blot må det konstateres, at kritikken går igen i flere af de

¹⁶⁰ Interview med Michael, 36 år.

¹⁶¹ LGBT Asylum (2015)

gennemførte interview. Samtidig peger nogle af informanterne på, at deres sagsbehandling har været præget af mange tilfældigheder og fejltagelser.

Et eksempel er *Kyagaza*, som fortæller at hendes sag flere gange er "blevet væk" i systemet, og at de danske myndigheder har taget kontakt til de ugandiske myndigheder uden hendes tilsagn:

*My case disappeared from the system two times! Here in Denmark. And they said both times, can you please come and fill in a form about who you are – again! So this was really hard. They had my passport, all my papers and my whole identity, and suddenly they say, that they don't know who I am. Two times this happened! So I've made copies of everything I have made in the system, so they don't forget me again. It has been a long, long process. And also they contacted the authorities in Uganda without my consent. This is very dangerous! Because they want to persecute the LGBT people who flee from Uganda and their families. So I really condemn the Danish authorities for that, and for this, I think Denmark should change.*¹⁶²

Problemer med homofobi og chikane af LGBT-flygtninge på asylcentre

På trods af kritikken af "systemet" fremhæver flere af de interviewede også positive oplevelser, særligt i forbindelse med den hjælpsomhed, som de har mødt fra en række af de medarbejdere, som de har mødt på asylcentre, og den hjælp, som de føler at de har fået fra danske LGBT-aktivister og NGO'er.

Imidlertid har netop opholdet på asylcentre været en meget svær tid for de interviewede LGBT-flygtninge. I flere tilfælde har de oplevet stærke former for homofobi og chikane fra andre asylansørgeres side – og i et enkelt tilfælde ligefrem voldtægt. Flere af de interviewede beskriver det sådan, at de aldrig kunne føle sig i sikkerhed på asylcentret. *Michael* fortæller:

*I think my worst experience was at the asylum center. That was really hard! Even harder than back home, because these are strangers, people you don't know about. It is very small places and these are people that you spent most of your days with. You go to school together, you sleep in the same room and of course you talk about a lot of different things, but not about sexuality. When you come from where I come from, it is easy to understand, who is homophobic, you know, and who use that kind of talk. You kind of just see their reactions and it's very negative, and you think: 'Okay, it's not safe until I am out of here'.*¹⁶³

Gabriella, som er transkønnet MTK, fortæller, at hun mod sin vilje blev placeret i mændenes afdeling på asylcenteret i stedet for kvindernes afdeling. Her blev hun voldtaget, og da hun efterfølgende flygtede fra centret og henvendte sig til politiet, oplevede hun at blive mødt af en fuldkommen mangel på forståelse af problemet:

¹⁶² Interview med *Kyagaza*, 27 år.

¹⁶³ Interview med *Michael*, 36 år.

I was placed in the asylum center, and they put me in the male cabinet instead of the female. They could recognize my gender identity, but still my genitals were more important. And that was a huge discrimination moment of my life. It did mark me, and I did change me as a human being... After (the rape) I escaped the camp, and I told police what happened, and they said: 'Well that's the consequence of your decision, honey. Nobody told you to dress like a girl'. As if being dressed like a boy was going to help me even better? This is a problem because your gender identity is not all about what you wear, lipstick or if you look pretty or not. Gender identity is so much more beyond that. It is the way you talk, the way you express yourself, who you are, you know? So it's so dehumanizing not only for society, but for the people who are supposed to protect you, and they fail to protect you, because they don't understand, and that is not their business. It was stigmatising again. That was a horrible thing that somebody said to me – that it was my own fault being raped.¹⁶⁴

Michaels og Gabriellas historier understreger, at nyttilkomne LGBT-flygtninge udgør en særligt udsat gruppe af asylsøgere på de danske asylcentre. Hos LGBT-Asylum har man kendskab til 10 konkrete episoder af chikane eller vold mod LGBT-asylsøgere inden for de seneste to år, og ifølge foreningen føler hovedparten af gruppen sig nødsaget til at leve "i skabet", mens de er på asylcenter, af frygt for chikane eller andre negative reaktioner.¹⁶⁵ Samtidig fremhæver foreningen, at den generelle mangel på privatliv på centrene er med til at forstærke problemstillingen:

Den pressede situation forstærkes af, at der ikke er noget privatliv i centrene, hvor mange mennesker under pres placeres sammen på meget lidt plads. Der har været flere eksempler, hvor medlemmer af LGBT Asylum er blevet overfaldet eller truet i centrene.¹⁶⁶

9.2 Bearbejdelse af traumatiserende oplevelser

Særligt de interviewede flygtninge fra Uganda har været udsat for voldsomme former for forfølgelse og overgreb i deres oprindelsesland. Interviewmaterialet rummer eksempler på både grov fysisk vold, mordforsøg og voldtægt. Desuden har flygtningene i nogle tilfælde været vidne til, at venner eller familiemedlemmer er blevet myrdet på grund af deres kamp for LGBT-rettigheder. Mary og Kyagaza fortæller blandt andet:

MARY

Two of my friends were killed, and also another one, because he had started to come out to fight for our rights. And that was when he was killed, and then we went completely undercover. Then they started to suspect me also. And then I had to run for my life. My house was vandalized and my girlfriend and I were beaten. Everything was destroyed.¹⁶⁷

¹⁶⁴ Interview med Gabriella, 30 år.

¹⁶⁵ LGBT Asylum (2015) samt "Homoseksuelle chikaneres på asylcentre", Berlingske Tidende, 1. august 2015

¹⁶⁶ LGBT Asylum (2015)

¹⁶⁷ Interview med Mary, 41 år.

KYAGAZA

They also vandalized my sisters house. And she was burned alive in the house. And her husband too. She is no more... (græder). Now I am trying to take care of her daughter in Uganda.¹⁶⁸

Samtidig fortæller LGBT-flygtningene, at de først efter et stykke tid i Danmark er begyndt at føle sig sikre nok til langsomt at begynde at bearbejde deres oplevelser og/eller at leve åbent som LGBT-personer. Flere af de interviewede bærer rundt på fysiske mén, men de fremhæver særligt de psykiske eftervirkninger af de overgreb, som de har været udsat for. *Michael* beretter:

I have experienced hate crimes in Uganda. Of course, the mental bit of it is more difficult... When you constantly hear all these negative comments, abuses, insults... you know everywhere! I mean all the homophobia going on. Like the physical part I can deal with, but the psychological part is worse, because you never know when it is gonna hit next time and this is something that you continually have to live with. Because even though you get away from where it happens, it's always there. You can't just wrap it out... At this point I am trying to deal with these problems better, because I am at a better place. You know, it changes a lot to be here. I have been through a lot to be where I am now and to have the freedom that comes with it.¹⁶⁹

Samtidig er det tydeligt, at de interviewede anvender forskellige copingstrategier i forhold til at bearbejde deres oplevelser. *Mary* forsøger eksempelvis at leve et stille liv, og hun forsøger at finde ro ved at gå i kirke og benytte sig af de tilbud som LGBT Asylum tilbyder. *Kyagaza* har i højere grad valgt den politiske aktivisme som en måde at tackle problemerne på:

What has helped me a lot is that I do political work and human rights work. I stayed active, so I don't have time to be bothered too much with all the traumatizing experiences, that I've gone through. So I try to help other people with the same problems.¹⁷⁰

9.3 Delkonklusion: Nytilkomne LGBT-flygtninge i Danmark

Som et led i undersøgelsen af nydanske LGBT-personers levevilkår er der gennemført fem interview med relativt nytilkomne LGBT flygtninge. Deres historier og livssituation i Danmark adskiller sig på flere punkter fra undersøgelsens øvrige informanter. Hovedindtrykkene fra disse interview er derfor behandlet i dette selvstændige kapitel.

De nytilkomne flygtninge fremhæver flere forskellige aspekter af deres møde med det danske samfund. For det første fortæller informanterne om deres glæde og taknemmelighed over at være kommet i sikkerhed for den forfølgelse, som de har oplevet i deres oprindelsesland.

¹⁶⁸ Interview med *Kyagaza*, 27 år.

¹⁶⁹ Interview med *Michael*, 36 år.

¹⁷⁰ Interview med *Kyagaza*, 27 år.

Samtidig oplever de nytilkomne LGBT-flygtninge også, at der er store sproglige og kulturelle forskelle mellem deres oprindelsesland og Danmark, som har været en udfordring i forhold til at "falde til" i Danmark, og i forhold til at finde beskæftigelse. Endelig fremhæver informanterne, at de i flere tilfælde har oplevet problemer på deres vej gennem det danske asyssystem og i deres kontakt med de danske myndigheder. Flere giver således udtryk for kritik af den behandling, som de selv og andre LGBT-flygtninge har fået i "systemet".

LGBT-flygtningene fremhæver især at deres ophold på asylcentre i Danmark har været en meget svær tid. I flere tilfælde har de på centrene oplevet stærke former for homofobi og chikane fra andre asylsøgers side – og i et enkelt tilfælde ligefrem voldtægt. Flere af de interviewede beskriver det sådan, at de aldrig kunne føle sig i sikkerhed på asylcentret og at deres situation i oprindelseslandet på flere måder blev genskabt på asylcentret.

Særligt de interviewede flygtninge fra Uganda har været udsat for meget voldsomme former for forfølgelse og overgreb i deres oprindelsesland. Interviewmaterialet rummer eksempler på både grov fysisk vold, mordforsøg og voldtægt. Desuden har flygtningene i nogle tilfælde oplevet, at deres venner eller familiemedlemmer er blevet myrdet, som hævn for deres kamp for LGBT-rettigheder i Uganda.

Flere af de interviewede bærer stadig rundt på fysiske skader efter den forfølgelse, som de har oplevet i oprindelseslandet. Men de fremhæver særligt de psykiske eftervirkninger. Samtidig fortæller LGBT-flygtningene, at de først efter et godt stykke tid i Danmark er begyndt at få overskud til at begynde at bearbejde deres oplevelser.

LITTERATURLISTE

- Als Research (2011): *Ung i 2011. Nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser*. For Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.
- Als Research (2014a): *Kønsroller og social kontrol blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund*. For Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.
- Als Research (2014b): *Et spørgsmål om ære. Unges bud på at modvirke og forebygge social kontrol og æresrelaterede konflikter* (idékatalog). For Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.
- Bredal, Anja (2011): *Mellom makt og avmakt. Om unge menn, tvangsekteskap, vold og kontroll*.
- CEPOS (2009): *Muslimske indvandrere og efterkommeres holdning til frihedsrettigheder*. Notat, meningsmåling udført af Danmarks Statistik 2007.
- Danneskiold-Samsøe, Sofie et. al (2011): *Familien betyder alt. Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier*. TrygFonden
- Darj, Frida & Nathorst-Böös, Hedvig (2011): *HBT & Heder. En intervjustudie om unga HBT-personer som lever i familjer med hedersnormer*. ALMAeuropa & RFSL Ungdom.
- Dialmy, Abdessamad (2005): "Sexuality in Contemporary Arab Society", *Social Analysis*, 49:2
- Dialmy, Abdessamad (2010): "Sexuality and Islam", *The European Journal of Contraception and Reproductive Health Care*, 15:3
- Dræby, Ditte (2009): *Homoseksuelle med anden etnisk baggrund end dansk. Et speciale med særlig fokus på identifikationsfasen*. Specialeafhandling.
- Eidhamar, Levi (2014): "Is gayness a test from Allah? Typologies of Muslim stances on homosexuality", *Islam and Christian-Muslim Relations*, 25:2
- Elgvin, Olav; Bue, Kristine & Grønningsæter, Arne Backer (2014): *Åpne rom, lukkede rom: LHBT i etniske minoritetsgrupper 2014*.
- Elle, Kristina & Larsen, Kristine (2011): *Social kontrol i etniske minoritetsfamilier*. Etnisk Konsulentteam.
- Europarådet (2011): *Discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity in Europe*. 2.udg. Council of Europe Publishing.

Europakommissionen (2008): *Discrimination in the European Union: Perceptions, Experiences and Attitudes*. Special Eurobarometer 296.

Europakommissionen (2012): *Discrimination in the EU in 2012*. Special Eurobarometer 393.

Fenger-Grøndahl, Malene & Larsen, Marianne Nøhr (2007): *Den forbandede kærlighed. 14 fortællinger om homoseksuelle og kulturel mangfoldighed*.

FRA – European Union Agency for Fundamental Rights (2013): *EU LGBT survey. European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey*.

Gallup & The Coexist Foundation (2009): *The Gallup Coexist Index 2009: A Global Study of Interfaith Relations*.

Gezen, Dilansev (2014): *Homoseksuelle muslimer i Danmark*. Specialeafhandling, Københavns Universitet.

Graugaard, Christian et.al (2015): "Self-reported sexual and psychosocial health among non-heterosexual Danes", *Scandinavian Journal of Public Health*, 43:3

Gransell, Leyla & Hansen, Henning (2009): *Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår*. CASA.

Haansbæk, Thomas (2002): *... som en kamel med två pucker. Om homoseksuelle invandrere i Sverige*. Statens Folkhälsoinstitut, nr. 4

Hegna, Kristinn et. al. (1999): *Levekår og livskvalitet blant lesbiske kvinner og homofile menn*. NOVA

Helweg-Larsen, Karin et. al (2007): *Psykisk Trivsel. Psykisk Sygdom. Etniske forskelle blandt unge i Danmark*. Statens Institut for Folkesundhed.

Hooghe, Marc et.al (2010): "'Yes, But Suppose Everyone Turned Gay?': The Structure of Attitudes toward Gay and Lesbian Rights among Islamic Youth in Belgium", *Journal of LGBT Youth*, 7:1

Jacobsen, Brian Arly (2014): "Fremtidens Islam rummer også homoseksuelle". I: *LOKK-Nyt*, marts 2014.

Jaspal, Rusi & Siraj, Asifa (2011): "Perceptions of 'coming out' among British Muslim gay men". I: *Psychology & Sexuality*, 2:3

Jensen, Tina Gudrun & Liversage, Anika (2007): *Fædre, sønner, ægtemænd – om maskulinitet og manderoller blandt etniske minoritetsmænd*. SFI.

Kahn, B. (1997): "Not-so-gay life in Pakistan in the 1980s and 1990s" i: Murray, S.O. & Roscoe W. (red), *Islamic homosexualities: Culture, history and literature*.

Katz, Anja et. al. (2011): *LGBT-liv: Rapport om behovet for viden og indsatser for lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner*. STOP AIDS.

Koopmans, Ruud (2015): "Religious Fundamentalism and Hostility against Outgroups. A Comparison of Muslims and Christians in Western Europe". I: *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 41:1

Kjøller, Mette & Rasmussen, Niels Kr. (2002): *Sundhed og sygelighed i Danmark 2000 (SUSY)*. Statens Institut for Folkesundhed, København

Knutagård, Hans & Nidsjö, Elisabet (2004): *Hedersrelaterat våld mot ungdomar på grund av sexuell läggning*. Skåne i utveckling 2004:24.

Kromann-Andersen, Mary-Ann et.al. (1992): "Køn i Islam. Om kaotiske kvinder og deres mænd", *Den jyske Historiker*, Nr. 58-59

Kuper, Laura E. et al.(2014): "Coping with LGBT and Racial-Ethnic-Related-Stressors: A Mixed-Methods Study of LGBT Youth of Color", *Journal of Research on Adolescence*, 24:4

Larsen, Birgitte Romme (2013): *Tid og forbrug i etniske minoritetsfamilier*. Rockwool Fondens Forskningsenhed.

LGBT Asylum (2015): *LGBT Asylum applicants in Denmark. Applying for asylum on the grounds of sexual orientation and gender identity*.

Magaard, Tina (2009): *At være muslimsk kvinde i Danmark*, Maia Consult for Ligestillingsafdelingen under Velfærdsministeriet.

Moseng, Bera Ulstein (2003): *Lesbiske og homofile med innvandrerbakgrunn. En pilotundersøkelse*. NOVA

Murray, Stephen & Roscoe, Will (1997): *Islamic homosexualities: Culture, history and literature*.

Mørck, Yvonne (1998): *Bindestregsdanskere. Fortællinger om køn, generation og etnicitet*.

Narvesen, Richard R. (2010): *'Bestem deg, er du homo eller muslim? Jeg er et menneske!'* En kvalitativ studie av livshistoriene til åtte lesbiske, homofile og bifile med muslimsk bakgrunn. Afhandling, Høgskolen i Oslo.

Olsen, Jon et. al (2006): *Salon Oriental. Evaluering af projekt 'Din kultur, min kultur, vores kultur*. CASA

Osander, Caroline (2005): *Københavnervliv. En interviewundersøgelse med homoseksuelle med etnisk minoritetsbaggrund*. LBL

Pew Research Center (2013): *The Global Divide on Homosexuality. Greater Acceptance in More Secular and Affluent Countries*.

Roth, Niklas et. al (2006): *Hälsa på lika villkor? Hälsa och livsvillkor bland HBT-personer*. Statens Folkhälsoinstitut.

Ryan, Caitlin et. al (2009): "Family Rejection as a Predictor of Negative Health Outcomes in White and Latino Lesbian, Gay, and Bisexual Young Adults". I: *Pediatrics*, 123:1

Rørlien, Randi (2003): *Innvandrar og homofil. Tilpassingsstrategier hos ein minoritet i minoriteten*.

Schlytter, Astrid et.al (2009): *Oskuld och heder. En undersökning av flickor och pojkar som lever under hedersrelaterad kontroll i Stockholms stad – omfattning och karakter*.

Siraj, Asifa (2006): "On being homosexual and Muslim: Conflicts and challenges". I: Ouzgane, L. (red.): *Islamic Masculinities*.

Siraj, Asifa (2009): "The construction of the homosexual 'other' by British Muslim heterosexuals", *Contemporary Islam*, 3:1

Siraj, Asifa (2011): "Isolated, invisible, and in the closet: The life story of a Scottish Muslim Lesbian", *Journal of Lesbian Studies*, 15:1

Siraj, Asifa (2012a): "'I don't want to Taint the Name of Islam': The Influence of Religion on the Lives of Muslim Lesbians", *Journal of Lesbian Studies*, 16:4

Siraj, Asifa (2012b): "Looking 'In' from the 'Outside'. The Methodological Challenges of Researching Minority Ethnic Gay Men and Lesbian Women". I: Hunt, S.J. & Yip, A.K.T. (red.): *Contemporary Religion and Sexuality*.

Siraj, Asifa (2014): "Islam, Homosexuality and Gay Muslims: Bridging the Gap Between Faith and Sexuality". I: Taylor, Y. & Snowdon, R. (red.): *Queering Religion, Religious Queers*.

Skytte, Marianne (2007): *Etniske minoritetsfamilier og socialt arbejde*.

Tænketanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark (2007): *Etniske gruppers værdier – Baggrundsrapport*.

Ungdomsstyrelsen (2009): *Gift mot sin vilja*. Ungdomsstyrelsens skrifter, 2009:5

Wikan, Unni (2003): *Ære og drab: Fadime – en sag til eftertanke*.

Wikan, Unni (2008): *Om ære*.

Yip, Andrew K.T. (2004a): "Negotiating space with family and kin in identity construction: The narratives of British non-heterosexual muslims", I: *The Sociological Review*, 52:3

Yip, Andrew K.T. (2004b): "Embracing Allah and sexuality? South Asian non-heterosexual Muslims in Britain", I: Kuman, P. & Jacobsen, K. (red): *South Asians in the diaspora: histories and religious traditions*.

Yip, Andrew K.T. (2005): "Queering religious texts: An exploration of British non-heterosexual Christians' and Muslims' strategy of constructing sexuality-affirming hermeneutics", *Sociology*, 39:1

Yip, Andrew K.T. (2009): "Islam and sexuality: Orthodoxy and contestations", *Contemporary Islam*, 3:1

Yip, Andrew K.T. & Khalid, Amna (2010): "Looking for Allah: Spiritual quests of queer Muslims", I: Browne, Kath et.al: *Queer Spiritual Spaces. Sexuality and Sacred Spaces*.

Yip, Andrew K.T. (2011): "Homophobia and ethnic minority communities in the United Kingdom", I: Trappolin, Luca et.al (red.): *Confronting Homophobia in Europe. Social and Legal Perspectives*.

Østergård, Emil (2015): *Livet i et walk-in-closet – om etniske minoritetshomoseksuelles håndtering af deres seksualitet*. Specialeafhandling, Københavns Universitet.

BILAG 1 - Begrebsforklaringer

Nedenfor forklares det, hvordan en række centrale begreber forstås og anvendes i rapporten. Begrebsforklaringerne er oplistet i alfabetisk orden.

Biseksuel

Begrebet *biseksuel* anvendes om personer, der seksuelt er orienteret mod både mænd og kvinder.

Bøsse

Begrebet *bøsse* anvendes om en mand, der seksuelt er orienteret mod mænd, dvs. en homoseksuel mand. I denne rapport anvendes begrebet fortrinsvis om mænd, der *selv identificerer sig* som bøsser (eller homoseksuelle). Dvs. i modsætning til *MSM*.

Cis-kønnet

Cis-kønnet bruges i rapporten som en betegnelse for personer, der oplever overensstemmelse mellem deres biologiske og deres oplevede/udtrykte køn. Dvs. en person, der er født som mand og opfatter sig selv som mand, eller er født som kvinde, og opfatter sig selv som kvinde. At være cis-kønnet er således det modsatte af at være *transkønnet*.

Heteronormativitet

Heteronormativitet er en betegnelse for den sociale norm og antagelse, at alle mennesker kan opdeles i to fuldstændigt adskilte køn (mand og kvinde), og at alle mennesker i udgangspunktet er heteroseksuelle. Heteronormativitet betegner samtidig den antagelse, at de to køn har særligt naturgivne roller i tilværelsen, og at den eneste normale samlivsform er mellem to mennesker af modsat køn. Afvigelser fra normen betragtes derfor som unormale og som et resultat af uheldige eller skadelige miljøpåvirkninger. Dermed marginaliserer heteronormativitet alle ikke-heteroseksuelle livsformer.

Heteroseksuel

Begrebet *heteroseksuel* anvendes om kvinder, der seksuelt er orienteret mod mænd, og om mænd, der seksuelt er orienteret mod kvinder.

Ikke-vestlig minoritetsbaggrund

Betegnelsen *ikke-vestlig minoritetsbaggrund* følger Danmarks Statistiks definition af indvandrere og efterkommere med oprindelse i ikke-vestlige lande. Ikke-vestlige lande defineres i modsætning til vestlige lande. Vestlige lande omfatter EU, Andorra, Australien, Canada, Island, Liechtenstein, Monaco, New Zealand, Norge, San Marino, Schweiz, USA og Vatikanstaten. Ikke-vestlige lande omfatter alle øvrige oprindelseslande. De største ikke-vestlige minoriteter i Danmark kommer fra oprindelseslandene Tyrkiet, Irak, Pakistan, eks-Jugoslavien og Libanon (herunder de palæstinensiske selvstyreområder).

KSK

Begrebet *KSK* anvendes som en forkortelse for "Kvinder, der har sex med kvinder". Betegnelsen anvendes i denne rapport om kvinder, der ikke identificerer sig selv som "lesbiske", "homoseksuelle" eller "biseksuelle", men ikke desto mindre fortæller, at de har sex med andre kvinder.

KtM

Forkortelsen *KtM* (Kvinde til Mand) anvendes som betegnelse for transkønnede, der er født som kvinder, men som i større eller mindre udstrækning identificerer sig og lever som mænd.

Køn og kønsidentitet

Begrebet *køn* kan både henvise til biologisk køn og oplevet/udtrykt køn (kønsidentitet/socialt køn). På engelsk findes to ord for køn: "Sex" for biologisk køn og "gender" for socialt køn. I denne rapport anvendes begrebet *køn* om det biologiske køn (sex), mens begrebet *kønsidentitet* anvendes som betegnelse for det sociale køn (gender).

Lesbisk

Begrebet *lesbisk* anvendes om en kvinde, der seksuelt er orienteret mod kvinder, dvs. en homoseksuel kvinde. I denne rapport anvendes begrebet fortrinsvis om kvinder, der *selv identificerer sig* som lesbiske (homoseksuelle). Dvs. i modsætning til KSK.

LGBT

Betegnelsen *LGBT* benyttes som en samlet betegnelse for homoseksuelle, biseksuelle og transkønnede (Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender). Samtidig anvendes betegnelsen i den bredest mulige forstand – dvs. om enhver person, der i forhold til seksuel orientering *ikke* er (udelukkende) heteroseksuel *eller* i forhold til køn og kønsidentitet *ikke* er cis-kønnet. Hermed omfattes også personer, der ikke nødvendigvis identificerer sig selv som homoseksuelle, biseksuelle eller transkønnede, men i stedet kan betegnes som fx queer, MSM eller KSK.

MSM

Begrebet *MSM* er en forkortelse for "mænd, der har sex med mænd". Betegnelsen anvendes i denne undersøgelse om mænd, der ikke identificerer sig selv som "bøsser", "homoseksuelle" eller "biseksuelle", men ikke desto mindre fortæller, at de har sex med andre mænd.

MtK

Forkortelsen *MtK* (Mand til Kvinde) anvendes som betegnelse for transkønnede, der er født som mænd, men som i større eller mindre udstrækning identificerer sig og lever som kvinder.

Nydansk

Begrebet *nydansk* benyttes i denne undersøgelse som en samlet betegnelse for danskere med ikke-vestlig minoritetsbaggrund.

Panseksuel

Begrebet *panseksuel* anvendes om personer, der ikke ønsker at definere deres seksuelle orientering i forhold til køn. Typisk understreger de panseksuelle respondenter i denne undersøgelse, at det er deres kærlighed/tiltrækning til en person, der er det afgørende for deres seksuelle orientering og ikke den pågældende persons køn.

Queer

Queer bruges som et samlet begreb for seksuelle og kønsmæssige minoriteter, der ikke er heteroseksuelle eller ciskønnede. Queer-personer mener ikke, at der kun er to køn, eller at deres kønsidentitet kun kan være mandlig eller kvindelig. Med andre ord modsætter queer-personer sig den normativitet, der er knyttet til cis-kønnethed og heteroseksualitet.

Questioning

Begrebet *questioning* anvendes i denne rapport som en fælles betegnelse for personer, som stiller spørgsmålstejn ved eller er usikre på deres kønsidentitet og/eller seksuelle orientering.

Social kontrol

Social kontrol kan beskrives som adfærdsregulering, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser en persons mulighed for livsudfoldelse. Det gælder fx begrænsning af frihed til selv at vælge venner, fritidsaktiviteter, kærlighed, religion og uddannelse. Adfærdsreguleringen udføres af familiemedlemmer eller bekendte, og den har til hensigt at få personens adfærd til at stemme bedre overens med familiens ønsker.

Transkønnet / transperson

Begreberne *transkønnet* og *transperson* bruges i rapporten som fælles betegnelser for personer, hvis kønsidentitet eller kønsudtryk i større eller mindre grad ikke er i overensstemmelse med det køn, de blev tildelt ved fødslen. At være transkønnet er således det modsatte af at være cis-kønnet. Begrebet transkønnet anvendes samtidig som en fællesbetegnelse for transseksuel og transvestit. At være transkønnet vedrører kønsidentitet og har ikke noget at gøre med seksuel orientering.

Transvestit

Betegnelsen transvestit bruges i rapporten om personer, der i påklædning, adfærd mv. udtrykker det modsatte køn, og hvis kønsidentitet i større eller mindre grad adskiller sig fra det køn, den pågældende person blev tildelt ved fødslen.

Æresrelaterede konflikter

Æresrelaterede konflikter betegner de konflikter som kan opstå, hvis familiemedlemmer eller omgangskreds mener, at en person har overtrådt vigtige kulturelle normer inden for familiens æreskodeks. Det kan fx være at personen har kærester eller sex før ægteskabet – eller at personen er homoseksuel. I de familier, hvor ære tillægges stor betydning, betragtes familiens ære typisk som et kollektivt anliggende. Familiens medlemmer forventes derfor at tage hensyn til familiens ære og at overholde de normer og kønsroller, som er relateret hertil. Hvis et medlem af familien opfører sig i modstrid med normerne for ærefuld opførsel, kan der opstå en konflikt mellem dette familiemedlem og andre familiemedlemmer. I nogle tilfælde vil de øvrige familiemedlemmer forsøge at genoprette familiens ære ved at udøve sanktioner eller pres mod det familiemedlem, som har overtrådt æreskodekset. Det kan fx ske gennem social kontrol, husarrest, trusler om tvangsægteskab, genopdragelsesrejser og/eller vold.

Æresrelateret vold

Æresrelateret vold er en type af vold, der kan opstå i forbindelse med æresrelaterede konflikter. Æresrelateret vold adskiller sig fra andre typer af vold ved typisk at være kollektivt organiseret, planlagt og helt eller delvist accepteret af andre familiemedlemmer. Formålet med volden er at genoprette eller beskytte familiens ære over for andre dele af familien og familiens omgangskreds.

BILAG 2 – Interviewundersøgelse

Undersøgelsens primære kvalitative datagrundlag udgøres af 50 interview med nydanske LGBT-personer. Interviewene er gennemført anonymt og med udgangspunkt i en semistruktureret interviewguide. Så vidt muligt er interviewene gennemført ansigt-til-ansigt (40 interview) og ellers som telefoninterview (10 interview). Længden af de enkelte interview varierer, men den gennemsnitlige interviewlængde er omkring 1 time. Nedenfor fremhæves en række overordnede baggrundsoplysninger om de 50 nydanske LGBT-personer, der har deltaget i undersøgelsens kvalitative interview:

Alder

Gennemsnit: 26 år. Yngste informant: 16 år. Ældste informant: 50 år.

Køn

29 mænd og 21 kvinder (tildelt køn ved fødsel).

Kønsidentitet (selvidentificeret)

Hovedparten af informanterne er cis-kønnede (26 mænd, 16 kvinder). Blandt de resterende betragter 2 sig som transkønnede (MtK), 4 ser sig selv som queer, 1 ser sig selv som non-binær (men overvejer KtM kønsskifteoperation), mens 3 er questioning.

Seksuel orientering (selvidentificeret)

21 af de interviewede informanter identificerer sig som bøsser, 14 som lesbiske, 5 som biseksuelle, 3 som panseksuelle, 3 som "questioning" og 2 som transkønnede (MtK) tiltrukket af mænd. Endelig kan 2 informanter kategoriseres som MSM (mænd, der har sex med mænd).

Migrationsgenerationer

26 af de interviewede informanter er 1. generations nydanskere, mens 23 informanter er 2. generations nydanskere. En enkelt informant tilhører 3. generation.

Oprindelseslande

39 af de 50 interviewpersoner har forældre, som kommer fra samme oprindelsesland, herunder Libanon (7), Pakistan (5), Iran (5), Irak (4), Tyrkiet (4), Uganda (4), Sri Lanka (2), Algeriet (1), Guatemala (1), Elfenbenskysten (1), Bahrain (1), Rusland (1), Somalia (1), Bosnien-Hercegovina (1) og Syrien (1).

De resterende 11 interviewpersoner har forældre med forskellige oprindelseslande, herunder følgende kombinationer: Tyrkiet/Frankrig, Pakistan/Ægypten, Ægypten/Norge, Ægypten/Irak, Filippinerne/Danmark, Irak/Rusland, Iran/Malaysia, Bolivia/Chile, Iran/Danmark, Algeriet/Danmark, Elfenbenskysten/Danmark.

Religiøse baggrunde

Hovedparten af de interviewede kommer fra familier med muslimsk baggrund, men andre baggrunde er også repræsenteret i datamaterialet (hinduistisk, katolsk, buddhistisk, ikke-religiøs baggrund m.fl.). Der er stor forskel på graden af religiøsitet og omfanget af den religiøse praksis i de familier, som informanterne kommer fra.

Af hensyn til informanternes anonymitet optræder de alle under pseudonymer (fiktive navne) i rapporten. Ligeledes er informanternes alder ændret, således at de er fremstillet som værende 1-2 år yngre eller 1-2 år ældre end deres reelle alder.

Undersøgelsens interviewguide

Hovedtemaerne i den semistrukturerede interviewguide er gengivet nedenfor. Under hvert tema er der angivet en række spørgsmål, der har fungeret som en huskeliste over mulige spørgsmål til det enkelte tema. Interviewerne har dog været åbne for at tilpasse spørgsmålene i guiden alt efter den enkelte interviewpersons svar, ligesom der har været mulighed for at forfølge interessante og uventede svar med nye spørgsmål, som guiden ikke på forhånd har taget højde for. Progressionen i de enkelte interview har derfor ikke i alle tilfælde fulgt den nedenfor angivne temarækkefølge, men alle temaerne er blevet dækket i hvert enkelt interview.

Interviewene er gennemført af chefkonsulent Bjarke Følner, konsulent Mikkel Dehlholm, juniorkonsulent Jasmin Maria Christiansen og stud.soc. Louise Jørring.

Alle 50 interview er efterfølgende fuldt transskriberet. Transskriptionerne er foretaget af Simon Shiloh Beermann, Emma Klakk Christensen, Amalie Diepeveen, Camilla Mengel Kaastrup, Laura Marie Kalmark, Asta Kjærgaard, Cæcilie Köhler, Mathilde Sofie Madsen og Christina Rasmussen.

Baggrundsspørgsmål

- Alder
- Etnisk baggrund
- 1. eller 2. Generation (samt opholdsgrundlag og migrationshistorie, hvis 1.g)
- Familie i Danmark og uden for Danmark
- Civilstand og boligforhold
- Religiøs baggrund og tilhørsforhold. Grad og karakter af familiens og egen religiøsitet/praksis.
- Biologisk køn (tillagt køn v. fødsel) og nuværende kønsidentitet
- Seksuel orientering (egen opfattelse/definition heraf)
- Etnisk profil for familiens og informantens netværk og omgangskreds
- Egen og forældres socioøkonomiske baggrund (selvoplevet)

Opvækst, erkendelsesproces og selvbillede

Hvor gammel var du, da du første gang følte, at du måske var noget andet end heteroseksuel/ciskønnet? Kan du huske baggrunden for det/anledningen til det?

Hvordan var det at vokse op/at være barn/at være ung med denne bevidsthed? Hvordan agerede du i forhold til det? Havde du svært ved at tackle det? Hvorfor og hvordan kom det til udtryk? etc.

Hvordan forholdt din familie sig generelt til køn og seksualitet i din opvækst? Er andre former for kønsidentitet/seksuel orientering end heteroseksuel/cis-kønnet tabuiseret i din familie? Hvis ja: Hvordan kommer det til udtryk? Hvad tror du, at det skyldes?

Hvilken type grundskole (folkeskole/friskole) har du gået på? Deltog du i seksualundervisningstimerne og gav din skole specifik undervisning i kønsidentitet og seksuel orientering? Hvis nej: Hvorfor ikke? Hvis ja: Hjalp det dig med at blive klogere på din egen kønsidentitet/seksuelle orientering?

Hvordan vil du karakterisere det hjem du er vokset op i/din familie?

Har du haft en god dialog med dine forældre? Har I talt om følelsesliv, sex og kærlighed?

Hvor har du selv søgt information om din kønsidentitet/sekseuelle orientering?

Hvordan ser du dig selv i dag som _____ (L, G, B eller T), og hvor længe har du set dig selv sådan?

Oplever du at det er sværere at være _____ (L,G,B eller T) med etnisk minoritetsbaggrund end at være _____ (L, G, B eller T) med etnisk dansk baggrund? Hvorfor/hvorfor ikke?

Er du primært glad for eller ked af den kønsidentitet/sekseuelle orientering du har? Er du afklaret? Er du stolt af den? Skammer du dig over den? Har du altid haft det sådan eller var det anderledes tidligere i dit liv? Hvorfor tror du, at du har det/havde det sådan?

Hvilken betydning har det for dig som person, at du har den kønsidentitet/sekseuelle orientering, du har? (stor/lille, vigtig eller mindre vigtig identitetsmarkør etc.)

Hvad betyder det for dig, at du er både er LGBT (har den kønsid./orientering du har) og har etnisk minoritetsetnisk baggrund?

Grad af åbenhed/hemmeligholdelse omkring seksuel orientering/kønsidentitet

Hvem har du fortalt om din sekseuelle orientering/kønsidentitet?

I hvilken forbindelse? Hvor gammel var du? Og hvorfor valgte du at fortælle det?

Hvem hemmeligholder du din sekseuelle orientering/kønsidentitet for?

Hvorfor har du valgt at hemmeligholde det over for dem? Hvad gør du for at hemmeligholde det? Hvad betyder det for den måde, du omgås de personer, som du hemmeligholder det for? Hvad betyder det for dig, at du skal hemmeligholde det? etc.

Kan du give eksempler på situationer, hvor du har været åben eller lukket omkring din sekseuelle orientering/kønsidentitet? Hvem har du fortalt noget og hvem ikke? Samt hvorfor? (fx til jobsamtalen, lægen, håndværkeren, efteruddannelseskurset etc)

Er din sekseuelle orientering/kønsidentitet blevet opdaget/"afsløret", selvom du forsøgte at holde den hemmelig? Hvem, hvornår, hvordan?

Hvad er de vigtigste årsager til, at du har valgt at være åben/hemmeligholde?

Reaktioner på evt. åbenhed eller på at få "afsløret" seksuel orientering/kønsidentitet

Hvordan reagerede din far/mor/søstre/brødre/omgangskreds, da du fortalte om din sekseuelle orientering/kønsidentitet (eller da de opdagede den)? Hvorfor tror du, at de reagerede som de gjorde?

Har du været udsat for fysisk vold eller trusler om fysisk vold i forbindelse med at din sekseuelle orientering/kønsidentitet er blevet fortalt til familiemedlemmer eller omgangskreds? Hvis ja: Hvem

udøvede volden/kom med trusler? Under hvilke omstændigheder? Hvad tror du, at det skyldes at vedkommende reagerede sådan? Hvordan reagerede du og hvorfor?

Har du været udsat for andre former for sanktioner, straf eller trusler om straf fra din families side? Hvis ja: Hvilke? Hvornår? etc. Hvordan reagerede du og hvorfor?

Har nogen i din familie eller omgangskreds forsøgt at "helbrede" dig for din seksuelle orientering eller kønsidentitet? Fx gennem henvisninger til læge, psykolog/psykiater, religiøs vejleder eller lign.? Hvis ja: Hvordan foregik det, hvorfor tror du at de forsøgte dette? Hvordan reagerede du og hvorfor?

Har nogen forsøgt at komme med råd til, hvordan du kan undlade at udleve din seksuelle orientering eller kønsidentitet? Hvis ja: Hvad gik rådene ud på? Hvorfor tror du, at rådene havde den karakter de havde? Hvordan reagerede du og hvorfor?

Oplever du (eller har du oplevet) et pres fra din familie til at indgå i et heteroseksuelt ægteskab? Hvis ja: Hvordan har du valgt at reagere? Tror du at kommer til at indgå i et heteroseksuelt ægteskab/har du indgået et heteroseksuelt ægteskab? Hvis ja: Hvorfor? Ville det være anderledes hvis du var født som kvinde/mand

Forsøger din familie/omgangskreds på andre måder at få dig til at leve et liv som er mere "normalt" i forhold til normer omkring, at man skal "opføre sig som det køn man er født som" eller at man skal opføre sig som en "normal" heteroseksuel mand/kvinde? Hvis ja: Giv eksempler.

Hvordan har andre end din familie og dine venner og omgangskreds reageret, når du har fortalt dem om din seksuelle orientering/kønsidentitet? Fx skolelærere, læger, psykologer, kollegaer etc. Har din etniske baggrund og/eller dit religiøse tilhørsforhold haft betydning for deres reaktioner? Hvis ja: på hvilken måde? Er de kommet med råd til hvordan du

Spændingsfelt mellem LGBT, kultur, æresbegreber og religiøsitet

Kulturel baggrund og kulturelle værdier

Hvilken betydning har kulturel baggrund/værdier, i forhold til din fars/mors/søskendes/omgangskreds' syn og reaktion på din seksuelle orientering/kønsidentitet? Har din far/mor/søstre/brødre/omgangskreds kulturelle baggrund og/eller kulturelle værdier haft en betydning for, om du har valgt at være åben eller hemmeligholde din seksuelle orientering/kønsidentitet overfor personen?

Æresbegreber og hensyn til familiens ære/omdømme

Hvilken betydning har æresbegreber eller hensynet til familiens ære for din fars/mors/søskendes/omgangskreds' syn og/eller reaktion på din seksuelle orientering/kønsidentitet? Hvorfor? Og hvordan har du reageret på denne evt. reaktion?

Kan du beskrive dine forældres/families omgangskreds og nærområdet de bor i? Hvilken betydning har dette i forhold til den betydning som hensynet til familiens ære spiller (eller ikke spiller) for dine forældre/familie?

Hvilken betydning har din families relationer til familiemedlemmer og venner i deres oprindelseslande i.f.t. den rolle som hensynet til familiens ære spiller for din familie i Danmark?

Religiøs baggrund, samt type og grad af religiøs praksis

Hvilken betydning har religiøs baggrund, i forhold til din fars/mors/søskendes/omgangskreds' syn og/eller reaktion på din seksuelle orientering/kønsidentitet? Har deres religiøse baggrund haft en betydning for, om du har valgt at være åben eller hemmeligholde din seksuelle orientering/kønsidentitet over for dem?

Har dit (biologisk/medfødte) køn en betydning i f.t. de kulturelle eller religiøse værdier? Ville det fx være nemmere eller sværere for dig at være åben over for din far/mor/søskende/omgangskreds, hvis du havde været en mand i stedet for en kvinde (eller kvinde i stedet for mand)? Hvorfor?

Oplevelser med diskrimination

Har du oplevet at blive udsat for diskrimination pga. din seksuelle orientering/kønsidentitet og/eller etniske minoritetsbaggrund? Hvis ja: Hvor mange gange er det sket? Under hvilke omstændigheder? Hvem diskriminerede dig? etc.

Har du været udsat for deciderede hadforbrydelser pga. din seksuelle orientering/kønsidentitet og/eller pga. din etniske minoritetsbaggrund? Hvis ja: Under hvilke omstændigheder? Hvem stod bag hadforbrydelsen?

Hvordan oplever du, at synet på LGBT-personer i Danmark er generelt? Er der forskel på dette syn og så det syn, som findes i din familie, i din familiens etniske minoritetsnetværk etc. Hvis ja: Hvori består denne forskel? Hvad skyldes den?

Hvordan har omverdenen generelt håndteret, at du både er LGBT (har den kønsid./orientering du har) og har minoritetsetnisk baggrund? (herunder skole, kommune, integrationsforløb, praktikforløb etc.)

Netværk blandt andre LGBT og betydningen heraf

Har du venner, der ligesom dig har både LGBT og minoritetsetnisk baggrund? Hvis ja: Få eller mange? Hvordan har du lært dem at kende?

Er du aktiv eller deltager i aktiviteter arrangeret af LGBT foreninger? (fx Sabaah, LGBT-Danmark etc) Hvis ja: Hvorfor? Hvis nej: Hvorfor ikke?

Hvilke dele af LGBT-miljøet har du været i? (fx netværk, barer, klubber, saunaer, cruisingsteder etc).

Hvis du kigger på dit netværk af venner og bekendte, er det mestendels heteroseksuelle eller mestendels andre LGBT? Hvorfor tror du, at det forholder sig sådan?

Hvilken betydning har det haft for dit forhold til LGBT-miljøet i Danmark, at du både er LGBT og har minoritetsetnisk baggrund? (herunder hvilke reaktioner har du mødt på din etniske baggrund/religiøse tilhørsforhold fra LGBT-miljøet?)

Består dit netværk hovedsageligt af venner og bekendte med etnisk minoritetsbaggrund eller er hovedparten etnisk danske? Hvorfor tror du at det forholder sig sådan? Udfylder disse to grupper af venner forskellige roller i dit liv? Hvis ja: På hvilken måde?

Hvilken betydning har dit netværk af venner hhv. med LGBT og uden LGBT baggrund for dig? Udfylder de forskellige roller i dit liv? Hvis ja: På hvilken måde?

Psykisk og fysisk sundhed

Vil du sige at du har haft psykiske problemer (fx stress, depressive tendenser, mørkt humør etc) som er relateret til at skulle vokse op med, at skulle erkende og/eller at leve med din kønsidentitet/sekseuelle orientering? Hvis ja: Hvilke problemer? Hvordan og hvornår er de kommet til udtryk? Har du søgt behandling for disse problemer, fx hos psykolog eller psykiater?

Vil du sige, at du har haft psykiske problemer relateret til at skulle holde din seksuelle orientering/kønsidentitet skjult ?

Har du eller har du haft et for højt forbrug af alkohol, rusmidler eller lign (alkohol, hash, stoffer, piller etc),

Vil du sige, at du har haft problemer med din fysiske sundhed, som er relateret til at vokse op med eller leve med din kønsidentitet/sekseuelle orientering?

Har du haft selvmordstanker? Hvis ja: Hvorfor? Hvornår? Har du forsøgt rent faktisk at begå selvmord? Hvis ja: Hvorfor? Hvornår?

Spørgsmål specifikt til transpersoner

Har du gennemgået eller overvejet en kønsskifteoperation? Hvorfor/hvorfor ikke?

Er du i behandling med kønshormoner eller overvejet det? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Har du fået juridisk kønsskifte, eller overvejet at få det? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Har du fået modsatkønnet fornavn eller overvejet det? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Evt. oplevelser med sexologisk klinik?

BILAG 3 – LGBT-survey

Bilagsfortegnelse

1) Deskriptive fordelinger	2
2) Korrelation mellem betydning af religion og betydning af ære i LGBT-survey	4
3) Betydning af religion og ære for nydanske LGBT, som har oplevet vold/voldstrusler	5
4) Betydning af religion og ære for nydanske LGBT, som har haft selvmordstanker	6
5) Spørgsmål i LGBT-survey	7

Dette bilag rummer først 1) en række deskriptive figurer for procentfordelinger, som illustrerer sammensætningen af forskellige respondentgrupper i LGBT-surveyen, og dernæst 2) testværdier fra en test af korrelationen mellem variablerne for betydningen af ære og betydningen af religion for respondenternes familiers opfattelse af respondenternes seksualitet/kønsidentitet. Gennemsnitsværdier for betydningen af ære og religion er desuden udregnet for de nydanske respondenter, der har 3) fået voldstrusler eller været udsat for fysisk vold af deres familier sammenlignet med de nydanske respondenter, der ikke har oplevet dette, samt 4) for de nydanske respondenter, der har gjort sig overvejelser om at begå selvmord inden for det seneste år, sammenlignet med de nydanske respondenter, der ikke har haft selvmordstanker. Endelig indeholder bilaget 5) en komplet oversigt over LGBT-surveyens spørgsmål i kronologisk rækkefølge.

1) Deskriptive fordelinger

LGBT-surveyen er besvaret af i alt 3.319 respondenter, hvoraf 137 er nydanske LGBT personer (LGBT-personer med to forældre med ikke-vestlig minoritetsbaggrund). Surveyen indeholder i alt 43 spørgsmål, som blev stillet til alle respondenter og 25 betingede spørgsmål, som blev stillet afhængigt af respondenternes svar på andre spørgsmål. Surveyens besvarelsestid var ca. 10-15 minutter.

Nedenfor følger alders- og kønsfordeling for de LGBT-personer, som har besvaret surveyen:

FIGUR B.3.1: Aldersfordeling		
	Nydanske LGBT	Øvrige LGBT
Gennemsnitsalder	26 år	34 år
Yngste respondent	15 år	12 år
Ældste respondent	50 år	99 år
Median	25 år	31 år

FIGUR B.3.2: Kønsfordeling, tildelt køn ved fødsel		
	Nydanske LGBT	Øvrige LGBT
Dreng	63%	65%
Pige	37%	34%
Intetkønnet/tvetydigt	0%	0%

For gruppen af **nydanske LGBT-personer** gives nedenfor yderligere baggrundsdata:

FIGUR B.3.3: Migrationsgeneration	
	Pct.
1. generation	53%
2. generation	47%

FIGUR B.3.4: Migrationstype	
<i>Hvordan kom du til Danmark? (1. generation)</i>	Pct.
Som flygtning	52%
Som indvandrer	33%
Ved ikke/andet	15%
<i>Hvordan kom dine forældre til Danmark? (2. generation)</i>	Pct.
Som flygtning	23%
Som indvandrer	34%
Ved ikke/andet	43%

FIGUR B.3.5: Religiøs baggrund			
<i>Hvilken religiøs baggrund har dine forældre?</i>			
Kristen (protestantisk)	7 %	Muslimsk (andet)	5 %
Kristen (katolsk)	12 %	Buddhistisk	8 %
Kristen (ortodoks)	3 %	Hinduistisk	1 %
Kristen (andet)	1 %	Jødisk	1 %
Muslimsk (shia)	9 %	Ikke-religiøs baggrund	12 %
Muslimsk (sunni)	27 %	Andet (herunder blandet)	16 %

Som det fremgår af svarfordelingen i figur B.3.5., har i alt 41% af de nydanske LGBT-respondenters forældre muslimsk baggrund (sunni/shia/andet). Andelen af nydanske LGBT-personer med forældre med kristen baggrund udgør samlet 23% (protestantisk/katolsk/ortodoks/andet), mens 8% har buddhistisk baggrund. Endelig angiver 12%, at deres forældre har "ikke-religiøs" baggrund, mens 16% svarer "andet". Typisk er der tale om respondenter med forældre, der har forskellige religiøse baggrunde, fx "mor kristen, far muslim".

De 10 hyppigst forekommende ikke-vestlige oprindelseslande (forældres oprindelsesland) blandt de nydanske LGBT-respondenter er: Tyrkiet, Iran, Libanon, Pakistan, Thailand, Bosnien-Hercegovina, Marokko, Irak, Somalia og Vietnam.

2) Korrelation mellem betydning af religion og betydning af ære i LGBT-survey

I LGBT-surveyen er respondenterne blevet bedt om at angive betydningen af henholdsvis ære og religion for deres families opfattelse af deres seksualitet/kønsidentitet. I LGBT-surveyen ses der en betydelig samvariation mellem de respondenter, der svarer at *ære* har stor betydning for deres families syn på deres seksuelle orientering/kønsidentitet, og de respondenter, som svarer, at *religion* har stor betydning. De to variable lader sig dermed ikke klart adskille.

En Spearman-test af korrelationen mellem variablerne for betydningen af ære og betydningen af religion giver en korrelationskoefficient på 0,42:

FIGUR B.3.6: Korrelation mellem betydning af religion og betydning af ære	
Antal observationer	2269
Spearman's rho	0,4195
Prob > t for at de to er uafhængige	0,0000

Korrelationen er foretaget mellem de to oprindelige kodninger af variablerne (5-skala af mulige betydningsgrader, se s. 79 i rapporten). "Ved ikke"-svar er sorteret fra.

3) Betydning af religion og ære for nydanske LGBT, som har oplevet vold/voldstrusler

For at undersøge de to ovennævnte variables betydning i relation til vold og voldstrusler, er den gennemsnitlige betydning af ære og religion for henholdsvis de voldsramte og de voldstruede nydanske LGBT-personer sammenlignet med gennemsnittet blandt de øvrige nydanske LGBT-respondenter i de to nedenstående tabeller. Betydningen af ære og religion er angivet på en skala fra 1-5, hvor 1 er "ingenting"; 2 er "lidt"; 3 er "noget"; 4 er "meget" og 5 er "virkelig meget". "Ved ikke"-svar er ligeledes sorteret fra i disse beregninger.

FIGUR B.3.7: Betydning af ære i familier til voldstruede/voldsramte nydanske LGBT

Gennemsnitlig betydning af ære i familier til hhv. voldsramte/voldstruede nydanske LGBT og øvrige nydanske LGBT

Voldstrusler			
	Gennemsnit for betydning af ære i familien (1-5)	Std. afvigelse	Observationer
Voldstruet nydansk LGBT	4,2	1,3	18
Ikke-voldstruet nydansk LGBT	3,0	1,6	76
Voldsudøvelse			
	Gennemsnit for betydning af ære i familien (1-5)	Std. afvigelse	Observationer
Voldsramt nydansk LGBT	4,1	1,6	13
Ikke-voldsramt nydansk LGBT	3,1	1,6	80

FIGUR B.3.8: Betydning af religion i familier til voldstruede/voldsramte nydanske LGBT

Gennemsnitlig betydning af religion i familier til hhv. voldstruede/voldsramte nydanske LGBT og øvrige nydanske LGBT

Voldstrusler			
	Gennemsnit for betydning af religion i familien (1-5)	Std. afvigelse	Observationer
Voldstruet nydansk LGBT	3,8	1,4	18
Ikke-voldstruet nydansk LGBT	2,7	1,6	76
Voldsudøvelse			
	Gennemsnit for betydning af religion i familien (1-5)	Std. afvigelse	Observationer
Voldsramt nydansk LGBT	3,8	1,4	13
Ikke-voldsramt nydansk LGBT	2,7	1,6	80

4) Betydning af religion og ære for nydanske LGBT-personer med selvmordstanker

De to variables betydning i relation til selvmordstanker blandt nydanske LGBT-personer er ligeledes analyseret ud fra betydningen af ære og religion angivet på en skala fra 1-5, hvor 1 er "ingenting"; 2 er "lidt"; 3 er "noget"; 4 er "meget" og 5 er "virkelig meget". Herefter er gennemsnittet for de nydanske LGBT-personer, som har overvejet selvmord inden for det seneste år, blevet sammenlignet med gennemsnittet blandt de øvrige nydanske LGBT-personer. Figur B.3.9. viser den gennemsnitlige betydning af ære, mens figur B.3.10. viser den gennemsnitlige betydning af religion.

FIGUR B.3.9: Betydning af ære i familier til selvmordstruede nydanske LGBT

Gennemsnitlig betydning af ære i familier til hhv. nydanske LGBT-personer, som har overvejet selvmord inden for det seneste år, og nydanske LGBT-personer, som ikke har overvejet selvmord

	Gennemsnit for betydning af ære i familien (1-5)	Std. afvigelse	Observationer
Nydanske LGBT-personer, som har overvejet selvmord	3,8	1,5	29
Øvrige nydanske LGBT	3,0	1,6	56

FIGUR B.3.10: Betydning af religion i familier til selvmordstruede nydanske LGBT

Gennemsnitlig betydning af religion i familier til hhv. nydanske LGBT-personer, som har overvejet selvmord inden for det seneste år, og nydanske LGBT-personer, som ikke har overvejet selvmord

	Gennemsnit for betydning af religion i familien (1-5)	Std. afvigelse	Observationer
Nydanske LGBT-personer, som har overvejet selvmord	3,3	1,6	28
Øvrige nydanske LGBT	2,8	1,6	58

5) Spørgsmål i LGBT-survey

1. Alder

a. Hvad er din alder?

2. Etnisk baggrund (*oprindelsesland, 1./2.generation, flygtninge/indvandrerbaggrund*)

a. Er du født i Danmark?

- i. Ja
- ii. Nej

Hvis nej:

2a.a) Hvor er du født?

2a.b) Hvordan kom du til Danmark?

(Vælg én)

- i. Som indvandrer
- ii. Som flygtning
- iii. Ved ikke/andet

b. Er begge dine forældre født i Danmark?

- i. Ja
- ii. Nej

Hvis nej:

2b.a) Hvor er din mor født?:

2b.b) Hvor er din far født?:

Hvis hverken far eller mor er født i Danmark:

2b.c) Hvordan kom dine forældre til Danmark?

(Vælg én)

- i. Som indvandrere
- ii. Som flygtninge
- iii. Ved ikke/andet

3. Religiøs baggrund og tilhørsforhold

a. Hvilken religiøs baggrund har dine forældre?

(Vælg én)

- i. Muslimsk (sunni)
- ii. Muslimsk (shia)
- iii. Muslimsk (andet)
- iv. Kristen (katolsk)
- v. Kristen (ortodoks)
- vi. Kristen (protestantisk)
- vii. Kristen (andet)
- viii. Hinduistisk
- ix. Buddhistisk
- x. Jødisk

- xi. Blandet, angiv hvilke religiøse baggrunde: _____
- xii. Andet: _____
- xiii. Ikke-religiøs baggrund

b. I hvor høj grad praktiserer dine forældre deres religion?

(Vælg én)

- i. I meget høj grad
- ii. I høj grad
- iii. I nogen grad
- iv. I mindre grad
- v. Overhovedet ikke

c. I hvor høj grad er du selv religiøst praktiserende?

(Vælg én)

- i. I meget høj grad
- ii. I høj grad
- iii. I nogen grad
- iv. I mindre grad
- v. Overhovedet ikke

d. Opfatter du dig selv som troende?

(Vælg én)

- i. Ja
- ii. Nej
- iii. Ved ikke

3d.a) Hvis ja: Hvilken religion?

(Vælg én)

- i. Islam (sunni)
- ii. Islam (shia)
- iii. Islam (andet)
- iv. Kristendom (katolsk)
- v. Kristendom (ortodoks)
- vi. Kristendom (protestantisk)
- vii. Kristendom (andet)
- viii. Hinduistisk
- ix. Buddhistisk
- x. Jødisk
- xi. Blandet, angiv hvilke religiøse baggrunde: _____
- xii. Andet: _____
- xiii. Ikke-religiøs

4. Biologisk (tildelt) køn og kønsidentitet

a. Hvilket køn er du født med?

(Vælg én)

- i. Dreng
- ii. Pige
- iii. Interkønnet/tvetydigt

b. Hvilket af følgende synes du passer bedst på din kønsidentitet?

(Vælg én)

- i. Jeg er en mand
- ii. Jeg er en kvinde
- iii. Jeg er transseksuel (mand til kvinde)
- iv. Jeg er transseksuel (kvinde til mand)
- v. Jeg er transvestit (mand til kvinde)
- vi. Jeg er transvestit (kvinde til mand)
- vii. Jeg er queer (iii-vi passer ikke til mig)
- viii. Jeg er akønnet
- ix. Jeg er ikke afklaret (questioning)

Hvis valg af iii-ix (ikke cis-kønnet):

4b.a) Hvor gammel var du første gang, du overvejede din kønsidentitet?

(Vælg én)

- i. 0-7 år
- ii. 8-14 år
- iii. 15-19 år
- iv. 20-29 år
- v. 30-44 år
- vi. 45 år eller ældre

4b.b) Hvor gammel var du første gang, du talte med nogen om din kønsidentitet?

(vælg én)

- i. 0-7 år
- ii. 8-14 år
- iii. 15-19 år
- iv. 20-29 år
- v. 30-44 år
- vi. 45 år eller ældre
- vii. Jeg har ikke talt med nogen om min kønsidentitet

4b.c) Har du skiftet juridisk køn?

(Vælg én)

- i. Ja
- ii. Nej

4b.d) Har du modtaget kønskorigerende behandling?

(Vælg én eller flere)

- i. Nej
- ii. Ja (hormonbehandling)
- iii. Ja (kirurgisk behandling)

5. Seksuel orientering

a. Hvilket af følgende passer bedst på dig i dag?

(Vælg én)

- i. Jeg er kun tiltrukket af personer af mit eget køn
- ii. Jeg er mest tiltrukket af personer af mit eget køn, men også nogle gange det modsatte køn
- iii. Jeg er tiltrukket af personer af begge køn
- iv. Jeg er mest tiltrukket af personer af det modsatte køn, men også nogle gange af mit eget køn
- v. Jeg er kun tiltrukket af personer af det modsatte køn
- vi. Jeg er aseksuel
- vii. Jeg er ikke afklaret
- viii. Andet: _____

Hvis valg af alt andet end "v." og "vi. ":

5a.a) Hvor gammel var du første gang, du følte dig seksuelt tiltrukket af en person af dit eget køn?

(Vælg én)

- i. 0-7 år
- ii. 8-14 år
- iii. 15-19 år
- iv. 20-29 år
- v. 30-44 år
- vi. 45 år eller ældre

5a.b) Hvor gammel var du første gang du talte med nogen om, at du følte dig seksuelt tiltrukket af en person af dit eget køn?

(Vælg én)

- i. 0-7 år
- ii. 8-14 år
- iii. 15-19 år
- iv. 20-29 år
- v. 30-44 år
- vi. 45 år eller ældre
- vii. Jeg har ikke talt nogen om det

b. Hvor ofte inden for det seneste år har du haft seksuelt samvær?

(Vælg én)

- i. Hver dag
- ii. 3-6 gange om ugen
- iii. 1-2 gange om ugen
- iv. 1-3 gange om måneden
- v. Mindre end 1 gang om måneden
- vi. Slet ikke det seneste år
- vii. Ved ikke

viii. Ønsker ikke at svare
Besvares, hvis alt andet end v. "Udelukkende tiltrukket af eget køn" i 5a:

c. Har du nogensinde følt dig presset til seksuelt samvær med en heteroseksuel partner/ægtefælle?

(Vælg én)

- i. Ja
- ii. Nej

6. Samlivsforhold

a. Hvordan er din samlivssituation?

(Vælg én)

- i. Single
- ii. Kæreste
- iii. Gift/i registreret partnerskab

Besvares hvis kæreste/ægtefælle:

6a.a) Hvilket køn er din kæreste/ægtefælle?

(Vælg én)

- i. Mand
- ii. Kvinde
- iii. Andet: _____

6a.b) Kender din kæreste/ægtefælle til din seksuelle orientering/kønsidentitet?

- i. Ja
- ii. Nej

b. Hvad er dine boligforhold?

(Vælg én)

- i. Bor alene i egen bolig
- ii. Bor sammen med kæreste/ægtefælle
- iii. Bor sammen med kæreste/ægtefælle og børn
- iv. Bor hos mine forældre
- v. Bor med andre familiemedlemmer

7. Diskrimination

a. Har du inden for de sidste 12 måneder følt dig diskrimineret af omverdenen pga. din seksuelle orientering/kønsidentitet eller andre grunde?

(Vælg én eller flere)

- i. Ja, på grund af min seksuelle orientering
- ii. Ja, på grund af min kønsidentitet
- iii. Ja, af andre grunde
- iv. Nej
- v. Ved ikke

Besvares hvis man har følt sig diskrimineret i 7a: [betinges af i.-iii. i 7a]

7a.a) På hvilke af følgende steder har du følt dig diskrimineret inden for de sidste 12 måneder?

(Vælg én eller flere)

- i. I mit boligkvarter
- ii. På gaden/offentlige steder
- iii. I butikker
- iv. På min arbejdsplads
- v. På mit uddannelsessted
- vi. I den offentlige transport
- vii. På restaurationer
- viii. I nattelivet/på diskoteker
- ix. På offentlige kontorer
- x. Hos lægen/på hospitalet
- xi. Af politiet/ved domstolen
- xii. Andre steder end de ovennævnte / Ingen af de ovennævnte steder

8. Grad af åbenhed omkring seksuel orientering og kønsidentitet

a. Hvem har du fortalt om din seksuelle orientering eller kønsidentitet?

(Vælg én eller flere)

- i. Min far
- ii. Min mor
- iii. En eller flere af mine søskende
- iv. Andre familiemedlemmer
- v. En eller flere af mine venner
- vi. Mine kollegaer/arbejdsplads/studiekammerater
- vii. Ingen
- viii. Andre end ovennævnte kategorier

Besvares hvis respondenter sætter kryds ved en eller flere af mine venner og har minimum 1 forælder, der ikke er født i DK:

8a.a) Hvilken etnisk baggrund har de venner, som du har fortalt om din seksuelle orientering /kønsidentitet:

- i. Kun etnisk dansk baggrund
- ii. Kun etnisk minoritetsbaggrund
- iii. Blandet

9. Omverdenens faktiske/forventede reaktion på åbenhed om seksuel orientering/kønsidentitet

Følgende spørgsmål besvares betinget af, hvilke grupper respondenter har fortalt (faktisk reaktion) vs. ikke fortalt (forventet reaktion) om seksualitet/kønsidentitet: [Betinget af svarene i 8a]

a. 9a.fak) Hvordan reagerede din far, da du fortalte ham det?

eller:

9a.for) Hvordan tror du, at din far ville reagere, hvis du fortalte ham det?

- b. 9b.fak) Hvordan reagerede din mor, da du fortalte hende det?
 eller:
 9b.for) Hvordan tror du, at din mor ville reagere, hvis du fortalte hende det?
- c. 9c.fak) Hvordan reagerede den eller de søskende, da du fortalte dem det?
 eller:
 9c.for) Hvordan tror du, at dine søskende ville reagere, hvis du fortalte dem det?
- d. 9d.fak) Hvordan reagerede dine nærmeste venner, da du fortalte dem det?
 eller:
 9d.for) Hvordan tror du, at dine nærmeste venner ville reagere, hvis du fortalte dem det?
- e. 9e.fak) Hvordan reagerede dine kollegaer/studiekammerater, da du fortalte dem det?
 eller:
 9e.for) Hvordan tror du, at dine kollegaer/studiekammerater ville reagere, hvis du fortalte dem det?

De samme svarkategorier til ovenstående spørgsmål, blot omskrevet alt efter, om der spørges ind til faktisk eller forventet reaktion:

Faktisk

(Vælg én)

- i. De/han/hun accepterede det fuldt ud
- ii. De/han/hun accepterede det i overvejende grad
- iii. De/han/hun accepterede det i nogen grad
- iv. De/han/hun accepterede det i mindre grad
- v. De/han/hun/accepterede det ikke
- vi. Anden reaktion end disse: _____
- vii. Ved ikke / ønsker ikke at svare

Forventet

(Vælg én)

- i. Jeg tror, de/han/hun ville acceptere det fuldt ud
- ii. Jeg tror, de/han/hun i overvejende grad ville acceptere det
- iii. Jeg tror, de/han/hun i nogen grad ville acceptere det
- iv. Jeg tror, de/han/hun i mindre grad ville acceptere det
- v. Jeg tror ikke, de/han/hun ville acceptere det
- vi. Anden reaktion end disse: _____
- vii. Ved ikke / ønsker ikke at svare

- f. Har nogen i din familie **truet** dig med fysisk vold pga. din seksuelle orientering eller kønsidentitet?

(Vælg én)

- i. Ja
- ii. Nej
- iii. Ønsker ikke at svare

Besvares hvis ja (i 9f):

9f.a) Hvem har **true**et dig med fysisk vold?

(Vælg én eller flere)

- i. Min far
- ii. Min mor
- iii. Min bror/mine brødre
- iv. Min søster/mine søstre
- v. Andre mandlige familiemedlemmer
- vi. Andre kvindelige familiemedlemmer
- vii. Min kæreste/ægtefælle
- viii. En ven af familien

Besvares hvis nej (i 9f):

9f.b) Tror du, at nogen i din familie kunne finde på **at true** dig med fysisk vold, hvis du fortalte dem om din seksuelle orientering eller kønsidentitet?

(Vælg én eller flere)

- i. Ja
- ii. Nej
- iii. Ved ikke

Besvares hvis ja:

9f.b.a) Hvem tror du, kunne finde på **at true** dig med fysisk vold?

(vælg én eller flere)

- i. Min far
- ii. Min mor
- iii. Min bror/mine brødre
- iv. Min søster/mine søstre
- v. Andre mandlige familiemedlemmer
- vi. Andre kvindelige familiemedlemmer
- vii. Min kæreste/ægtefælle
- viii. En ven af familien

g. Har nogen i din familie **udøvet** fysisk vold mod dig pga. din seksuelle orientering eller kønsidentitet?

- i. Ja
- ii. Nej
- iii. Ønsker ikke at svare

Besvares hvis ja (i 9g):

9g.a) Hvem har været voldelige overfor dig?

(vælg én eller flere)

- i. Min far
- ii. Min mor
- iii. Min bror/mine brødre
- iv. Min søster/mine søstre
- v. Andre mandlige familiemedlemmer
- vi. Andre kvindelige familiemedlemmer
- vii. En ven af familien

Besvares hvis nej (i 9g):

9g.b) Tror du, at nogen i din familie kunne finde på at udøve fysisk vold mod dig, hvis du fortalte dem om din seksuelle orientering eller kønsidentitet?

(Vælg én)

- i. Ja
- ii. Nej
- iii. Ved ikke

Besvares hvis ja:

9g.b.a) Hvem tror du, kunne finde på at udøve vold mod dig?

(Vælg én eller flere)

- i. Min far
- ii. Min mor
- iii. Min bror/mine brødre
- iv. Min søster/mine søstre
- iv. Andre mandlige familiemedlemmer
- v. Andre kvindelige familiemedlemmer
- vi. En ven af familien

h. Har du oplevet andre former for negative reaktioner fra din familie på grund af din seksuelle orientering eller kønsidentitet?

(Vælg én eller flere)

- i. Pres for at jeg skal gifte mig imod min vilje
- ii. Trusler om at blive sendt på genopdragsrejse
- iii. Husarrest (dvs. forbud mod at forlade dit hjem)
- iv. Overvågning
- v. At blive socialt udstødt fra din familie
- vi. Nedgørende kommentarer
- vii. Fordømmelse
- viii. Andet
- ix. Nej, jeg har ikke oplevet nogen af disse reaktioner

i. Føler du dig generelt fri til at udleve din seksualitet / kønsidentitet?

(Vælg én)

- i. Ja
- ii. Det meste af tiden
- iii. Kun engang imellem
- iv. Nej
- v. Ved ikke

10. Eget syn på betydning af religion og ære i.f.t. faktiske/ forestillede reaktioner fra omverdenen

a. Hvor meget betyder religion for, hvad din familie synes om din seksuelle orientering/kønsidentitet?

(Vælg én)

- i. Det betyder virkelig meget
- ii. Det betyder meget
- iii. Det betyder noget
- iv. Det betyder lidt
- v. Det betyder ingenting
- vi. Ved ikke

b. Hvor meget betyder din families ære for, hvad din familie synes om din seksuelle orientering/kønsidentitet?

(Vælg én)

- i. Det betyder virkelig meget
- ii. Det betyder meget
- iii. Det betyder noget
- iv. Det betyder lidt
- v. Det betyder ingenting
- vi. Ved ikke

Besvares af alle respondenter, som svarer noget andet end "Ingenting" i 10b:

10b.a) Hvor meget betyder din families ære for, om du selv er åben omkring eller hemmeligholder din seksuelle orientering/kønsidentitet?

(Vælg én)

- i. Det betyder virkelig meget
- ii. Det betyder meget
- iii. Det betyder noget
- iv. Det betyder lidt
- v. Det betyder ingenting eller stort set ingenting
- vi. Ved ikke

Besvares af respondenter som ikke svarer, at det ikke betyder noget i 10b.a

10b.b) Når du handler efter hensynet til din families ære, hvorfor gør du det?

(Vælg ét eller flere svar)

- i. Jeg gør det, fordi jeg selv synes, min families ære er vigtig
- ii. Jeg gør det for at beskytte mig selv
- iii. Jeg gør det for at beskytte min familie mod sladder
- iv. Jeg gør det for ikke at gøre min familie kede af det
- v. Jeg gør det for at beskytte mine søskende eller andre i familien
- vi. Andet: _____
- vii. Ved ikke

11. Syn på arrangeret ægteskab med person af det modsatte køn

a. Har du giftet dig eller overvejet at gifte dig med en af det modsatte køn for at undgå spørgsmål eller pres fra familie og venner?

(Vælg én)

- i. Ja
- ii. Nej

b. Synes du det er ok, hvis forældre og andre familiemedlemmer bestemmer, hvem unge i en familie skal være kæreste med/gifte sig med?

(Vælg én)

- i. Ja
- ii. Nej
- iii. Ved ikke

12. Syn på egen seksuelle orientering/kønsidentitet og brug af LGBT-miljøet

a. Hvilke af følgende udsagn på din egen opfattelse:

(Vælg én eller flere)

- i. Jeg er stolt af at min seksuelle orientering/kønsidentitet
- ii. Jeg har det godt med min seksuelle orientering/kønsidentitet
- iii. Jeg er ked af min seksuelle orientering/kønsidentitet
- iv. Jeg skammer mig over min seksuelle orientering/kønsidentitet
- v. Jeg er afklaret omkring min seksuelle orientering/kønsidentitet
- vi. Ved ikke / Ingen af disse udsagn passer på min opfattelse

b. Hvilke dele af LGBT-miljøet har du besøgt inden for det seneste år?

(Vælg én eller flere)

- i. Aktiviteter ved LGBT-foreninger
- ii. Barer/diskoteker
- iii. Sexklubber
- iv. PRIDE parade
- v. Saunaer
- vi. Cruising-steder (som fx H.C. Ørstedsparken eller rasteplads)
- vii. Andet: _____
- viii. Ingen af delene

13. Fysisk og psykisk sundhed

a. Hvordan synes du, dit helbred er alt i alt?

(Vælg én)

- i. Fremragende
- ii. Meget godt
- iii. Godt
- iv. Mindre godt
- v. Dårligt

b. Hvor tit drikker du noget, der indeholder alkohol?

(Vælg én)

- i. Aldrig
- ii. Et par gange om året eller sjældnere
- iii. Et par gange om måneden
- iv. Ugentligt
- v. Hver dag / næsten hver dag
- vi. Ved ikke

Besvares hvis man har sagt alt andet end "Aldrig":

13b.a) Hvor mange genstande drikker du typisk, når du drikker?

(Vælg én)

- i. 1-2 genstande
- ii. 3-4 genstande
- iii. 5-10 genstande
- iv. Over 10 genstande
- v. Ved ikke

c. Hvor tit ryger du hash?

(Vælg én)

- i. Aldrig
- ii. Et par gange om året eller sjældnere
- iii. Et par gange om måneden
- iv. Ugentligt
- v. Hver dag / næsten hver dag
- vi. Ved ikke
- vii. Ønsker ikke at svare

d. Har du nogensinde prøvet andre euforiserende stoffer end hash? (fx kokain, amfetamin, ecstasy piller eller lign.)

(Vælg én)

- i. Nej
- ii. Ja, inden for den sidste måned
- iii. Ja, inden for det sidste år
- iv. Ja, men det er 1 år eller længere siden
- v. Ønsker ikke at svare

e. Hvordan passer følgende udsagn på, hvordan du har haft det i de sidste 4 uger: [Vurder ud for hver enkelt udsagn, hvor ofte du har haft det på denne måde i de sidste fire uger]

[Spørgsmålsbatteri med følgende underspørgsmål]

- i. Jeg har været glad og tilfreds
- ii. Jeg har følt mig rolig og afslappet
- iii. Jeg har følt mig trist
- iv. Jeg har været så langt nede, at intet kunne opmuntre mig
- v. Jeg har været meget nervøs

[Svarmulighederne:]

- 1. Hele tiden
- 2. Det meste af tiden
- 3. Noget af tiden

4. Lidt af tiden
5. På intet tidspunkt

f. Har du inden for det sidste år tænkt på at begå selvmord?

- i. Ja
- ii. Nej
- iii. Ved ikke / ønsker ikke at svare

g. Har du nogensinde forsøgt at tage dit eget liv?

- i. Nej
- ii. Ja, inden for det sidste år
- iii. Ja, tidligere
- iv. Ønsker ikke at svare

h. Har du nogensinde været i behandlings-/terapiforløb hos en psykolog eller psykiater?

- i. Ja
- ii. Nej

Besvares hvis 8a = ens familie ved at man har en anden seksuel orientering/kønsidentitet:

i. Har din familie nogensinde forsøgt at "helbrede" dig for din seksuelle orientering/kønsidentitet?

(Vælg én eller flere)

- i. Ja, ved hjælp af en læge
- ii. Ja, ved hjælp af en psykolog/psykiater
- iii. Ja, ved hjælp af en religiøs vejleder
- iv. Ja, ved hjælp af en slægtning eller ven af familien
- v. Ja, ved hjælp af religiøse/åndelige ritualer, såsom beskyttende bønner
- vi. Ja, på andre måder
- vii. Nej, det har min familie aldrig forsøgt
- viii. Ved ikke

14. Anonymt interview?

Besvares hvis én eller begge forældre er født i et ikke-vestligt land:

a. Har du lyst til at deltage i et anonymt interview?

- i. Ja, jeg vil gerne interviewes
- ii. Nej

Hvis ja: Tak fordi du gerne vil være med til et anonymt interview. Du kan skrive din email eller dit telefonnummer her, så kontakter vi dig.

15. Ønsker du at deltage i lodtrækningen om et rejsegavekort?

Ja, jeg vil gerne deltage i lodtrækningen om et rejsegavekort på 3.000 kr. Min email-adresse er...

BILAG 4 – Holdningsurvey

Bilagsfortegnelse

1) Om holdningsurveyen	1
2) Regressionsanalyser	2
3) Korrelation mellem variabler for religiøsitet og muslimsk baggrund	8
4) Spørgsmål i holdningsurvey	9

Dette bilag rummer først 1) en kort introduktion til holdningsurveyen, og dernæst 2) de gennemførte regressionsanalyser, der viser de baggrundsfaktorer, der har statistisk signifikant betydning for nydanskernes holdninger til LGBT. Herefter rummer bilaget 3) testværdier fra en test af korrelationen mellem variablerne for betydningen af religiøsitet og betydningen af muslimsk baggrund for nydanskernes holdninger til LGBT. Endelig indeholder bilaget 4) en samlet fortegnelse over holdningsurveyens spørgsmål i kronologisk rækkefølge.

1) Om holdningsurveyen

Holdningsurveyen er gennemført som en telefonrundspørge foretaget med udgangspunkt i en repræsentativ stikprøve blandt danskere med ikke-vestlig minoritetsbaggrund (både 1. og 2.generation).

Holdningsurveyen indeholder 20 spørgsmål om holdninger til LGBT og er besvaret af i alt 1.002 nydanske respondenter. Surveyens spørgsmål er udarbejdet af Als Research, som ligeledes har stået for databehandlingen og analysen af surveyens resultater. Selve telefonrundspørgen er udført af analyseinstituttet Voxmeter i maj 2015.

Den repræsentative stikprøve er baseret på et dataudtræk fra CPR-registeret foretaget af Forskerservice under Statens Serum Institut. Med udgangspunkt i et udtræk på i alt 30.000 danskere med ikke-vestlig minoritetsbaggrund, stod Voxmeter for at berige datasættet med telefonnumre, hvorefter selve telefonrundspørgen blev igangsat. Telefonrundspørgen blev afsluttet, da der var indhentet 1.002 besvarelser. I alt blev der opnået kontakt til 2.079 nydanskere, som blev spurgt om de ønskede at deltage. Lidt over halvdelen af de nydanskere, der blev opnået kontakt til, ønskede således ikke at deltage (52%).

2) Regressionsanalyser

For at undersøge hvilke faktorer, der har betydning for nydanskernes holdninger til LGBT, er der foretaget logistiske regressionsanalyser for alle 12 holdningsspørgsmål i surveyen. Følgende baggrundsvARIABLE er inddraget i analyserne:

- Respondenternes grad af religiøsitet.
- Hvorvidt respondenterne har muslimsk religiøs baggrund eller ej.
- Hvorvidt respondenterne har venner eller bekendte, som er LGBT-personer.
- Hvorvidt respondenterne har LGBT-personer i deres egen familie.
- Hvorvidt respondenterne er i arbejde, under uddannelse eller ingen af delene (denne gruppe indbefatter således et meget segment af hjemmegående, førtidspensionerede, arbejdsløse, etc.).
- Hvorvidt respondenterne er 1. eller 2. generationsindvandrere.

Disse variable er undersøgt i samtlige regressionsanalyser, men viser sig i flere tilfælde insignifikante. I de endelige modeller, der er afrapporteret herunder, er der udelukkende medtaget de variable, som viste sig at være signifikante i de fulde modeller indeholdende samtlige ovenstående variable.

Regressionsanalyse af holdning til samfundets accept af homoseksualitet

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende holdningerne blandt nydanskere til, hvorvidt samfundet bør acceptere homoseksualitet eller ej, fremgår af figur B.4.1. nedenfor.

Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at mene, at homoseksualitet ikke bør accepteres af samfundet:

Figur B.4.1: "Homoseksualitet bør <u>ikke</u> accepteres af samfundet"		
Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,781	0,000*
At have LGBT-venner eller -bekendte	-1,567	0,000*
Konstant	-2,344	0,000*
Antal observationer	745	
Pseudo R ²	0,175 ¹	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

¹ Pseudo R²-værdien er et estimat af, hvor stor en del af variationen i den afhængige holdningsvariabel, som regressionsanalysen forklarer. I dette tilfælde 17,5%.

Regressionsanalyse af holdning til om homoseksualitet er unaturligt

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende nydanskernes holdninger til, om homoseksualitet er unaturligt, fremgår af tabel B.4.2. nedenfor. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig enig i, at homoseksualitet er unaturligt:

Figur B.4.2.: "Homoseksualitet er unaturligt"		
Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,651	0,000*
At have LGBT-venner eller -bekendte	-1,121	0,000*
Konstant	-0,782	0,000*
Antal observationer	734	
Pseudo R ²	0,148	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

Regressionsanalyse af holdning til om homoseksualitet er en religiøs synd

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende nydanskernes holdninger til, om homoseksualitet er en religiøs synd, fremgår af figur B.4.3. nedenfor. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig enig i, at homoseksualitet er en religiøs synd:

Figur B.4.3.: "Homoseksualitet er en religiøs synd"		
Variable	Parameterestimer	P-værdier
At være muslim	1,060	0,000*
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,712	0,000*
Konstant	-1,829	0,000*
Antal observationer	690	
Pseudo R ²	0,191	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

Regressionsanalyse af holdning til, om homoseksualitet er en sygdom

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende holdningerne blandt nydanskere til, om homoseksualitet er en sygdom, fremgår af figur B.4.4. nedenfor. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig enig i, at homoseksualitet er en sygdom:

Figur B.4.4.: "Homoseksualitet er en sygdom"		
Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,583	0,000*
Ikke under uddannelse eller i arbejde	0,702	0,002*
At have LGBT-venner eller -bekendte	-1,419	0,000*
Konstant	-1,956	0,000*
Antal observationer	717	
Pseudo R ²	0,142	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

Regressionsanalyse af holdning til forbud mod sex mellem to personer af samme køn

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende holdningerne blandt nydanskere til forbud mod sex mellem to personer af samme køn fremgår af figur B.4.5. nedenfor. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig enig i, at sex mellem to personer af samme køn bør være forbudt:

Figur B.4.5.: "Det bør være forbudt at have sex med en person af samme køn"		
Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,768	0,000*
At have LGBT-venner eller bekendte	-1,458	0,000*
Konstant	-1,983	0,000*
Antal observationer	728	
Pseudo R ²	0,176	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

Regressionsanalyse af holdning til, hvorvidt det er i orden, at kvinder har sex med kvinder

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende holdningerne blandt nydanskere til, om det er i orden, at kvinder har sex med kvinder, fremgår af figur B.4.6. nedenfor. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig uenig i, at dette er i orden:

Figur B.4.6.: Uenig i, at "det er helt i orden, at kvinder har sex med kvinder"		
Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,940	0,000*
At være under uddannelse	-0,451	0,032**
At have LGBT-venner eller bekendte	-1,929	0,000*
Konstant	-2,273	0,000*
Antal observationer	748	
Pseudo R ²	0,235	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

** Signifikant ved et signifikansniveau på 0,05 (95%)

Regressionsanalyse af holdning til, hvorvidt det er i orden, at mænd har sex med mænd

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende nydanskernes holdninger til, om det er i orden, at mænd har sex med mænd, fremgår af figur B.4.7. nedenfor. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig uenig i, at dette er i orden:

Figur B.4.7.: Uenig i, at "det er helt i orden, at mænd har sex med mænd."		
Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,882	0,000*
At være under uddannelse	-0,476	0,022**
At have LGBT-venner eller bekendte	-1,864	0,000*
Konstant	-2,2004	0,000*
Antal observationer	741	
Pseudo R ²	0,226	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

** Signifikant ved et signifikansniveau på 0,05 (95%)

Regressionsanalyse af holdning til, om homoseksuelle bør skjule deres seksualitet af hensyn til familien

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende nydanskernes holdninger til, om homoseksuelle bør holde deres seksualitet skjult af hensyn til familien, fremgår af figur B.4.8. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig enig i, at homoseksuelle bør skjule deres seksualitet for familiens skyld:

Figur B.4.8: "Homoseksuelle bør holde deres seksualitet skjult af hensyn til familien"

Variable	Parameterestimer	P-værdier
Muslim	0,694	0,003*
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,499	0,000*
Ikke under uddannelse eller i arbejde	0,809	0,002*
At have LGBT-venner eller bekendte	-1,118	0,000*
Konstant	-2,416	0,000*
Antal observationer	671	
Pseudo R ²	0,144	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

Regressionsanalyse af holdning til, om man vil føle sig forpligtet til at hjælpe en homoseksuel ven med ikke at udleve sin seksualitet

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende holdningerne blandt nydanskere til dette spørgsmål fremgår af figur B.4.9. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig enig i, at man ville føle sig forpligtet til dette:

Figur B.4.9: "Hvis en af mine venner var homoseksuel, så ville jeg føle mig forpligtet til at hjælpe min ven med ikke at udleve sin seksualitet."

Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,597	0,000*
At have LGBT-venner eller bekendte	-1,109	0,000*
Konstant	-1,414	0,000*
Antal observationer	659	
Pseudo R ²	0,126	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

Regressionsanalyse af holdning til, om mænd, der føler sig som kvinder, bør have lov til at gå i dametøj
 Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende holdningerne blandt nydanskere til, hvorvidt mænd, der føler sig som kvinder, bør have lov til at gå i dametøj, fremgår af figur B.4.10. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig uenig i, at mænd bør have lov til dette:

Figur B.4.10.: Uenig i, at "mænd, der føler sig som kvinder, bør have lov til at gå i dametøj"		
Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,645	0,000*
At have LGBT-venner eller bekendte	-0,853	0,000*
Konstant	-1,907	0,000*
Antal observationer	747	
Pseudo R ²	0,116	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

Regressionsanalyse af holdning til, om kvinder, der føler sig som mænd, bør have lov til at gå i mandetøj
 Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende nydanskernes holdninger til, hvorvidt kvinder, der føler sig som mænd, bør have lov til at gå i mandetøj, fremgår af figur B.4.11. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig uenig i, at dette kvinder bør have lov til dette:

Figur B.4.11.: Uenig i, at "kvinder, der føler sig som mænd, bør have lov at gå i mandetøj"		
Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,655	0,000*
At have LGBT-venner eller bekendte	-1,235	0,000*
Konstant	-2,063	0,000*
Antal observationer	755	
Pseudo R ²	0,132	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

Regressionsanalyse af holdning til kønsskifteoperationer

Parameterestimerne for den endelige regressionsmodel vedrørende nydanskernes holdninger til, hvorvidt transpersoner skal have lov til at få foretaget kønsskifteoperationer, fremgår af figur B.4.12. Analysens afhængige variabel er vendt således, at modellen viser de faktorer, der signifikant øger eller mindsker sandsynligheden for at erklære sig uenig i, at transpersoner skal have lov til dette:

Figur B.4.12: Uenig i, at "mænd, der føler sig som kvinder, og kvinder, der føler sig som mænd, skal have lov til at få foretaget en kønsskifteoperation"

Variable	Parameterestimer	P-værdier
Grad af religiøsitet (Skala fra 0-3)	0,760	0,000*
At have LGBT-venner eller bekendte	-1,266	0,000*
Konstant	-1,653	0,000*
Antal observationer	698	
Pseudo R ²	0,174	

* Signifikant ved et signifikansniveau på 0,01 (99%)

3) Korrelation mellem variable for religiøsitet og muslimsk baggrund

I holdningssurveyen er der relativt stor samvariation mellem nydanskernes grad af religiøsitet, og hvorvidt de har muslimsk religiøs baggrund eller ej. En stor del af de respondenter, der har muslimsk baggrund, har også en høj grad af religiøsitet, og de respondenter, der ikke har muslimsk religiøs baggrund, har tilsvarende ofte en lav grad af religiøsitet.

Ved en Spearman-test af korrelationen mellem disse to variable ses en koefficient på 0,43 – hvilket er relativt højt. Det betyder, at det kan være svært at adskille betydningen af disse to variable.

Figur B.4.13.: Korrelation ml. høj grad af religiøsitet og muslimsk religiøs baggrund

Antal observationer	806
Spearman's rho	0,4275
Prob > t for at de to er uafhængige	0,0000

4) Spørgsmål i holdningssurvey

1. Er der nogen af dine venner eller bekendte, som er homoseksuelle, biseksuelle eller transpersoner?

(flere svar mulige)

Ja, homoseksuelle

Ja, biseksuelle

Ja, transpersoner

Nej, ingen af delene

1.a. (hvis ja i 1): Har disse venner eller bekendte indvandrerbaggrund? (ja/nej/blandet)

2. Er der nogen i din egen familie, som er homoseksuelle, biseksuelle eller transpersoner?

(flere svar mulige)

Ja, homoseksuelle

Ja, biseksuelle

Ja, transpersoner

Nej, ingen af delene

3. På en skala fra 1-10, hvor 1 betyder at du ville være meget utryg og 10 betyder, at du ville være fuldkommen tryk. Hvor tryk ville du være ved at have en homoseksuel som nabo?

(1-10)

4. Hvilken af disse 2 holdninger er du mest enig i?

a) Homoseksualitet bør accepteres af samfundet

b) Homoseksualitet bør ikke accepteres af samfundet

5. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

a) Mænd, der føler sig som kvinder, og kvinder, der føler sig som mænd, skal have lov til at få foretaget en kønsskifteoperation

b) Det er helt i orden, at to mænd har sex med hinanden, hvis de har lyst til det

c) Det er helt i orden, at to kvinder har sex med hinanden, hvis de har lyst til det

d) Det bør være forbudt at have sex med personer af ens eget køn

e) Homoseksualitet er en religiøs synd

f) Homoseksualitet er unaturligt

- g) Homoseksualitet er en sygdom
- h) Homoseksuelle bør holde deres seksualitet skjult af hensyn til familien
- i) Hvis en af mine venner var homoseksuel ville jeg føle mig forpligtet til at hjælpe min ven med ikke at udleve sin seksualitet
- j) Hvis en mand føler sig som en kvinde, bør han have lov til at gå i kvindetøj
- k) Hvis en kvinde føler sig som en mand, bør hun have lov til at gå i mandetøj

Skala:

- 1: Helt uenig
- 2: Delvis uenig
- 3: Hverken enig eller uenig
- 4: Delvis enig
- 5: Helt enig
- 6: Ved ikke (Læses ikke op)

16. Er du i arbejde eller under uddannelse?

- 1: Under uddannelse
- 2: I arbejde
- 3: Ingen af delene / hjemmegående / arbejdsløs / førtidspensionist etc.

17. Hvilken religiøs baggrund har du?

- 1: Sunni islam
- 2: Shia islam
- 3: Kristendom
- 4: Hinduisme
- 5: Buddhisme
- 6: Blandet: _____
- 7: Har ikke et religiøst tilhørsforhold

18: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

- a) Det er nødvendigt at tro på Gud for at være moralsk
- b) Religion er meget vigtigt i mit liv
- c) Jeg beder mindst én gang om dagen

Skala:

- 1: Helt uenig
- 2: Delvis uenig
- 3: Hverken enig eller uenig
- 4: Delvis enig
- 5: Helt enig
- 6: Ved ikke (Læses ikke op)